Framtiden er fornybar

Vi har lang erfaring innen fornybar energi, og vi vil forsterke denne innsatsen i årene som kommer. Det startet med vannkraften. Sammen med fjernvarme, bioenergi og andre fornybare energikilder blir dette vår framtid.

Hafslund

Kort fortalt:

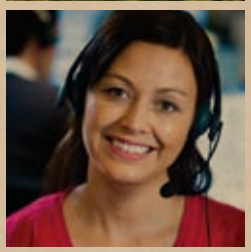
Produksjon og varme: Hafslund ferdigstilte i 2008 et nytt energigjenvinningsanlegg i Fredrikstad og har startet byggingen av et tilsvarende anlegg i Sarpsborg. I Averøy ved Kristiansund bygges Europas største trepelletsfabrikk, og i Kykkelsrud i Østfold bygges en ny kraftstasjon. Kraftproduksjonen i 2008 var 3248 GWh, noe som er ti prosent over normalproduksjon.

Fjernvarme: Rundt 3000 boligblokker, rekkehus og næringsbygg er tilknyttet Hafslunds fjernvarmenett. Hafslund bruker byens kloakk, spillvarme fra avfallsforbrenning og bio-energi som primærkilder i fjernvarmeproduksjonen. Den nye fjernvarmeledningen mellom Klemetsrud og Oslo sentrum vil øke kapasiteten og kundegrunnlaget betydelig.

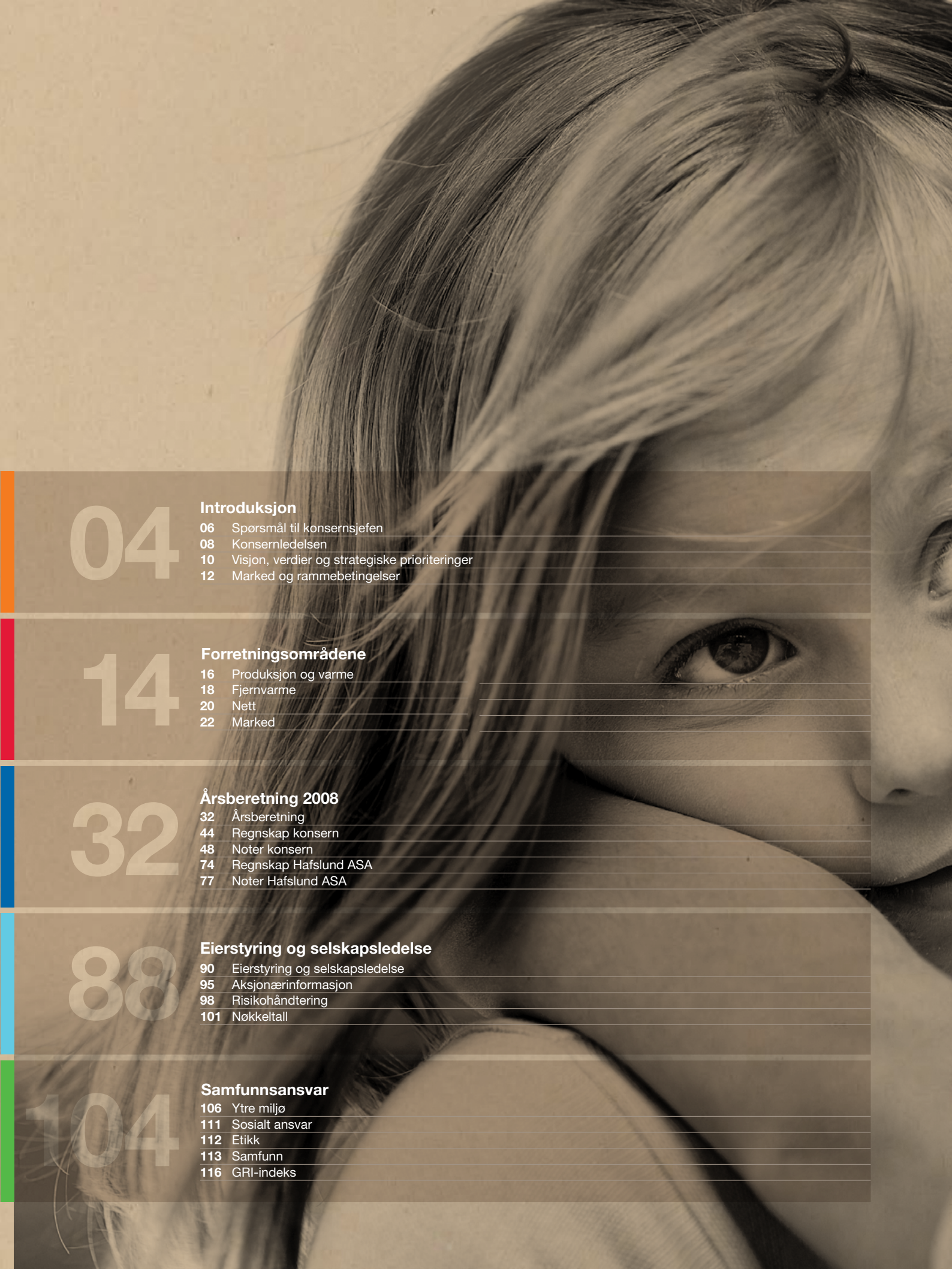
Nett: Hafslund Nett er Norges største nettselskap med 540 000 nettkunder. Selskapet eier og drifter deler av sentralnettet i Oslo, er regionalnettseier i Oslo, Akershus og Østfold og eier distribusjonsnettet i Oslo og størstedelen av Akershus. Nettet oppgraderes kontinuerlig for å gi en enda sikrere strømforsyning. Også i 2008 var det en positiv utvikling av leverings-kvaliteten, med en leveringssikkerhet på 99,99 prosent.

Marked: Strømsalg hadde i 2008 en positiv kundeutvikling hvor antall kunder økte med 20 000 gjennom året. Det ble levert totalt 12,9 TWh. Hafslund Strøm garanterer at all strøm som leveres til privatkundene, kommer fra 100 prosent fornybare kilder. Som en del av Hafslunds miljøarbeid har Hafslund Strøm iverksatt flere tiltak for å bidra til energisparing for både privat- og bedriftskunder.

Venture: Hafslund Venture utgjør konsernets investerings- og utviklingsmiljø. Venture foretar investeringer innen alternativ og fornybar energi samt innen energirelaterte tjenester og teknologi som kan støtte opp om Hafslunds virksomhet. Porteføljen består av 19 selskaper med en samlet verdi ved utgangen av 2008 på 4,74 milliarder kroner, hvorav eierskapet i solenergiselskapet REC utgjør 78,7 prosent av verdiene.

04 **Introduksjon**
06 Spørsmål til konsernsjefen
08 Konsernledelsen
10 Visjon, verdier og strategiske prioriteringer
12 Marked og rammebetingelser

14 **Forretningsområdene**
16 Produksjon og varme
18 Fjernvarme
20 Nett
22 Marked

32 **Årsberetning 2008**
32 Årsberetning
44 Regnskap konsern
48 Noter konsern
74 Regnskap Hafslund ASA
77 Noter Hafslund ASA

88 **Eierstyring og selskapsledelse**
90 Eierstyring og selskapsledelse
95 Aksjonærinformasjon
98 Risikohåndtering
101 Nøkkeltall

104 **Samfunnsansvar**
106 Ytre miljø
111 Sosialt ansvar
112 Etikk
113 Samfunn
116 GRI-indeks

Nøkkeltall

Resultat eksklusive REC (mill. kroner)	**2008**	**2007**	**2006**	**2005***	**2004***
Salgsinntekter	**11 056**	8 625	9 799	8 097	7 661
Driftsresultat før avskrivninger	**2 189**	2 601	2 717	2 314	2 021
Driftsresultat	**1 338**	1 710	2 048	1 648	1 367
Resultat før skatt og avhendet virksomhet	**654**	1 265	1 716	1 139	695
Årsresultat	**622**	1 140	1 024	818	405
REC - effekt på årsresultat	**(16 537)**	12 198	10 626	356	52
Kapitalforhold (mill. kroner)					
Totalkapital	**30 608**	43 452	32 969	20 770	20 694
Egenkapital	**12 426**	27 935	17 575	6 419	6 140
- hvorav REC markedsverdi	**4 542**	19 430	12 016	1 363	381
Egenkapitalandel (%)	**41 %**	64 %	53 %	31 %	30 %
Netto rentebærende gjeld	**11 442**	10 102	9 379	9 528	10 527
Kroner per aksje (eksklusive REC)					
Resultat	**3,19**	5,84	5,25	4,19	2,08
Utbytte	**2,25**	3,00	2,75	2,25	1,25
Kontantstrøm fra driften	**5,56**	0,72	7,51		

* Resultatet før skatt for 2004 og 2005 er ikke justert for resultat avhendet virksomhet (Infratek og Sikkerhet Privat)

Vil man forandre verden, må man begynne nå.

Klimaendringene utfordrer oss både på løsninger og holdninger. Hafslund tar ansvar og vil utvikle mer fornybar energi. Vi effektiviserer kraftverkene våre, vi bygger ut fjernvarmenettet og vi bygger nye anlegg for energi-gjenvinning. Vi satser også på bioenergi i fjernvarmenettet og produksjon av trepellets. Vil man forandre verden, må man begynne nå. Vi er godt i gang med vår del av jobben.

Luft kort og effektivt

Ikke la vinduer stå på gløtt over lengre tid.
Luft heller skikkelig når du gjør det.
Rask gjennomlufting skifter ut lufta i rommet.

Framtiden er fornybar

Fornybar energi! Konsernsjef Christian Berg er klar på hva som er hans største ambisjon for 2009. Han sier at energibransjen har en stor oppgave i å påvirke kundene til å velge mer miljøvennlige energiformer og til å gjennomføre tiltak som reduserer energiforbruket. – Det er viktig for klimasaken, og Hafslund har mye å bidra med.

Hva har vært Hafslunds største framgang i 2008?
Det er vanskelig å trekke fram en enkelt hendelse som vår største framgang i 2008 – året har vært for begivenhetsrikt til det. Men jeg gleder meg stort over den gode jobben som er gjort på alle fronter for å realisere de ambisiøse planene våre på området fornybar energi. Viktige anlegg og installasjoner er blitt satt i drift i 2008, og de store prosjektene vi skal fullføre fram mot 2011, er godt i rute.

Finanskrisen kom til å prege 2008 og setter sitt tydelige spor også på 2009. Hvordan påvirker finanskrisen Hafslund?
Hafslund er et solid selskap med høy egenkapital og god inntjening og kontantstrøm, og våre leveranser vil alltid være etterspurte. Vi har kredittmuligheter som gir oss en relativt solid likviditetsreserve. Men jeg understreker så ofte jeg kan, at vi likevel må ta finanskrisen på alvor. Også Hafslund må prioritere tøffere enn tidligere når samfunnet, bedrifter og enkeltmennesker rammes av økonomiske nedgangstider. Vi vil stå best rustet hvis vi viser det samme måtehold som vi ser mer og mer av i våre omgivelser.

Hafslund er nå helt ute av sikkerhetsmarkedet. Hva var bakgrunnen for salget av sikkerhetsvirksomheten?
Hafslund gikk tungt inn i sikkerhetsbransjen i 2000-2002 gjennom oppkjøp av flere ledende selskaper innen boligalarm, vakthold, høysikkerhetsanlegg og verditransport. Vi etablerte en nytt begrep i markedet: ”strøm og sikkerhet”. Dette var en bevisst satsing og bidro vesentlig til at Hafslund raskt oppnådde en sterk posisjon og høy kjennskap i markedet. Vi så imidlertid at energibransjen og sikkerhetsbransjen utviklet seg i ulike retninger. Klimadebatten ga økt oppmerksomhet på miljøvennlig energiproduksjon, hvor Hafslund har gode forutsetninger for å bidra. Selskapet valgte derfor å satse tungt innenfor utvikling og levering av fornybar energi med tilhørende infrastruktur. Utskillelsen av sikkerhet og alarm har foregått dels gjennom utfisjonering og dels gjennom salg til andre selskaper i sikkerhetsbransjen. Dette har vært en god prosess hvor sikkerhetsvirksomhetene har fått nye utviklingsmuligheter i mer rendyrkede miljøer.

Hafslund har markert seg som en tydeligere leverandør av fornybar energi. Er det fornybar energi som er løsningen på klimakrisen?
Fornybar energi er viktig for klimaet, men kan ikke løse klimakrisen alene. Vår bransje kan imidlertid påvirke kundene våre til å velge mer miljøvennlige energiformer og til å gjennomføre tiltak som reduserer energiforbruket. Her spiller Hafslund en viktig rolle. Vi har lange tradisjoner som vannkraftselskap, og de siste årene har vi satset betydelig innenfor varme. I juni innviet vi et stort energigjenvinningsan-

Vi har kredittmuligheter som gir oss en relativt solid likviditetsreserve. Men jeg understreker så ofte jeg kan, at vi likevel må ta finanskrisen på alvor.

legg som blant annet skal forsyne Fredrikstad med miljøvennlig fjernvarme, og vi er godt i gang med et tilsvarende anlegg i Sarpsborg. I Averøy bygger vi en av verdens største pelletsfabrikker. Fjernvarmesystemet i Oslo bygges kraftig ut, og nye kunder knyttes til. I sum er dette svært viktige bidrag til et bedre miljø.

Hafslund er stor i den norske energibransjen. Det gir muligheter – men også utfordringer. Er det egentlig best å være størst?
De fleste store bedrifter som opererer i forbrukermarkedet, opplever over tid at kundenes og publikums oppfatning av bedriften vil svinge. Kundenes forventninger er store, og nedturen kan bli lang hvis vi ikke skikker oss vel. De siste årene har Hafslund fått flere strømkunder, og målinger vi foretar løpende, viser at kundene blir stadig mer tilfreds med kundeservicen vår. I tillegg har vi suksess med fjernvarmen, en av landets laveste nettleier og landets høyeste leveringspålitelighet for strøm. Størrelsen vår bidrar til at vi oppnår disse framgangene.

Hvilke ambisjoner har du for Hafslund i 2009? Og hva er Hafslunds største utfordring i tiden som kommer?
Vi fortsetter satsingen innenfor fornybar energi med stort trykk og vil løpende vurdere mulighetene for ny forretningsutvikling på området. På kundesiden vil vi videreføre arbeidet med å styrke omdømmet vårt ved å tilby kundene gode produkter, god kvalitet i leveransene og en enda bedre kundeservice. Den største utfordringen i 2009 har Hafslund felles med svært mange. For oss gjelder det å velge en best mulig kurs gjennom finansuroen. En større realøkonomisk krise vil stille også oss overfor tøffere prioriteringer enn på lenge.

Når du om et år ser deg tilbake – hva håper du da å kunne si om 2009?
Jeg håper jeg da kan skryte uhemmet av den solide jobben som ble gjort av alle verdens gode krefter for å begrense skadevirkningen av finanskrisen, og som ga de resultatene vi håpet på. Men det er kanskje i overkant optimistisk? Norge har imidlertid økonomiske forutsetninger for å kunne takle finanskrisen bedre enn de fleste andre land. Så når 2009 ebber ut, håper jeg å kunne slå fast at de mest dystre spådommene ikke holdt vann.

Så et åpent spørsmål til slutt: Hva ville du gjerne bli spurt om?
Jeg hadde faktisk regnet med et spørsmål om CC8 – klimakonferansen og konserten vi arrangerte på Hafslund Hovedgård i juni sammen med Club de Madrid og Bellona. Det ble en stor suksess fra ende til annen. Konferansen endte opp med et sluttdokument som ble distribuert verden rundt, med innspill til det internasjonale klimatoppmøtet i København i høst. Konserten i parken på hovedgården ble en minnerik opplevelse for alle. CC8 ga virkelig mersmak, og i juni er det klart for et CC9, med familiearrangementet Barnas klimafestival som en spennende nyhet.

Christian Berg
konsernsjef

Konsernledelsen

Per Kristian Olsen
(f. 1950)

Konserndirektør Produksjon og varme
Olsen har siden januar 2009 vært konserndirektør for Produksjon og varme. Før det var han fra september 2005 konserndirektør for Varme og infrastruktur. Olsen arbeidet fram til september 2005 som konserndirektør for Drift og som konserndirektør for Nett fram til november 2003. Olsen kom til Hafslund i mars 2002 fra stillingen som konsernsjef i Fredrikstad Energi AS. Han har også vært administrerende direktør i Skanska AS. Olsen sitter i Næringspolitisk utvalg i EBL. Han er utdannet ingeniør fra Østfold Ingeniørhøyskole, bedriftsøkonom fra BI og har en Master of Management-grad fra Handelshøyskolen BI.

Gunnar Gjørtz
(f. 1956)

Konserndirektør Økonomi og finans
Gjørtz har siden juni 2007 vært konserndirektør for Økonomi og finans. Han kom fra stillingen som finansdirektør i Løvenskiold Vækerø AS hvor han var ansatt fra 2002. Gjørtz har bakgrunn som finansdirektør i NetCom ASA fram til TeliaSoneras kjøp av selskapet i 1999. Han har også fire års erfaring fra det fransk-belgiske energi- og miljøkonsernet Suez, hvorav to år i England og to år i Frankrike. Fra 1989 og fram til selskapet ble kjøpt av KLP Forsikring i 1995 var Gjørtz finansdirektør i Nora Eiendom AS. Han har også arbeidserfaring fra Nora Industrier AS, fra seismikkselskapet GECO AS og som revisor i Arthur Andersen. Gjørtz er styreleder i børsnoterte Itera Consulting Group ASA og i Infratek ASA samt styremedlem i Heidenreich Holding AS. Han er utdannet handelsøkonom ved Oslo Handelshøyskole.

Hege Yli Melhus
(f. 1974)

Konserndirektør Marked
Melhus tiltrådte stillingen som konserndirektør for Marked i mai 2006. Hun har vært ansatt i Hafslund siden 2002 og kom fra stillingen som produkt– og markedsdirektør Privat. Melhus har tidligere ledet konsernets styre- og ledelsessekretariat og har bakgrunn som investeringsanalytiker i Kistefos Venture Capital AS samt som forskningsassistent ved INSEAD i Frankrike. Hun er styremedlem i Såkorninvest Sør AS. Melhus har en Maîtrise des Sciences de Gestion (tilsvarende siviløkonomgrad) fra Université Paris IX Dauphine og Université Toulouse 1, Frankrike.

Karen Onsager
(f. 1976)

Konserndirektør Kommunikasjon og samfunnsansvar
Onsager har vært konserndirektør for Kommunikasjon og samfunnsansvar siden januar 2009 og var fra september 2008 konserndirektør for Kommunikasjon. Hun har vært ansatt i Hafslund siden 2005 hvor hun har vært informasjonsdirektør med ansvar for konsernets informasjonsarbeid og markedskommunikasjon, og tidligere informasjonssjef for forretningsområdet Marked. Hun har videre bakgrunn som informasjonssjef hos Dressmann og informasjonsansvarlig i Metropol TV. Onsager har en bachelorgrad i kommunikasjon med fordypning i journalistikk og tv-produksjon fra Goldsmiths College i London.

Tore Schiøtz
(f. 1957)

Konserndirektør Venture
Schiøtz har vært konserndirektør for Venture siden november 2006 og administrerende direktør i Hafslund Venture siden 2001. Schiøtz har i denne perioden blant annet hatt en sentral rolle i utviklingen av Hafslunds eierskap i Renewable Energy Corporation ASA (REC). Schiøtz kom til Hafslund fra stillingen som administrerende direktør i investeringsselskapet Centurum AS. Han har også lengre erfaring fra Storebrand Spar, sist som investeringsdirektør, og som konsulent i Arthur Andersen. Schiøtz er utdannet siviløkonom og autorisert finansanalytiker (AFA). Han er nestleder i styret i REC og har en rekke styreverv i Hafslund Venture porteføljeselskaper.

Christian Berg
(f. 1969)

Konsernsjef
Berg ble utnevnt til konsernsjef i Hafslund i oktober 2006. Han kom fra stillingen som visekonsernsjef og konserndirektør for Økonomi og finans fra 2001 og var før det direktør for Finansielt eierskap. Han har arbeidet i Hafslund siden 1998. Berg har tidligere arbeidserfaring fra Price Waterhouse der han arbeidet med rådgivning innenfor corporate finance. Han har videre erfaring som daglig leder for investeringsselskapet Brothers AS. Berg er styremedlem i blant annet Renewable Energy Corporation ASA (REC), Oslo Pensjonsforsikring AS og AS Hamang Papirfabrik. Han er utdannet siviløkonom fra Norges Handelshøyskole (NHH).

Tove Pettersen
(f. 1970)

Konserndirektør Stab
Pettersen tiltrådte stillingen som konserndirektør for Stab i april 2007. Hun kom da fra stillingen som konserndirektør Bedrift. Pettersen var fram til september 2005 konserndirektør for Marked og var fram til høsten 2003 konserndirektør for Strømsalg. Pettersen har vært i Hafslund siden 1997 og har hatt sentrale roller innen industrielle investeringer og krafthandel. Hun har tidligere vært ansatt i Hedmark Energi. Pettersen er nestleder i styret i Energibedriftenes Landsforening (EBL) og styremedlem i Eidsiva Vekst AS, i Client Computing Europe ASA og Vital Forsikring ASA. Hun er utdannet siviløkonom fra Norges Handelshøyskole (NHH).

Jan Presttun
(f. 1950)

Konserndirektør Fjernvarme
Konserndirektør Nett (konstituert)
Presttun tiltrådte stillingen som konserndirektør for Fjernvarme og konstituert konserndirektør for Nett i januar 2009. Han har vært administrerende direktør for Hafslund Fjernvarme siden januar 2007. Presttun arbeidet fra februar 2002 og fram til januar 2007 som administrerende direktør i Hafslund Nett. I perioden 2000 til februar 2002 hadde Presttun forskjellige roller i daværende Viken Energinett. Presttun kom til i Hafslund/Viken Energinett i 1999 i forbindelse med oppkjøpet av Energiselskapet Asker og Bærum Nett (EAB Nett), hvor han var administrerende direktør. Presttun er styremedlem i EB Nett og medlem av rådet i Nemko. Presttun er utdannet sivilingeniør fra Norges Tekniske Høyskole (NTH) og bedriftsøkonom fra BI.

Visjon og verdier

Forretningsidé

Vi leverer framtidens energi-løsninger og infrastruktur. Enkelt og effektivt.

Hafslund satser tungt på å utvikle og bygge ut fornybar energi innenfor et bredt spekter. Samtidig er Hafslund en ledende aktør innenfor utbygging og drift av infrastruktur for elektrisitet, fjernvarme og telekom – absolutte nødvendigheter i det moderne samfunnet. Hafslund ser det som en del av sitt samfunnsansvar å sørge for god tilgjengelighet og høy leveringssikkerhet på disse områdene.

Strategiske prioriteringer og innsats-områder

- Hafslunds energiproduksjon skal økes gjennom vekst innen fornybar og alternativ energi og varme.
- Gjennom fortsatt satsing på utbygging og drift av elnett og fjernvarme skal Hafslund videreutvikle rollen som sentral infrastruktur-aktør.
- Hafslunds posisjon som ledende leverandør av strøm skal opprettholdes og videreut-vikles gjennom økt effektivitet og kvalitet, høy servicegrad og produktutvikling.
- Hafslund skal være pådriver for en strate-gisk utvikling av det norske strømmarkedet for å medvirke til økt avkastning og mer effektive markeder.
- For å sikre langsiktig verdiskaping skal konsernets venturemiljø identifisere og videreutvikle nye investeringer og forret-ningsmuligheter.
- Hafslund skal fortsette videreutviklingen av eierskapet i Renewable Energy Corporation (REC) med mål om å sikre best mulig verdi-utvikling for alle aksjonærene i Hafslund.
- Konsernet skal fortsette arbeidet med å forankre en ny, fleksibel medarbeiderpolitikk basert på livsfaser og individuelle behov blant ansatte, og videreføre arbeidet med kompetanseutvikling og opplæring på alle nivåer.
- Konsernet skal videreutvikle bedriftskultu-ren basert på Hafslunds kjerneverdier for å skape en utviklende og attraktiv arbeids-plass, samt å sikre et godt omdømme.

Kjerneverdier

Redelighet
betyr at vi
- tar ansvar og holder det vi lover
- viser respekt og tillit
- unner hverandre suksess og gjør hverandre bedre

Mot
betyr at vi
- tar initiativ
- tør å utfordre
- våger å feile

Humør
betyr at vi
- viser engasjement
- skaper arbeidsglede
- verdsetter humor

Marked og rammebetingelser

Hafslund er et ledende energiselskap som produserer, distribuerer og selger energi. Virksomheten er mangfoldig og berører flere og ulike markeder. Hafslund skal videreutvikle sine eksisterende virksomhetsområder, bidra til strukturell utvikling av energisektoren og søke nye og nærliggende områder for videre utvikling av konsernet.

Kollaps i kull- og oljemarkedet ga rimeligere kraft
Vannreservene var høyere enn normalt ved inngangen til 2008, og overskuddet vedvarte gjennom første halvår, godt hjulpet av langvarige problemer med overføringslinjene fra Sør-Norge til utlandet.

Tilsig under normalt ga fallende vannreserver utover i 2008. Andre halvår var preget av at forbruket av fossile brensler gikk kraftig ned på verdensbasis, med påfølgende prisfall både for råenergi og frakt. Kraftprisene på det europeiske markedet falt i takt med at det gradvis ble rimeligere å produsere kullkraft. Mot slutten av året falt kraftprisene markant også i Norden, til tross for svekkete nordiske vannreserver. Forbruket i Norden har falt med rundt to prosent fra 2007, hovedsakelig som følge av at industri er blitt lagt ned. Lavere forbruk gir større konkurranse mellom vannkraft- og kullkraftprodusentene.

Kraftproduksjon
Kraftprisene har i 2008 i gjennomsnitt vært 50 prosent høyere enn i 2007. Dette bidro til et betydelig bedre resultat for Hafslunds kraftproduksjonsvirksomhet enn i 2007. Årsproduksjonen endte sju prosent over normalnivået.

Konsernets strategi om å selge den egenproduserte kraften i spotmarkedet uten betydelig grad av framtidig prissikring er videreført i 2008. Strategien er valgt for å gi Hafslunds investorer direkte eksponering mot den nordiske kraftprisen. Risikoen Hafslund tar i kraftmarkedet, reguleres av konsernets risikorammer.

Rammebetingelser for nettvirksomheten
Rammebetingelsene for energisektoren er under stadig utvikling og endring, og endringer kan påvirke Hafslunds verdiskaping. Norges vassdrags- og energidirektorats (NVE) økonomiske regulering av nettvirksomheten understøtter etter Hafslunds mening ikke målene om effektivitet og nødvendige investeringer i nettet. En bærekraftig regulering av elnettene må innebære stabilitet og forutsigbarhet og gi økonomiske insentiver til effektivt drift og investeringer i nettet. Dagens modell, slik denne praktiseres av NVE, er etter Hafslunds oppfatning ikke bærekraftig.

Olje- og energidepartementet har, både i forslag til endringer i energiloven og i forslag til egen forskrift for regulering av egenbemanning, lagt opp til et system der de konsesjonspliktige selskapene ikke lenger fritt kan velge egen bemanning og organisering. Det gjenstår å se hva som blir resultatet av disse prosessene. Hafslund mener, i likhet med øvrige deler av bransjen, at rigide bemanningskrav vil gi unødvendige kostnadsøkninger og svekke mulighetene for en samfunnsmessig rasjonell energiforsyning. Hafslund mener at en hensiktsmessig regulering må bygge på at det

{ Hafslund må være forberedt på anstrengte kraftsituasjoner og høyere priser. Slike forberedelser innebærer blant annet fleksibel bemanning på kundesenteret, fleksible betalingsløsninger, bred informasjon om kundenes alternativer samt samarbeid med sosialkontorene.

stilles klare funksjonskrav til virksomhetene. Selskapene bør ha frihet til selv å velge organisering innenfor overordnete rammer.

NVE har foreslått lovfesting av overordnete funksjonskrav og rammer for innføring av toveiskommunikasjon til alle strømforbrukere i Norge. Hafslund er positiv til en slik lovfesting, gitt at tidsplan, økonomiske rammer og ambisjonsnivå er basert på realistiske, dokumenterte og oppnåelige forutsetninger.

Rammebetingelser for produksjonsområdet
Regjeringens forslag til nye hjemfallsregler ble godkjent av Stortinget i september 2008. Etter dette får de offentlig eide selskapene beholde sine evigvarende rettigheter uten hjemfall. De private selskapene som i dag er underlagt hjemfall, kan selge til offentlige aktører som får evigvarende rettigheter uten hjemfall ved kjøpet. Regjeringens hovedbegrunnelse for denne modellen er å sikre offentlig eierskap. Regjeringen har imidlertid varslet en egen proposisjon om utleie av rettigheter.

Hafslunds kraftverksrettigheter er ervervet før dagens hjemfallsordning ble etablert slik at det ikke kan gjøre hjemfall gjeldende for noen av konsernets egne kraftverk.

Klimaforliket i Stortinget innebærer at et samlet politisk Norge forplikter seg til et skikkelig løft for fornybar energi. Hafslund mener at både økt satsing på forskning og et bedre støttesystem for fornybar energi er nødvendige virkemidler.

Hafslund har de siste årene mottatt støtte fra Enova til en rekke prosjekter som vil framskaffe betydelige mengder fornybar energi. Blant disse er det ferdigstilte energigjenvinningsanlegget BioEl i Fredrikstad, fjernvarmeledningen mellom Klemetsrud og Oslo sentrum (under bygging), energigjenvinningsanlegget i Sarpsborg (under bygging) og pelletsfabrikken i Averøy i Møre og Romsdal (under bygging).

EU innfører forbud mot deponering av biologisk nedbrytbart avfall i 2009. Hafslund er godt posisjonert for å ta del i denne utviklingen innen fjernvarme, energigjenvinning og biobrensel og til å bli en viktig aktør i markedet for fornybar og alternativ energi.

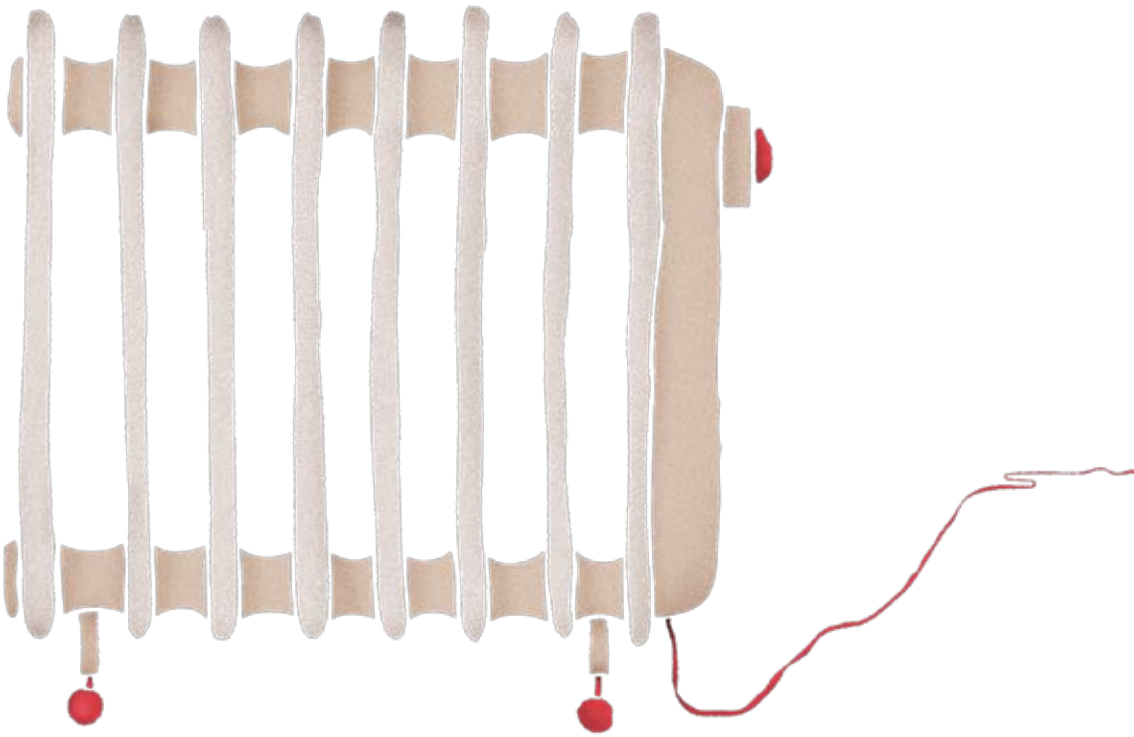
Stor konkurranse om strømsalg
Markedet for strømsalg består av rundt 100 leverandører og kjennetegnes av stort prispress og lave marginer. Hafslund er største leverandør med 638 000 kunder ved utgangen av 2008. Aktørene har forskjellige rammebetingelser og stiller ulike betingelser overfor kundene. Noen strømleverandører har tilgang til rimelig konsesjonskraft, noe som gir klare konkurransefordeler. Noen bruker forskuddsbetaling, noe som i mange tilfeller ikke er synlig i prissammenlikningene som mediene benytter mot forbrukerne.

Hafslund må være forberedt på anstrengte kraftsituasjoner og høyere priser. Slike forberedelser innebærer blant annet fleksibel bemanning på kundesenteret, fleksible betalingsløsninger, bred informasjon om kundenes alternativer samt samarbeid med sosialkontorene.

Hafslund Strøm har for 2007-2009 kjøpt inn opprinnelsessertifikater for strømleveransen til alle sine private strømkunder og tar ikke ekstra betalt for dette. Opprinnelsesgarantier gir et insentiv til å produsere og investere i fornybar kraftproduksjon.

Vi har vært fornybare i 110 år.

Hafslund har produsert vannkraft i 110 år. Det er en uuttømmelig energikilde – og en av de reneste og mest miljøvennlige energikildene som finnes. Kan noe bli bedre enn det? Våre kraftverk i Glomma tar vare på energien som ligger i de enorme vannmassene. Vi forvalter verdiene som ligger i vannveien og søker hele tiden etter løsninger som vil gi mer fornybar kraft.

Senk innetemperaturen

Senk innetemperaturen til 19-22°C. Er oppvarmingen termostatstyrt og med nattsenking, sparer du enda mer.

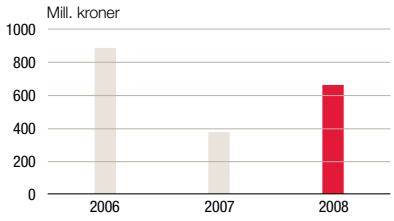
[1] Produksjon og varme ble et eget forretningsområde 12. januar 2009. Inntil da inngikk virksomhetene i Produksjon og fjernvarme i forretningsområdet Varme og infrastruktur.

[2] kraftvarmeverk

Produksjon og varme

Produksjon og varme[1] omfatter alle oppgaver knyttet til konsernets virksomheter innen kraftproduksjon, samt virksomheter innen varme og bioenergi utenfor Oslo og i deler av Akershus. I tillegg er pelletsproduksjonsselskapet BioWood Norway, gassdistribusjonsselskapet Gassnett og Cogen AS, et spansk CHP[2]-selskap, en del av Produksjon og varme.

Driftsresultat

Hafslunds lange tradisjoner med miljøvennlig vannkraftproduksjon er videreført i konsernets satsing på ny virksomhetsutvikling innenfor varmeproduksjon basert på fornybare kilder.

I 2008 ferdigstilte Hafslund et nytt energigjenvinningsanlegg i Fredrikstad (BioEl), som ble offisielt innviet på verdens miljødag 5. juni. Samtidig startet byggingen av et tilsvarende energigjenvinningsanlegg på Borregaard i Sarpsborg. I Averøy ved Kristiansund er arbeidene på Europas største trepelletsfabrikk kommet i gang, og i Kykkelsrud i Østfold vil en ny kraftstasjon, som er under bygging, gi flere kilowattimer fra Glomma.

Miljøenergi i fokus

I tråd med satsingen på fornybar energi inngikk Hafslund i 2007 et samarbeid med Borregaard om å bygge, eie og drifte et anlegg for energiutnytting av avfallsbasert brensel på Borregaards industriområde i Sarpsborg. Anlegget vil levere damp som erstatning for tungolje i industriprosessene. Anlegget skal stå ferdig i 2010. Hafslund Miljøenergi AS ble opprettet med utgangspunkt i dette prosjektet. Selskapet skal etablere og drive lønnsomme anlegg for produksjon av miljøenergi basert på trepellets, trepulver, flis og biogass, samt anlegg for energiutnyttelse av avfall. Energigjenvinningsanlegget BioEl i Fredrikstad ble innlemmet i Hafslund Miljøenergi i 2008.

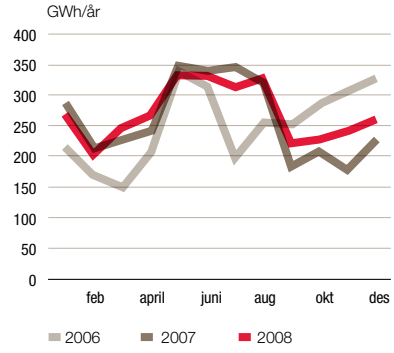
Blir ledende på trepellets

Når BioWood Norways pelletsfabrikk står ferdig i Averøy, vil den produsere 450 000 tonn pellets per år. Det tilsvarer en energimengde på mer enn 2 TWh. Pelletsen skal hovedsakelig gå til industriformål for å gi sikker tilgang på foredlet biobrensel og øke konverteringen fra bruk av fossile brensler som kull, olje og gass til fornybare energibærere. Fabrikken vil bli en av verdens største i sitt slag. Leveringsstart vil være ved årsskiftet 2010/2011.

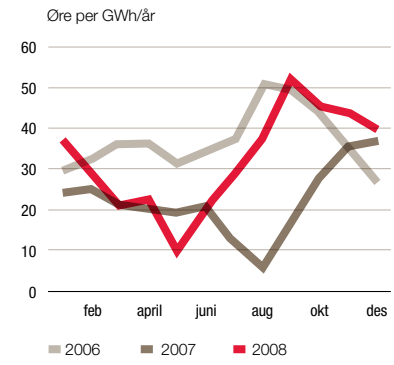
Mer kraft fra Glomma

Det gamle Kykkelsrud kraftverk fra 1903 ble tatt ut av produksjon i september 2008 og erstattes av et nytt kraftverk, som er under bygging. Det nye kraftverket får en ytelse på 40 MW og blir formelt det fjerde aggregatet i kraftverket FKF på samme sted. I 2008 er det lagt ned en betydelig innsats i vedlikehold og opprustning av flere av de eldste aggregatene i Vamma kraftverk for å øke ytelsen og levetiden. Samlet vil disse prosjektene bidra med rundt 100 GWh ny vannkraftproduksjon.

Kraftproduksjon gjennom året

Kraftproduksjon
Oppnådd kraftpris

5 spørsmål til Per Kristian Olsen

Konserndirektør Produksjon og varme

Hva er det viktigste forretningsområdet Produksjon og varme har fått til i 2008?
Vi har hatt et høyt aktivitetsnivå på investeringer innen fornybar energi. Vi har satt i drift et nytt forbrenningsanlegg i Fredrikstad, og byggingen av et avfallsforbrenningsanlegg i Sarpsborg er kommet i gang. Videre har vi startet byggingen av Europas største trepelletsfabrikk utenfor Kristiansund. I tillegg bygger vi en helt ny kraftstasjon i Kykkelsrud, samtidig som vi oppgraderer flere av de eldste aggregatene i Vamma.

Hva har vært de største utfordringene i 2008?
I starten av året opplevde vi at den høye aktiviteten i bygg- og anleggssektoren førte til høye priser og leveringsproblemer til våre nyanlegg. Mot slutten av året kom finanskrisen, som førte til at noen av våre største kunder måtte redusere produksjonen, noe som reduserte etterspørselen etter våre leveranser. Avfallsmarkedet er uavklart eller avventende, med fallende priser og fortsatt eksport. Fallende energipriser andre halvår gjør at prosjekter som baseres på industrikunders alternativpris, får større utfordringer. Regjeringens beslutning om hjemfall er en begrensning for vår videre ekspansjon innenfor vannkraftproduksjon.

Hva har gledet deg mest som leder av ditt forretningsområde i 2008?
I en tid med miljø i fokus gleder det meg å få være med på utvikling og bygging av nye anlegg til produksjon av fornybar energi, sammen med våre dyktige medarbeidere.

Hva anser du som det viktigste konkurransefortrinnet til ditt forretningsområde?
Vår evne og vilje til å satse på bygging og utvikling av fornybar energi. Vi har høy kompetanse og lang erfaring i produksjon av strøm og varme. I tillegg opplever vi god tillit i markedet, hos interessegrupper og hos samarbeidspartnere.

Hvilke ambisjoner har dere for 2009?
Vi vil fortsette å utvikle fornybar energi både innenfor og utenfor Norges grenser. I tillegg vil vi satse på bygging av infrastruktur til vannbåren varme og gass.

Hva?

Kraftproduksjon
Hafslund har tre kraftverksområder i Østfold (Kykkelsrud, Vamma og Sarpsborg) og fire småkraftverk i Eidsvoll. Middelårsproduksjonen er 2949 GWh, og vil øke med 100 GWh når et nytt kraftverk i Kykkelsrud settes i drift, og oppgraderingene i Vamma er avsluttet i 2011.

Varme
Virksomheten består av energigjenvinningsanlegget BioEl i Fredrikstad og et tilsvarende anlegg under bygging på Borregaards industriområde i Sarpsborg. BioEl har en årsproduksjon på 150 GWh damp, fjernvarme og elektrisitet. Borregaard-anlegget vil få en årsproduksjon på 230 GWh.

Pellets
Hafslund bygger gjennom selskapet BioWood Norway Europas største pelletsfabrikk i Averøy ved Kristiansund. Anlegget vil årlig forbruke 1,2 millioner kubikkmeter råvirke og produsere 450 000 tonn pellets årlig. Hovedtyngden av produksjonen vil skipes ut i bulk. Hafslunds eierandel i BioWood Norway er 78 prosent.

Gass
Hafslund eier 69,42 prosent i gassdistribusjonsselskapet Gassnett i Sarpsborg. Selskapet bygger og leverer totalløsninger for bruk av gass til industri- og boligmarkedet.

Kraftvarmeverk
Hafslund eier 44,8 prosent i Cogen. Cogen er en industriell aktør innen CHP, og selskapet bygger bio- og naturgassdrevne CHP-kraftverk som gir mer bærekraftig energiproduksjon enn ordinære gasskraftverk. Selskapet lager skreddersydde kogenereringskraftverk på oppdrag. I tillegg eier, driver og vedlikeholder Cogen komplette kraftverk.

Fjernvarme

Forretningsområdet Fjernvarme produserer og distribuerer fjernvarme i Oslo og Akershus. Anleggene i Oslo produserer i dag om lag 1,2 TWh fjernvarme, noe som svarer til varmebehovet til cirka 120 000 boenheter.

Norges største fjernvarmeprodusent
Hafslund Fjernvarme, som byttet navn fra Viken Fjernvarme i 2008, er Norges største leverandør av fjernvarme og representerer rundt 40 prosent av all produsert fjernvarme i Norge. Hafslund Fjernvarme produserer, distribuerer og selger fjernvarme. Selskapet prioriterer bruk av varme kjøpt fra avfallsforbrenningsanleggene til Energigjenvinningsetaten i Oslo kommune. Deretter benyttes energi fra egne anlegg basert på bioenergi og varmepumper. I tillegg dekkes spisslasten opp med varme produsert fra el-kjeler, LNG (flytende naturgass) og oljekjeler. Hovedproduksjonsanleggene er plassert på Klemetsrud og Haraldrud. Potensialet for fjernvarme i Oslo er 2 til 2,5 TWh – det dobbelte av dagens leveranse.

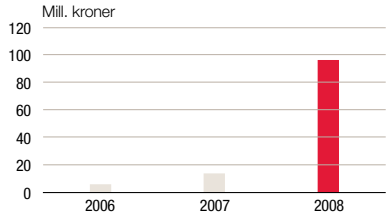
Hafslund Fjernvarme produserer og drifter fjernvarme til Oslo Lufthavn Gardermoen og omkringliggende næringsområde, samt forestår drift av fjernvarme til Kolbotn sentrum og Mastemyr Næringspark.

Utnytter avfall i varmeproduksjon
I Oslo kommer over 60 prosent av fjernvarmen fra avfallsforbrenning og biobrenselanlegg samt varmepumpe som henter ut varme fra kloakk. Dette er ressurser som ellers ville gått tapt, eller som ville blitt sett på som avfall. Det er dokumentert at dagens fjernvarmesatsing sparer Oslo for utslippene fra 50 000 tonn fyringsolje. Det tilsvarer eksosutslipp fra 50 000 biler som hver kjører 15 000 km årlig. Målet er å øke den fornybare andelen til minst 80 prosent når fjernvarmenettet er ferdig utbygd. Dette vil gi et betydelig bidrag til miljøet i Oslo og redusere CO_2-utslipp til atmosfæren.

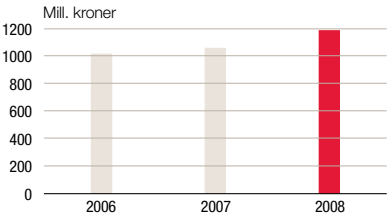
Oslo – miljøvennlig foregangsby
Oslo er tidligere utpekt som en av de mest miljøvennlige byene i landet. I dag er cirka 3000 boligblokker, rekkehus og næringsbygg tilknyttet Hafslunds fjernvarmenett. Hafslund bruker byens kloakk, spillvarme fra avfallsforbrenningen og bioenergi som primærkilder i fjernvarmeproduksjonen. Oslo kommune har vedtatt en ambisiøs miljøplan "Kretsløpsbasert avfallssystem, energigjenvinning og fjernvarme i Oslo". På Energigjenvinningsetatens anlegg på Klemetsrud skal det bygges en ny ovnslinje. Denne forbrenningslinjen kommer i tillegg til de eksisterende forbrenningslinjene, og Hafslund Fjernvarme har planlagt å bygge et stort biobrenselanlegg på samme sted. For å utnytte all den nye varmeeffekten bygges det en 13 kilometer lang fjernvarmeledning mellom Klemetsrud og Oslo sentrum.

Utbyggingstakten av fjernevarme i Oslo har økt fra 35-40 millioner kWh per år til 125 millioner kWh per år. Dette er en meget sterk utbyggingstakt også i internasjonal målestokk.

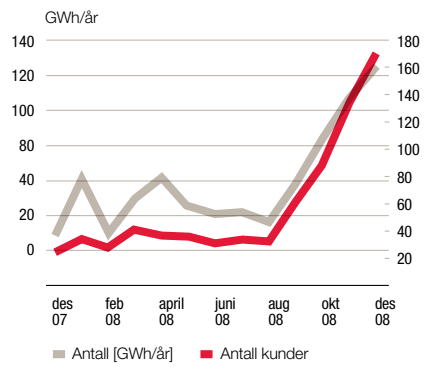
Driftsresultat

Levert volum

Utbyggingstakt
målt som antall GWh og antall nye kunder per år

5 spørsmål til Jan Presttun

Konserndirektør Fjernvarme

Hva er det viktigste forretningsområdet Fjernvarme har fått til i 2008?
Vi har nådd våre vekstmål, og nye 100 GWh selges i dag til nye kunder i forskjellige deler av Oslo. Spesielt vil jeg nevne Majorstuen, hvor utfordringene har vært store både trafikalt og støymessig på grunn av pigging av fjell i fjernvarmegrøftene. Vi fikk til en god dialog med beboerne, og vårt omdømme som utbygger av fornybar varme ble styrket gjennom prosjektet. I forbindelse med prosjektet, som skal gi mer fornybar varme til sentrum, har vi gjennom hele 2008 fortsatt byggingen av den store overføringsledningen fra Klemetsrud til Tøyen. Denne vil bli ferdigstilt i henhold til planen i juni 2009.

Hva har vært de største utfordringene i 2008?
En av de største utfordringene har vært tilpassing av kapasitet og entrepriseform. Vi bygger nå ut tre til fire ganger mer fjernvarme enn historisk utbyggingstakt. Vi bygger ut områdevis, og i økende grad med bruk av totalentrepriseformen. Dette har vært vellykket, men spesielt krevende siden det i store deler av året var et overopphetet entreprenørmarked. Vi har i tillegg hatt store utfordringer med å finne en god og hensiktsmessig trasé for overføringsledningen fra Klemetsrud langs Østensjøvannet slik at utbyggingen der blir så skånsom som mulig. En annen utfordring for organisasjonen er å ha tilstrekkelig oppmerksomhet på den daglige driften når utbyggingstakten er så stor.

Hva har gledet deg mest som leder av ditt forretningsområde i 2008?
At vi har fått medarbeiderne til å arbeide mot felles mål og å se den stolthet de viser gjennom sitt engasjement med å få tatt i bruk mer fornybar varme.

Hva anser du som det viktigste konkurransefortrinnet til ditt forretningsområde?
En tydelig vekststrategi innenfor et begrenset geografisk område. Dette sammen med dyktige medarbeidere som arbeider målbevisst mot vedtatte mål. I tillegg har konsernet den nødvendige finansielle styrke til å bygge ut fjernvarmen i et økonomisk riktig tempo.

Hvilke ambisjoner har dere for 2009?
Å nå våre utbyggingsmål på økt fjernvarmeleveranse tilsvarende 125 GWh per år samtidig som lønnsomheten for fjernvarme øker.

Hva?

Haraldrud Varmesentral, Oslo
Fjernvarme basert på spillvarme fra Energigjenvinningsetatens avfallsforbrenningsanlegg (32 MW), forbrenningsanlegg for resirkulert biomasse (30 MW) samt spisslastkjeler basert på el, LNG-gass og olje. Samlet effekt er cirka 230 MW.

Klemetsrud Kraftvarmeverk, Oslo
Fjernvarme basert på spillvarme fra Energigjenvinningsetatens avfallsforbrenningsanlegg (40 MW), spisslastkjeler basert på el og olje. Samlet effekt er cirka 80 MW.

Skøyen Varmesentral, Oslo
Anlegg i tilknytning til avløpstunellen til Vann- og avløpsetaten i Oslo kommune. To varmepumper med samlet effekt på 27 MW som henter varme fra kloakkvannet i tunnelen.

Hoff Varmesentral, Oslo
Ren spisslastsentral basert på oljekjeler. Benyttes til å heve temperaturen på vannet fra varmepumpene de dagene dette kreves. Benyttes i liten grad dersom varmebehovet kan dekkes fra andre sentraler, fortrinnsvis med fornybar energi.

Vika Varmesentral, Oslo
Ren spisslastsentral basert på el-kraft og olje. Benyttes ikke dersom varmebehovet kan dekkes fra andre sentraler, fortrinnsvis med fornybar energi.

Gardermoen Varmesentral, Gardermoen
To bioanlegg (7 og 6 MW) basert på skogsflis samt spisslastkjeler basert på el og olje. Til sammen cirka 40 MW.

[1] Nett ble et eget forretningsområde 12. januar 2009. Inntil da inngikk Nett i forretningsområdet Varme og infrastruktur.

Nett

Forretningsområdet Nett[1] omfatter alle oppgaver knyttet til konsernets virksomheter innen distribusjon av strøm og driftskontroll.

Hafslund har lange tradisjoner innen nettvirksomheten. Hafslund Nett er Norges største nettselskap med cirka 540 000 nettkunder i et geografisk område med rundt 1,3 millioner innbyggere. Selskapet eier og drifter deler av sentralnettet i Oslo, er regionalnettseier i Oslo, Akershus og Østfold og eier distribusjonsnettet i Oslo og størstedelen av Akershus. Det totale strømforbruket i dette området er cirka 21,5 TWh. I Hafslund Netts distribusjonsnett distribueres det cirka 16 TWh strøm.

En sikker strømforsyning
Også i 2008 var det en positiv utvikling av leveringskvaliteten på strømforsyningen i Hafslunds område. Gjennomsnittskunden opplevde 1,1 avbrudd med en varighet på cirka 55 minutter. Dette gir en oppetid på cirka 99,99 prosent, noe som er blant det beste i Norge.

Hafslund er innforstått med hvor viktig strømforsyningen er i samfunnet, og at avhengigheten av sikker strømforsyning stadig øker. Konsekvensene av strømbrudd vil være særlig dramatiske i sentrale bystrøk, hvor en rekke funksjoner vil stoppe opp i løpet av kort tid uten strøm. Også de andre områdene i forsyningsområdet blir stadig mer avhengig av en sikker strømforsyning.

Hovedprioritet i 2008 har vært å fortsette arbeidet med å sikre en trygg og god strømforsyning i konsesjonsområdet. Flere større prosjekter er gjennomført. Det legges stor vekt på å beholde den gode leveringskvaliteten i hovedstaden. Samtidig settes det inn flere tiltak for å bedre leveringskvaliteten vesentlig i de områder hvor denne er dårligst.

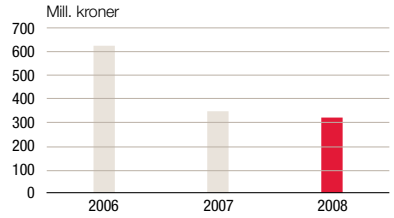
Investeringsnivået er betydelig økt de siste årene, inkludert 2008. Dette har sammenheng med både vekst i strømforbruket og økende reinvesteringsbehov for å opprettholde den gode leveringskvaliteten.

Hafslund Driftssentral leverer styring og beredskap til Hafslund Nett, Hafslund Produksjon og Hafslund Fjernvarme. Hafslunds driftssentral har moderne fjernkontrollutrustning med svært god funksjonalitet. Fra driftssentralen er det full oversikt over nettet helt fram til hver enkelt bygning, og dette er til stor hjelp for raskt å kunne gjenopprette strømforsyningen ved avbrudd. En viktig hendelse i 2008 var flyttingen av Hafslund Fjernvarmes driftskontrollfunksjon til Hafslund Driftssentral i deres lokaler.

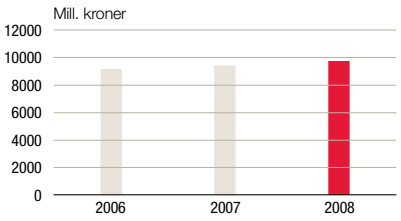
Juridiske enheter
På slutten av 2007 ble Hafslund Operatør skilt ut som egen juridisk enhet. Operatør ble sommeren 2008 fisjonert inn igjen i Hafslund Nett, som nå har cirka 140 medarbeidere.

Hafslund Driftssentral er en egen juridisk enhet som leverer styring og beredskap til Hafslund Nett, Hafslund Produksjon og Hafslund Fjernvarme.

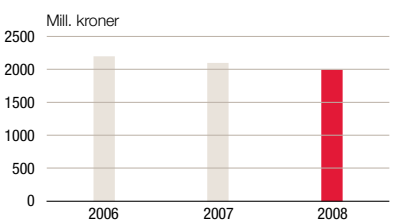
Driftsresultat

Engasjert kapital

Inntektsramme

5 spørsmål til Jan Presttun

konstituert konserndirektør Nett

Hva er det viktigste forretningsområdet Nett har fått til i 2008?
Vi har lykkes i ytterligere å bedre leveringskvaliteten i strømnettet fra foregående år, slik at våre kunder har opplevd enda færre avbrudd i 2008. I tillegg er Hafslund Fjernvarmes driftssentralfunksjon overført til Hafslund Driftssentral gjennom en tjenesteleveranse levert fra Hafslund Driftssentrals lokaler.

Hva har vært de største utfordringene i 2008?
Myndighetenes ønske om detaljreguleringer har gitt seg utslag i forslag til nye krav som dessverre raskt vil motvirke en effektiv nettvirksomhet. I første del av 2008 økte prisene på materiell betydelig på grunn av materialmangel i verdensmarkedet. Samtidig økte kostnadene til utførelse på grunn av et stadig større oppdragsvolum i bransjen. Vi forventer imidlertid at finanskrisen vil gi reduserte markedspriser utover i 2009.

Hva har gledet deg mest som leder av ditt forretningsområde i 2008?
Det å ha erfart at våre dyktige medarbeidere jobber effektivt med å nå våre mål på de forskjellige områdene. Nye problemstillinger blir tatt raskt tak i, og nødvendige tilpasninger blir gjennomført uten å gå veien om omstendelige prosesser.

Hva anser du som det viktigste konkurransefortrinnet til ditt forretningsområde?
Hafslund Nett er en monopolvirksomhet som har en leveringsplikt til kundene. Nettselskapets effektivitet har imidlertid stor betydning for myndighetenes beregning av tillatt inntektsramme. Lave enhetskostnader er derfor viktig. Hafslunds nettvirksomhet har glede av effektiviseringen som er gjennomført gjennom flere år. Denne er basert på dyktige medarbeidere og har vært mulig på grunn av nettselskapets størrelse samt aktiv bruk av konkurranseutsetting. Driftssentralens gode funksjonalitet og trente operatører er også et klart fortrinn.

Hvilke ambisjoner har dere for 2009?
Å gjennomføre de planlagte aktivitetene innenfor både drift, vedlikehold og investeringer for å forbedre leveringskvaliteten ytterligere, samtidig som virksomheten gir en tilfredsstillende avkastning.

Hva?

Hafslund Nett
Hafslund Nett er Norges største nettselskap. Hafslund Nett eier og drifter deler av sentralnettet i Oslo- og Akershusregionen. Selskapet er regionalnettseier i Oslo, Akershus og Østfold og eier distribusjonsnettet i Oslo og størstedelen av Akershus. Antall nettkunder er cirka 540 000.

Hafslund Driftssentral
Hafslund Driftssentral har høy modernitet og svært god funksjonalitet. Herfra styres, overvåkes og optimaliseres strømnettet til 1,4 millioner mennesker, fjernvarmeanleggene i Oslo-området og Hafslunds kraftverk i Glomma. I tillegg styres utemannskaper som skal ivareta optimal drift og rette feil.

Marked

Marked tilbyr strøm til privat- og bedriftsmarkedet. Forretningsområdet er ansvarlig for majoriteten av all kundebehandling og fakturering under merkenavnet Hafslund. I tillegg omfatter forretningsområdet strømsalg gjennom datterselskaper.

Strøm
Strømsalg har hatt en svært positiv kundetilgang, og det totale antall kunder har økt med 20 000 gjennom året. Levert volum i 2008 utgjorde 12,9 TWh, en økning på 0,2 TWh i forhold til 2007. Resultatene i strømselskapene har i 2008 vært tilfredsstillende.

Hafslund Strøm ønsker å ligge i front når det gjelder å tilby kundene miljøvennlig energi og energiløsninger. Som et ledd i dette arbeidet garanterer selskapet at all strøm som leveres til privatkundene, kommer fra 100 prosent fornybare kilder. Strøm er en verdifull ressurs. Hafslund Strøm er som en del av miljøarbeidet opptatt av å bidra til redusert strømforbruk. Selskapet har derfor iverksatt flere tiltak for å bidra til energisparing for både privat- og bedriftskunder. Dette vil også være et viktig satsingsområde framover.

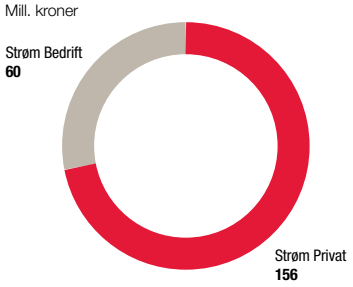
Tjenester
Hafslund Kundesenter og Hafslund Fakturaservice er viktige bidragsytere for å sikre en god kundeopplevelse. Kundene blir stadig mer fornøyde med kundeservicen, og den månedlige kundeundersøkelsen viser at opplevd kundeservice er stabilisert på et høyt nivå. Servicegraden ved kundesenteret har vært tilfredsstillende gjennom mesteparten av året med korte responstider både på telefon, elektronisk post og brev.

Hafslund Fakturaservice fakturerer nesten 850 000 kunder for Hafslunds selskaper. Et mål er å kommunisere elektronisk med flest mulig kunder. Kommunikasjonen med 55 000 kunder foregår via e-post, sms og e-faktura, et antall selskapet jobber kontinuerlig med å øke.

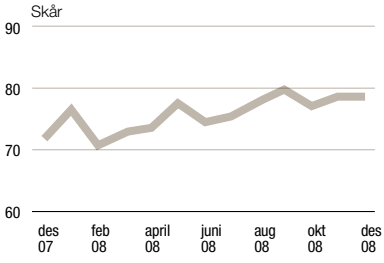
Sikkerhet Privat
Hafslund Sikkerhet ble solgt til Securitas Direct med virkning fra 15. september 2008. Securitas Direct overtok Hafslunds boligalarmvirksomhet med kunder, personell og utstyr. Transaksjonen ble godkjent av Konkurransetilsynet. Salget ble gjennomført etter ønske om å sikre videre utvikling av Hafslund Sikkerhet, samtidig som Hafslund har gått mot en tydeligere satsing på utbygging av fornybar energi og videreutvikling av infrastruktur. Konsernet er samtidig størst i Norge innen strømsalg, og salget av sikkerhetsvirksomheten var et naturlig steg for å rendyrke denne satsingen.

Vekst
Med kunden i fokus og stadig forbedring av driften er forretningsområdet Marked klart for videre vekst. Derfor ble det høsten 2008 satt i gang et prosjekt som ser på vekstmuligheter innenfor dagens struktur og på nye områder.

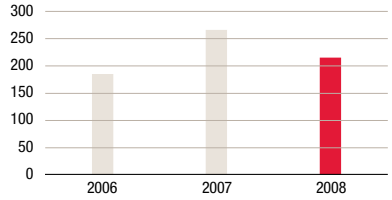
Driftsresultat 2008
Mill. kroner

Opplevd kundeservice
Tilfredshet med Hafslund Kundesenter

Driftsresultat
2006-2008
Mill. kroner

5 spørsmål til Hege Yli Melhus

Konserndirektør Marked

Hva er det viktigste forretningsområdet Marked har fått til i 2008?
2008 var et godt år for Marked. Undersøkelser viser økt kundetilfredshet både i Hafslund Strøm og NorgesEnergi. Innføring av Qualitas (Hafslunds Lean-program) i kundesenteret har ført til at "opplevd kundeservice" er hevet til nivåer vi sjelden har målt før. Det var et godt år for kundene, et godt år for de ansatte, og dermed et godt år for Marked.

Gjennom salget av Hafslund Sikkerhet har vi videreutviklet og rendyrket forretningsområdet ved å konsentrere oss om strømvirksomheten. Antall kunder som velger oss, har økt. Hafslund Strøm har tatt en enda tydeligere miljøvennlig profil med blant annet gratis opprinnelsesgaranti for fornybar energi til privatkundene. NorgesEnergi har opprettholdt posisjonen som Norges best likte lavprisaktør. I tillegg har vi en god og stabil drift, og de økonomiske resultatene for året er gode.

Hva har vært de største utfordringene i 2008?
En hovedutfordring var å gjennomføre salget av Hafslund Sikkerhet. Securitas Direct overtok Sikkerhet, og dette la grunnlaget for videre utvikling av sikkerhetsselskapet. En annen hovedutfordring var planleggingen og kartleggingen av hvor Marked skal vokse videre, noe vi vil se resultatet av i 2009 og i årene framover.

Hva har gledet deg mest som leder for ditt forretningsområde i 2008?
Som leder av Marked gleder jeg meg stadig over engasjementet i organisasjonen og de resultatene vi har oppnådd sammen. Det er utrolig tilfredsstillende å være leder når kundene blir mer tilfredse takket være de tiltakene og det forbedringsarbeidet vi gjør internt, og at vi samtidig har motiverte ansatte og gode økonomiske resultater.

Hva anser du som det viktigste konkurransefortrinnet til ditt forretningsområde?
Vi er gode på kundehåndtering – både innen kundeservice og fakturering. Det gir oss fornøyde kunder, samtidig som vi er blant de mest kostnadseffektive i Nord-Europa.

Hvilke ambisjoner har dere for 2009?
Å fortsette arbeidet for enda mer tilfredse kunder, samt en offensiv satsing på de områdene vi har identifisert som spennende vekstmuligheter. Vi satser også videre på miljø gjennom fornybare strømleveranser og energisparing.

Hva?

Hafslund Strøm
er Norges største strømleverandør. Selskapet har sitt hovedmarkedsområde i Oslo og Akerhus og leverer fornybar energi både til privat- og bedriftsmarkedet.

NorgesEnergi
er lokalisert i Kristiansand og har i løpet av 2008 befestet seg som den nasjonale lavprisleverandøren av strøm. Selskapet tilbyr strømprodukter til privatmarkedet, direkte eller gjennom samarbeidspartnere.

Fredrikstad EnergiSalg, Hallingkraft og Røyken Kraft
er regionale strømselskaper med en sterk posisjon i sine respektive hjemmemarkeder.

Hallingkraft har også et samarbeid med Huseiernes Landsforbund.

I 2008 utgjorde totalt omsatt volum for Strøm og datterselskaper 8,4 TWh til privatmarkedet og 4,5 TWh til bedriftsmarkedet. Totalt kundeantall for Hafslunds strømselskaper ved utgangen av 2008 var 638 000.

Hafslund Fakturaservice
forvalter kundesystemer, samler inn forbruksverdier og fakturerer alle Hafslunds kunder innen strøm og kunder fra andre selskaper i konsernet.

Hafslund Kundesenter
forestår kundebehandlingen for konsernets nett- og strømkunder.

Venture

Venture representerer konsernets investerings- og utviklingsmiljø. Forretningsområdet foretar investeringer innen alternativ og fornybar energi samt innen energirelaterte tjenester og teknologi som kan støtte opp om Hafslunds virksomhet.

Venture skal gi meravkastning på Hafslunds sysselsatte kapital og bidra til å utvikle nye forretnings- og investeringsmuligheter for konsernet. Dette gjøres gjennom investeringer i selskaper hvor Venture har fortrinn som investor. Ventures bidrag i porteføljeselskapene er et bredt kontaktnettverk, bransjekunnskap, betydelig kompetanse innen strategiarbeid og lang erfaring som aktiv eier blant annet gjennom styreverv.

Investeringskriterier

Følgende investeringskriterier legges til grunn:

- Selskapet må ha et betydelig potensial både når det gjelder omsetning og finansiell avkastning.
- Investeringshorisont er normalt tre til åtte år med mulighet for lengre engasjementer.
- Førstegangsinvesteringer er primært på mellom seks og 60 millioner kroner. Normalt foretas det oppfølgingsinvesteringer.
- Eierandel på mellom 10 og 40 prosent og anledning til aktivt eierskap gjennom blant annet styrearbeid.

Venture har en todelt investeringsstrategi og investerer i selskaper innen fornybar energi og i selskaper hvor man kan oppnå synergier i forhold til Hafslunds eksisterende virksomhet. I Hafslund skal forretningsområdet bidra til å styrke miljøet for analyse, transaksjoner og aktivt eierskap samt sikre intern kunnskap om nye investeringsområder.

Fornybar energi

Ventures satsing på fornybar energi har i betydelig grad bidratt til konsernets verdiutvikling gjennom investeringen i solenergiselskapet Renewable Energy Corporation (REC). Venture ser spennende muligheter innen en rekke områder innen fornybar energi som sol, vind, tidevann og biobrensel. Høyere kraftpriser og global oppvarming gjør investeringer innen fornybar energi finansielt attraktivt. Likeledes er behovet for å sikre framtidig energiproduksjon basert på fornybare energikilder en sterk og langsiktig trend.

Telekom

Hafslund Telekom bygger fibernett og trådløst bredbåndsnett. Selskapet eier og leier et av Norges største fibernett, som strekker seg fra Larvik rundt Oslofjorden til Halden. Innenfor trådløs bredbåndsteknologi har Hafslund Telekom investert i nasjonale bredbåndslisenser og er ledende i Norge innen utbygging og levering av trådløst bredbånd over WiMax-teknologi. Selskapet leverer også tjenester innen fibernett, internett, bedriftsnett og telefoni.

Portefølje

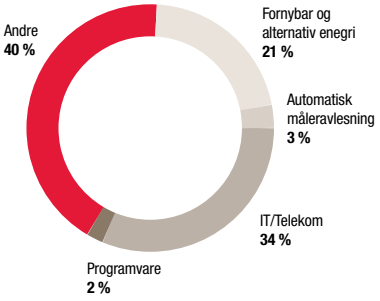
Venture-porteføljen består av 19 selskaper med en samlet verdi ved utgangen av året på 4,74 milliarder kroner. Eierskapet i REC utgjør 78,7 prosent av verdiene. I tillegg til REC er investeringene i Fesil, Network Norway og Metallkraft blant de viktigste. Porteføljens avkastning var i 2008 på -77,2 prosent inkludert REC og 18,3 prosent ekskludert REC.

Transaksjoner

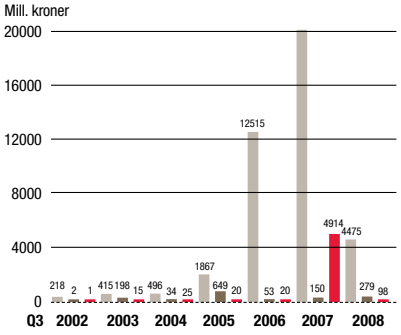
I 2008 ble det ikke foretatt investeringer i nye selskaper, men aksjene i OneCall ble benyttet som tingsinnskudd i Network Norway, hvor Venture nå er største eier. Det er foretatt en rekke oppfølgingsinvesteringer. To eierposter er solgt.

Porteføljesammensetning

eks. REC. Pr 31.12.08: 100% = NOK 954 mill.

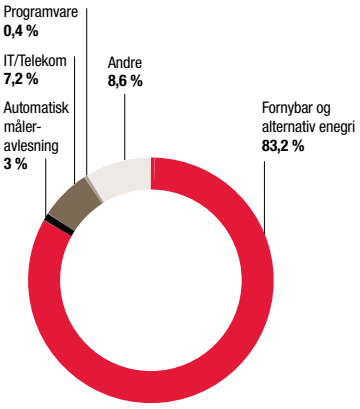

Porteføljeutvikling

Porteføljesammensetning

inkl. REC. Per 31.12.08: 100 % = 4475 mill. kroner

5 spørsmål til Tore Schiøtz

Konserndirektør Venture

Hva er det viktigste Venture har fått til i 2008?
I mars 2008 ble Venture, gjennom innskudd av våre aksjer i OneCall, største eier i Network Norway. Videre arbeidet vi aktivt med å endre eierstrukturen i Fesil. Prosessen ble fullført i mai 2008 og ga grunnlag for et nytt kapittel i Fesils historie. Vår største investering, REC, har til tross for et betydelig kursfall ytterligere befestet sin posisjon som et av de globalt ledende selskapene innen silisiumbasert solenergi. Mange solenergiselskaper går tøffe tider i møte, men REC er et av selskapene som står best rustet til å komme seg gjennom denne vanskelige perioden.

Hva har vært de største utfordringene i 2008?
2008, og da spesielt siste halvdel av året, har vært utfordrende for flere av selskapene i porteføljen. Mange av selskapene er i en kapitalkrevende oppbyggingsfase. Finansiering er blitt vanskeligere, og flere av våre medaksjonærer kan ikke følge opprinnelige planer. Vi har arbeidet målbevisst med porteføljen og foretatt en rekke grep som gjør at vi skal klare å komme oss gjennom en periode vi vet blir vanskelig.

Hva er det som gleder deg mest som leder for Venture i 2008?
Få, om noen, selskaper er upåvirket av finanskrisen. Å være en del av Hafslund gir imidlertid en trygghet som gjør at vi kan tenke langsiktig. Vi slipper å ta paniske grep som følge av press fra eksterne aktører som banker og andre aksjonærer. Jeg føler også at jeg har et team som takler å arbeide i motgang etter mange år med oppgang.

Hva anser du som det viktigste konkurransefortrinnet til ditt forretningsområde?
Å være en del av et stort konsern har mer enn noen gang vist seg å være et fortrinn. Vi klarer oss gjennom en vanskelig periode og har en posisjon som gjør at vi kan ha et langsiktig perspektiv. Vi er også i stand til å ta tak i spennende muligheter som måtte dukke opp.

Hvilke ambisjoner har dere for 2009?
Også i 2009 skal vi arbeide aktivt med å utvikle eksisterende portefølje og eventuelt foreta nye investeringer for å bidra til meravkastning over tid på Hafslunds kapital. Venture skal samtidig befeste sin posisjon som en attraktiv partner for vekstselskaper innen fornybar energi og selskaper relatert til Hafslunds øvrige virksomhet. Vi har tre store og krevende engasjementer som vi håper skal gjøre betydelige framskritt i løpet av 2009.

Hva?

Venture investerer blant annet i følgende typer fornybar energi:

Sol
Silisiumbasert solenergi gjennom eierskapet i REC. Venture ser også på nye investeringsmuligheter innen solenergi.

Vind
Selskaper som kan utvikle nye og mer effektive løsninger innen vindkraft. Venture er gjennom ChapDrive med på å utvikle en hydraulisk løsning uten gir, som betyr mer lønnsomme vindturbiner.

Bioenergi
Perennial Bioenergy investerer i produksjon av biodrivstoff som ikke er i konflikt med matproduksjon.

Annen alternativ energi
Cogen bygger bio- og naturgassdrevne CHP-kraftverk som gir mer bærekraftig energiproduksjon enn ordinære gasskraftverk.

Toveiskommunikasjon/energisparing
Policom og High Tech Security tilbyr løsninger for automatisk måleravlesning som muliggjør energisparing gjennom bevisstgjøring om forbruk og strømstyring.

Telekom/IT
Hafslund IT leverer og drifter IT-systemet til Hafslund-konsernet og til eksterne kunder. Elis selger kundeinformasjonssystemer til kraftselskaper. Network Norway ble i løpet av 2008 en av de ledende tjenesteleverandørene innenfor mobiltelefoni i Norge.

Hafslund Telekom
Hafslund Telekom bygger fibernett og trådløst bredbåndsnett og leverer et bredt spekter av tjenester og produkter innen telefoni, internett og bedriftsnett.

[1] Eiendom var fram til 12. januar 2009 en del av forretningsområdet Varme og infrastruktur.

Økonomi og finans

Økonomi og finans har ansvaret for finansiell styring og rapportering. Enheten omfatter også krafthandelsvirksomhet, som er konsernets base for all krafthandel. Kvalitetssikring av kontrakter, eiendomsforvaltning og -utvikling, ledelse av konsernets pensjonskasser samt risikovurdering tilligger også Økonomi og finans.

Økonomi og finans består av enhetene Økonomi, Finans, Krafthandel, Risikostyring, Kontrakt og Eiendom[1].

Finansiell informasjon
Økonomienheten tilrettelegger finansiell styringsinformasjon til ledelsen, styret og markedet. Rapporteringen foregår månedlig til ledelsen og styret, kvartalsvis til markedet, samt med en mer omfattende rapportering gjennom konsernets årsrapport. Regnskap kvalitetssikrer utviklingen av regnskapsfaget og utarbeider felles retningslinjer og systemer samt forestår den løpende regnskapsføringen for selskapene i konsernet.

Lån og likviditet
Finansenheten forestår alle innlån til konsernet, håndterer valutarisiko og løpende likviditetsstyring. Urolighetene i finansmarkedet har gjort det mer krevende å refinansiere gamle lån og ta opp nye. Den generelle usikkerheten knyttet til utviklingen framover har gjort at konsernet er noe mer tilbakeholden enn før med hensyn til nye investeringer. Ved inngangen til 2009 fører den kraftige reduksjonen i referanserenta til at samlet lånebeløp likevel ikke er vesentlig høyere enn tidligere.

De sikrete pensjonsordningene er organisert i Hafslund Offentlige Pensjonskasse og Hafslund Private Pensjonskasse, som forvaltes av finansenheten. Til sammen forvalter pensjonskassene i overkant av 1,9 milliarder kroner.

Finans jobber aktivt med å søke en optimal gjeldssammensetning for å minimere konsernets samlete finanskostnader. Hafslund er en stor utsteder av obligasjoner i det norske markedet, men søker også i stor grad frem-medkapital utenfor Norge.

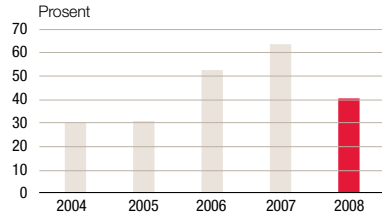
Krafthandel
Krafthandelsvirksomheten er base for all krafthandel, herunder risikostyring og sikringsstrategi. Virksomheten tar hånd om fysisk og finansiell handel i forbindelse med salg av konsernets egen kraftproduksjon og prissikring av sluttkundeleveranser, samt kjøp av nett-tap for konsernets eget distribusjons- og regionalnett. Virksomheten tar aktive posisjoner i det nordiske engrosmarkedet for kraft. Størstedelen av handelen gjennomføres uten motpartsrisiko via Nord Pool.

Rammer og rapportering av risiko
Risikostyring har ansvaret for et felles rammeverk og begrepsapparat for risiko i Hafslund, for sammenstilling og rapportering av et totalrisikobilde for konsernet samt overordnet oppfølging av risiko.

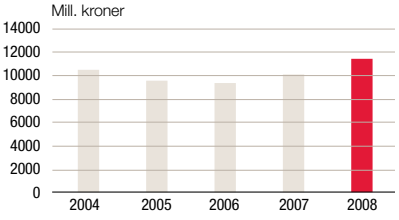
Kontrakter
Kontraktsavdelingen kvalitetssikrer kontrakter og kontraktsformularer og bidrar til å videreutvikle medarbeidernes kunnskap om arbeidet med kontrakter og kontraktsutforming.

Eiendom
Hafslund er opptatt av å optimalisere eiendomsverdiene gjennom forvaltning, realisasjon og utvikling. Utviklingsdelen konsentrerer seg spesielt om Sarpsborg-området, hvor konsernet samarbeider med kommunen om å realisere et større område til en egen miljøbydel.

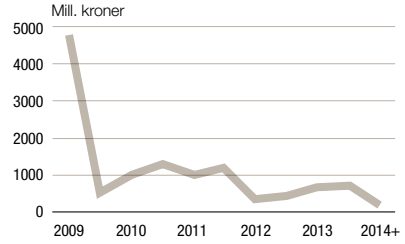
Egenkapitalandel

Netto rentebærende gjeld

Forfallsprofil

5 spørsmål til Gunnar Gjørtz

Konserndirektør Økonomi og finans

Hva er det viktigste Økonomi og finans har fått til i 2008?
Jeg opplever at tjenestene fra Økonomi og finans blir verdsatt både av interne kunder og av eksterne interessenter. Det er avgjørende at disse tjenestene leveres med høy kvalitet og til rett tid.

Hva har vært de største utfordringene i 2008?
Andre halvår var en krevende periode i kredittmarkedene, og dette påvirket Hafslund-konsernet også. Urolige finansmarkeder har påvirket konsernets eiendeler og prosjekter samt medført høyere rentepåslag på nye lån.

Hva har gledet deg mest som leder for Økonomi og finans i 2008?
Det må være at enheten består av så mange kompetente, hyggelige og engasjerte medarbeidere. I tillegg er den positive utviklingen som Infratek AS, hvor Hafslund har en betydelig eierandel, har hatt etter børsnoteringen i desember 2007, også svært gledelig.

Hva anser du som det viktigste konkurransefortrinnet til Økonomi og finans?
Kompetente medarbeidere som arbeider målrettet og energisk. I tillegg gjør konsernets virksomhetsområde og solide finansielle stilling at vi tiltrekker oss attraktive forretningsmuligheter og gode finansieringsalternativer.

Hvilke ambisjoner har dere for 2009?
Vi skal fortsatt levere tjenester med høy kvalitet til rett tid – både internt og eksternt. Videre skal vi lykkes med å løse nye oppgaver på en god måte og ha det gøy!

Hva?

Økonomi
Enheten tilrettelegger finansiell styringsinformasjon til ledelsen, styret og markedet. Økonomi deltar aktivt ved vurdering av nye forretningsmuligheter og oppfølging av gjennomførte prosjekter.

Finans
Finansenheten forestår alle innlån til konsernet, håndterer valutarisiko og løpende likviditetsstyring.

Krafthandel
Krafthandelsvirksomheten er konsernets base for all krafthandel, herunder risikostyring og sikringsstrategi.

Risikostyring
Risikostyringsfunksjonen har ansvaret for å etablere et felles rammeverk og begrepsapparat for risiko i Hafslund, for sammenstilling og rapportering av et totalrisikobilde for konsernet, samt overordnet oppfølging av risiko.

Kontrakt
Kontraktsavdelingen kvalitetssikrer kontrakter og kontraktsformularer, og bidrar til å videreutvikle medarbeidernes kunnskap om arbeidet med kontrakter og kontraktsutforming.

Eiendom
Hafslund Eiendom har ansvar for å forvalte, drifte og vedlikeholde konsernets eide og leide eiendommer.

Kommunikasjon og samfunnsansvar

Kommunikasjon og samfunnsansvar omfatter konsernets ekstern- og interninformasjon, investorkontakt, myndighetskontakt, virksomhetsprofilering og miljø- og samfunnsansvar. Enheten skal støtte opp om konsernets strategiske og forretningsmessige mål.

Kommunikasjon og samfunnsansvar skal arbeide tett opp mot konsernets selskaper og være en sparringspartner og rådgiver for organisasjonen i forhold til miljø, etikk og kommunikasjonsutfordringer.

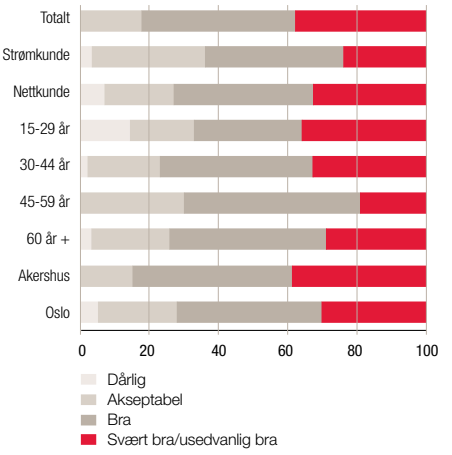
Miljø- og etisk handel
På slutten av 2008 vedtok Hafslunds styre en miljøpolicy som gir føringer for hele konsernet. Denne forplikter Hafslund til kontinuerlig og systematisk å forbedre sin innsats for miljøet og begrense miljøpåvirkningen fra virksomheten. Nå starter et arbeid hvor hvert enkelt selskap i konsernet involveres for å se hva de kan gjøre for å redusere sitt miljøfotavtrykk. Konsernets ansatte skal gjennom medvirkning, kompetansebygging og gode rutiner motiveres til å etterleve konsernets miljøpolicy.

Hafslund kjøper varer og tjenester fra ulike eksterne leverandører. Å handle på en etisk forsvarlig måte er en del av Hafslunds samfunnsansvar, og konsernet vil så langt det lar seg gjøre, påse at leverandørene opererer etisk forsvarlig, og at arbeidstakerrettigheter og miljøhensyn er ivaretatt i leverandørkjeden. Som et viktig ledd i dette arbeidet ble Hafslund i 2008 medlem av Initiativ for etisk handel (IEH).

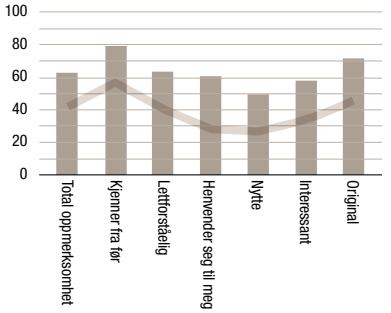
Myndighetskontakt
Hafslund har store ambisjoner om å videreutvikle virksomheten innen fornybar energi og ønsker så gunstige rammebetingelser som mulig for dette. God dialog med politikere og regulerende myndigheter er derfor viktig. Høsten 2008 hadde Hafslund møter med samtlige partier på Stortinget og ga konkrete innspill til arbeidet med partiprogrammene. Etter ønske fra Stortinget ga Hafslund også senhøstes 2008 politikerne en gjennomgang av nettpolitikken. Hafslund har lenge arbeidet for en offentlig debatt om rammebetingelser og bransjestruktur innen nettpolitikken og er fornøyd med at temaet er satt på den politiske dagsordenen. I 2008 gjennomførte Hafslund møter med ordførere og rådmenn i kommunene på Romerike og i Asker og Bærum. Tilsvarende møter planlegges gjennomført i kommunene sør i Akershus og i Østfold i løpet av 2009.

Omdømmearbeid
Stabsområdet koordinerer konsernets omdømmearbeid. Arbeidet er organisert ved at selskapene har nedfelt egne tiltaksplaner for å sikre stadig bedre leveranser og kundeservice, samt at man fra sentralt hold har tatt initiativ til noen overordnete konsernfelles aktiviteter. Som en del av omdømmearbeidet har konsernet også utviklet en omdømmebyggende reklamekampanje for å øke publikums kunnskap om Hafslund og kjennskap til Hafslunds bidrag til samfunnet. I romjulen viste Hafslund for første gang en reklamefilm på tv og kino. Budskapet i filmen var at Hafslund ivaretar en viktig oppgave i samfunnet og er til stede i folks hverdag ved å sikre trygg og stabil strømforsyning, og derved får hverdagen til å gå rundt.

Omdømmekampanje des 2008
Hvordan publikum likte kampanjen (måling TNS Gallup)

Avisannonsekampanje om strømsparing
Søylene viser scoren til Hafslund på angitte områder. Kurven viser gjennomsnittlig score for tilsvarende kampanjer (måling Aftenposten)

5 spørsmål til Karen Onsager

Konserndirektør Kommunikasjon og samfunnsansvar

Hva er det viktigste Kommunikasjon og samfunnsansvar har fått til i 2008?
Jeg er glad for at vi har fått satt omdømmearbeidet i Hafslund ordentlig på agendaen – og at vi har fått en god plattform for å videreutvikle arbeidet vårt innen miljø og samfunnsansvar ytterligere. Dette er langsiktige prosesser som krever god forankring internt, og det er gøy å se det oppriktige engasjementet dette skaper blant ansatte i Hafslund.

Hva har vært de største utfordringene i 2008?
Hafslund har det siste året gått fra å være "Strøm og sikkerhet" til et mer rendyrket energi- og infrastrukturselskap. Dette er en endring som har gitt oss mange nye kommunikasjonsutfordringer internt og eksternt – men også mange muligheter. I året som gikk, har vi jobbet mye med å tydeliggjøre Hafslunds nye konsernprofil, et spennende arbeid som videreføres i 2009.

Hva har gledet deg mest som leder for Kommunikasjon og samfunnsansvar i 2008?
Den vellykkete gjennomføringen av klimakonferansen "CC8 – Technology and Finance in Climate Cooperation". Den gikk av stabelen på Hafslund Hovedgård i begynnelsen av juni og ble etterfulgt av en maratonkonsert for miljøet i parken på hovedgården, en konsert som satte publikumsrekord i Østfold. Konferansen kom med konkrete innspill til de pågående klimaforhandlingene. Jeg er stolt over at Hafslund har vært en viktig bidragsyter i dette arbeidet, og det var også gledelig å se de gode resultatene vi fikk på en omdømmemåling i etterkant av arrangementet.

Hva anser du som det viktigste konkurransefortrinnet til Kommunikasjon og samfunnsansvar?
Dyktige, løsningsorienterte ansatte med omstillingsevne, handlekraft og pågangsmot. Og at vi i enda stadig større grad klarer å jobbe i forkant med de ulike kommunikasjonsutfordringene vi har.

Hvilke ambisjoner har dere for 2009?
Vi skal jobbe videre med det overordnete omdømmearbeidet i Hafslund, både gjennom å koordinere alle de interne tiltakene som er satt i gang, og ved å gjennomføre flere eksterne kommunikasjonsløp. Arbeidet med miljø- og samfunnsansvar skal videreføres – og CC8 skal følges opp med et CC9.

Hva?

Informasjon og samfunnskontakt
Informasjon og samfunnskontakt er ansvarlig for konsernets interne og eksterne kommunikasjonsaktiviteter, som innbefatter mediekontakt, myndighetskontakt, årsrapport, intranett og internavis.

Markedskommunikasjon
Enheten for konsernets markedskommunikasjon jobber med utvikling og tilrettelegging av kampanjer og annonsemateriell og sørger for oppfølging og koordinering av alle markedsaktiviteter i konsernet. Enheten har også ansvar for drift og utvikling av konsernets web-sider.

Investorkontakt
Gjennom kontakt og dialog med aksjonærer og investorer er formålet å gi rask, relevant og tilstrekkelig informasjon basert på likebehandling og løpende dialog.

Miljø- og samfunnsansvar
Hafslund har ansvaret for de samfunnsmessige konsekvensene som følger av konsernets virksomhet, både med hensyn til miljø, sosiale forhold og etikk. Enheten jobber både konsernovergripende og som støttespiller for de ulike selskapene i forhold til miljø- og samfunnsansvar.

Konsernstab

Konsernstab støtter opp om konsernets strategiske og forretningsmessige mål og skal fremme en felles kultur som stimulerer til utvikling av kunnskap og kompetanse på tvers i konsernet. Enhetene leverer etterspørselsbaserte servicetjenester til selskapene i konsernet.

Stabsenhetene utvikler og følger opp konsernets felles retningslinjer samt utvikler og samordner konsernovergripende prosjekter og programmer.

Medarbeiderpolicy for ulike livsfaser
Hafslunds medarbeiderpolicy skal sikre at selskapet tiltrekker, rekrutterer og beholder medarbeidere som reflekterer mangfoldet i omgivelsene.

Konsernet ønsker å praktisere et menneskesyn som er inkluderende og etterprøvbart, og har etablert et verdisett som skal forme bedriftskulturen. Hafslund er en IA-bedrift (inkluderende arbeidsliv) og har utover de hovedmål som er knyttet til dette, utarbeidet en egen livsfasebasert medarbeiderpolicy. Målet er at alle som vil og kan, skal kunne få en karriere i konsernet ut hele arbeidslivet.

2008 har vært preget av arbeidet med å forankre medarbeiderpolicyen blant alle ansatte, utvikle ny personalhåndbok og innføre informasjonsstøttesystem. Dette arbeidet fortsetter i 2009. En ny web-basert personalhåndbok er under ferdigstillelse, og ny HMS-håndbok og lederhåndbok skal utvikles på samme plattform.

Lederutvikling og kompetansestyring
Organisasjonsutvikling har i 2008 gjennomført en kompetansestyringsprosess i konsernet for å sikre at selskapene har god oversikt over og utvikler kompetanse som er kritisk for virksomheten. Dette skal også bidra til at alle medarbeidere i større grad får en utviklingsplan som gjenspeiler forretningens mål og kompetansebehov.

Konsernet har tre utviklingsprogrammer: Talent, som retter seg mot ansatte med stort potensial, Vekst, som retter seg mot førstegangsledere, og Kraft, som er rettet mot strategiske ledere. Disse programmene er viktige arenaer for å etablere relasjoner på tvers av konsernet og for å utvikle forretningsforståelse og heve kompetansen.

I 2008 er det foretatt en gjennomgang av konsernets personalressurser. Denne skal gjennomføres årlig for å fremme og sikre mobilitet i eksisterende bemanning og god utnyttelse av konsernets ressurser.

Konsernet gjennomførte også et ambassadørprogram rettet mot alle ansatte, hvor målet var å forankre strategiske føringer, øke kunnskapen om Hafslunds verdikjede og styrke bedriftskulturen.

Forenkling og effektivisering i IKT
Forbedring av stabilitet og ytelse til den underliggende it-plattformen har stått sentralt i 2008. Også modernisering av intranettplattformen og tilrettelegging for forbedret samhandling gjennom den valgte løsningen (Sharepoint) har vært høyt prioritert.

Hafslund er et konsern i stor endring, og førsteprioritet i 2009 er å starte arbeidet med å etablere en plattform for framtiden. Forenkling og effektivisering av både applikasjonsportefølje og infrastruktur vil stå sentralt i dette arbeidet.

5 spørsmål til Tove Pettersen

Konserndirektør Konsernstab

Hva er det viktigste konsernstaben har fått til i 2008?
I tråd med signaler fra organisasjonen er det gjennomført endringer og tiltak knyttet til tjenestene stabene leverer. Dette har bidratt til mer strukturerte leveranser, spesielt for aktiviteter knyttet til HR og organisasjonsutvikling. Her er grunnlaget lagt for et helhetlig rammeverk for kompetanseutvikling i tråd med konsernets framtidige behov. Også for IKT-tjenestene er det gjennomført viktige opprydnings- og utviklingsaktiviteter som gir et godt grunnlag for videre stabil drift og orientering mot framtidige behov.

I et konsern i stadig utvikling er det viktig å gi alle ansatte mulighet til å bli bedre kjent med konsernets mål og ambisjoner forankret opp mot konsernets historie. Med ambassadørprogrammet "En dag i det grønne" fikk de ansatte en gjennomgang av strategien i tradisjonsrike omgivelser på Hafslund Hovedgård.

Hva har vært de største utfordringene i 2008?
En kontinuerlig utfordring er å forankre tiltak som er satt i gang på konsernnivå, ute i linjen og samtidig koordinere tiltakene på tvers av stabene. Dette er blitt bedre gjennom året.

Hva har gledet deg mest som leder for konsernstaben i 2008?
Engasjementet og entusiasmen fra ansatte fra alle deler av konsernet under "En dag i det grønne". Og så er det jo tilfredsstillende at IT-tjenestene er blitt stadig mer stabile gjennom året.

Hva anser du som det viktigste konkurransefortrinnet til konsernstabene?
Medarbeiderne har grunnkompetanse og lang erfaring på viktige tjenesteområder. I tillegg har de evne til å se endringsbehov og utviklingsmuligheter i takt med konsernets utvikling. Dette er viktig for å kunne levere riktige tjenester til rett tid.

Hvilke ambisjoner har dere for 2009?
Vi skal fortsette trykket på kompetanseutvikling – både på selskapsnivå i forhold til framtidige behov og for den enkelte medarbeider. Og vi skal prioritere den kontinuerlige utfordringen som ligger i å effektivisere og behovstilpasse konsernets støttetjenester, IT-infrastruktur og systemløsninger.

Hva?

Human Resources (HR)
har ansvaret for å utvikle og følge opp konsernets sentrale retningslinjer og tiltak for å rekruttere, utvikle og beholde medarbeidere med nødvendig kompetanse.

Organisasjonsutvikling
er ansvarlig for konsernets utviklingstiltak som omfatter kompetansestyring, opplæring, lederutvikling og et kontinuerlig arbeid med å styrke bedriftskulturen.

IKT – konsern
har ansvaret for all IKT-drift og -utvikling i konsernet, herunder styring av alle underleverandører og forvaltning av konsernets kritiske applikasjoner.

Mange mener at fjernvarme-utbyggingen er Oslos viktigste klimatiltak.

Fjernvarmeutbyggingen i Oslo er kalt et av byens viktigste klimatiltak – noen setter det til og med på topp. Fjernvarmeproduksjonen er i stor grad kretsløpsbasert, noe som gir beskjedne utslipp av CO_2. Samtidig reduseres den lokale forurensningen fra oljekjeler. Hafslunds planer for utbygging av fjernvarme er ambisiøse. Vi har som mål å kunne doble fjernvarmeleveransene i løpet av en femårsperiode.

Slå av lyset

Bruk sparepærer utendørs, i kjellere eller kalde rom.
Slå av lys og varme i rom som ikke er i bruk.

Styret

Hanne Harlem
(f. 1964)

Harlem er styreleder i Helse Sør-Øst og sitter også i styret i Aker ASA. Hun er tidligere justisminister, byråd i Oslo kommune og assisterende direktør i Norsk Hydro. Harlem var inntil mai 2007 universitetsdirektør ved Universitetet i Oslo. Hun har tidligere blant annet sittet i styret i Oslo Energi AS og vært styreleder i Oslo Energi Produksjon AS.

Harlem er utdannet jurist. Hun ble valgt inn i styret første gang 3. mai 2007 og har funksjonstid fram til ordinær generalforsamling i 2009. Harlem og nærstående eier ingen aksjer i Hafslund.

Per Luneborg
(f. 1967)

Ansattes representant
Luneborg er konserntillitsvalgt og seniorrådgiver i Hafslund Nett AS. Luneborg er utdannet cand. mag. innen elektrotekniske og økonomiske fag ved Høyskolen i Narvik. Han ble ansatt i Oslo Energi AS i 1996 og har arbeidet som senioringeniør, gruppeleder og prosjektleder i flere selskaper tilknyttet nettvirksomhetene i konsernet.

Luneborg ble valgt inn i styret som varamedlem første gang i 2003 og som styremedlem i desember 2007. Han ble sist gjenvalgt av de ansatte 16. desember 2008 med funksjonstid i to år. Han har vært konserntillitsvalgt for NITO i Hafslund siden 2003. Luneborg og nærstående eier 127 B-aksjer i Hafslund.

Anne Grethe Dalane
(f. 1960)

Dalane har vært personaldirektør i Yara International ASA siden 2003. Hun har tidligere hatt en rekke ledende stillinger i Norsk Hydro innen områder som personal, strategi og finans. Hun har vært styremedlem i STK Alcatel, Marintek AS og Prosafe ASA og er i dag styremedlem i EDB Business Partner ASA.

Dalane er utdannet siviløkonom fra NHH og er i tillegg autorisert finansanalytiker. Hun ble valgt inn i styret første gang 6. mai 2008 og har funksjonstid fram til ordinær generalforsamling i 2010. Dalane og nærstående eier ingen aksjer i Hafslund.

Ole Ertvaag
(f. 1963)

Ertvaag er Founding Partner & CEO i HitecVision AS. Han har 20 års erfaring fra nasjonal og internasjonal oljeindustri og finansbransje. Ertvaag har siden 2000 ledet HitecVision, en av Norges største private equity-forvaltere med en forvaltningskapital på cirka åtte milliarder kroner. Før dette var han CFO og COO i det børsnoterte oljeteknologikonsernet Hitec ASA.

Ertvaag har tidligere innehatt en rekke styreverv i noterte og unoterte selskaper. Han har særlig arbeidet med transaksjoner og har de siste ti årene vært instrumentell i en lang rekke oppkjøp, fusjoner/fisjoner, selskapssalg og børsnoteringer. Ertvaag er økonomiutdannet fra Handelshøyskolen BI. Han ble valgt inn i styret første gang 3. mai 2007 og har funksjonstid fram til ordinær generalforsamling i 2009. Ertvaag og nærstående eier ingen aksjer i Hafslund.

Christian Brinch
(f. 1946)

Styreleder
Brinch driver egen virksomhet innen strategirådgivning og styrearbeid. Han har tidligere erfaring som konsernsjef i Helicopter Services Group ASA og som viseadministrerende direktør i ABB Norge. Brinch er styreleder i Sørco Gruppen og SubSea Technology Group og nestleder i styrene i Prosafe ASA og NSB AS samt styremedlem i Thor Dahl Shipping og Trygg Vesta i Danmark. Han har tidligere vært styreleder i Kongsberg Gruppen ASA og nestleder i styret i Telenor ASA.

Brinch er utdannet ved Sjøkrigsskolen med etterutdanning fra Harvard Business School. Brinch ble valgt inn i styret første gang 5. mai 2003 og har funksjonstid fram til ordinær generalforsamling i 2010. Brinch og nærstående eier 11 000 A-aksjer og 9000 B-aksjer i Hafslund.

Tyra Marie Hetland
(f. 1948)

Ansattes representant
Hetland er konserntillitsvalgt og seniorkonsulent i Hafslund Fakturaservice AS. Hun har tidligere arbeidet som e-verksjef ved Rælingen E-verk og som økonomisjef ved Romerike Energi AS. Hetland har også arbeidet ved forskningsavdelingen i Statistisk Sentralbyrå med ressursregnskap for energi. Hun er utdannet bedriftsøkonom ved BI.

Hetland ble valgt inn i styret som vararepresentant første gang i 2007 og som styremedlem 16. desember 2008. Hun har vært områdetillitsvalgt i Hafslund Marked for EL&IT siden 2007. Hetland og nærstående eier 2906 B-aksjer i Hafslund.

Per Orfjell
(f. 1952)

Ansattes representant
Orfjell er konserntillitsvalgt og spesialrådgiver i Hafslund. Han har arbeidet som energimontør i Oslo Lysverker, avdelingsleder i Oslo Energi AS og i Viken Energinett AS siden 1970. Orfjell er utdannet energimontør.

Orfjell ble valgt inn i styret første gang 1. oktober 1998 og sist gjenvalgt av de ansatte 16. desember 2008 med funksjonstid i to år. Han er hovedtillitsvalgt i Fagforbundet i Hafslund. Orfjell og nærstående eier 102 B-aksjer i Hafslund.

Mikael Lilius
(f. 1949)

Lilius er konsernsjef i Fortum Oyj, Finland. Han har blant annet vært konsernsjef i Gambro AB (Stockholm) og Incentive AB (Stockholm). Lilius er styreleder i Huhtamäki Oyj og nestleder i Sanitec Oy. Han er Bachelor of Business Administration fra Svenska handelshögskolan i Helsinki, Finland.

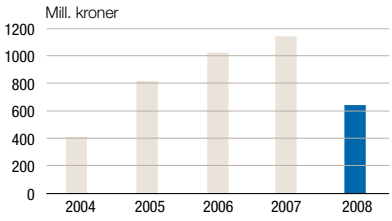
Lilius ble valgt inn i styret første gang på ekstraordinær generalforsamling 15. oktober 2003 og har funksjonstid fram til ordinær generalforsamling i 2009. Lilius og nærstående eier ingen aksjer i Hafslund. Fortum eier 37 853 110 A-aksjer og 28 706 339 B-aksjer i Hafslund.

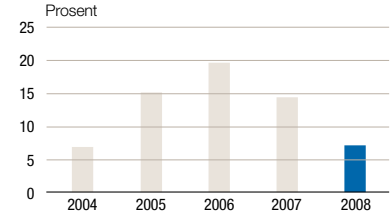
Styrets beretning

En kan ikke omtale 2008 uten å nevne finanskrisen og dens påvirkning på Hafslunds resultater. Men året ble også preget av at Hafslund solgte sikkerhetsvirksomheten, og av en rekke byggeprosjekter.

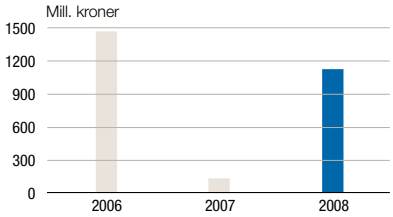
Årsresultat (eksklusiv REC)

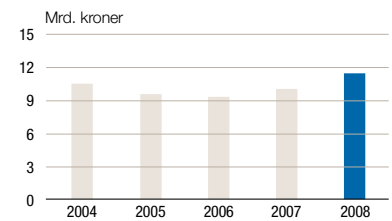
Avkastning egenkapital (eksklusiv REC)

Netto kontantstrøm fra driften

Netto rentebærende gjeld

Finanskrisen satte et sterkt preg på året 2008 og ble avgjørende for den globale økonomiske utviklingen og for Hafslunds resultater. Til tross for den negative verdiutviklingen av Hafslunds aksjer har det vært flere ting å glede seg over i Hafslund i 2008. Veksten innen fornybar energi, salget av Hafslund Sikkerhet Privat og den positive kundeutviklingen innen strømsalg er alle forhold som vil bli husket i ettertiden.

Resultatmessig har 2008 vært et svakt år. De økonomiske resultatene preges av den negative verdiutviklingen på investeringen i solenergiselskapet Renewable Energy Corporation ASA (REC). Konsernets resultat etter skatt ble -15 915 millioner kroner, hvorav REC utgjør -16 537 millioner kroner. Ser en på resultatene eksklusive REC, framstår 2008 langt mer positivt, selv om også disse resultatene er noe lavere enn forventet ved inngangen til året.

Hafslund gikk i 2008 fra å være et konsern innen energi og sikkerhet til å bli et mer rendyrket energikonsern. Salget av Hafslund Sikkerhet Privat anses som vellykket og riktig for den videre utviklingen, både for sikkerhetsselskapet og for Hafslund. Hafslund har i tråd med tidligere uttalt strategi konsentrert kreftene om å bli det ledende integrerte kraftselskapet i Norge.

2008 har vært et år hvor Hafslund har iverksatt og utført en rekke ekspansjons- og byggeprosjekter som tar konsernet i ønsket retning. Det bygges blant annet vannkraft, avfallsforbrenningsanlegg, overføringsnett for fjernvarme, nye 132 kilovolt kraftlinjer og en pelletsfabrikk. De energirelaterte prosjektene har styrket Hafslunds posisjon som en sentral aktør innen fornybar energi i Norge. Prosjektene tilfører også selskapet viktig erfaring og kompetanse og legger et godt grunnlag for videre vekst innen fornybar energi. Til tross for at finanskrisen har medført et vanskeligere lånemarked for fremmedkapital, har Hafslund hatt relativt god tilgang på kapital i 2008.

Dagens reguleringsregime for nettvirksomheten trådte i kraft i 2007 og varer til 2012. Hafslund mener at vedtatte rammevilkår ikke bidrar til en tilfredsstillende utvikling av bransjen. Hafslund er i konstruktiv dialog med myndighetene og andre netteiere for å utvikle et bærekraftig regelverk for framtiden.

Ved utgangen av 2008 hadde Hafslund 64,6 prosent eierandel i det børsnoterte selskapet Hafslund Infratek. Infratek overtok Fortums infrastrukturvirksomhet med virkning fra 1. januar 2009 og skiftet samtidig navn til Infratek ASA. Som en del av oppgjøret mottok Fortum nye aksjer i Infratek, noe som innebar at Hafslunds eierandel i Infratek ASA ble utvannet til 43,3 prosent. Overtakelsen av Fortums infrastrukturvirksomhet har styrket Infrateks posisjon i det nordiske markedet for entre-

prenørtjenester og bidrar til å sikre en effektiv og kompetent leverandørindustri til nordiske kraftselskaper.

Konsernet har gjennom de siste årene jobbet med å bedre selskapets omdømme og kundetilfredshet. I 2008 har dette arbeidet gitt resultater. Hafslund har forbedret sitt omdømme. De løpende målinger av opplevd kundeservice har vist en positiv utvikling. Dette har nok også delvis vært årsak til den positive kundeveksten og de gode resultatene for strømselskapene i 2008.

Økonomi

Årets resultat

Hafslund-konsernets resultat for 2008 er, som for årene 2006 og 2007, dominert av verdiutviklingen på investeringen i REC. I årene 2006 og 2007 hadde denne investeringen en positiv verdiutvikling med henholdsvis 10 626 millioner kroner og 12 198 millioner kroner. I 2008 har derimot investeringen hatt et betydelig verdifall. Som følge av dette er konsernets resultat etter skatt for 2008 negativt påvirket med 16 537 millioner kroner.

Hafslund-konsernets salgsinntekter ble 11 056 millioner kroner i 2008, en økning på 28 prosent fra 2007. Konsernets driftsresultat, som preges av verdiutviklingen til investeringen i REC, ble -14 574 millioner kroner (13 908 millioner kroner) i 2008.

I det følgende kommenteres konsernets resultat eksklusive resultatpåvirkningen knyttet til investeringen i REC. Konsernets driftsresultat ble 1338 millioner kroner (1710 millioner kroner).

Nedgangen fra 2007 må blant annet ses i sammenheng med en eiendomsgevinst i 2007 på 541 millioner kroner. Høyere kraftpriser i 2008 bidro til en positiv resultatutvikling for kraftproduksjon og fjernvarme på samlet 389 millioner kroner sammenliknet med 2007. Driftsresultatet trekkes imidlertid ned blant annet som følge av negativ verdiutvikling på derivater brukt til sikring og et svakt resultat fra krafthandelsvirksomheten.

Finanskostnadene på 684 millioner kroner (445 millioner kroner) i 2008 gjenspeiler både høyere rentenivå og rentebærende gjeld sammenliknet med 2007. Skattekostnaden på 882 millioner kroner må ses i sammenheng med 625 millioner kroner i skatt vedrørende investeringen i REC, hvorav 600 millioner kroner gjelder en omtvistet skatteforpliktelse knyttet til konvertering av obligasjoner i 2006. Videre er det resultatført en grunnrenteskatt på 185 millioner kroner (98 millioner kroner) i 2008. Utover dette må den effektive skatten ses i sammenheng med at den vesentligste delen av resultatet fra venturevirksomheten er unntatt fra beskatning (fritaksmodellen). Resultat fra avhendet virksomhet på 225 millioner kroner (150 millioner kroner) gjelder gevinst og resultat knyttet til salget av Hafslund Sikkerhet Privat, samt overgangen til at investeringen i Infratek ASA fra 2009 behandles som et tilknyttet selskap.

Konsernet fikk et resultat etter skatt på 622 millioner kroner (1140 millioner kroner). Resultat per aksje ble 3,19 kroner (5,81 kroner), noe som også tilsvarer utvannet resultat. Egenkapitalavkastningen ble 7,2 prosent (14,5 prosent). Årsregnskapet er avlagt under forutsetning av fortsatt drift.

Kontantstrøm

Konsernets kontantstrøm fra driften ble 1085 millioner kroner i 2008, en økning på 945 millioner kroner fra 2007. Den økte kontantstrømmen sammenliknet med fjoråret skyldes i tillegg til høyere kontantstrøm fra de operative enhetene, også kraftig økt arbeidskapital i 2007 på 756 millioner kroner som følge av økte kraftpriser høsten 2007. I 2008 økte kapitalbindingen relatert til arbeidskapitalen med 111 millioner kroner.

Kontantstrøm til investeringsaktiviteter på 1901 millioner kroner i 2008 reflekterer organisk vekst innen fjernvarme, energigjenvinning, pellets, kraftproduksjon samt nødvendige reinvesteringer innen nettvirksomheten. Til sammenlikning var det i 2007 en netto kapitalfrigjøring på 2386 millioner kroner, som blant annet reflekterer kjøpet av Hafslund Fjernvarme og kapitalfrigjøring ved nedsalg av REC-aksjer.

Kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter ble 737 millioner kroner. Konsernets netto investeringer og utbyttebetaling på samlet 2485 millioner kroner er finansiert ved kontantstrøm fra driften på 1085 millioner kroner, kapitalfrigjøring fra avhendet virksomhet på 404 millioner kroner og økning i netto rentebærende gjeld på 1363 millioner kroner.

Kapitalforhold

Netto rentebærende gjeld ved utgangen av 2008 var 11 442 millioner kroner (10 102 millioner kroner). Konsernet har en sterk balanse med en egenkapitalandel på 41 prosent og en robust finansieringsstruktur med langsiktige kommiterte trekkfasiliteter som dekker refinansieringsbehovet for 2009. Hafslund er avhengig av fungerende kapitalmarkeder for løpende refinansiering av både kort- og langsiktige lån. Finansuroen, særlig høsten 2008, har gjort at tilgangen på kapital til tider har vært mangelfull. Hafslund har likevel kunnet dekke inn lånebehovet, men har i løpet av året måtte betale høyere kredittspreader.

Hafslunds låneportefølje regnskapsføres til markedsverdi, og endringen i denne ga en resultateffekt på 3 millioner kroner (102 millioner kroner).

Forretningsområdene

Hafslund er et ledende kraftkonsern og et av få kraftkonsern i Norden som er notert på børs. Hafslund produserer vannkraft og satser i tillegg tungt på fjernvarme og bioenergi for å møte framtidens energibehov. Hafslund er Norges største netteier, størst innen strømsalg og en betydelig leverandør av telekomtjenester.

Ved utgangen av 2008 besto konsernets forretningsområder av Varme og infrastruktur, Marked og Venture. Hafslund har de siste årene hatt en betydelig vekst innenfor fjernvarme og utvikling av fornybar energi. For å reflektere dette ble det i januar 2009 gjennomført endringer i konsernets organisering. Hafslunds virksomhet er nå organisert i forretningsområdene Produksjon og varme, Fjernvarme, Nett, Marked og Venture samt stabsområdene Økonomi og finans, Kommunikasjon og samfunnsansvar og Stab. Konsernets virksomhet drives hovedsakelig i Norge, og selskapets hovedkontor ligger i Oslo.

Produksjon og varme

Forretningsområdet Produksjon og varme består av virksomhetsområdene Kraftproduksjon, Miljøenergi, BioWood og Gassnett.

Salgsinntektene for kraftproduksjonsvirksomheten i 2008 var 1001 millioner kroner (635 millioner kroner), en økning på 58 prosent fra

fjoråret. Økningen må hovedsakelig ses i sammenheng med høyere kraftpriser. Kraftproduksjonsvirksomheten oppnådde et driftsresultat på 713 millioner kroner, noe som er en økning på 76 prosent fra 2007. Oppnådd salgspris på 31,5 øre per kWh er en økning på 49 prosent fra 2007. Kraftproduksjonen på 3248 GWh var henholdsvis 10 prosent høyere enn normalproduksjonen og 4 prosent høyere enn i 2007. Som følge av spoteksponert strategi vil resultatene knyttet til produksjonsvirksomheten i stor grad være drevet av den løpende kraftprisutviklingen.

På Hafslunds produksjonsanlegg på Kykkelsrud er en godt i gang med utvidelsene. Her bygges det et nytt kraftverk i inntakskanalen til det gamle Kykkelsrud kraftverk, som ble satt ut av drift i september 2008. Arbeidet går etter planen og vil sammen med oppgraderinger av andre anlegg medføre økt produksjonskapasitet i Hafslund. Oppgraderingsprogrammet knyttet til de fem eldste aggregatene i Vamma kraftstasjon går som planlagt.

BioWood Norway begynte i 2008 byggingen av en av verdens største pelletsfabrikker i Averøy ved Kristiansund. Fabrikken skal stå ferdig sommeren 2010 og representerer for Hafslund en ny og spennende satsing innen fornybar energi.

Avfallsforbrenningsanlegget BioEl Fredrikstad har gjennom 2008 vært i prøvedrift. Prøvedriften ga enkelte utfordringer underveis. Disse er løst, og det har gitt viktig erfaring og kunnskap. Byggingen av et liknende avfallsanlegg for Borregaard i Sarpsborg er påbegynt i 2008 og går i henhold til planene. Miljøenergi er i en vekstfase og vurderer flere utviklingsprosjekter innen fornybar energi. Salgsinntektene i 2008 var på 22 millioner kroner. Driftsresultatet for 2008 var -39 millioner kroner. Resultatet må ses i sammenheng med at selskapet er i en oppbyggingsfase.

Fjernvarme

Forretningsområdet Fjernvarme består av fjernvarmevirksomheten i Oslo og Akershus.

Salgsinntektene for fjernvarmevirksomheten ble 691 millioner kroner (562 millioner kroner) i 2008. Driftsresultat før avskrivninger ble 226 millioner kroner (151 millioner kroner), og driftsresultatet ble 96 millioner kroner (14 millioner kroner). Oppnådd salgspris var 64,9 øre per kWh (67,1 øre per kWh), og samlet distribusjon ble 1192 GWh (1064 GWh). Til tross for en mild januar og februar i 2008 ble det en økning i volumet for fjernvarme. Volumet øker som følge av utbyggingen av fjernvarme i Oslo.

Hafslund Fjernvarme har i 2008 hatt samlete investeringer på 403 millioner kroner (225 millioner kroner). Selskapets årlige reinvesteringsbehov er i størrelsesorden 50-60 millioner kroner. Investeringer utover dette er kapasitetssøkende.

Arbeidet med å bygge den nye hovedlinjen for fjernvarme har pågått gjennom hele 2008. Linjen skal binde sammen fjernvarmeanlegget sør i Oslo med anlegget i sentrum. Dette er et svært sentralt prosjekt for den videre veksten innen fjernvarme i Oslo. Linjen vil legge til rette for videre utbygging av fornybar energiproduksjon, biokraft og avfallsvarme, samt at flere bydeler vil få muligheter for tilknytning til fjernvarme. Dette er et omfattende byggeprosjekt hvor Hafslund viser både kompetanse og evne til å løfte prosjekter av denne størrelse. Investeringen er planlagt ferdigstilt sommeren 2009.

Nett

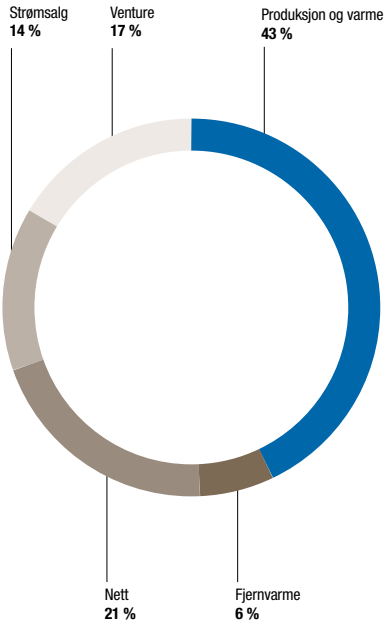
Forretningsområdet Nett består av de to enhetene Netteier og Driftssentral.

Salgsinntektene for nettvirksomheten ble 3352 millioner kroner (3194 millioner kroner). Dette legger til grunn en inntektsramme (eksklusive overføringskostnader) på 1989 millioner kroner, en nedgang på 99 millioner kroner fra 2007. Driftsresultatet for 2008 ble 322 millioner kroner (354 millioner kroner).

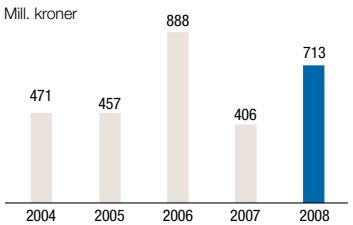
Hafslund Nett vil fortsette det målrettete arbeidet for til enhver tid å ha et stabilt, robust og personsikkert nett, med god leveringspålitelighet i hele nettområdet. Dette arbeidet har blant annet ført til en langsiktig positiv trend i antall avbrudd i nettet. Til tross for dette var antall driftsforstyrrelser i 2008 915 mot 739 foregående år. Økningen har i hovedsak klimatiske årsaker.

Samlet vil nettvirksomheten i perioden 2009-2011 investere 3,0-3,5 millioner kroner i vedlikehold og investeringer i nettet. Investeringer og vedlikehold inngår i grunnlaget for NVEs fastsettelse av årlig inntektsramme for virksomheten. Hafslund Nett er en av landets billigste nettleverandører. Ved utgangen av året hadde

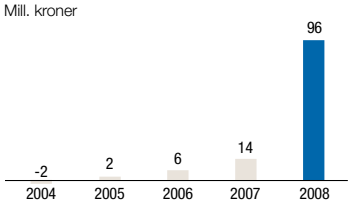
Driftsresultat per forretningsområde (eksl. REC) før avskrivninger

Driftsresultat for kraftproduksjon

Driftsresultat for Fjernvarme

Hafslund til sammen 538 500 nettkunder (533 000 kunder).

Marked
Forretningsområdet Marked består av virksomhetsområdene Strøm, Fakturaservice og Kundesenter.

Driftsresultatet for Strøm ble 216 millioner kroner (267 millioner kroner). Til tross for et utfordrende marked i perioder av året har strømsalgsvirksomheten klart å oppnå tilfredsstillende marginer. Strømmarkedet består av mange aktører og er preget av stor konkurranse og lave marginer. Arbeidet med å forbedre kundebehandlingen og forenkle produktporteføljen har fortsatt i 2008. Hafslund Strøm har også i 2008 sikret at all strøm levert til selskapets privatkunder kommer fra 100 prosent fornybar energi. I tillegg har selskapet styrket satsingen mot bedriftsmarkedet gjennom videreutvikling av webløsningen Hafslund Online der bedriftskundene får løpende oversikt over hele sitt engasjement, herunder strømforbruk, kostnader og anleggsportefølje.

Ved utgangen av året hadde Hafslund til sammen 638 000 strømkunder (618 000 kunder). Dette omfatter kundeporteføljene til Hafslund Strøm, NorgesEnergi, Fredrikstad EnergiSalg, Hallingkraft og Røyken Kraft. I 2008 solgte Hafslund 12 936 GWh (12 762 GWh), hvorav 8388 GWh (8207 GWh) til privatmarkedet og 4548 GWh (4555 GWh) til bedriftsmarkedet. Dette gjør Hafslund til landets største leverandør av strøm i privatmarkedet.

NorgesEnergi har i løpet av 2008 fortsatt arbeidet med å befeste sin posisjon som den nasjonale leverandøren av strøm til lavpris i Norge. Selskapet hadde også i 2008 en solid økning i antall kunder, og NorgesEnergi er for femte år på rad det strømselskapet som scorer best på Norsk kundebarometers måling av hvor fornøyde strømkundene er.

Hafslunds boligalarmvirksomhet ble solgt 15. september 2008 til Securitas Direct AS. Securitas Direct betalte Hafslund 525 millioner kroner for 100 prosent av aksjene i Hafslund Sikkerhet Privat AS og Hafslund Boligteknikk AS. Salget ga en regnskapsmessig gevinst på 169 millioner kroner. Salget var basert på Hafslunds ønske om å delta i strukturendringen i sikkerhetsmarkedet i Norge. Avtalen med Securitas Direct anses som svært god og til det beste for kundene, de ansatte og den videre utviklingen av selskapet.

Kundesenterets arbeid over flere år med å bedre kundeopplevelsen i Hafslund har i 2008 gitt gode resultater. Gjennom kvalitetsprosjektet Qualitas har kundesenteret etablert Lean som metode for kontinuerlig forbedring. Kundeundersøkelser i 2008 viser ytterligere stigning av kundetilfredsheten, og trenden er stabil.

Fakturaservice leverte også i 2008 en stabil drift på måling, fakturering og innfordring til konsernets selskaper. Det er i løpet av året igangsatt forberedende arbeid for å møte utfordringene som vil komme ved at alle strømmålere i framtiden skal leses av elektronisk, og ikke manuelt som i dag. Dette vil utløse behov for større system- og organisasjonsmessige endringer knyttet til selskapets virksomhet framover.

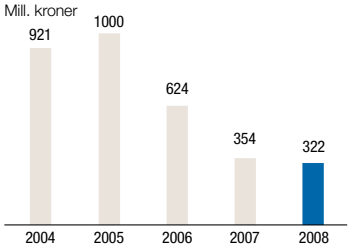
Venture
Venture skal bidra til å utvikle nye forretnings- og investeringsmuligheter for konsernet gjennom investeringer i eksterne selskaper. Venture er videre et verktøy for å oppnå meravkastning på Hafslunds sysselsatte kapital gjennom investeringer i selskaper hvor Venture har fortrinn som investor. Forretningsområdet skal også styrke miljøet for analyse, transaksjoner og aktivt eierskap og sikre intern kunnskap om nye investeringsområder.

De vesentligste investeringene i tillegg til REC består av eierandeler i selskapene Network Norway AS, Fesil AS og Metallkraft AS. Innen forretningsområdet ligger også Hafslunds selskaper innen tilhørende virksomheter som Hafslund IT, Hafslund Telekom og High Tech Security.

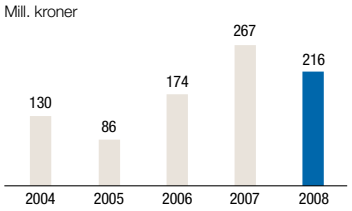
Driftsresultatet ble -15 654 millioner kroner i 2008 (12 251 millioner kroner), hvorav REC utgjør -15 913 millioner kroner (12 198 millioner kroner). Driftsresultat eks. REC ble 258 millioner kroner. Dette inkluderer også Hafslund Telekom som organisatorisk ble en del av forretningsområdet Venture fra januar 2009.

REC er et resultat av Ventures satsing på fornybare energikilder. Venture har bidratt til utviklingen av selskapet gjennom aktivt eierskap. Hafslunds eierandel ved utgangen av året var 14,25 prosent. Dette utgjorde en markedsverdi på 4,5 milliarder kroner, basert på børskurs ved utgangen av året på 64,50 kroner per aksje.

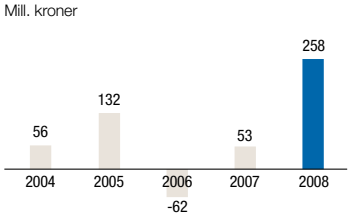
Driftsresultat for Nett

Driftsresultat for strømsalg

Driftsresultat for Venture eks. REC

[1] Alle data er eksklusive Infratek ASA og Sikkerhet Privat. Se Infratek ASAs årsrapport for 2008 for deres rapportering.

Telekom er blant Norges fem største fiberleverandører. Salgsinntektene i 2008 ble 300 millioner kroner (314 millioner kroner), en reduksjon på 4,5 prosent. Resultatenheten oppnådde et driftsresultat på 22 millioner kroner (12 millioner kroner), som er en reduksjon på 17 millioner kroner fra 2007. Telekom har investert for 138 millioner kroner i 2008. Telekom vant i 2008 kontrakt på utbygging av trådløst bredbånd i Østfold. Utbyggingen her går i henhold til planene.

Det ytre miljø

For bedre å kunne styre Hafslunds miljøpåvirkning har konsernet i 2008 vedtatt en miljøpolicy. Denne skal bidra til at Hafslund systematisk og kontinuerlig skal forbedre sin innsats for miljøet og begrense miljøpåvirkningene av virksomheten. Det har i 2008 blitt satt ytterligere søkelys på selskapets egen miljøpåvirkning, og dette arbeidet har gitt resultater i form av bedre kontroll. Det er også iversatt en rekke tiltak for å redusere selskapets utslipp.

Hafslunds utslipp domineres av utslippene som følger av fjernvarmeproduksjonen. Forbrenningsanleggene avgir forurensning i form av støv, CO_2, NO_x og SO_x. I tillegg samler anleggene inn bunn- og flyveaske som deponeres. Utslippene er imidlertid godt innenfor de krav myndighetene har satt til virksomheten. Hafslund har mål og konkrete planer om å øke andelen av fornybar energi som inngår i innsatsfaktorene for fjernvarme. Dette vil redusere bruken av fossile brensler og gjøre fjernvarmen enda mer miljøvennlig.

Oljebaserte kraftkabler nedgravd i jorda slipper ut olje til grunnen. Hafslund har tatt i bruk ny teknologi for raskere å finne lekkasjepunktet i slike kabler. Hafslund har anlegg som benytter svovelheksafluorid (SF_6). Hafslund jobber for å holde utslippene på et minimalt nivå og er med i brukergruppen for SF_6. Hafslund har utslipp fra transport, primært egen bilpark og flytransport. Konsernets bilpark består av både bensin-, diesel- og el-drevne biler.

Hafslund samarbeider med Veolia Miljø og Miljøtransport om avfalls- og returordninger. Hafslund er medlem av Renas, innsamlings- og behandlingsordning for næringselektroavfall. Arbeidet med å redusere belastningene på det ytre miljø av konsernets virksomhet, herunder helse- og miljøskadelige stoffer og avfallshåndtering, er integrert i konsernets HMS-arbeid.

Det er i samfunnets interesse at vannressursene i Glomma-vassdraget blir utnyttet på en mest mulig effektiv måte. Produksjonstilgjengeligheten ved Hafslunds produksjonsanlegg i Glomma-vassdraget lå i 2008 på 99,87 prosent (99,83 prosent). For Hafslund er det også viktig å sikre at produsert energi kommer fram til bedrifter og husholdninger uten vesentlige avbrudd og energitap og til en lavest mulig samfunnsøkonomisk kostnad.

Hafslund er godt posisjonert for å støtte opp under de politiske målene innen klimapolitikken og vil framover fortsette arbeidet med å forbedre Hafslunds miljøpåvirkning.

Sosialt ansvar[1]

Medarbeidere og likestilling

Hafslund hadde ved utgangen av året 987 medarbeidere (875 medarbeidere). Hafslund har i tillegg fire ungdommer som deltar i arbeidstreningsprosjektet "Jobbsjansen".

I 2006 ble det med de ansattes organisasjoner inngått en fireårig rammeavtale som regulerer det lønnspolitiske samarbeidet. Avtalen innebærer en moderat lønnsutvikling for konsernets ansatte kombinert med resultatbaserte bonuser. Samarbeidet med de ansattes organisasjoner anses godt.

Konsernet gjennomfører årlig 360-graders lederevaluering, talent- og utviklingsprogrammer for ledere samt forskjellige opplærings- og utviklingstiltak for alle ansatte.

Ved årsskiftet var det totalt 35 prosent kvinner blant konsernets ansatte. De fagområder Hafslund i hovedsak rekrutterer fra, har historisk hatt lav kvinneandel. Det var ved utgangen av året tre kvinner blant de syv medlemmene av konsernledelsen. Tre av styrets åtte medlemmer er kvinner, hvorav to blant de fem aksjonærvalgte medlemmene og én blant de tre ansattes representanter.

Konsernet arbeider målrettet, blant annet gjennom lederutviklingsprogrammer, for å ansette flere kvinner i overordnete stillinger i organisasjonen samt i de deler av virksomheten der kvinneandelen tradisjonelt har vært lav. Der det er lønnsforskjeller mellom kvinner og menn, har Hafslund som mål å redusere og fjerne disse ved hjelp av lønnsutjevning. Hafslund er opptatt av å gjenspeile mangfoldet i det samfunnet selskapet opererer i, og således ha medarbeidere med forskjellig erfaring, alder, kjønn og interesser.

Helse, miljø og sikkerhet

Konsernet ble IA-bedrift i mars 2005 og arbeider kontinuerlig med opplæring og bevisstgjøring av ledere innen HMS og utvikling av konsernets verneorganisasjon. Det er utarbeidet felles HMS-mål og HMS-handlingsplan for hele konsernet. Hafslund har inngått konsernavtale med bedriftshelsetjenesten Hjelp24.

Ansvaret for oppfølgingen av intensjonene i IA-avtalen er lagt til det enkelte selskap i konsernet. Sykefraværet i 2008 var på 4,8 prosent. Dette utgjør til sammen 13 553 dager. Sykefraværet varierte fra 0,37 prosent til 11,2 prosent avhengig av virksomhet.

Det er i løpet av 2008 ikke inntruffet alvorlige ulykker eller personskader som er ansett som alvorlige, og som berører de ansatte. Det er totalt registrert 0 skader. Konsernet foretar årlige målinger av trivsel på arbeidsplassen, og arbeidsmiljøet anses å være tilfredsstillende.

Etikk og korrupsjon

Hafslund driver hovedsakelig virksomhet i Norge. Det innebærer at konsernets egen virksomhet er ansett ikke å komme i konflikt med menneske- og arbeidstakerrettigheter. For å forebygge mulig korrupsjon, bestikkelser og interessekonflikter har Hafslund utarbeidet etiske retningslinjer som er vedtatt av styret i Hafslund. Hafslund stiller i tillegg krav til underleverandører om at disse skal utøve sin forretningsvirksomhet på en slik måte at man ikke bryter med internasjonale anerkjente prinsipper og retningslinjer knyttet til menneske- og arbeidstakerrettigheter, miljø og korrupsjon. Hafslund har i 2008 besluttet å stille tydeligere etikkrav til konsernets leverandører, samt å få på plass bedre kontrollrutiner for å sikre at konsernets leverandører overholder disse. I den forbindelse har konsernet blitt medlem av Initiativ for Etisk Handel.

Risikoforhold

Hafslunds virksomhet er eksponert for risiko av regulatorisk, juridisk, finansiell, politisk og markedsmessig art i tillegg til operasjonell risiko. Risikovurderinger er en integrert del av all forretningsvirksomhet, og selskapets samlete risiko er på konsernnivå gjenstand for vurdering av styret. Hafslund har etablert retningslinjer og rammer for aktiv styring av risiko på en rekke områder. Konsernets overordnete retningslinjer for risikostyring har vært oppe til revidering i styret i løpet av 2008.

Høsten 2008 har vært preget av uro og krisestemning i finansmarkedene. Hafslund har merket markedsuroen blant annet gjennom et betydelig kursfall på selskapets aksjer i solenergiselskapet REC. Hafslund er en solid industriell aktør som er godt rigget for å kunne takle dårlig likviditet i lånemarkedet. Konsernet etablerte for flere år siden en langsiktig kommitert trekkrettighet med formål å sikre finansiering også i perioder hvor det er vanskelig å få finansiering i markedene.

Markedspriser på kraft er en av flere viktige faktorer for konsernets resultater. Dette gjelder i særlig grad produksjonsvirksomheten. Strømsalgsvirksomheten søker å redusere usikkerhet knyttet til kraftpriser gjennom sikring. Motpartsrisiko i kraftmarkedet minimeres gjennom bruk av standardiserte kontrakter som avregnes via Nord Pool.

Som følge av Hafslunds økte satsing innenfor fornybar energi blir konsernet utsatt for risiko knyttet til andre innsatsfaktorer enn kraft. Dette gjelder særlig i forhold til fjernvarme, avfallsforbrenning og bioenergi. En egen risikogruppe i konsernet evaluerer og beslutter strategier for styring av denne type risiko innenfor den risikoprofil styret har besluttet.

Konsernets finansavdeling styrer og sikrer valutaeksponering aktivt for å redusere valutarisiko både i forhold til krafthandel og lån i utenlandsk valuta. Hafslund er eksponert for renterisiko gjennom renteendringer på selskapets rentebærende lån samt rentenivå lagt til grunn for nettvirksomhetens inntektsramme. Renterisiko søkes redusert gjennom en balansert styring av fast og flytende rente i selskapets renteportefølje. Styret har godkjent de retningslinjer og rammer som gjelder for styring av finansiell risiko.

Flere av konsernets virksomheter innenfor energiforsyning er konsesjonspliktige og i betydelig grad gjenstand for offentlig regulering. Særlig gjelder dette produksjons-, fjernvarme- og nettvirksomheten. Nettvirksomheten er et naturlig monopol med offentlig regulerte inntekter. Gjeldende nettreguleringsregime er lite forutsigbart i forhold til framtidig inntektsramme og framtidig avkastning på investering i nettet.

For strømsalgsvirksomheten vil kundeutviklingen representere et sentralt risikomoment. Virksomheten har til enhver tid en betydelig fordringsmasse mot kunder, men hovedtyngden skriver seg fra mindre fordringer mot privatkunder, og tap har historisk sett vært marginale.

Eierstruktur og aksjonærforhold

Hafslund ASA har to aksjeklasser, hvor A-aksjene har stemmerett på konsernets generalforsamling. Dette er historisk betinget og fraviker fra Norsk anbefaling for eierstyring og selskapsledelse. Selskapets aksjekapital var ved utgangen av 2008 på 195 186 264 kroner, fordelt på 115 427 759 A-aksjer og 79 758 505 B-aksjer. Kursen per 31. desember 2008 var 68,50 kroner for A-aksjen og 67,50 kroner for B-aksjen. Dette er en reduksjon på henholdsvis -56,1 prosent og -56,7 prosent i løpet av 2008. Justert for utbytte er økningen henholdsvis 54,2 prosent og 54,8 prosent. Tilsvarende falt Oslo Børs' hovedindeks OSEBX (OSEBX justeres for utbytte) med 54,1 prosent. Hafslunds børsverdi var ved utgangen av året 13,3 milliarder kroner.

Oslo kommune var per 31. desember 2008 største aksjonær i Hafslund ASA med 53,7 prosent av aksjekapitalen, hvorav 58,5 prosent av A-aksjene og 46,8 prosent av B-aksjene. Fortum Forvaltning AS er nest største aksjonær. Per 31. desember 2008 eide Fortum Forvaltning AS 34,1 prosent av aksjekapitalen, hvorav 32,8 prosent av A-aksjene og 36,0 prosent av B-aksjene. Ved årsskiftet eide Hafslund ingen egne A-aksjer og 493 558 egne B-aksjer.

Alle ansatte i konsernet som var omfattet av lønnsoppgjøret våren 2007, ble i mai 2008 vederlagsfritt tilbudt opptil 102 B-aksjer i Hafslund ASA. Tilbudet var en del av konsernets lønnsoppgjør for 2007.

Styrets arbeid

Styret i Hafslund har arbeidet i henhold til vedtatt styreinstruks med retningslinjer for styrets arbeid. Nye prinsipper for eierstyring og selskapsledelse er vedtatt i 2008 og er i tråd med Norsk anbefaling for eierstyring og selskapsledelse (corporate governance) av 4. desember 2007. God corporate governance ligger videre til grunn for styrets arbeid. Hafslund oppfyller kravene i lov om kjønnskvotering i ASA-styrer. Styret gjennomfører årlig evaluering av arbeidsform, kompetanse og samarbeid mellom styret og ledelsen. Styrets kompensasjonskomité gir blant annet tilrådning til styret i saker som gjelder selskapets vederlag til konsernsjefen.

På ordinær generalforsamling 6. mai 2008 ble styreleder Christian Brinch gjenvalgt for to nye år. Anne Grethe Dalane ble valgt inn som nytt styremedlem. Hun etterfulgte Solveig Ekeberg, som ble valgt inn i 2003. Den 16. desember 2008 var det valg av ansattes representanter til styret. Per Orfjell, Per Luneborg og Tyra Marie Hetland ble valgt for to år. Tyra Marie Hetland erstattet Kjersti Nystad Skeie, som hadde representert de ansatte siden 2003. Styret takker de avgåtte styremedlemmene for deres innsats.

Det er oppnådd enighet i Hafslund om ikke å etablere bedriftsforsamling. Styret er følgelig direkte ansvarlig overfor generalforsamlingen og aksjonærene.

Utbytte og disponering av resultatet

Styret vil overfor ordinær generalforsamling den 6. mai 2009 foreslå at det for regnskapsåret 2008 deles ut et utbytte for Hafslund ASA på 2,25 kroner per aksje, totalt 438 millioner kroner.

Styret foreslår følgende disposisjoner av Hafslund ASAs resultat på 472 millioner kroner:

Overført til annen egenkapital:	34 mill. kroner
Avsatt til utbytte:	438 mill. kroner
Sum disponert:	472 mill. kroner

Etter disse disponeringene utgjorde selskapets frie egenkapital 4888 millioner kroner per 31. desember 2008.

Framtidsutsikter

Det er et overordnet mål å utvikle Hafslund til Norges ledende integrerte energiselskap basert på lønnsom og innovativ vekst. Det er styrets oppfatning at selskapet og dets ledelse innehar den nødvendige erfaring og kompetanse for å utvikle selskapet i denne retningen.

Hafslund påvirkes av hvilke grep politikere i Norge og Europa tar når det gjelder tiltak for å begrense den globale oppvarmingen. Dette vil ha innvirkning på kraftprisene, og det vil ha innvirkning på hvilke prosjekter innen fornybar energi det vil være økonomisk forsvarlig å satse på i framtiden. EUs klimapakke (20-20-20) er et godt eksempel på politiske beslutninger som er avgjørende for Hafslunds videre satsing og vekst. Hafslund er godt posisjonert for å støtte opp under de politiske målene innen klimapolitikken og for å kunne ta del i de forretningsmulighetene klimapolitikken gir.

Samfunnets økte interesse for bedriftenes samfunnsansvar påvirker også Hafslunds handlinger. Hafslund har økt egeninnsatsen i arbeidet med eget samfunnsansvar, som for eksempel etikk og miljø, og vil fortsette arbeidet med å forbedre dette framover.

Hafslunds økonomiske resultater påvirkes direkte av kraftprisutviklingen. Dette gjelder særlig for kraftproduksjon og fjernvarme, mens inntjeningen innen nettvirksomheten i stor grad påvirkes av endringer i de offentlige reguleringene. Arbeidet med å styrke kvaliteten i alle ledd har gitt positive utslag i form av kundevekst og økt kundetilfredshet. Konsernet skal forsette arbeidet med å forbedre kundebehandlingen, og styret anser markedsorganisasjonen for å være godt organisert for å møte konkurransen i strømmarkedet.

Den pågående finansuroen har ført til et utfordrende kredittmarked. Hafslund har til tross for uroen hatt evne til å låne penger og har en stabil og høy kontantstrøm fra driften. Dette anses som robust i forhold til den løpende refinansieringen og gjennomføring av planlagte investeringer.

Styret anser Hafslund godt rustet til å møte utfordringene konsernet står overfor i tiden framover. Satsingen på fornybar energi, nettvirksomheten og markedsposisjonen innen strømmarkedet gjør Hafslund godt posisjonert for å videreføre rollen som landets ledende integrerte kraftselskap.

Styret mener det både forretningsmessig og finansielt er lagt et godt grunnlag for en tilfredsstillende utvikling for Hafslund i 2009.

Styret i Hafslund ASA
Oslo, 26. mars 2009

Christian Brinch
styreleder

Anne Grethe Dalane **Ole Ertvaag** **Hanne Harlem** **Tyra Marie Hetland**

Mikael Lilius **Per Luneborg** **Per Orfjell**

Christian Berg
konsernsjef

Innhold

Konsern

Resultatregnskap konsern		Side 44
Balanse konsern		Side 45
Kontantstrømoppstilling konsern		Side 46
Endring i konsernets egenkapital		Side 47
Note 1	Generell informasjon	Side 48
Note 2	Sammendrag av de viktigste regnskapsprinsippene	Side 48
Note 3	Finansiell risikostyring	Side 54
Note 4	Regnskapsestimater og skjønnsmessige vurderinger	Side 56
Note 5	Segmentinformasjon	Side 56
Note 6	Varige driftsmidler	Side 58
Note 7	Immaterielle eiendeler	Side 59
Note 8	Investering i tilknyttet selskap og felleskontrollert virksomhet	Side 60
Note 9	Finansielle instrumenter etter kategori	Side 60
Note 10	Finansielle eiendeler tilgjengelig for salg	Side 61
Note 11	Andre langsiktige fordringer	Side 61
Note 12	Kortsiktige kundefordringer og andre fordringer	Side 62
Note 13	Bankinnskudd	Side 62
Note 14	Aksjekapital og overkurs	Side 62
Note 15	Leverandørgjeld og annen kortsiktig gjeld	Side 63
Note 16	Lån	Side 63
Note 17	Utsatt skatt	Side 64
Note 18	Pensjonskostnader, -forpliktelse og -midler	Side 65
Note 19	Andre (tap)/gevinster netto	Side 67
Note 20	Andre driftskostnader	Side 67
Note 21	Lønnskostnader	Side 67
Note 22	Finanskostnader	Side 68
Note 23	Skattekostnad	Side 68
Note 24	Kjøpt og avhendet virksomhet	Side 69
Note 25	Kontantstrøm fra driften	Side 71
Note 26	Betingete utfall	Side 71
Note 27	Transaksjoner med nærstående parter	Side 72
Note 28	Selskaper som inngår i konsolideringen	Side 73

Hafslund ASA

Resultatregnskap		Side 74
Balanse		Side 75
Kontantstrømoppstilling		Side 76
Note 1	Regnskapsprinsipper	Side 77
Note 2	Store enkelttransaksjoner	Side 77
Note 3	Lønn og andre personalkostnader	Side 78
Note 4	Pensjonskostnader, -midler og -forpliktelser	Side 79
Note 5	Andre driftskostnader	Side 80
Note 6	Resultat aksjeinvesteringer og netto finansposter	Side 80
Note 7	Skattekostnad	Side 81
Note 8	Varige driftsmidler	Side 82
Note 9	Aksjer i datterselskaper og andre selskaper	Side 82
Note 10	Andre langsiktige fordringer	Side 83
Note 11	Kundefordringer og andre fordringer	Side 83
Note 12	Kortsiktig rentebærende gjeld	Side 83
Note 13	Annen kortsiktig gjeld	Side 83
Note 14	Langsiktig rentebærende gjeld	Side 84
Note 15	Nærstående parter	Side 84
Note 16	Risikostyring og finansielle derivater	Side 85
Note 17	Kontanter og kontantekvivalenter	Side 85
Note 18	Egenkapital	Side 86
Note 19	Aksjekapital og aksjonærinformasjon	Side 86

Resultat konsern

		1. januar–31. desember		
Millioner kroner	Noter	**2008**	2007	2006
Salgsinntekter	5	**11 056**	8 624	9 799
Kjøp varer og energi		**(6 685)**	(5 029)	(5 680)
Lønnskostnader	18, 21	**(688)**	(641)	(576)
Avskrivninger og nedskrivninger	6, 7	**(850)**	(892)	(669)
Verdiendring investering i Renewable Energy Corporation ASA	10	**(15 913)**	12 198	10 626
Andre (tap)/gevinster - netto	19	**120**	806	220
Andre driftskostnader	20	**(1 599)**	(1 173)	(1 083)
Andel resultat i tilknyttete og felleskontrollerte selskap	8	**(15)**	15	37
Driftsresultat		**(14 574)**	13 908	12 674
Finanskostnader	22	**(684)**	(445)	(332)
Resultat før skattekostnad		**(15 258)**	**13 463**	**12 342**
Skattekostnad	23	**(882)**	(275)	(705)
Resultat etter skatt videreført virksomhet		**(16 140)**	**13 188**	**11 637**
Gevinst/resultat avhendet virksomhet	24	**225**	150	14
Årsresultat		**(15 915)**	**13 338**	**11 651**
Tilordnet				
Aksjonærer		**(15 950)**	13 342	11 658
Minoriteter		**35**	(4)	(7)
Resultat per aksje for den del av årsresultatet som er tilordnet selskapets aksjonærer (NOK per aksje)				
Resultat per aksje videreført virksomhet (= utvannet resultat per aksje)		**(82,7)**	67,6	59,6
Resultat per aksje avhendet virksomhet (= utvannet resultat per aksje)		**1,2**	0,8	0,1

Balanse konsern

Millioner kroner	Note	31. desember 2008	2007
Eiendeler			
Varige driftsmidler	6	**18 102**	17 440
Immaterielle eiendeler	7	**2 309**	2 573
Investeringer i tilknyttete og felleskontrollerte selskaper	8	**87**	93
Langsiktige fordringer	11	**492**	444
Langsiktige eiendeler		**20 990**	20 550
Varer		**114**	106
Kundefordringer og andre fordringer	9, 12	**2 460**	2 413
Derivater	3, 9	**38**	100
Finansielle eiendeler	9, 10	**5 451**	19 890
Betalingsmidler	9, 13	**681**	393
Kortsiktige eiendeler		**8 744**	22 902
Eiendeler ikke videreført virksomhet	24	**874**	
Sum eiendeler		**30 608**	43 452
Egenkapital og gjeld			
Innskutt egenkapital	14	**4 275**	4 352
Opptjent egenkapital		**7 981**	23 484
Minoritetsinteresser		**170**	99
Egenkapital		**12 426**	27 935
Lån	9, 16	**7 653**	8 036
Utsatt skatt	17	**2 686**	2 320
Pensjoner og liknende forpliktelser	18, 26	**320**	342
Andre avsetninger og forpliktelser		**95**	105
Langsiktig gjeld		**10 754**	10 803
Leverandørgjeld og annen kortsiktig gjeld	9, 15	**1 493**	1 634
Derivater	3, 9	**388**	144
Betalbar skatt	23	**280**	113
Lån	9, 16	**4 871**	2 823
Kortsiktig gjeld		**7 032**	4 714
Forpliktelser ikke videreført virksomhet	24	**396**	
Sum gjeld og egenkapital		**30 608**	43 452

Styret i Hafslund ASA
Oslo, 26. mars 2009

Christian Brinch
styreleder

Anne Grethe Dalane

Ole Ertvaag

Hanne Harlem

Tyra Marie Hetland

Mikael Lilius

Per Luneborg

Per Orfjell

Christian Berg
konsernsjef

Kontantstrømoppstilling konsern

		1. januar–31. desember	
Millioner kroner	Note	**2008**	2007
Kontantstrømmer fra driften	25	**1 925**	1 065
Betalte renter		**(695)**	(656)
Betalte skatter		**(146)**	(269)
Netto kontantstrømmer fra driften		**1 085**	140
Oppkjøp av selskap (eksklusiv bankbeholding)		**(29)**	(1 964)
Salg av selskap (eksklusiv bankbeholdning)		**19**	698
Drifts- og ekspansjonsinvesteringer	6, 7	**(1 698)**	(1 202)
Salg varige driftsmidler			22
Netto kjøp/salg aksjer		**(195)**	4 831
Andre kapitaltransaksjoner		**1**	2
Kontantstrøm investeringsaktiviteter		**(1 901)**	2 386
Tilbakekjøp/salg egne aksjer		**(41)**	(18)
Endring rentebærende fordringer		**(302)**	305
Endring rentebærende gjeld (eksklusiv nærstående parter)		**2 165**	(472)
Endring rentebærende gjeld nærstående parter		**(500)**	
Betalte utbytter		**(584)**	(3 457)
Kontantstrøm finansieringsaktiviteter		**737**	(3 642)
Kontantstrøm drift avhendet virksomhet		**110**	241
Kontantstrøm investeringsaktiviteter avhendet virksomhet		**383**	(90)
Kontantstrøm finansieringsaktiviteter avhendet virksomhet		**(88)**	239
Kontantstrøm avhendet virksomhet	24	**404**	390
Endring i betalingsmidler		**325**	(726)
Betalingsmidler per 1. januar		**393**	1 119
Valutagevinst/(tap) betalingsmidler		**(37)**	
Betalingsmidler per 31. desember	9, 13	**681**	393

Endring i konsernets egenkapital

Millioner kroner	Noter	Aksje-kapital	Overkurs-fond	Annen innskutt egenkapital	Fond [1]	Omregnings-differanser	Opptjent egenkapital	Minoritets-interesser	Total egenkapital
Egenkapital per 1. januar 2006		195	4 080	7			2 121	13	6 416
Omregningsdifferanser						7			7
Årets resultat							11 658	(7)	11 651
Totale inntekter, kostnader og verdiendringer i 2006						**7**	**11 658**	**(7)**	**11 658**
Aksjebonus				35					35
Endring minoritetsinteresser								15	15
Endring egne aksjer [2]	14			20			(49)		(29)
Utdelt utbytte for 2005							(439)		(439)
Andre egenkapitaleffekter							(81)		(81)
Egenkapital per 31. desember 2006		**195**	**4 080**	**62**		**7**	**13 210**	**21**	**17 575**
Oppkjøp Viken Fjernvarme							354		354
Omregningsdifferanser						(2)			(2)
Årets resultat							13 342	(4)	13 338
Totale inntekter, kostnader og verdiendringer i 2007						**(2)**	**13 696**	**(4)**	**13 690**
Aksjebonus				19					19
Endring minoritetsinteresser								82	82
Endring egne aksjer [2]	14			(5)			(17)		(22)
Utdelt ordinært utbytte for 2006							(537)		(537)
Utdelt ekstraordinært utbytte							(2 921)		(2 921)
Andre egenkapitaleffekter							49		49
Egenkapital per 31. desember 2007		**195**	**4 080**	**76**		**5**	**23 480**	**99**	**27 935**
Omregningsdifferanser						4			4
Årets resultat							(15 950)	35	(15 915)
Verdiøkning finansielle eiendeler tilgjengelig for salg					1 013				1 013
Totale inntekter, kostnader og verdiendringer i 2008						**4**	**(15 950)**	**35**	**(15 911)**
Endring minoritetsinteresser								36	36
Endring egne aksjer [2]							(40)		(40)
Utdelt ordinært utbytte for 2007							(592)		(592)
Andre egenkapitaleffekter							(15)		(15)
Egenkapital per 31. desember 2008		**195**	**4 080**	**76**	**1 013**	**9**	**6 883**	**170**	**12 426**

[1]) Fond inneholder netto verdiøkning i virkelig verdi for finansielle instrumenter klassifisert som tilgjengelig for salg, inntil investering avhendes eller hvor det fastslås at investeringen ikke har verdi utover verdien på reklassifiseringstidspunktet.

[2]) Det vises til note 14 vedrørende beholdning av egne Hafslund-aksjer.

Styret har foreslått et utbytte på 2,25 per aksje for regnskapsåret 2008.

Note 1 og 2

Note 1 Generell informasjon

Hafslund ASA (selskapet) med datterselskaper (samlet konsern) er et ledende kraftkonsern og et av de største børsnoterte i Norden. Hafslund er landets største nettselskap, størst innen strømsalg, størst innen fjernvarme og en middels stor norsk kraftprodusent. Hafslund eier også 14,25 prosent i det børsnoterte solenergiselskapet Renewable Energy Corporation ASA gjennom Hafslund Venture AS.

Hafslund-konsernet driver sin virksomhet gjennom datterselskaper og tilknyttete selskaper og opererer i det alt vesentlige innenfor det norske markedet. Hovedkontoret ligger i Oslo. Selskapet er notert på Oslo Børs. Konsernregnskapet ble vedtatt av selskapets styre 26. mars 2009.

Note 2 Sammendrag av de viktigste regnskapsprinsippene

Nedenfor beskrives de viktigste regnskapsprinsippene som er benyttet ved utarbeidelsen av konsernregnskapet. Disse prinsippene er benyttet på samme måte i alle perioder som er presentert, dersom ikke annet framgår av beskrivelsen.

■ 2.1 Basisprinsipper

Konsernregnskapet er utarbeidet i samsvar med International Financial Reporting Standards (IFRS) som fastsatt av EU.

Konsernregnskapet er utarbeidet basert på historisk kost-prinsippet med følgende modifikasjoner: Verdiregulering av finansielle derivater, finansielle instrumenter holdt for handelsformål, samt finansielle eiendeler og forpliktelser vurdert til virkelig verdi over resultatet.

Utarbeidelse av regnskaper i samsvar med IFRS krever bruk av estimater. Videre krever anvendelse av selskapets regnskapsprinsipper at ledelsen må utøve skjønn. Områder som i høy grad inneholder slike skjønnsmessige vurderinger eller høy grad av kompleksitet, eller områder hvor forutsetninger og estimater er vesentlige for konsernregnskapet, er beskrevet i note 4.

a) Endringer i publiserte standarder med ikrafttredelse i 2008

IFRIC 14, *IAS 19 – The limit on a defined benefit asset, minimum funding requirements and their interaction,* gir veiledning for vurdering av størrelsen av overfinansiering som kan balanseføres som eiendel i samsvar med IAS 19. Den forklarer også hvordan pensjonsmidler eller pensjonsforpliktelse kan påvirkes av lovfestet eller kontraktsmessige minimumskrav til finansiering. Denne fortolkningen har ingen innvirkning på konsernregnskapet siden konsernet har en netto pensjonsforpliktelse og ikke er underlagt minimumskrav til finansiering.

IFRIC 11, *IFRS 2 – Group and treasury share transactions,* gir veiledning om hvorvidt aksjebaserte transaksjoner som involverer egne aksjer eller aksjer i konsernselskaper (for eksempel opsjoner på aksjer i morselskapet), skal regnskapsføres som oppgjort med egenkapitalinstrumenter eller med kontanter i selskapsregnskapet til morselskapet og hvert enkelt konsernselskap. Denne fortolkningen har ingen innvirkning på konsernregnskapet.

IAS 39, *Financial instruments: Recognition and measurement*. Endring tillater i spesielle tilfeller reklassifisering av visse finansielle eiendeler ut av holdt-for-handelsformål- og-tilgjengelig-for-salg kategoriene. En følgeendring i IFRS 7, Financial instruments: Disclosures, spesifiserer notekravene knyttet til slike reklassifiseringer. Endringen trådte i kraft med prospektiv virkning fra 1. juli 2008. Konsernet anvender endringen fra 19. november 2008. Se note 10 for nærmere redegjørelse for endring.

b) Konsernet har valgt tidlig anvendelse av følgende standarder og endringer

- IAS 23 (endret), *"Borrowing costs" (*ikrafttredelse fra 1. januar 2009). Endringen krever at en enhet skal balanseføre alle lånekostnader i den grad de er direkte henførbare til anskaffelse, bygging eller produksjon av en kvalifiserende eiendel (en eiendel det tar betydelig tid å ferdigstille for bruk eller salg) som en del av anskaffelseskost på eiendelen. Valgmuligheten til umiddelbar resultatføring av slike lånekostnader vil bortfalle. Definisjonen av lånekostnader har blitt endret slik at rentekostnader skal kalkuleres ved hjelp av effektiv-rentemetoden som definert i IAS 39, *Financial instruments: Recognition and measurement.* Dette vil eliminere den inkonsistente terminologibruken mellom IAS 39 og IAS 23. Konsernet anvender IAS 23 (endret) fra 1. januar 2008 for kvalifiserende eiendeler hvor balanseføring av lånekostnader ble påbegynt 1. januar 2008 eller senere. Endringen vil derfor ikke medføre korrigering av regnskapstall for tidligere regnskapsperioder i konsernets årsregnskap for 2008. I 2008 har konsernet balanseført lånekostnader med 76 millioner kroner.

c) Standarder, fortolkninger og endringer som er trådt i kraft i 2008, men som ikke er relevante for konsernet:

Følgende standarder, endringer og fortolkninger er obligatoriske for årsregnskap som starter 1. januar 2008 eller senere, men er vurdert å ikke være relevante for konsernet.

- IFRIC 12, *Service concession arrangements*

d) Standarder, fortolkninger og endringer til eksisterende standarder som ikke er trådt i kraft, og hvor konsernet ikke har valgt tidlig anvendelse.

Følgende fortolkninger til eksisterende standarder er offentliggjort og vil være obligatoriske for konsernet i årsregnskap som begynner 1. januar 2009 eller senere, men uten at konsernet har valgt tidlig anvendelse.

- IFRS 8 *Operating segments* erstatter IAS 14 *Segment reporting* og samordner segmentrapportering med kravene i FASB standarden SFAS 131, *Disclosures about segments of an enterprise and related information.* Den nye standarden krever bruk av en ledelsestilnærming hvor segmentinformasjonen presenteres på samme måte som ved intern rapportering. Konsernet vil anvende IFRS 8 fra 1. januar 2009. Det er ikke forventet at standarden vil ha vesentlig innvirkning på konsernregnskapet.
- IAS 1 (endret), *Presentation of financial statements* (ikrafttredelse fra 1. januar 2009) introduserer begrepet "total comprehensiv income" som tilsvarer endringer i egenkapitalen i perioden utover endringer knyttet til transaksjoner med eierne. "Total comprehensive income" kan presenteres enten i en kombinert oppstilling som inkluderer både resultatregnskapet og alle endringene i egenkapitalen, eller i en oppstilling separat fra resultatregnskapet. Konsernet vil anvende IAS 1 (revidert) fra 1. januar 2009. Det er sannsynlig at konsernet vil vise "total comprehensive income" i en kombinert oppstilling.
- IFRS 2 (endret), *Share-based payment* (ikrafttredelse fra 1. januar 2009). Endringene i standarden er knyttet til opptjeningsbetingelser og kanselleringer. Endringene klargjør at opptjeningsbetingelser er begrenset til tjenestebetingelser og inntjeningsbetingelser. Andre betingelser ved aksjebasert betaling er ikke opptjeningsbetingelser. Disse andre betingelsene skal inkluderes i virkelig verdi på tildelingstidspunktet for transaksjoner med ansatte og andre som leverer liknende tjenester, og skal ikke påvirke antallet tildelinger som forventes innløst eller verdsettelsen av disse etter tildelingstidspunktet. Alle kanselleringer, enten utført av enheten eller av andre parter, skal følge samme behandling regnskapsmessig. Konsernet vil anvende IFRS 2 (endret) fra 1. januar 2009. Det er ikke forventet at standarden vil ha vesentlig innvirkning på konsernregnskapet.
- IAS 32 (endret), *Financial instruments: Presentation* og IAS 1 (endret), *Presentation of financial statements – Puttable financial instruments and obligations arising on liquidation (*ikrafttredelse fra 1. januar 2009*)* IAS 32 krever at instrumenter med innløsningsrett og instrumenter som medfører en forpliktelse til å levere en andel av enhetens netto eiendeler til en annen part ved likvidering, skal klassifiseres som egenkapital dersom gitte betingelser er oppfylt. Konsernet vil anvende IAS 32 (endret) og IAS 1 (endret) fra 1. januar 2009. Det er ikke forventet at standardene vil ha vesentlig innvirkning på konsernregnskapet.
- IFRS 1 (endret), *First time adoption of IFRS* og IAS 27 (endret), *Consolidated and separate financial statements* (ikrafttredelse fra 1. januar 2009). De endrete standardene tillater at førstegangsanvendere av IFRS kan benytte virkelig verdi eller balanseført verdi under tidligere regnskapsprinsipper som estimert anskaffelseskost for å måle kostprisen for investeringer i datterselskap, felleskontrollerte virksomheter og tilknyttete selskaper i selskapsregnskapet. Endringene fjerner også definisjonen av kostmetoden i IAS 27 og erstatter den med et krav om å presentere utbytte som inntekt i selskapsregnskapet til investoren. Endringen vil ikke ha innvirkning på konsernregnskapet.
- IAS 27 (endret), *Consolidated and separate financial statements,* (ikrafttredelse fra 1. juli 2009). Den reviderte standarden krever at endringer i eierandeler i et datterforetak, gitt at kontroll over datterforetaket opprettholdes,

skal regnskapsføres som en egenkapitaltransaksjon. Når konsernet mister kontrollen over et datterforetak, skal den eventuelle gjenværende eierandel i det tidligere datterforetaket måles til virkelig verdi, og gevinsten eller tapet skal innregnes i resultatregnskapet. Konsernet vil anvende IAS 27 (endret) fremadrettet fra 1. januar 2010 for transaksjoner med ikke-kontrollerende interesser.

- IFRS 3 (endret), *Business combinations* (ikrafttredelse fra 1. juli 2009). Den reviderte standarden fortsetter å benytte oppkjøpsmetoden for virksomhetssammenslutninger, men med noen vesentlige endringer. For eksempel skal alle vederlag ved kjøp av virksomhet regnskapsføres til virkelig verdi på oppkjøpstidspunktet. Betingete vederlag klassifiseres normalt som gjeld og etterfølgende verdiendringer resultatføres. Det er konsernets valg fra oppkjøp til oppkjøp om en skal måle eventuelle ikke-kontrollerende interesser i det oppkjøpte selskapet til virkelig verdi eller kun til ikke-kontrollerende interessers andel av nettoeiendelene i det overtatte selskapet. Alle transaksjonskostnader skal kostnadsføres. Konsernet vil anvende IFRS 3 (endret) fremadrettet for alle virksomhetssammenslutninger fra 1. januar 2010.
- IFRS 5 (endret), *Non-current assets held-for-sale and discontinued operations* (og følgeendringer i IFRS 1, *First-time adoption)* (ikrafttredelse fra 1. juli 2009). Endringen er en del av IASBs årlige forbedringsprosjekt som ble publisert i mai 2008. Endringen klargjør at alle eiendeler og forpliktelser til et datterselskap skal klassifiseres som holdt for salg hvis et salg av deler av investeringen resulterer i tap av kontroll. Relevant tilleggsinformasjon skal gis for datterselskapet hvis definisjonen for avviklet virksomhet blir oppfylt. En følgeendring i IFRS 1 sier at disse endringene skal anvendes fremadrettet fra tidspunktet for overgang til IFRS. Konsernet vil anvende IFRS 5 (endret) fremadrettet for alle salg av deler av eierandeler i datterselskap fra 1. januar 2010.
- IAS 28 (endret), *Investments in associates (og følgeendringer I IAS 32, Financial instruments: Presentation, og IFRS 7, Financial instruments: Disclosures* (ikrafttredelse fra 1. januar 2009). Endringen er en del av IASBs årlige forbedringsprosjekt som ble publisert i mai 2008. En investering i et tilknyttet foretak skal behandles som en separat eiendel i forbindelse med test for nedskrivning. En nedskrivning skal ikke allokeres til spesifikke eiendeler innenfor investeringen, eksempelvis goodwill. Reversering av nedskrivning blir resultatført som en justering av balanseført verdi av investeringen i den grad gjenvinnbart beløp av investeringen øker. Konsernet vil anvende IAS 28 (endret) ved test for nedskrivning relatert til investeringer i tilknyttete selskaper og enhver nedskrivning fra 1. januar 2009.
- IAS 36 (endret), *Impairment of assets* (ikrafttredelse fra 1. januar 2009) Endringen er en del av IASBs årlige forbedringsprosjekt som ble publisert i mai 2008. Når virkelig verdi minus salgsutgifter er kalkulert ved hjelp av diskonterte kontantstrømmer, skal det gis tilleggsopplysninger tilsvarende de som skal gis ved beregning av bruksverdi. Konsernet vil anvende IAS 36 (endret) og vil hvis nødvendig gi de obligatoriske tilleggsopplysningene ved test for nedskrivning fra 1. januar 2009.
- IAS 38 (endret), *Intangible assets* (ikrafttredelse fra 1. januar 2009). Endringen er en del av IASBs årlige forbedringsprosjekt som ble publisert i mai 2008. En forskuddsbetaling kan kun bli balanseført hvis betalingen er utført på forskudd for å oppnå en rettighet til en vare eller mottak av en tjeneste. Konsernet vil anvende IAS 38 (endret) fra 1. januar 2009.
- IAS 19 (endret), *Employee benefits* (ikrafttredelse fra 1. januar 2009). Endringen er en del av IASBs årlige forbedringsprosjekt som ble publisert i mai 2008. En planendring som medfører endring i hvorvidt et pensjonsløfte blir påvirket av framtidige lønnsøkninger, er en avkorting, mens en endring som endrer pensjon som tilskrives tidligere perioders tjenester, medfører en negativ kostnad ved tidligere perioders pensjonsopptjening hvis den resulterer i en reduksjon i nåverdien av ytelsesbasert pensjonsforpliktelse. Definisjonen av avkastning på pensjonsmidler er blitt endret til å stadfeste at administrasjonskostnader i planordningen blir trukket fra i beregningen av avkastning av pensjonsmidler kun i den utstrekning slike kostnader har vært ekskludert fra måling av den ytelsesbaserte pensjonsforpliktelsen. Forskjellen mellom kortsiktige og langsiktige ytelser til ansatte vil bli basert på om ytelsene forfaller til oppgjør før eller etter 12 måneder etter at ansattetjenesten er ytt.
  IAS 37 *Provisions, contingent liabilities and contingent assets* krever at betingede forpliktelser skal opplyses om i note og ikke balanseføres. IAS 19 er blitt endret for å bli konsistent. Konsernet vil anvende IAS 19 (endret) fra 1. januar 2009.
- IAS 39 (endret), *Financial instruments: Recognition and measurement* (ikrafttredelse fra 1. januar 2009). Endringen er en del av IASBs årlige forbedringsprosjekt som ble publisert i mai 2008. Det er mulig å reklassifisere ut av eller inn i kategorien til virkelig verdi over resultatet når et derivat kvalifiserer eller opphører å kvalifisere som et sikringsinstrument i en kontantstrømsikring eller netto investeringssikring. Definisjonen av finansiell eiendel eller finansiell forpliktelse til virkelig verdi over resultatet er også endret. Det er forholdet på tidspunkt for første gangs balanseføring som avgjør hvorvidt en finansiell eiendel eller forpliktelse er en del av en portefølje hvor det er et mønster av kortsiktig profittaking.
  For at sikringsbokføring per i dag skal anvendes på segmentnivå, må kravene for sikringsbokføring overholdes for det gjeldende segmentet. Retningslinjene blir konsistente med IFRS 8, *Operating segments,* som krever at opplysninger om segmenter skal basere seg på informasjon som rapporteres til foretakets øverste beslutningstaker. Konsernet vil anvende IAS 39 (endret) fra 1. januar 2009. Det er ikke forventet at endringen vil påvirke konsernregnskapet.
- IAS 1 (endret), *Presentation of financial statements* (ikrafttredelse fra 1. januar 2009). Endringen er en del av IASBs årlige forbedringsprosjekt som ble publisert i mai 2008. Endringen klargjør at det ikke er en direkte sammenheng mellom klassifiseringen som holdt for handelsformål (del av kategorien til virkelig verdi over resultatet) i henhold til IAS 39, *Financial instruments: Recognition and measurement* og kategorisering som kortsiktige eller langsiktige poster. Konsernet vil anvende IAS 1 (endret) fra 1. januar 2009. Det er ikke forventet at endringen vil påvirke konsernregnskapet.
- Det er innført en rekke endringer i IFRS 7, *Financial Instruments: Disclosures,* IAS 8, *Accounting policies, changes in accounting estimates and errors,* IAS 10, *Events after the reporting period,* IAS 18, *Revenue* og IAS 34, *Interim financial reporting,* som er en del av IASBs årlige forbedringsprosjekt som ble publisert I mai 2008. Disse endringene vil sannsynligvis ikke påvirke konsernregnskapet og har derfor ikke blitt analysert i detalj.
- IFRIC 16, *Hedges of a net investment in a foreign operation* (ikrafttredelse fra 1. oktober 2008). IFRIC 16 klargjør regnskapsmessig behandling av sikring av nettoinvestering. Denne inkluderer det faktum at sikring av nettoinvesteringenr relaterer seg til forskjellig funksjonell valuta og ikke presentasjonsvaluta, samt at sikringsinstrumenter kan eies hvor som helst i konsernet (men ikke i nettoinvesteringen som sikres). Kravet i IAS 21, *The effects of changes in foreign exchange rates,* gjelder for sikringsobjektet. Konsernet vil anvende IFRIC 16 fra 1. januar 2009. Det er ikke forventet at fortolkningen vil ha vesentlig innvirkning på konsernregnskapet.

e) Fortolkninger til eksisterende standarder som ikke er trådt i kraft, og som ikke er relevante for konsernet

Følgende fortolkninger til eksisterende standarder er obligatoriske for konsernet for regnskapsår som begynner etter 1. januar 2009, men ledelsen har vurdert at disse ikke er relevante for konsernet.

- IFRIC 13 "*Customer loyalty programmes*" (ikrafttredelse 1. juli 2008). IFRIC 13 avklarer regnskapsføringen av arrangementer der varer og tjenester selges sammen med et lojalitetsinsentiv til kunder. Vederlaget som mottas fra kunden, skal allokeres mellom komponentene i arrangementet basert på virkelige verdier. IFRIC 13 er ikke relevant for konsernets virksomhet da ingen av konsernselskapene har kundelojalitetsprogram.
- IAS 16 (endret), *Property, plant and equipment* (og følgeendring I IAS 7, *Statement of cash flows)* (ikrafttredelse fra 1. januar 2009). Endringen er en del av IASBs årlige forbedringsprosjekt som ble publisert i mai 2008. Enheter som i sin ordinære virksomhet leier ut eiendeler og senere selger slike eiendeler, presenterer vederlaget fra salget av disse eiendelene som inntekt samt overfører den balanseførte verdien av eiendelen til varebeholdning når eiendelen blir klassifisert som holdt for salg. En følgeendring i IAS 7 stadfester at kontantstrømmer som stammer fra kjøp, utleie og salg av slike eiendeler, er klassifisert som kontantstrømmer fra driften. Endringen vil ikke ha en påvirkning på konsernets virksomhet fordi ingen av konsernets selskaper innbefatter ordinær virksomhet tilknyttet utleie og senere salg av eiendeler.
- IAS 27 (endret), *Consolidated and separate financial statements* (ikrafttredelse fra 1. januar 2009). Endringen er en del av IASBs årlige forbedringsprosjekt som ble publisert i mai 2008. Når en investering i et datterselskap som i et selskapsregnskap regnskapsføres etter IAS 39, *Financial instrument: Recogniton and measurement,* blir klassifisert som holdt for salg etter IFRS 5, *Non-current assets held-for-sale and discontinued operations,* skal IAS 39

Note 2

fortsatt anvendes. Endringen vil ikke ha påvirkning på konsernets virksomhet fordi det er konsernets policy at investering i datterselskap skal regnskapsføres til anskaffelseskostnad i selskapsregnskapene i konsernet.

- IAS 28 (endret), *Investments in associates* (og følgeendringer i IAS 32, *Financial instruments: Presentation* og IFRS 7, *Financial instruments: Disclosures)* (ikrafttredelse fra 1. januar 2009). Endringen er en del av IASBs årlige forbedringsprosjekt som ble publisert i mai 2008. Når en investering i et tilknyttet foretak blir regnskapsført etter IAS 39, *Financial instruments: Recognition and measurement,* presiseres det nå at det kun er opplysningskravet i IAS 28 37 (f) som må etterleves, i tillegg til opplysningskravene som følger av IFRS 7, *Financial instruments: Disclosures.* Endringen vil ikke ha påvirkning på konsernets virksomhet fordi det er konsernets policy at investeringer i tilknyttete foretak skal regnskapsføres etter egenkapitalmetoden i konsernregnskapet.
- IAS 29 (endret), *Financial reporting in hyperinflationary economies* (ikrafttredelse fra 1. januar 2009). Endringen er en del av IASBs årlige forbedringsprosjekt som ble publisert i mai 2008. Retningslinjene har blitt endret for å reflektere det faktum at flere eiendeler og forpliktelser blir målt til virkelig verdi framfor historisk kost. Endringen vil ikke ha påvirkning på konsernets virksomhet siden ingen av konsernets datterselskap eller tilknyttete foretak operer i områder med hyperinflasjon.
- IAS 31 (endret), *Interests in joint ventures* (og følgeendringer i IAS 32 og IFRS 7) (ikrafttredelse fra 1. januar 2009). Endringen er en del av IASBs årlige forbedringsprosjekt som ble publisert i mai 2008. Når en investering i en felleskontrollert virksomhet blir regnskapsført etter IAS 39, *Financial instruments: Recognition and measurement,* presiseres det nå et det kun er opplysningskravene i IAS 31.55-56 som må etterleves, i tillegg til opplysningskravene som følger av IFRS 7, *Financial instruments: Disclosures*. Endringen vil ikke ha påvirkning på konsernets virksomhet fordi konsernet ikke regnskapsfører eierinteresser i felleskontrollerte virksomheter til virkelig verdi.
- IAS 38 (endret), *Intangible assets* (ikrafttredelse fra 1. januar 2009). Endringen er en del av IASBs årlige forbedringsprosjekt som ble publisert i mai 2008. Endringen fjerner uttalelsen om at det "sjelden, om i det hele tatt" foreligger støtte for bruk av en annen avskrivningsmetode som fører til et lavere beløp for avskrivning enn bruk av den lineære metoden. Endringen vil ikke ha påvirkning på konsernets virksomhet siden alle immaterielle eiendeler blir avskrevet ved bruk av den lineære metoden.
- IAS 40 (endret), *Investment property* (og følgeendringer i IAS 16) (ikrafttredelse fra 1. januar 2009). Endringen er en del av IASBs årlige forbedringsprosjekt som ble publisert i mai 2008. Anlegg under tilvirkning eller utvikling for framtidig bruk som investeringseiendom er innenfor virkeområdet til IAS 40. Når virkelig verdi av investeringseiendom under tilvirkning ikke kan måles pålitelig, skal eiendommen likevel måles til kost fram til det tidligste av ferdigstillelsesdato og dato når virkelig verdi kan måles pålitelig. Endringen vil ikke ha påvirkning på konsernets virksomhet siden konsernet ikke har investeringseiendommer.
- IAS 41 (endret), *Agriculture* (ikrafttredelse fra 1. januar 2009). Endringen er en del av IASBs årlige forbedringsprosjekt som ble publisert i mai 2008. Den krever at det skal benyttes en markedsbasert diskonteringsrente når virkelig verdiberegninger er basert på neddiskonterte kontantstrømmer og fjerner forbudet mot å medta biologisk omdanning når virkelig verdi beregnes. Endringen vil ikke ha påvirkning på konsernets virksomhet siden det ikke er biologisk produksjon i konsernet.
- IAS 20 (endret), *Accounting for government grants and disclosure of government assistance* (ikrafttredelse fra 1. januar 2009). Fordelen med et offentlig lån hvor renten er under markedsrenten, blir målt som forskjellen mellom balanseført verdi i henhold til IAS 39, *Financial instruments: Recognition and measurement* og nominell verdi som mottas og regnskapsføres i henhold til IAS 20. Endringen vil ikke ha påvirkning på konsernets virksomhet da det ikke er mottatt lån fra det offentlige.
- Mindre endringer i IAS 20, *Accounting for government grants and disclosure of government assistance,* IAS 29, *Financial reporting in hyperinflationary economies,* IAS 40, *Investments property* og IAS 41, *Agriculture* som er en del av IASBs årlige forbedringsprosjekt publisert i mai 2008. Endringene vil ikke ha påvirkning på konsernets virksomhet.
- IFRIC 15, *Agreements for construction of real estates* (ikrafttredelse fra 1. januar 2009). Fortolkningen klargjør om IAS 18, *Revenues* eller IAS 11, *Construction contracts* skal anvendes ved bestemte transaksjoner. Den vil sannsynligvis resultere i at IAS 18 blir anvendt på flere transaksjoner. IFRIC 15 er ikke relevant for konsernets virksomhet siden alle inntekter regnskapsføres etter IAS 18 og ikke etter IAS 11.

2.2 Konsolideringsprinsipper

a) Datterselskaper

Datterselskaper er alle enheter (inklusive foretak med avgrenset formål – Special Purpose Entities) der konsernet har bestemmende innflytelse på enhetens finansielle og operasjonelle strategi, normalt gjennom eie av mer enn halvparten av stemmeberettiget kapital. Ved fastsettelse av om det foreligger bestemmende innflytelse, inkluderes effekten av potensielle stemmerettigheter som kan utøves eller konverteres på balansedagen. Datterselskaper blir konsolidert fra det tidspunkt kontroll er overført til konsernet, og blir utelatt fra konsolideringen når kontroll opphører.

Oppkjøpsmetoden benyttes for regnskapsføring ved kjøp av datterselskaper. Anskaffelseskost ved oppkjøp måles til virkelig verdi av eiendeler som ytes som vederlag ved kjøpet, og direkte kostnader forbundet med selve oppkjøpet. Identifiserbare oppkjøpte eiendeler, overtatt gjeld og overtatte forpliktelser er regnskapsført til virkelig verdi på oppkjøpstidspunktet, uavhengig av eventuelle minoritetsinteresser. Anskaffelseskost som overstiger virkelig verdi av identifiserbare netto eiendeler i datterselskapet, balanseføres som goodwill. Hvis anskaffelseskost er lavere enn virkelig verdi av netto eiendeler i datterselskapet, resultatføres differansen på oppkjøpstidspunktet (se note 2.6).

Konserninterne transaksjoner, mellomværende og urealisert fortjeneste mellom konsernselskaper er eliminert. Regnskapsprinsipper i datterselskaper endres når dette er nødvendig for å oppnå samsvar med konsernets regnskapsprinsipper.

b) Transaksjoner og minoritetsinteresser

Transaksjoner med minoritetsinteresser behandles som transaksjoner med tredjepart. Ved salg av aksjer i datterselskap til minoritetsinteresser resultatføres konsernets gevinst eller tap. Ved delvis salg av aksjer i datterselskap til minoritetsinteresser reduseres goodwill tilsvarende minoritetens andel, og konsernet regnskapsfører gevinst eller tap ved realisasjonen (eiersynmodellen).

Ved kjøp av aksjer i datterselskap fra minoritetsinteresser kan det oppstå goodwill. Goodwillen vil være forskjellen mellom vederlaget og andelen av regnskapsført egenkapital i datterselskapet som kjøpes.

c) Tilknyttete selskaper

Tilknyttete selskaper er enheter der konsernet har betydelig innflytelse, men ikke kontroll. Betydelig innflytelse foreligger normalt for investeringer der konsernet har mellom 20 og 50 prosent av stemmeberettiget kapital. Investeringer i tilknyttete selskaper regnskapsføres etter egenkapitalmetoden. Unntatt er selskaper der konsernet har betydelig innflytelse, men som inngår i ventureporteføljen (se note 2.8). På kjøpstidspunktet regnskapsføres investering i tilknyttete selskaper til anskaffelseskost (se note 2.6).

Konsernets andel av over- eller underskudd i tilknyttete selskaper resultatføres og tillegges balanseført verdi av investeringene sammen med andel av ikke resultatførte egenkapitalendringer. Konsernet resultatfører ikke andel av underskudd hvis dette medfører at balanseført verdi av investeringen blir negativ (inklusive usikrete fordringer på enheten), med mindre konsernet har påtatt seg forpliktelser eller avgitt garantier for det tilknyttete selskapets forpliktelser.

Konsernets andel av urealisert fortjeneste på transaksjoner mellom konsernet og dets tilknyttete selskaper elimineres. Det samme gjelder for urealiserte tap med mindre transaksjonen tilsier en nedskrivning av den overførte eiendelen. Der det har vært nødvendig, er regnskapsprinsipper i de tilknyttete selskapene endret for å oppnå samsvar med konsernets regnskapsprinsipper.

d) Felleskontrollert selskap

Hafslund driver Glommens og Laagens Brukseierforening i fellesskap med andre aktører. Foreningen er regnskapsmessig behandlet som et felleskontrollert foretak. Konsernets andel i foretaket innregnes ved hjelp av egenkapitalmetoden. Andelen i det felleskontrollerte foretaket ble på kjøpstidspunktet registrert til ankaffelseskost og deretter justert for endringer i Hafslunds andel av det felleskontrollerte foretakets netto eiendeler. Hafslund resultatfører en andel av foretakets resultat tilsvarende sin eierandel.

2.3 Segmentinformasjon

Driftssegmentene er rapportert etter samme struktur som i konsernets interne

rapportering til ledelsen. Et driftssegment er en del av virksomheten som leverer produkter eller tjenester som er gjenstand for risiko og avkastning som er forskjellig fra andre virksomhetsområder.

■ 2.4 Omregning av utenlandsk valuta

a) Funksjonell valuta og presentasjonsvaluta

Regnskapet til de enkelte enheter i konsernet måles i den valuta som i hovedsak benyttes i det økonomiske området der enheten opererer (funksjonell valuta). Konsernregnskapet er presentert i NOK som er både den funksjonelle valutaen og presentasjonsvalutaen til morselskapet.

b) Transaksjoner og balanseposter

Transaksjoner i utenlandsk valuta regnes om til den funksjonelle valutaen ved bruk av transaksjonskursen. Valutagevinster og tap som oppstår ved betaling av slike transaksjoner og ved omregning av pengeposter (eiendeler og gjeld) i utenlandsk valuta ved årets slutt til kursen på balansedagen, resultatføres.

Omregningsdifferanser på ikke-pengeposter (både eiendeler og forpliktelser) inngår som del av gevinst og tap ved vurdering av virkelig verdi. Omregningsdifferanser på ikke-pengeposter, slik som aksjer til virkelig verdi over resultatet, blir resultatført som en del av gevinst og tap ved virkelig verdivurdering. Omregningsdifferanser på ikke-pengeposter, slik som aksjer klassifisert som tilgjengelig for salg, inkluderes i egenkapitalen som ikke resultatført endring av virkelig verdi.

■ 2.5 Varige driftsmidler

Varige driftsmidler regnskapsføres til anskaffelseskost, med fradrag for avskrivninger. Anskaffelseskost inkluderer kostnader direkte knyttet til anskaffelsen av driftsmiddelet, herunder direkte henførbare lånekostnader. Påfølgende utgifter legges til driftsmidlenes balanseførte verdi eller balanseføres separat når det er sannsynlig at framtidige økonomiske fordeler tilknyttet utgiften vil tilflyte konsernet, og utgiften kan måles pålitelig. Øvrige reparasjons- og vedlikeholdskostnader føres over resultatet i den perioden utgiftene pådras.

Tomter avskrives ikke. Andre driftsmidler avskrives etter den lineære metode slik at anleggsmidlenes anskaffelseskost avskrives til restverdi over forventet utnyttbar levetid, som er:

Kraftanlegg	20–50 år
Annen fornybar energianlegg	5–50 år
Nettanlegg	14–50 år
Fiber, teknisk utstyr og løsøre	3–30 år
Annen eiendom	20–50 år

Driftsmidlenes utnyttbare levetid, samt restverdi, vurderes på balansedagen og endres hvis nødvendig. Når balanseført verdi på et driftsmiddel er høyere enn estimert gjenvinnbart beløp, skrives verdien ned til gjenvinnbart beløp (note 2.7). Gevinst og tap ved avgang driftsmidler resultatføres og utgjør forskjellen mellom salgspris og balanseført verdi.

Konsesjonsavgift framkommer i gruppen kraftanlegg. Denne representerer en forpliktelse til framtidige utbetalinger som motytelse for den retten konsernet har til å utnytte vannfall. For det tilfellet man har en identifisert forpliktelse, vil dette representere et vederlag for den rett/konsesjon man har mottatt. Verdien av eiendelen på tidspunkt for investering vil være tilsvarende verdien på avsetningen for konsesjonsavgiftsforpliktelsen på samme tidspunkt.

■ 2.6 Immaterielle eiendeler

a) Vannfall

Vannfallsrettigheter er balanseført til historisk anskaffelseskost. Vannfallsrettigheter er vurdert å være en tidsubegrenset eiendel der det ikke foreligger hjemfallsrett, og avskrives ikke.

b) Goodwill

Goodwill er forskjellen mellom anskaffelseskost ved kjøp av virksomhet og virkelig verdi av konsernets andel av netto identifiserbare eiendeler i virksomheten på oppkjøpstidspunktet. Goodwill ved oppkjøp av datterselskap er klassifisert som immateriell eiendel. Goodwill ved kjøp av andel i tilknyttete selskaper er inkludert i investeringer i tilknyttete selskaper. Goodwill testes årlig for verdifall og balanseføres til anskaffelseskost med fradrag av nedskrivninger. Nedskrivning på goodwill reverseres ikke. Gevinst eller tap ved salg av en virksomhet inkluderer balanseført verdi av goodwill tilhørende den solgte virksomheten.

Goodwill blir allokert til aktuelle kontantgenererende enheter for senere vurdering av behov for nedskriving. Allokeringen skjer til de kontantgenererende enheter eller grupper av kontantgenererende enheter som forventes å få fordeler av oppkjøpet.

c) Kundeporteføljer

Kundeporteføljer er balanseført til anskaffelseskost med fradrag for avskrivninger. Kundeporteføljer har begrenset utnyttbar levetid og avskrives lineært over fem år basert på forventet gjennomsnittlig avtaleperiode.

■ 2.7 Verdifall på ikke-finansielle eiendeler

Goodwill samt immaterielle eiendeler med udefinert utnyttbar levetid avskrives ikke, men vurderes årlig for verdifall. Varige driftsmidler og immaterielle eiendeler som avskrives, vurderes for verdifall når det foreligger indikatorer på at framtidig inntjening ikke kan forsvare balanseført verdi. En nedskrivning resultatføres med forskjellen mellom balanseført verdi og gjenvinnbart beløp. Gjenvinnbart beløp er det høyeste av virkelig verdi med fradrag av salgskostnader og bruksverdi. Ved vurdering av verdifall grupperes eiendelene på det laveste nivået der det er mulig å skille ut uavhengige kontantstrømmer (kontantstrømgenererende enheter). Ved hver rapporteringsdato vurderes mulighetene for reversering av tidligere nedskrivninger på ikke-finansielle eiendeler (unntatt goodwill).

■ 2.8 Finansielle eiendeler

Konsernet klassifiserer finansielle eiendeler i følgende kategorier: a) til virkelig verdi over resultatet, b) lån og fordringer og c) eiendeler tilgjengelige for salg. Klassifiseringen avhenger av hensikten med eiendelen og foretas ved anskaffelse.

a) Finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet

Denne kategorien har to underkategorier: i) finansielle eiendeler holdt for handelsformål, og ii) finansielle eiendeler som ledelsen initielt har valgt å klassifisere til virkelig verdi over resultatet. En finansiell eiendel klassifiseres i denne kategorien dersom den primært er anskaffet med henblikk på å gi fortjeneste fra kortsiktige prissvingninger, eller dersom ledelsen velger å klassifisere den i denne kategorien. Derivater klassifiseres også som holdt for handelsformål, med mindre de er en del av en regnskapsmessig sikringsrelasjon. Eiendeler i denne kategorien klassifiseres som omløpsmidler hvis de holdes for handelsformål, eller hvis de forventes å bli realisert innen 12 måneder etter balansedagen.

Konsernet har betydelige aksjeinvesteringer i en ventureportefølje. Ventureporteføljen styres risikomessig samlet og vurderes til virkelig verdi over resultatet.

b) Utlån og fordringer

Lån og fordringer er ikke-derivate finansielle eiendeler med fastsatte betalinger som ikke omsettes i et aktivt marked. Disse klassifiseres som omløpsmidler med mindre de forfaller mer enn 12 måneder etter balansedagen. I så fall klassifiseres de som anleggsmidler. Utlån og fordringer klassifiseres som kundefordringer og andre fordringer i balansen (se note 2.11).

c) Finansielle eiendeler tilgjengelig for salg

Finansielle eiendeler tilgjengelig for salg er ikke-derivate finansielle eiendeler som man velger å plassere i denne kategorien, eller som ikke er klassifisert i noen annen kategori. De inkluderes i anleggsmidlene så sant ledelsen ikke har til hensikt å selge investeringen innen 12 måneder fra balansedagen.

Regnskapsføring og måling

Vanlige kjøp og salg av investeringer regnskapsføres på transaksjonstidspunktet, som er den dagen konsernet forplikter seg til å kjøpe eller selge eiendelen. Alle finansielle eiendeler som ikke regnskapsføres til virkelig verdi over resultatet, balanseføres første gang til virkelig verdi pluss transaksjonskostnader. Finansielle eiendeler som føres til virkelig verdi over resultatet, regnskapsføres ved anskaffelsen til virkelig verdi, og transaksjonskostnader resultatføres. Investeringer fjernes fra balansen når rettighetene til å motta kontantstrømmer fra investeringen opphører, eller når disse rettighetene er blitt overført, og konsernet i hovedsak har overført all risiko og hele gevinstpotensialet ved eierskapet. Finansielle eiendeler tilgjengelig for salg og finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet vurderes

Note 2

til virkelig verdi etter førstegangs balanseføring. Utlån og fordringer regnskapsføres til amortisert kost ved bruk av effektiv rente-metoden.
Gevinst eller tap fra endringer i virkelig verdi av eiendeler klassifisert som finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet, inkludert renteinntekt og utbytte, medtas i resultatregnskapet under andre (tap)/gevinster – netto i den perioden de oppstår.

Virkelig verdi av børsnoterte investeringer er basert på gjeldende kjøpskurs. Hvis markedet for verdipapiret ikke er aktivt (eller hvis det gjelder et verdipapir som ikke er børsnotert), bruker konsernet verdsettelsesteknikker for å fastsette den virkelige verdien. Disse omfatter nylig gjennomførte transaksjoner til markedsvilkår, henvisning til andre instrumenter som i vesentlig grad er like, bruk av diskonterte kontantstrømmer og/eller opsjonsmodeller. Teknikkene vektlegger markedsinformasjon i størst mulig grad og i minst grad selskapsspesifikk informasjon.

På balansedagen vurderes det hvorvidt det finnes objektive indikatorer som tyder på verdiforringelse av enkelte eiendeler eller grupper av finansielle eiendeler. For aksjer klassifisert som tilgjengelig for salg vil et betydelig eller langvarig fall i virkelig verdi under anskaffelseskost være en indikator på at aksjen er verdiforringet. Dersom slike objektive indikatorer foreligger for finansielle eiendeler tilgjengelig for salg, blir det samlete tapet – målt som differansen mellom anskaffelseskost og virkelige verdi, fratrukket eventuelt tidligere resultatførte nedskrivninger – tatt ut av egenkapitalen og regnskapsført i resultatregnskapet. Verdiforringelse på aksjer og tilsvarende instrumenter klassifisert som tilgjengelig for salg ført i resultatregnskapet reverseres ikke gjennom resultatregnskapet.

Finansielle eiendeler – reklassifisering
Hafslund har valgt å reklassifisere investeringen i Renewable Energy Corporation ASA fra kategorien holdt-for-handelsformål til tilgjengelig-for-salg. Formålet med investeringen har endret seg og er ikke lenger holdt med sikte på salg på kort sikt. Krisen i de globale finansmarkedene er en sjelden omstendighet som tillater reklassifisering. Reklassifiseringen er gjennomført til virkelig verdi på beslutningstidspunktet 19. november 2008. Verdiøkning etter 19. november føres direkte mot egenkapitalen. Dersom aksjekursen på balansedagen er lavere enn på beslutningstidspunktet, resultatføres verdireduksjonen i den grad den anses vesentlig eller varig. Ved realisasjon av aksjene vil verdiendring resultatføres i sin helhet.

■ 2.9 Derivater og sikring
Derivater balanseføres til virkelig verdi på det tidspunkt derivatkontrakten inngås, og deretter løpende til virkelig verdi. Endringer i virkelig verdi på derivater regnskapsføres som andre (tap)/gevinster – netto. Hafslund anvender ikke sikringsbokføring.

Sluttbrukerkontrakter til fastpris
IFRIC kom i mars 2007 med en uttalelse som tyder på at sluttbrukerkontrakter i mange tilfeller ikke er innenfor virkeområdet til IAS 39. Inntil det foreligger avklaring om i hvilke tilfeller sluttbrukerkontraktene omfattes av IAS 39, endret Hafslund i 4. kvartal 2006 den regnskapsmessige behandlingen av sluttbrukerkontraktene slik at disse fra 2007 ikke lenger vurderes til virkelig verdi over resultatet.

Konsesjonskraft
Konsesjonskraft skal i utgangspunktet sikre kommunene elektrisk kraft til en rimelig pris. Hafslund har en forpliktelse til å levere konsesjonskraft tilsvarende et avtalt volum. I den grad kraften gjøres opp finansielt, faller den utenfor unntaket i IAS 39.5 om eget bruk, og forpliktelsen omfattes da av IAS 39. Følgelig vil forpliktelsen til å levere konsesjonskraft i kommende perioder føres til virkelig verdi over resultatet.

■ 2.10 Varer
Varer vurderes til det laveste av anskaffelseskost og netto realisasjonsverdi. Anskaffelseskost beregnes ved bruk av først-inn, først-ut-metoden (FIFO).

■ 2.11 Kundefordringer
Kundefordringer måles ved første gangs balanseføring til virkelig verdi. Avsetning for tap regnskapsføres når det foreligger objektive indikatorer på at konsernet ikke vil motta oppgjør i samsvar med opprinnelige betingelser. Avsetningen utgjør forskjellen mellom pålydende og gjenvinnbart beløp, som er nåverdien av forventete kontantstrømmer, diskontert med effektiv rente.

■ 2.12 Kontanter og kontantekvivalenter
Kontanter og kontantekvivalenter består av kontanter, bankinnskudd, andre kortsiktige, lett omsettelige investeringer med maksimum tre måneders opprinnelig løpetid og trekk på kassekreditt. I balansen er kassekreditt inkludert i lån under kortsiktig gjeld.

■ 2.13 Aksjekapital og overkurs
Ordinære aksjer klassifiseres som egenkapital. Utgifter som knyttes direkte til utstedelse av nye aksjer eller opsjoner, føres som reduksjon av mottatt vederlag i egenkapitalen. Ved kjøp av egne aksjer føres vederlaget, inkludert eventuelle transaksjonskostnader fratrukket skatt, til reduksjon i egenkapitalen (tilordnet selskapets aksjonærer) inntil aksjene blir annullert, utstedt på nytt eller solgt. Dersom egne aksjer senere blir solgt eller utstedt på nytt, føres vederlaget, fratrukket direkte transaksjonskostnader og tilknyttete skattevirkninger, som økning av egenkapital tilordnet selskapets aksjonærer.

■ 2.14 Lån
Lån måles, styres og følges opp basert på virkelig verdi i henhold til interne risikostyringsprosedyrer, og endring i virkelig verdi kommuniseres i den interne ledelsesrapporteringen. Lån regnskapsføres til virkelig verdi over resultatet i henhold til Fair value option (FVO). Nye lån som fra anskaffelsestidspunktet styres og rapporteres etter virkelig verdi, vil i senere regnskapsperioder også regnskapsføres i henhold til FVO. Lån regnskapsføres til virkelig verdi når utbetaling av lånet finner sted. For lån som måles til virkelig verdi over resultatet, blir transaksjonskostnader direkte utgiftsført. Lån klassifiseres som kortsiktig gjeld med mindre det foreligger en ubetinget rett til å utsette betaling av gjelden i mer enn 12 måneder fra balansedato.

■ 2.15 Skatt
Skattekostnaden for en periode består av betalbar skatt og utsatt skatt. Skatt blir resultatført, bortsett fra når den relaterer seg til poster som er ført direkte mot egenkapitalen. I slike tilfeller, føres skatten direkte mot egenkapitalen. Skattekostnaden er beregnet i samsvar med de skattemessige lover og regler som er vedtatt av skattemyndighetene på balansedagen. Det er beregnet utsatt skatt på alle midlertidige forskjeller mellom skattemessige og konsoliderte regnskapsmessige verdier på eiendeler og gjeld ved bruk av gjeldsmetoden. Dersom konsernet deltar i en transaksjon om kjøp av en eiendel eller gjeld som ikke er en del av en foretaksintegrasjon, regnskapsføres ikke utsatt skatt på transaksjonstidspunktet. Utsatt skatt fastsettes ved bruk av skattesatser og skattelover som er vedtatt eller i det alt vesentlige er vedtatt på balansedagen, og som antas å skulle benyttes når den utsatte skattefordelen realiseres, eller når den utsatte skatten gjøres opp. Utsatt skattefordel balanseføres i den grad det er sannsynlig at framtidig skattbar inntekt vil foreligge, og at de midlertidige forskjellene kan fratrekkes i denne inntekten.

Utsatt skatt beregnes på midlertidige forskjeller fra investeringer i datterselskaper og tilknyttete selskaper, bortsett fra når konsernet har kontroll over tidspunktet for reversering av de midlertidige forskjellene, og det er sannsynlig at de ikke vil bli reversert i overskuelig framtid.

Beskatning av kraftproduksjonsvirksomheten
Utover alminnelig inntektsskatt belastes kraftproduksjonsvirksomheten med eiendomsskatt, naturressursskatt og grunnrenteskatt.

Naturressursskatt er en overskuddsuavhengig skatt som beregnes på grunnlag av det enkelte kraftverkets gjennomsnittlige kraftproduksjon de siste sju årene. Skattesatsen er satt til 1,3 øre per kWh. Naturressursskatten kan avregnes krone for krone mot alminnelig inntektsskatt, og ikke utliknet naturressursskatt kan framføres tillagt renter. Ikke utliknet naturressursskatt klassifiseres som en rentebærende fordring.

Grunnrenteskatten utgjør 30 prosent av kraftstasjonenes normerte resultat utover beregnet friinntekt. Eventuell negativ grunnrenteinntekt kan framføres mot senere positiv grunnrenteinntekt inkludert renter. Negativ grunnrenteinntekt inngår som en del av grunnlaget for beregning av utsatt skatt/skattefordel i grunnrentebeskatningen sammen med utsatt skatt/skattefordel knyttet til midlertidige forskjeller vedrørende driftsmidler i kraftproduksjonen.

Kraftproduksjonsvirksomheten belastes også med en eiendomsskatt som utgjør inntil 0,7 prosent av beregnet takstverdi. Alminnelig inntektsskatt og grunnrenteskatt resultatføres som ordinære skatter. Eiendomsskatt resultatføres som en driftskostnad.

Note 2

■ 2.16 Pensjonsforpliktelser, bonusordninger og andre kompensasjonsordninger overfor ansatte

a) Pensjonsforpliktelser

Selskapene i konsernet har ulike pensjonsordninger. Konsernet har både ytelsesplaner og innskuddsplaner.

Ytelsesplan

En ytelsesplan er en pensjonsordning som definerer en pensjonsutbetaling som en ansatt vil motta ved pensjonering, og som er finansiert gjennom innbetalinger til forsikringsselskaper eller pensjonskasser. Pensjonsutbetalingen er normalt avhengig av en eller flere faktorer slik som alder, antall år i selskapet og lønn. Den balanseførte forpliktelsen knyttet til ytelsesplaner er nåverdien av de definerte ytelsene på balansedatoen minus virkelig verdi av pensjonsmidlene, justert for ikke resultatførte estimatavvik og ikke resultatførte kostnader knyttet til tidligere perioders pensjonsopptjening. Pensjonsforpliktelsen beregnes årlig av en uavhengig aktuar ved bruk av en lineær opptjeningsmetode. Nåverdien av de definerte ytelsene bestemmes ved å diskontere estimerte framtidige utbetalinger med en diskonteringsrente med utgangspunkt i renten på norske statsobligasjoner med 10 års løpetid. Gjennomsnittlig gjenværende opptjeningstid for medlemmene av ytelsesplanene er beregnet til cirka 11 år.

Estimatavvik som skyldes ny informasjon eller endringer i de aktuarmessige forutsetningene utover det største av 10 prosent av verdien av pensjonsmidlene eller 10 prosent av pensjonsforpliktelsene, blir ført i resultatregnskapet over en periode som tilsvarer arbeidstakernes forventete gjennomsnittlige resterende ansettelsesperiode. Endringer i pensjonsplanens ytelser kostnadsføres eller inntektsføres løpende i resultatregnskapet, med mindre rettighetene etter den nye pensjonsplanen er betinget av at arbeidstakeren blir værende i tjeneste i en spesifisert tidsperiode (opptjeningsperioden). I dette tilfellet amortiseres kostnaden knyttet til endret ytelse lineært over opptjeningsperioden.

Innskuddsplan

En innskuddsplan er en pensjonsordning hvor konsernet betaler faste bidrag til en separat juridisk enhet. Konsernet har ingen juridisk eller annen forpliktelse til å betale ytterligere bidrag i tilfelle enheten ikke har nok midler til å betale alle ansatte ytelser knyttet til opptjening i inneværende og tidligere perioder. Konsernet betaler innskudd til privat administrerte forsikringsplaner for pensjon på obligatorisk eller avtalemessig basis. Konsernet har ingen ytterligere betalingsforpliktelser etter at innskuddene er blitt betalt. Innskuddene regnskapsføres som lønnskostnad når de forfaller. Forskuddsbetalte innskudd bokføres som en eiendel i den grad innskuddet kan refunderes eller redusere framtidige innbetalinger.

b) Bonusordninger

Ved bruk av egne aksjer som lønnsytelser til ansatte kostnadsføres verdien lineært over opptjeningsperioden og presenteres som lønnskostnader. Verdien måles til aksjens markedsverdi på tildelingstidspunktet. Ved kostnadsføring regnskapsføres en tilsvarende økning av annen innskutt egenkapital.

c) Sluttvederlag

Sluttvederlag blir betalt når ansettelsesforhold avsluttes før det normale tidspunktet for pensjonering, eller når en ansatt frivillig aksepterer å slutte mot et slikt vederlag. Konsernet regnskapsfører sluttvederlag når det beviselig er forpliktet til enten å avslutte arbeidsforholdet til en eller flere ansatte i henhold til en formell, detaljert plan som ikke kan trekkes tilbake, eller til å gi sluttvederlag som følge av et tilbud som er gitt for å oppfordre til frivillig avgang. Sluttvederlag som forfaller mer en 12 måneder etter balansedagen, diskonteres til nåverdi.

■ 2.17 Avsetninger

Konsernet regnskapsfører avsetninger for miljømessige utbedringer, restrukturering og rettslige krav når: a) det eksisterer en juridisk eller selvpålagt forpliktelse som følge av tidligere hendelser, b) det er sannsynlighetsovervekt for at forpliktelsen vil komme til oppgjør i form av en overføring av økonomiske ressurser og c) forpliktelsens størrelse kan estimeres med tilstrekkelig grad av pålitelighet. Avsetning for restruktureringskostnader omfatter termineringsgebyr på leiekontrakter og sluttvederlag til ansatte. Det avsettes ikke for framtidige driftstap.

I tilfeller hvor det foreligger flere forpliktelser av samme natur, fastsettes sannsynligheten for at forpliktelsen vil komme til oppgjør ved å vurdere gruppen under ett. Avsetning for gruppen regnskapsføres selv om sannsynligheten for oppgjør knyttet til gruppens enkeltelementer kan være lav.

Avsetninger måles til nåverdien av forventete utbetalinger for å innfri forpliktelsen. Det benyttes en diskonteringssats før skatt som reflekterer nåværende markedssituasjon og risiko spesifikk for forpliktelsen. Økningen i forpliktelsen som følge av endret tidsverdi føres som rentekostnad.

■ 2.18 Inntektsføring

Inntekter ved salg av varer og tjenester vurderes til virkelig verdi av vederlaget, netto etter fradrag for merverdiavgift, returer og rabatter. Konserninternt salg elimineres.

Salg resultatføres når inntekten kan måles pålitelig, det er sannsynlig at de økonomiske fordelene knyttet til transaksjonen vil tilflyte konsernet og spesielle kriterier knyttet til formene for salg er oppfylt. Salg vurderes ikke å kunne måles pålitelig før alle betingelser knyttet til salget er innfridd. Konsernet baserer estimatene for regnskapsføring på historikk, vurdering av type kunde og transaksjon samt eventuelle spesielle forhold knyttet til den enkelte transaksjon.

a) Salg av varer og tjenester

Salg av varer resultatføres når en enhet innenfor konsernet har solgt produktet til kunden. Salg av tjenester resultatføres i den perioden tjenesten utføres. For tilvirkning etter kontrakt foretas inntektsføring etter løpende avregningsmetode. Fullføringsgraden måles ved direkte kostnader påløpt i prosent av totale kostnader som forventes påløpt. Andelen av salgsinntekter som knytter seg til framtidige serviceytelser, balanseføres som uopptjent inntekt ved salget og inntektsføres deretter i takt med levering av ytelsene.

b) Salg av kraft

Salg av kraft resultatføres på tidspunkt for levering til kunden.

c) Nettleie

Nettleien inntektsføres på faktureringstidspunktet. Inntektsført beløp det enkelte år tilsvarer periodens leverte volum avregnet til den til enhver tid fastsatte tariff. Tillatt inntekt består av inntektsramme fastsatt av regulator (NVE) tillagt overføringskostnader, påslag Enova og eiendomsskatt samt fratrukket avbruddskostnader. Mer-/mindreinntekt, som er forskjellen mellom inntektsført nettleie og tillatt inntekt defineres som regulatorisk gjeld/eiendel som ikke kvalifiserer til balanseføring. Dette begrunnes med at det ikke er inngått kontrakt med en bestemt kunde, og at fordringen i teorien er betinget av en framtidig leveranse. Tariffene styres ut fra formålet om at den årlige inntekten over tid skal være i samsvar med tillatt inntekt. Merinntekt oppstår dersom inntektsført nettleie er høyere enn tillatt inntekt, noe som påvirker resultatet positivt. Tilsvarende vil en mindreinntekt påvirke resultatet negativt. Resultatet for 2008 er påvirket av en merinntekt på 205 millioner kroner. Resultatet ble tilsvarende påvirket negativt i 2007 med 57 millioner kroner (mindreinntekt) og positivt i 2006 med 76 millioner kroner (merinntekt). Ved utgangen av 2008 er den ikke balanseført merinntekt 149 millioner kroner.

d) Inntekt fra utbytte

Utbytteinntekter resultatføres når rett til å motta betaling oppstår.

■ 2.19 Leieavtaler

Leieavtaler der en vesentlig del av risiko og avkastning knyttet til eierskap fortsatt ligger hos utleier, klassifiseres som operasjonelle leieavtaler. Leiebetaling ved operasjonelle avtaler (med fradrag for eventuelle økonomiske insentiver fra utleier) kostnadsføres lineært over leieperioden.

Konsernet leier noen varige driftsmidler. Leieavtaler knyttet til varige driftsmidler hvor konsernet i hovedsak innehar all risiko og avkastning knyttet til eierskapet, blir klassifisert som finansielle leieavtaler. Finansielle leieavtaler blir ved leieperiodens begynnelse regnskapsført til det laveste av driftsmiddelets virkelige verdi og minsteleiens nåverdi. Hver leiebetaling blir fordelt mellom forpliktelsen og finanskostnader for å oppnå en konstant periodisk rente på forpliktelsens gjenstående saldo. Den korresponderende leieforpliktelsen (med fradrag for finanskostnader) blir inkludert i annen langsiktig gjeld. Renteelementet i finanskostnaden kostnadsføres over leieperioden for å oppnå en konstant periodisk rente på forpliktelsens gjenværende saldo for hver periode. Varige driftsmidler som er finansielt leaset, blir avskrevet over den korteste av perioden for eiendelens utnyttbare levetid og leieavtalens løpetid.

■ 2.20 Utbytte

Utbyttebetalinger til selskapets aksjonærer klassifiseres som gjeld fra det tidspunkt utbyttet er fastsatt av generalforsamlingen.

Note 3

Note 3 Finansiell risikostyring

Konsernets virksomhet innebærer eksponering mot en rekke ulike risikofaktorer. Hafslund har en naturlig eksponering mot finansiell risiko i tilknytning til kraftmarkedet, og er i tillegg eksponert for valutarisiko, renterisiko, kursrisiko aksjer, likviditetsrisiko og kredittrisiko. Konsernet benytter finansielle derivater for å sikre seg økonomisk mot visse finansielle risikoer. Risikostyringen i Hafslund skal støtte opp under verdiskapingen i konsernet og sikre en fortsatt solid finansiell plattform. Rammer og styringsmål for risikostyringen er gitt ved konsernets styregodkjente overordnete retningslinjer samt tilhørende risikomandater. Risikoansvar tilligger som hovedprinsipp den operasjonelle ledelsen i den enkelte enhet. For finansielle risikofaktorer som kraftprisrisiko, renterisiko og valutarisiko som har store likhetstrekk på tvers av forretningsområdene, er risikostyringen likevel i betydelig grad sentralisert.

a) Kraftpris og volumrisiko

Flere av konsernets resultatenheter er eksponert for risiko knyttet til kraftmarkedet. Den naturlige markedseksponeringen kommer hovedsakelig som følge av eierskap i kraftproduksjon, nettvirksomhet og strømsalg til kunder. For fjernvarmevirksomheten er det også en risiko ved at pris settes ut fra kundens alternativkostnad til oppvarming (elektrisitet). I tillegg foretar Hafslund aktiv posisjonstaking i kraftmarkedet gjennom konsernets tradingavdeling. Krafthandelsavdelingen gjennomfører alle handler ut mot markedet, men i den grad handler utføres på vegne av andre forretningsenheter, skjer handlene for disses regning og risiko.

Risikostyringen for krafthandel er basert på styregodkjente strategier for forvaltning av krafthandelsrelatert risiko i Hafslund. I forhold til produksjonsvolumet følger Hafslund en strategi om å ligge grunnleggende åpent eksponert (spot). Utviklingen i kraftpriser vil sammen med faktorer som påvirker produksjonsvolum, i første rekke værforhold, være av vesentlig betydning for resultatene til produksjonsvirksomheten. For strømsalgsvirksomheten er risikostyringen rettet inn mot å redusere svingninger i marginen.

Som operasjonelt risikostyringsmål i forhold til kraftprisrisiko benytter Hafslund Value at Risk. Daglig Value at Risk (DVaR)-rapporter distribueres ukentlig til konsernets ledelse, og et sammendrag av rapportene inngår i konsernets månedlige ledelsesrapportering. Per 31. desember 2008 var DVaR for Hafslunds samlete kraftportefølje 47,3 millioner kroner, noe som innebærer at Hafslund med 95 prosent sikkerhet ikke vil tape mer enn 47,3 millioner kroner på et døgn som følge av svingninger i kraftprisene. En slik hendelse ville gi en resultateffekt etter skatt for konsernet på 34 millioner kroner (2007: 22 millioner kroner). Størsteparten av risikoen henføres til risiko for prisfall for framtidig produksjonsportefølje i Hafslund Produksjon. I forhold til nevnte produksjonsportefølje har det vært et behov for å fastsette en tidsavgrensningshorisont for risikostyring. Denne er satt til inneværende år pluss to år. For å oppnå den ønskete risikoreduserende effekt for kraftporteføljene benyttes standardiserte derivatprodukter som futures, forwards og CFD, samt opsjoner. Sikringshandel gjøres i hovedsak mot, eller cleares inn hos, den nordiske elbørsen Nord Pool.

b) Valutarisiko

Hafslund har gjeld i fremmed valuta, samt virksomheter som gjennomfører transaksjoner som er eksponert for svingninger i valutakurs. Dette gjelder i særdeleshet handel med kraft og kraftderivater i euro. Konsernets finansavdeling er, på vegne av de operative enhetene, ansvarlig for å styre den samlete valutaeksponering til konsernet. Motgående posisjoner nettes til en viss grad internt mellom selskap. For å redusere valutarisiko benyttes valutaterminer og -opsjoner. Ved låneopptak i utenlandsk valuta sikres hovedstol og basisrente med basisswap på opptrekkstidspunktet. Valutaderivater regnskapsføres til virkelig verdi.

Dersom alle andre faktorer var konstante, og euro/NOK-kursen ble endret med 12 prosent, ville dette gi en resultateffekt etter skatt som følge av verdiendring på Hafslunds portefølje av valutaderivater på +/-42 millioner kroner per 31. desember 2008 (2007: (9,8 %) 14 millioner kroner). Med bakgrunn i historiske data vil kursendring for euro med mer enn 95 prosent sikkerhet ikke bli større enn angitt i løpet av et enkelt år. Derivatkontrakter i euro er blant annet inngått med formål å sikre framtidige europosisjoner tilknyttet kraftderivater som strømsalgsvirksomheten holder for sikringsformål, samt redusere valutarisiko tilknyttet framtidig eurokontantstrøm fra salg av kraftproduksjon.

c) Renterisiko

Hafslunds driftsinntekter og kontantstrøm fra operasjonell virksomhet er for en stor del uavhengig av renteendringer. Unntaket er nettvirksomheten der fastsettelsen av inntektsrammen inneholder et vesentlig renteelement. I gjeldende økonomiske regulering for nettselskapene er avkastningskravet på nettkapitalen knyttet opp mot årsgjennomsnittet av fem års statsrente. Konsernet er i tillegg eksponert for renterisiko i forhold til rentebærende gjeld. For lån med flytende rente vil renteendringer påvirke selskapets kontantstrøm. For alle selskapets lån vil renteendringer, inkludert endringer i kredittspread, påvirke virkelig verdi av lånene. Gjennom 2008 har endring i kredittspread isolert sett medført en reduksjon i låneporteføljens virkelige verdi på 385 millioner kroner.

Hafslund har en blanding av fast- og flytende rentelån i sin låneportefølje. Rentederivater benyttes for å redusere svingninger i kontantstrøm knyttet til finanskostnader. Gjennom rammer for renterisiko har styret besluttet at andelen flytende rente for låneporteføljen skal ligge mellom 40 og 70 prosent. Per 31. desember 2008 utgjorde andelen flytende rente cirka 63 prosent (2007: 66 prosent). For å simulere følsomheten for kraftige rentesvingninger har porteføljen av lån og rentederivater per 31. desember 2008 blitt testet mot et skift på +/- 2,5 prosent over hele yield-kurven. Med bakgrunn i historiske data vil man med cirka 90 prosents sannsynlighet ikke oppleve større renteendring enn dette i løpet av et år. Et slikt skift ville medføre en endring i konsernets årlige finanskostnader (justert for skatteeffekt) på 250 millioner kroner. Tilsvarende tall basert på renteporteføljen per 31. desember 2007 ville være +/- 122 millioner kroner (+/-2 prosent). Dette inkluderer både endringer i rentekostnader som følge av endret flytende rente, endringer i virkelig verdi på fastrentelån og endringer i virkelig verdi på rentederivater. Fordi inntektsrammen for nettvirksomheten også varierer med svingninger i renten, ville samlet effekt av renteendring på resultat før skatt være betydelig lavere.

d) Pris/kursrisiko aksjer

Konsernets venturevirksomhet foretar egenkapitalinvesteringer innen alternativ og fornybar energi samt energirelaterte tjenester og teknologi. Den største investeringen i porteføljen er en betydelig aksjepost i det børsnoterte solenergiselskapet Renewable Energy Corporation ASA (REC), som per 31. desember 2008 utgjør cirka 83 prosent av totalverdien av investeringsporteføljen. Porteføljen er balanseført til virkelig verdi. Svingninger i aksjekursen på REC vil derfor påvirke balanseførte verdier og verdiendringer over resultatet i konsernet. Fra og med 19. november 2008 klassifiseres aksjeposten i REC som tilgjengelig for salg og regnskapsføres til virkelig verdi over egenkapitalen (tidligere virkelig verdi over resultatet). Dersom kursen på REC-aksjen skulle endres med 75 prosent, ville dette medføre at egenkapitalen endres med 2452 millioner kroner (2007: 40 prosent): resultat etter skatt 7774 millioner kroner). 75 (40) prosent legger til grunn betaen til REC (B) og markedets forventete utvikling i OBX-indeksen per 31. desember 2008. Børsuroen gjennom 2008 har bevist at muligheten for at svingninger i kursen på REC-aksjen i vesentlig grad vil påvirke regnskapet til konsernet er betydelig og reell, og verdien på Hafslunds eierandel i REC er gjennom 2008 redusert med i overkant av 75 prosent.

Øvrige selskaper i ventureporteføljen er ikke børsnotert, men dersom resten av porteføljen til Venture skulle oppleve en tilsvarende verdireduksjon (75 prosent, henholdsvis 40 prosent) ville dette medføre en endring i resultat etter skatt på 515 millioner kroner for konsernet (2007: 260 millioner kroner).

e) Likviditetsrisiko

Likviditetsrisiko oppstår dersom det ikke er samsvar mellom kontantstrømmen fra virksomheten og finansielle forpliktelser. Kontantstrømmen fra krafthandelsvirksomheten vil variere blant annet i forhold til prisnivået i markedet. Konsernet har derfor etablert langsiktige, kommitterte trekkrettigheter for å sikre tilgjengelig likviditet også i perioder hvor det kan være vanskelig å oppnå finansiering i markedene. Ubenyttete trekkrettigheter per 31. desember 2008 utgjorde 4,1 milliarder kroner (2007: 4,4 milliarder kroner). Hafslund er en solid finansiell aktør og har etter årsskiftet fulltegnet emisjoner av sertifikatlån og langsiktige obligasjonslån. Fra starten av finanskrisen i september 2008 og fram til 10. februar 2009 har konsernet refinansiert gjeld med 3,6 milliarder kroner.

f) Kredittrisiko

Hovedtyngden av konsernets debitorer er privatpersoner som kjøper strøm eller fjernvarme. I forbindelse med salget av Hafslund Sikkerhet Privat til Securitas Direct ble det ytt en selgerkreditt pålydende 270 millioner kroner. Hafslund har foruten dette ingen vesentlig konsentrasjon av kredittrisiko. Oppfølging og innkreving

Note 3

Forfallsanalyse for finansielle poster:

2007						
(millioner kroner)	0-6 mnd	6-12 mnd	1-3 år	3-5 år	>5 år	Sum
Rentederivater		(1)	9	4		12
Valutaderivater	1				1	2
Kraftderivater	26	27	43	19	28	143
Lån	(2 372)	(450)	(2 911)	(2 321)	(2 744)	(10 798)
Leverandørgjeld	(312)					(312)
Sum	**(2 657)**	**(424)**	**(2 859)**	**(2 298)**	**(2 715)**	**(10 953)**

2008						
	0-6 mnd	6-12 mnd	1-3 år	3-5 år	>5 år	Sum
Rentederivater		(1)	(41)	(25)		(67)
Valutaderivater	(14)	(7)	(29)		(27)	(77)
Kraftderivater	(12)	10	1	14	18	31
Lån	(3 381)	(1 398)	(2 880)	(2 304)	(2 469)	(12 432)
Leverandørgjeld	(276)					(276)
Sum	**(3 683)**	**(1 396)**	**(2 949)**	**(2 315)**	**(2 478)**	**(12 821)**

av kundefordringer er sentralisert i en egen resultatenhet i konsernet (Hafslund Fakturaservice). Motpartsrisiko i forhold til krafthandelsvirksomheten minimeres gjennom at man hovedsakelig bruker standardiserte kontrakter som avregnes via Nord Pool. Risikomandat for rente og valuta, som er forankret i styrevedtak, inneholder retningslinjer for kredittverdighet for institusjonelle motparter.
Med unntak av forretningsområdet Marked har Hafslund ikke kundefordringer over forfall per 31. desember 2008. Forfalte kundefordringer gjelder i all hovedsak fordringer mot private strømkunder. Det er avsatt cirka 30 millioner kroner til dekning av tap på denne fordringsmassen, noe som er på nivå med året før. Nivået på forfalte kundefordringer er stabilt, men sammensetningen har utviklet seg positivt med hensyn til framtidig risiko for tap i 2008. Samtidig har antallet inkassosaker økt med 10 prosent, noe som kan indikere en mer negativ utvikling i 2009.

Kundefordringer i forretningsområdet Marked per 31. desember fordeler seg som følger i antall dager etter forfall:

Millioner kroner					
2007	**0-60 dager**	**60-90 dager**	**90-120 dager**	**>120 dager**	**Sum**
Kundefordringer	563	11	6	53	633

2008	**0-60 dager**	**60-90 dager**	**90-120 dager**	**>120 dager**	**Sum**
Kundefordringer	675	14	5	49	743

Vurdering av virkelig verdi
Virkelig verdi av finansielle eiendeler som handles i aktive markeder, er basert på omsetningskurs på balansedagen. Omsetningskursen som benyttes for finansielle eiendeler, er gjeldende kjøpskurs; for finansielle forpliktelser benyttes gjeldende salgskurs.

Kundefordringer og andre fordringer
For kundefordringer og andre kortsiktige fordringer er balanseført verdi justert for avsetninger ansett som en rimelig tilnærming til virkelig verdi.

Rente, valuta og kraftderivater
Virkelig verdi av rentebytteavtaler beregnes som nåverdi av estimerte, framtidige kontantstrømmer, basert på noterte swaprenter per balansedagen. Virkelig verdi av forwardkontrakter i utenlandsk valuta beregnes ved å benytte kursene i forwardmarkedet på balansedagen. Virkelig verdi av valutaopsjoner beregnes ved hjelp av opsjonsprisingsmodeller basert på noterte forwardkurser på balansedagen.

Virkelig verdi for kraftderivater som handles på den nordiske kraftbørsen Nord Pool, er verdsatt i henhold til gjeldende priser på Nord Pool på balansedagen. For kraftderivater som er handlet utenfor børs, estimeres verdi som nåverdi av framtidige kontantstrømmer, basert på forwardpriser fra Nord Pool på balansedagen. For langsiktige kontrakter av vesentlig størrelse er kontantstrømmene neddiskontert.

Aksjer
Posten består av investeringer i aksjer vurdert til virkelig verdi ført direkte mot egenkapitalen, samt en portefølje vurdert til virkelig verdi over resultat vurdert til virkelig verdi over egenkapitalen er beregnet basert på børskurs på balansedagen. Porteføljen av eiendeler til virkelig verdi over resultatet omfatter 19 investeringsobjekter som ikke er notert på børs eller OTC-liste. For disse eiendelene er det derfor benyttet ulike alternative verdsettelsesmetoder, som siste emisjonspris/transaksjonsverdi, neddiskonterte kontantstrømmer basert på langtidsprognoser for selskapene, eller multippelbasert vurdering mot sammenliknbare selskaper. I enkelte tilfeller benyttes en kombinasjon av disse metodene. Hafslund benytter ulike metoder og gjør forutsetninger basert på markedsforholdene som eksisterer på hver balansedag.

Betalingsmidler
Virkelig verdi for betalingsmidler anses å være lik balanseført verdi.

Lån
Alle lån er vurdert til virkelig verdi som er beregnet ved å neddiskontere lånenes kontantstrømmer. Virkelig verdi inkluderer ikke påløpte renter. Som diskonteringssats er rentekurven for norske swaprenter pluss Hafslunds kredittspreader benyttet.

Leverandørgjeld og annen kortsiktig gjeld
For leverandørgjeld og annen kortsiktig gjeld anses balanseført verdi som en rimelig tilnærming til virkelig verdi.

Konsesjonskraftforpliktelse
Konsesjonskraft er en myndighetspålagt forpliktelse og er å betrakte som vederlag for mottatt konsesjon. Konsesjonskraftforpliktelser gjøres opp finansielt basert på løpende spotpris. Forpliktelsen er innregnet som en finansiell forpliktelse etter IAS 39 og er innregnet til diskonterte forventete framtidige oppgjør til spotpris.
Da konsesjonen er tidsubegrenset, er det lagt til grunn en evigvarende forpliktelse.

Note 3, 4 og 5

Finansielle eiendeler og gjeld til virkelig verdi:

Millioner kroner	Note	2008	2007
Kundefordringer	10	**912**	1 001
Rente-, valuta- og kraftderivater	9	**38**	100
Aksjer	9	**5 451**	19 890
Sum omløpsmidler		**6 401**	**20 991**
Leverandørgjeld	15	**276**	312
Rente-, valuta- og kraftderivater		**153**	-57
Konsesjonskraftforpliktelse		**236**	201
Lån	9, 16	**4 871**	2 823
Sum kortsiktig gjeld		**5 536**	**3 279**
Lån		**7 653**	8 036
Sum langsiktig gjeld		**7 653**	**8 036**

Note 4 Regnskapsestimater og skjønnsmessige vurderinger

Estimater og skjønnsmessige vurderinger evalueres løpende og er basert på historisk erfaring og andre faktorer, inklusive forventninger om framtidige hendelser som anses å være sannsynlige under nåværende omstendigheter. Konsernet utarbeider estimater og gjør forutsetninger knyttet til framtiden. De regnskapsestimater som følger av dette, vil per definisjon sjelden være fullt ut i samsvar med det endelige utfallet. Forskjellen som oppstår mellom estimater og virkelig verdi, regnskapsføres i den perioden de blir kjent, dersom de vedrører denne perioden. Dersom forskjellen vedrører både inneværende og framtidige perioder, regnskapsføres den fordelt på de aktuelle perioder.

Estimater og forutsetninger hvor skjønnsmessige vurderinger har vesentlig effekt for balanseført verdi på eiendeler og gjeld i løpet av neste regnskapsår drøftes nedenfor:

Salg og distribusjon av strøm

Endelig avregning knyttet til salg og distribusjon av strøm avsluttes etter at årsregnskapet er avlagt for store deler av kundebasen innen nett- og strømsalgsvirksomhetene. Som grunnlag for estimering av inntektene tas det utgangspunkt i fysisk levert kraftvolum for perioden. Fysisk levert volum fordeles etter prognostisert forbruk per kundegruppe og prisplan. Det er en viss usikkerhet knyttet til volumavvik på fordelingen mellom de ulike segmentenes priser. Balanseført opptjente inntekter per utgangen av 2008 er 1393 millioner kroner.

Sluttbrukerkontrakter til fastpris

IFRIC kom i mars 2007 med en uttalelse som tyder på at sluttbrukerkontrakter i mange tilfeller ikke er innenfor virkeområdet til IAS 39. Inntil det foreligger avklaring om i hvilke tilfeller sluttbrukerkontraktene omfattes av IAS 39, har Hafslund endret den regnskapsmessige behandlingen av sluttbrukerkontraktene med virkning fra 4. kvartal 2006 slik at disse ikke lenger vurderes til virkelig verdi over resultatet.

Pensjoner

Nåverdien av pensjonsforpliktelsene avhenger av flere ulike faktorer som er bestemt av en rekke aktuarmessige forutsetninger. Forutsetningene som benyttes ved beregning av netto pensjonskostnad (inntekt), inkluderer diskonteringsrenten. Endringer i disse forutsetningene vil påvirke balanseført verdi av pensjonsforpliktelsene. Konsernet bestemmer egnet diskonteringsrente ved utgangen av hvert år. Dette er renten som skal brukes til å beregne nåverdien av framtidige estimerte utgående kontantstrømmer som kreves for å gjøre opp pensjonsforpliktelsene. Ved fastsettelse av egnet diskonteringsrente ser konsernet hen til renten på norske statsobligasjoner som har forfall tilnærmet likt den relaterte pensjonsforpliktelsen. En del andre pensjonsforutsetninger er delvis basert på markedsbetingelser. Tilleggsinformasjon er gitt i note 18.

Aksjeinvesteringer

Verdien av konsernets aksjeinvesteringer avhenger av valgt verdsettelsesmetode og ledelsens forutsetninger. Se note 9 for nærmere beskrivelse av verdsettelsen av aksjeinvesteringene.

Usikre forpliktelser

Ved vurdering av usikre forpliktelser må ledelsen utøve skjønnsmessige vurderinger for å fastsette hvorvidt det foreligger sannsynlighetsovervekt for at en hendelse skal medføre økonomiske forpliktelser for konsernet, samt bestemme beste estimat for framtidige utbetalinger. Se note 26 for nærmere beskrivelse av usikre forpliktelser.

Note 5 Segmentinformasjon

Inndeling av segmentinformasjonen er endret fra i fjor. Ny segmentinndeling er konsistent med selskapets interne rapportering, og driftssegmentene representerer det strategiske nivået som konsernledelsen vurderer prestasjoner og lønnsomhet på. Segmentinformasjonen fordeler resultat, eiendeler og gjeld på de enkelte forretningsområdene. Sammenlikningstall er omarbeidet. Konsernets virksomhet drives hovedsakelig i et geografisk område rundt Oslo, Akershus og Østfold. Risiko og avkastning er lik innenfor virksomhetens geografiske område.

Inntekter analysert etter kategori (millioner kroner)	2008	2007
Kraftsalg	6 871	4 878
Overføringsinntekter	3 268	2 792
Kontraktsinntekter	282	
Andre inntekter	635	954
Sum	**11 056**	**8 624**

Note 5

Segmentinformasjonen som er formidlet til konsernledelsen for de rapporteringspliktige segmentene for regnskapsåret 2008, er som følger:

Millioner kroner	Kraftproduksjon			Fjernvarme			Nett			Strømsalg		
	2008	**2007**	**2006**	**2008**	**2007**	**2006**	**2008**	**2007**	**2006**	**2008**	**2007**	**2006**
Brutto segmentsalg	**1 001**	635	1 146	**691**	562	31	**3 352**	3 194	3 305	**5 121**	3 629	4 852
Salg mellom segmenter	**3**	3	4	**3**	6		**28**	25	15			
Salgsinntekter	**998**	**632**	**1 142**	**688**	**556**	**31**	**3 324**	**3 169**	**3 290**	**5 121**	**3 629**	**4 852**
Driftsresultat	**713**	406	888	**96**	14	6	**322**	354	624	**216**	267	174
Finanskostnader	**(82)**	(66)	(36)	**(31)**	(19)	(4)	**(247)**	(224)	(231)	**51**	40	(18)
Skattekostnad	**(369)**	(318)	(474)	**(19)**	19			77	(170)	**(78)**	(80)	(42)
Årsresultat	**272**	**25**	**381**	**48**	**14**	**31**	**92**	**211**	**225**	**200**	**235**	**149**
Avskrivninger driftsmidler	**(45)**	(43)	(43)	**(130)**	(137)	(4)	**(545)**	(529)	(513)	**(2)**	(2)	(2)
Nedskrivning driftsmidler												
Avskrivninger immaterielle eiendeler										**(6)**	(6)	(6)
Tap på fordringer							**(29)**	(26)	(27)	**(14)**	(11)	(2)
Eiendeler	**5 711**	5 314	4 955	**4 024**	3 944	103	**11 598**	11 119	11 799	**2 824**	2 574	2 566
Sum eiendeler	**5 711**	**5 314**	**4 955**	**4 024**	**3 944**	**103**	**11 598**	**11 119**	**11 799**	**2 824**	**2 574**	**2 566**
Sum gjeld	**3 686**	**3 412**	**3 140**	**745**	**689**	**72**	**4 797**	**4 854**	**5 338**	**497**	**212**	**379**
Investeringer	**110**	47	20	**401**	3 626	13	**541**	466	334	**3**	1	18

	Venture			Annen virksomhet			Elimineringer			Konsern		
	2008	**2007**	**2006**	**2008**	**2007**	**2006**	**2008**	**2007**	**2006**	**2008**	**2007**	**2006**
Brutto segmentsalg	**904**	596	282	**433**	740	670	**(445)**	(733)	(487)	**11 056**	8 624	9 799
Salg mellom segmenter	**101**	125	53	**310**	573	415	**(445)**	(733)	(487)			
Salgsinntekter	**803**	**471**	**229**	**122**	**167**	**225**				**11 056**	**8 624**	**9 799**
Driftsresultat	**(15 654)**	12 251	10 564	**(267)**	614	418				**(14 574)**	13 908	12 674
Finanskostnader	**35**	109	(55)	**(410)**	(285)	12				**(684)**	(445)	(332)
Skattekostnad	**(625)**	(43)	4	**209**	70	(23)				**(882)**	(276)	(705)
Resultat avhendet virksomhet				**225**	150	14				**225**	150	14
Årsresultat	**(16 244)**	**12 316**	**10 513**	**(282)**	**537**	**351**				**(15 915)**	**13 338**	**11 651**
Avskrivninger driftsmidler	**(73)**	(53)	(35)	**(41)**	(33)	(45)				**(836)**	(796)	(642)
Nedskrivninger driftsmidler					(89)	(2)					(89)	(2)
Avskrivninger immaterielle eiendeler	**(8)**	(2)	(2)			(19)				**(14)**	(8)	(27)
Tap på fordringer	**(5)**	(5)		**18**	23	5				**(31)**	(30)	(26)
Eiendeler	**13 153**	25 382	13 316	**11 005**	12 478	14 993	**(17 708)**	(17 360)	(14 764)	**30 608**	43 452	32 969
Sum eiendeler	**13 153**	**25 382**	**13 316**	**11 005**	**12 478**	**14 993**	**(17 708)**	**(17 360)**	**(14 764)**	**30 608**	**43 452**	**32 969**
Sum gjeld	**2 806**	**799**	**1 171**	**23 776**	**22 785**	**21 197**	**(18 091)**	**(17 234)**	**(15 903)**	**18 182**	**15 517**	**15 394**
Investeringer	**233**	286	55	**465**	417	616				**1 751**	4 843	1 055

Note 6

Note 6 Varige driftsmidler

Millioner kroner	Fiber, tekn.utstyr og løsøre	Kraft-anlegg	Fjernvarme og andre fornybare energianlegg	Nett	Anlegg under utførelse	Annen eiendom	Sum
Per 31. desember 2006							
Anskaffelseskost	1 524	6 784	81	12 146	392	88	21 015
Akkumulerte av- og nedskrivninger	(686)	(2 932)	(27)	(2 971)	(2)	(34)	(6 652)
Balanseført verdi per 31. desember 2006	**838**	**3 852**	**54**	**9 175**	**390**	**54**	**14 363**
Regnskapsåret 2007							
Balanseført verdi per 1. januar 2007	838	3 852	54	9 175	390	54	14 363
Tilgang ved oppkjøp			2 758		116	82	2 956
Driftsinvesteringer	302	40	115		816	4	1 277
Overført fra anlegg under utførelse	147		86	322	(596)	41	
Avgang til bokført verdi	(8)		(26)	(181)			(214)
Avskrivninger 2007	(197)	(43)	(137)	(471)		(3)	(851)
Nedskrivninger 2007	(89)						(89)
Valutadifferanser							
Balanseført verdi per 31. desember 2007	**993**	**3 849**	**2 850**	**8 845**	**726**	**177**	**17 440**
Per 31. desember 2007							
Anskaffelseskost	1 856	6 824	3 014	12 214	728	215	24 851
Akkumulerte av- og nedskrivninger	(862)	(2 975)	(164)	(3 368)	(2)	(37)	(7 409)
Balanseført verdi per 31. desember 2007	**993**	**3 849**	**2 850**	**8 845**	**726**	**177**	**17 440**
Regnskapsåret 2008							
Balanseført verdi per 1. januar 2008	993	3 849	2 850	8 845	726	177	17 440
Driftsinvesteringer	219	31	105		1 187	151	1 693
Balanseførte lånekostnader					76		76
Overført fra anlegg under utførelse	53		83	307	(443)		
Avhendet virksomhet	(179)						(179)
Avgang til bokført verdi	(55)	(15)		(5)	(12)	(4)	(91)
Avskrivninger 2008	(169)	(46)	(129)	(478)	(11)	(3)	(836)
Balanseført verdi per 31. desember 2008	**862**	**3 819**	**2 909**	**8 669**	**1 523**	**321**	**18 102**
Per 31. desember 2008							
Anskaffelseskost	1 894	6 840	3 202	12 516	1 536	362	26 350
Akkumulerte av- og nedskrivninger	(1 031)	(3 021)	(293)	(3 846)	(13)	(40)	(8 245)
Balanseført verdi per 31. desember 2008	**862**	**3 819**	**2 909**	**8 669**	**1 523**	**321**	**18 102**
Kapitaliseringssats lånekostnader					7,3 %		
Avskrivningsprosent	3-33	2-5	2-20	2-7		0-5	

Det vises til note 7 vedrørende gjennomførte verdifalltester.

Konsernet har per 31. desember 2008 samlete framtidige leieforpliktelser knyttet til kontorbygg og trafostasjoner på 1582 millioner kroner i nominelt beløp:

Millioner kroner	
2009	105
2010	108
2011	110
2012	113
2013	113
2014 og senere	1 033
Samlete leieforpliktelser	1 582

Leiekontraktene har varierende betalingsterminer, prisreguleringsklausul og rett til forlengelse av leieforholdet. I 2008 ble det resultatført 57 millioner kroner i leie av kontorbygg og trafostasjoner.

Note 7

Note 7 **Immaterielle eiendeler**

Millioner kroner	Kunde-porteføljer	Akkvisisjons-kostnader salg av boligalarmer	Vannfalls-rettigheter	Sum	Goodwill	Sum immaterielle eiendeler
Per 31. desember 2006						
Anskaffelseskost	105	73	383	561	2 200	2 761
Akkumulerte av- og nedskrivninger	(14)	(19)	(103)	(136)	(533)	(669)
Balanseført verdi per 31. desember 2006	**91**	**54**	**280**	**425**	**1 667**	**2 091**
Regnskapsåret 2007						
Tilgang ved oppkjøp					594	594
Driftsinvesteringer	1	15		16		16
Avgang til bokført verdi	(6)		(27)	(33)	(66)	(99)
Av- og nedskrivninger 2007	(11)	(20)		(31)	(1)	(31)
Balanseført verdi per 31. desember 2007	**75**	**49**	**253**	**377**	**2 194**	**2 573**
Per 31. desember 2007						
Anskaffelseskost	100	88	356	544	2 728	3 273
Akkumulerte av- og nedskrivninger	(25)	(39)	(103)	(167)	(534)	(700)
Balanseført verdi per 31. desember 2007	**75**	**49**	**253**	**377**	**2 194**	**2 573**
Regnskapsåret 2008						
Tilgang ved oppkjøp					45	45
Driftsinvesteringer	5			5		5
Avhendet virksomhet	(22)	(49)		(71)	(194)	(265)
Avgang til bokført verdi	(7)			(7)	(28)	(35)
Av- og nedskrivninger 2008	(14)			(14)		(14)
Balanseført verdi per 31. desember 2008	**38**	**0**	**253**	**291**	**2 018**	**2 309**
Per 31. desember 2008						
Anskaffelseskost	77		356	433	2 551	2 985
Akkumulerte av- og nedskrivninger	(39)		(103)	(142)	(534)	(675)
Balanseført verdi per 31. desember 2008	**38**	**0**	**253**	**291**	**2 018**	**2 309**
Avskrivningsprosent	20	20				

Verdifallstest for ikke avskrivbare immaterielle eiendeler
Immaterielle eiendeler med ubestemt levetid samt goodwill avskrives ikke. Disse eiendelene testes imidlertid årlig for verdifall. I tilfelle særlige indikasjoner på verdifall, gjennomføres verdifalltester hyppigere. Kontantstrømmer knyttet til eiendelene identifiseres og neddiskonteres. Dersom bruksverdien er lavere enn balanseført verdi, gjennomføres en nedskrivning. Verdifalltesten gjennomføres ved at gjenvinnbart beløp sammenholdes mot enhetens balanseførte verdier. Gjenvinnbart beløp er det høyeste av bruksverdi og netto salgsverdi. Dersom verdifalltesten gir en positiv verdi, betyr dette at verdien er intakt. Gjenvinnbart beløp måles ved hjelp av neddiskontering av framtidige kontantstrømmer. Tabellen nedenfor viser balanseførte verdier per resultatenhet (kontantgenererende enhet).

Beregningene av kontantstrømmen bygger på en rekke estimater, herunder blant annet forutsetninger knyttet til økonomisk utvikling, kraft- og oljepriser, samt inntektsregime innen nettvirksomheten. Omsetning og marginer tar utgangspunkt i ledelsens budsjett for 2009, samt prognoser fram til terminalår. Benyttet diskonteringsrente etter skatt reflekterer den spesifikke risikoen til resultatenheten. De gjennomførte verdifallstester har bekreftet at balanseførte verdier er til stede.

En stresstest knyttet til enten endring av netto kontantstrøm i terminalverdien eller diskonteringsrente med 20 prosent, ville heller ikke medført nedskrivning.

Millioner kroner **Resultatenhet**	Varige driftsmidler	Ikke avskrivbare immaterielle eiendeler	Goodwill	Diskonterings-rente	Terminalverdi år
Kraftproduksjon	3 934	253		5,9 %	2014
Nett	9 262		266	5,9 %	2017
Fjernvarme	3 272		577	6,0 %	2026
Strømsalg	4		1 056	6,8 %	2014
Telekom	536			7,8 %	2014
Annen virksomhet	1 094		119		
Sum	**18 102**	**253**	**2 018**		

Note 8 og 9

Note 8 Investering i tilknyttet selskap og felleskontrollert virksomhet

Millioner kroner	Anskaffelses-tidspunkt	Anskaffelseskost	Forretnings-kontor	Eierandel	Stemmeandel
Rakkestad Energiverk AS	2001	43	Rakkestad	33 %	33 %
Glommens og Laagens Brukseierforening			Lillehammer	23,55 %	23,55 %

Millioner kroner			**2008**	2007	2006
Balanseført verdi 1. januar 2008			**93**	436	393
Tilgang				30	40
Avgang døtre				(400)	
Avgang bokført verdi					(6)
Andel resultat			**(13)**	15	37
Utbytte			**(2)**		(28)
Kapitalinnskudd			**9**	12	
Balanseført verdi 31. desember 2008			**87**	**93**	**436**
Årets avskrivning merverdi			1	1	5
Merverdi per 31. desember 2008			9	10	74

Eiendeler, gjeld og årets resultat i selskapene med størst betydning for konsernets resultat, er følgende:

	Registrert i	Eiendeler	Gjeld	Salgsinntekter	Årets resultat
2008					
Rakkestad Energiverk AS	Rakkestad	80		37	7
Glommens og Laagens Brukseierforening	Lillehammer	268	43	68	12

Note 9 Finansielle instrumenter etter kategori

Følgende prinsipper for etterfølgende måling av finansielle instrumenter er anvendt for finansielle eiendeler i balansen:

Millioner kroner	Frivillig klassifisert til virkelig verdi	Tilgjengelig for salg	Utlån og fordringer til amortisert	Totalt
Eiendeler per 31. desember 2007				
Aksjer og andeler	19 890			19 890
Derivater	100			100
Kundefordringer og andre fordringer			2 413	2 413
Kontanter og kontantekvivalenter			393	393
Sum finansielle eiendeler 31. desember 2007	**19 990**	**0**	**2 806**	**22 796**
Eiendeler per 31. desember 2008				
Aksjer og andeler	909	4 542		5 451
Derivater	38			38
Kundefordringer og andre fordringer			2 460	2 460
Kontanter og kontantekvivalenter			681	681
Sum finansielle eiendeler 31. desember 2008	**947**	**4 542**	**3 141**	**8 630**

		Virkelig verdi over resultat	Andre finansielle forpliktelser	Totalt
Forpliktelser per 31. desember 2007				
Lån		10 859		10 862
Derivater		144		144
Leverandørgjeld og annen kortsiktig gjeld			1 634	
Sum finansielle forpliktelser 31. desember 2007		**11 003**	**1 634**	**12 637**
Forpliktelser per 31. desember 2008				
Lån		12 524		12 524
Derivater		388		388
Leverandørgjeld og annen kortsiktig gjeld			1 493	1 789
Sum finansielle forpliktelser 31. desember 2008		**12 912**	**1 493**	**14 405**

Note 9, 10 og 11

Konsernet har aksjeinvesteringer i en ventureportefølje. Ventureporteføljen styres risiko- og rapporteringsmessig samlet og vurderes til virkelig verdi. Aksjeposten i Renewable Energy Corporation ASA (REC) vurderes til virkelig verdi over egenkapitalen, se note 10, Finansielle eiendeler tilgjengelig for salg. Øvrige investeringer vurderes til virkelig verdi over resultatet. Unntatt fra dette er selskaper der Hafslund har kontrollerende eierandel; disse inngår i konsolideringen. Endringer i virkelig verdi for aksjeinvesteringer er ført under andre (tap)/gevinster – netto.

Investeringer i selskaper og fond der verdien er større enn 10 millioner kroner:

Millioner kroner	Antall aksjer	Eierandel	Balanseført verdi 2008–12–31
REC ASA	70 411 520	14,25 %	**4 542**
Sum finansielle eiendeler tilgjengelig for salg			**4 542**
Fesil AS	4 223 080	49,90 %	**379**
Network Norway AS	103 550 732	26,53 %	**285**
Metallkraft AS	1 252 961	9,74 %	**83**
Cogen ASA	1 013 344	44,81 %	**53**
Latin Power Fund		15,92 %	**47**
Elis AS	5 280	34,90 %	**17**
Chapdrive AS	1 247 050	19,04 %	**13**
Øvrige			**32**
Sum finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet			**909**

Aksjeinvesteringene er vurdert til markedsverdi basert på følgende metoder:

1. For selskaper notert på børs eller OTC liste, benyttes notert kurs på balansedagen.
2. For eierposter som ikke er omsettelige, er siste emisjonspris eller transaksjonsverdi lagt til grunn.
3. I tilfeller hvor det ikke er hensiktsmessig å benytte notert kurs eller transaksjonsverdi, benyttes neddiskonterte framtidige kontantstrømmer og/eller multippel basert på vurdering mot sammenliknbare selskaper.

Andre investeringer enn REC er hovedsakelig basert på enten metode 2 eller 3. Der det har vært omsetning av gjeldende aksjeinvestering, foretas en verdivurdering basert på siste transaksjon. Imidlertid er flere av aksjeinvesteringene poster som er lite omsatt i markedet, og dersom det ikke foreligger relevante transaksjoner å basere verdivurdering på, benyttes alternative verdsettelsesmetoder. Det har ikke vært identifisert "dag 1-gevinster". Utvikling i verdi vil være avhengig av at framtidig resultatutvikling samsvarer med forventninger lagt til grunn i verdivurdering.

Note 10 Finansielle eiendeler tilgjengelig for salg

Finansielle eiendeler tilgjengelig for salg består av konsernets aksjepost i Renewable Energy Corporation ASA. Investeringen ble 19. november 2008 reklassifisert fra kategorien "finansielle eiendeler frivillig klassifisert til virkelig verdi" til kategorien "finansielle eiendeler tilgjengelig for salg". Balanseført verdi reflekterer virkelig verdi basert på børskurs ved årsslutt på kr 64,50 per aksje. Verdiendringer etter tidspunkt for reklassifisering regnskapsføres over egenkapital, med unntak av verdireduksjon som vurderes å være vesentlig eller varig.

Millioner kroner	2008
Balanseført verdi 1. januar	**19 434**
Netto urealisert (tap)/gevinst resultatført	(15 913)
Balanseført verdi reklassifiseringstidspunkt	**3 521**
Netto urealisert (tap)/gevinst ført direkte mot egenkapitalen	1 021
Balanseført verdi 31. desember	**4 542**

Note 11 Langsiktige fordringer

Millioner kroner	2008-12-31	2007-12-31
Rentebærende lån og fordringer	**352**	327
Innskudd pensjonskasse	**121**	91
Annet	**19**	26
Sum langsiktige fordringer	**492**	444

Note 12, 13 og 14

Note 12 Kundefordringer og andre fordringer

Millioner kroner	**2008-12-31**	2007-12-31
Kundefordringer	**929**	1 047
Nedskrivning til dekning av tap	**(17)**	(46)
Kundefordringer netto	**912**	**1 001**
Opptjente, ikke fakturerte inntekter	**1 267**	1 179
Rentebærende fordringer	**18**	5
Andre fordringer	**263**	228
Sum kundefordringer og andre fordringer	**2 460**	**2 413**

Den maksimale eksponering for kredittrisiko på rapporteringstidspunktet er virkelig verdi av fordringer angitt ovenfor. Se for øvrig note 3 for nærmere beskrivelse.

Note 13 Betalingsmidler

Millioner kroner	**2008-12-31**	2007-12-31
Betalingsmidler innenfor konsernkonto	609	130
Betalingsmidler utenfor konsernkonto	72	263
Sum betalingsmidler	**681**	**393**

Av bankinnskudd på 681 millioner kroner utgjør 10 millioner kroner sikkerhetsstillelse knyttet til krafthandelsvirksomheten. Konsernet har to konsernkontosystemer, ett i DnB NOR og ett i Nordea. Et konsernkontosystem innebærer solidaransvar fra deltakende selskaper. Hafslund ASAs kontoer utgjør eneste mellomværende med bankene, mens innskudd og trekk på datterselskapenes kontoer er interne mellomværende med Hafslund ASA. Deltakende selskaper i konsernkontosystemene har et solidarisk selvskyldneransvar for samlet trekk i konsernkontosystemet i Nordea begrenset oppad til 400 millioner kroner, som er samlet trekkramme.

Note 14 Aksjekapital og overkurs

Aksjekapitalen i Hafslund ASA per 31. desember består av følgende aksjeklasser:

Millioner kroner	**A-aksjer**	**B-aksjer**	**Sum aksjer**	**Overkurs**	**Innskutt egenkapital**
Per 31. desember 2006	115	80	195	4 080	4 275
Per 31. desember 2007	115	80	195	4 080	4 275
Per 31. desember 2008	**115**	**80**	**195**	**4 080**	**4 275**

Aksjenes pålydende er kr 1,-. Det er ingen utestående aksjeopsjoner. B-aksjene gir ikke stemmerett. For øvrig gir hver aksje samme rett i selskapet. Hafslund ASA foretar erverv av egne aksjer primært til bruk i programmer rettet mot de ansatte i Hafslund. Hafslund har per 31. desember 2008 en beholdning på 493 558 B-aksjer (2007: 230 176 B-aksjer).

De største aksjonærene i Hafslund ASA per 31. desember 2008 var:

(i tusen aksjer)	**A-aksjer**	**B-aksjer**	**Sum**	**Eierandel**	**Stemme andel**
Oslo kommune	67 525	37 343	104 868	53,7 %	58,5 %
Fortum Forvaltning AS	37 853	28 706	66 559	34,1 %	32,8 %
Østfold Energi AS	5 201	4	5 205	2,7 %	4,5 %
Sum > 1 % eierandel	**110 579**	**66 053**	**176 632**	**90,5 %**	**95,8 %**
Sum øvrige	4 849	13 705	18 554	9,5 %	4,2 %
Totalt antall aksjer	**115 428**	**79 758**	**195 186**	**100,0 %**	**100,0 %**

Note 15 og 16

Note 15 Leverandørgjeld og annen kortsiktig gjeld

Millioner kroner	**2008-12-31**	2007-12-31
Leverandørgjeld	**276**	312
Skyldige offentlig trekk	**379**	380
Påløpte rentekostnader	**255**	222
Påløpte kostnader	**543**	579
Øvrige forpliktelser	**40**	141
Sum leverandørgjeld og annen kortsiktig gjeld	**1 493**	**1 634**

Note 16 Lån

Millioner kroner	**2008-12-31**	2007-12-31
Obligasjonslån fast rente	**2 801**	1 786
Obligasjonslån flytende rente	**1 739**	3 005
Andre lån	**3 113**	3 245
Sum langsiktige lån	**7 653**	**8 036**
Obligasjonslån fast rente		1 068
Obligasjonslån flytende rente	**1 093**	450
Sertifikatlån	**2 520**	1 305
Andre lån	**1 258**	
Sum kortsiktige lån	**4 871**	**2 823**
Sum lån	**12 524**	**10 859**

Alle lån er balanseført til virkelig verdi beregnet ved å neddiskontere lånenes kontantstrømmer. Virkelig verdi inkluderer ikke påløpte renter. Som diskonteringssats er rentekurven for norske swaprenter pluss Hafslunds kredittspreader benyttet. Nominelt beløp per 31. desember 2008 er 12 496 millioner kroner. Tilsvarende beløp per 31. desember 2007 var 10 798 millioner kroner.

Følgende kredittspreader er benyttet:

Løpetid (år)	Kredittspread (basispunkter)	
	2008-12-31	2007-12-31
0,25	**55**	17
0,5	**60**	18
1	**70**	21
2	**145**	28
3	**165**	35
4	**170**	39
5	**175**	42
6	**178**	46
7	**180**	50
8	**182**	54
9	**184**	57
10	**185**	60

Konsernets lån er eksponert for renteendringer i markedet basert på følgende løpetid for renten på lånene:

Millioner kroner	**2008**	2007
0-6 måneder	**8 703**	9 073
6-12 måneder	**1 019**	
Over 3 år	**2 801**	1 786
Sum lån	**12 524**	**10 859**

Forfallsprofil rentebærende lån:

Millioner kroner	**2008**	2007
0-6 måneder	**3 473**	2 403
6-12 måneder	**1 398**	450
1-3 år	**2 880**	2 936
4-5 år	**2 304**	2 347
Over 5 år	**2 468**	2 722
Sum lån	**12 524**	**10 859**

Hafslund har en syndikert trekkfasilitet på 500 millioner euro med løpetid til 31. mai 2012. Långiver er et banksyndikat bestående av ni norske og internasjonale banker. Trekkfasiliteten benyttes som back-stop for løpende sertifikatlån og generell likviditetsreserve. Ved årsskiftet var 375 millioner euro ubenyttet. I tillegg har konsernet kassekreditt i Nordea på 400 millioner kroner som var ubenyttet ved årsskiftet.

Hafslund har negativ pantsettelsesklausul i låneavtalene. Enkelte av avtalene har bestemmelser om at det ikke skal avhendes vesentlige eiendeler uten etter samtykke og eierskapsklausul som sier at over 50 prosent av selskapets aksjekapital skal eies av dagens eiere, eller aksjonærer som har en kredittrating på minimum A- (Standard & Poor) eller A3 (Moody's), eller har samtykke fra bankene.

Note 17

Note 17 Utsatt skatt

Utsatt skatt nettoføres når konsernet har en juridisk rett til å motregne utsatt skattefordel mot utsatt skatt i balansen. Følgende beløp er blitt nettoført:

Millioner kroner	**2008-12-31**	2007-12-31	2006-12-31
Utsatt skattefordel som reverseres senere enn 12 måneder	**298**	304	451
Utsatt skattefordel som reverseres innen 12 måneder	**30**	37	2
Sum utsatt skattefordel	**328**	341	453
Utsatt skatt som reverseres senere enn 12 måneder	**3 002**	2 589	2 055
Utsatt skatt som reverseres innen 12 måneder	**12**	72	52
Sum utsatt skatt	**3 014**	**2 661**	**2 107**
Sum utsatt skatt – netto	**2 686**	2 320	1 654

Millioner kroner	**2008**	2007	2006
Endring i balanseført utsatt skatt			
Balanseført verdi 1. januar	**2 320**	1 654	1 452
Kjøp/salg av datterselskap	**127**	416	(188)
Resultatført i perioden	**202**	280	390
Annet	**37**	(30)	0
Balanseført verdi per 31. desember	**2 686**	2 320	1 654

Utsatt skatt	**Driftsmidler**	**Kortsiktige forskjeller**	**Sum**
Millioner kroner			
Per 31. desember 2006	**2 055**	**52**	**2 107**
Resultatført i perioden	103	20	123
Salg og oppkjøp datterselskaper	424		424
Annet	7		7
Per 31. desember 2007	**2 589**	**72**	**2 661**
Resultatført i perioden	380	(58)	322
Salg og oppkjøp datterselskaper	33	(2)	31
Per 31. desember 2008	**3 002**	**12**	**3 014**

Utsatt skattefordel	**Pensjoner**	**Lån og forpliktelser**	**Annet**	**Framførbart underskudd**	**Sum**
Millioner kroner					
Per 31. desember 2006	**(93)**	**(37)**	**(3)**	**(321)**	**(453)**
Resultatført i perioden	22	28	(11)	118	157
Salg og oppkjøp datterselskaper	(8)				(8)
Annet			(37		
Per 31. desember 2007	**(78)**	**(9)**	**(51)**	**(203**	**(341)**
Resultatført i perioden	(27)	(162)	(14)	83	(120
Salg og oppkjøp datterselskaper	6			90	96
Annet			37		37
Per 31. desember 2008	**(99)**	**(171)**	**(28)**	**(30)**	**(328)**

Note 18

Note 18 Pensjonskostnader, -forpliktelser og -midler

Selskapene i konsernet har ulike pensjonsordninger organisert i pensjonskasser og forsikringsselskaper. Pensjonsordningene er generelt finansiert gjennom innbetalinger fra selskapene, som hovedsakelig fastsettes på basis av aktuarberegninger. Konsernet har både innskuddsplaner og ytelsesplaner. I henhold til lov om obligatorisk tjenestepensjon er det etablert avtaler om innskuddspensjon med virkning fra 1. juli 2006 i alle selskaper som ikke har hatt kollektive pensjonsordninger for ansatte. 757 ansatte var dekket gjennom ytelsesplaner i Hafslunds to pensjonskasser per 31. desember 2008. I tillegg utbetalte pensjonskassene pensjon til i alt 1182 personer. Utover dette har konsernet innskuddsplaner i ulike forsikringsselskaper. Hafslund endret pensjonsordningene fra 1. januar 2007. Dette innebærer at pensjonskassene ble stengt for opptak av nye medlemmer. Samtidig ble innskuddsplaner for nyansatte innført. De fleste ansatte er omfattet av avtalefestet ordning for førtidspensjonering som er en ytelsesbasert pensjonsplan som ligger under LO-NHO-ordningen om avtalefestet pensjon (AFP).

Overgang til ny dødelighetstabell er hovedårsaken til den vesentlige økningen i estimatendringer i 2008. Pensjonsmidlene er vurdert til virkelig verdi ved utgangen av året. Pensjonsforpliktelsene (netto nåverdi av pensjonsytelsen opptjent på balansedagen justert for framtidige lønnsøkninger) er vurdert etter beste estimat basert på forutsetninger per balansedagen. De aktuarielle beregningene av pensjonsforpliktelsene er utført av uavhengig aktuar. Forutsetningene for lønnsøkninger, økning i pensjonsutbetalinger og G-regulering er testet mot historiske observasjoner, inngåtte tariffavtaler og forholdet mellom enkelte forutsetninger.

Ansatte som slutter før pensjonsalder, mottar fripolise. Hafslunds pensjonskasser forvalter fripolisene som knytter seg til opptjente rettigheter i kommunale ytelsesplaner. Hafslund er økonomisk forpliktet til å justere fripolisene i takt med økningen i folketrygdens grunnbeløp. Fra tidspunktet for utstedelse av fripoliser opptjent i andre ytelsesplaner, er Hafslund fritatt for ytterligere forpliktelser overfor den ansatte som fripolisen gjelder for. Midler og forpliktelser verdsettes på tidspunktet for utstedelse av fripolisene og skilles ut fra pensjonsforpliktelser og midler.

Millioner kroner	**2008-12-31**	2007-12-31	2006-12-31
Balanseført forpliktelse:			
Nåverdi av opptjent pensjonsforpliktelser for ytelsesplaner i fondsbaserte ordninger	**2 175**	2 170	1 911
Virkelig verdi på pensjonsmidler	**(1 502)**	(1 792)	(1 658)
Faktisk netto pensjonsforpliktelse for ytelsesplaner i fondsbaserte ordninger	**673**	378	253
Nåverdi av forpliktelse for ikke fondsbaserte ordninger	**202**	226	220
Ikke resultatførte estimatavvik	**(667)**	(352)	(223)
Arbeidsgiveravgift	**112**	90	71
Netto pensjonsforpliktelse i balansen (etter arbeidsgiveravgift)	**320**	**342**	**321**
Endringene i den ytelsesbaserte pensjonsforpliktelsen i løpet av året:			
Pensjonsforpliktelse per 1. januar (ekskl. arbeidsgiveravgift)	**2 397**	2 131	1 903
Avhendet virksomhet	**(267)**		
Nåverdien av årets pensjonsopptjening	**46**	74	57
Rentekostnad	**96**	94	75
Estimatendringer	**211**	143	180
Utbetalte ytelser	**(106)**	(111)	(102)
Forpliktelser ved planendring og oppkjøp		66	19
Pensjonsforpliktelse per 31. desember (ekskl. arbeidsgiveravgift)	**2 377**	**2 397**	**2 132**
Endring i pensjonsmidlenes virkelig verdi:			
Virkelig verdi på pensjonsmidler per 1. januar	**1 792**	1 658	1 516
Avhendet virksomhet	**(208)**		
Forventet avkastning på pensjonsmidlene	**92**	91	75
Estimatendringer	**(171)**	20	55
Totalt tilskudd	**80**	77	79
Totale utbetalinger fra fond	**(83)**	(95)	(83)
Pensjonsmidler ved oppkjøp	**41**	41	15
Virkelig verdi på pensjonsmidler per 31. desember	**1 502**	**1 792**	**1 657**

Minste pensjonsforpliktelse, som er netto nåverdi av pensjonsforpliktelsen basert på nåværende pensjonsgivende inntekt opptjent på balansedagen, var 31. desember 2007 og 2008 henholdsvis 1996 millioner kroner og 1969 millioner kroner. Forventet innbetaling i 2009 utgjør 94 millioner kroner.

Følgende økonomiske forutsetninger er lagt til grunn:	**2008**	**2007**	**2006**
Diskonteringsrente	3,8 %	4,8 %	4,3 %
Forventet avkastning på pensjonsmidler	4,8 %	5,8 %	5,4 %
Årlig lønnsvekst	3,75 %	4,3 %	4,0 %
Årlig regulering av pensjoner	3,75 %	4,3 %	3,5 %

Note 18

Demografiske forutsetninger som er lagt til grunn ved beregningene, er basert på uføregrunnlaget IR73 omregnet til intensitetsmetode og det dynamiske dødelighetsgrunnlaget GAP07 utviklet av GablerWassum AS.

Forventet langsiktig avkastning på pensjonsmidlene er basert på en estimert statsobligasjonsrente per 31. desember, justert for avkastningsforskjeller for ulike investeringskategorier som pensjonsmidlene er plassert i. Den forventete langsiktige avkastningen er basert på langsiktig historisk avkastning. Faktisk avkastning på pensjonsmidlene i 2008 var 104 millioner kroner (83 millioner kroner i 2007).

Den samlete kostnaden innregnet i resultatet:

Millioner kroner	**2008**	2007	2006
Årets pensjonsopptjening	**46**	53	40
Rentekostnad	**96**	77	61
Forventet avkastning på pensjonsmidlene	**(92)**	(79)	(64)
Amortiserig av estimeringstap/(gevinst)	**7**	5	
Arbeidsgiveravgift	**8**	7	5
Medlemsinnskudd	**(1)**	(1)	(1)
Pensjonskostnad ytelsesplaner	**64**	**62**	**40**
Pensjonskostnad tilskuddsplaner	**8**	10	9
Totale pensjonskostnader	**72**	**72**	**49**

Pensjonsmidler består av:

Millioner kroner	**2008-12-31**		2007-12-31		2006-12-31	
Egenkapitalinstrumenter	**203**	**14 %**	430	24 %	408	25 %
Rentebærende instrumenter	**1 216**	**81 %**	1 290	72 %	1 179	71 %
Annet	**83**	**6 %**	72	4 %	71	4 %
Virkelig verdi pensjonsmidler	**1 502**	**100 %**	1 792	100 %	1 657	100 %

Pensjonsmidlene er investert i obligasjoner og pengemarkedsplasseringer utstedt av den norske stat, norske kommuner, finansinstitusjoner og foretak. Obligasjoner i utenlandsk valuta er valutasikret. Investeringene i aksjer er begrenset til 35 prosent av totale pensjonsmidler. Det er investert i både norske og utenlandske aksjer. Estimatavviket er fordelt forholdsmessig mellom de enkelte aktivaklasser.

Oversikt over pensjonsforpliktelse og virkelig verdi av pensjonseiendeler:

Millioner kroner	**2008**	2007	2006	2005	2004
Nåverdien av den ytelsesbaserte pensjonsforpliktelsen	**2 377**	2 397	2 131	1903	1506
Virkelig verdi av pensjonseiendelene	**1 502**	1 792	1 658	1516	992
Underdekning	**875**	605	473	387	514

Note 19, 20 og 21

Note 19 Andre (tap)/gevinster netto

Millioner kroner	2008	2007	2006
Andre finansielle eiendeler og forpliktelser til virkelig verdi over resultat			
Verdiendring aksjer	**(63)**	125	(85)
Mottatt utbytte	**1**	2	16
Andre finansinntekter	**78**	44	55
Derivater			
Renteswapper – lån	**(60)**	19	57
Valutaterminkontrakter	**(62)**	11	(13)
Opsjoner	**(38)**		(22)
Terminkontrakter	**(69)**	67	(83)
Konsesjonskraftkontrakt	**(35)**	(42)	(57)
Kontrakter kraftkjøp/-salg		40	42
Salg finansielle eiendeler			
Gevinst salg aksjer	**378**	540	310
Tap salg aksjer	**(11)**		
Sum andre (tap)/gevinster netto	**120**	**806**	**220**

One Call

Aksjene i One Call AS ble i 2008 solgt til Network Norway AS. Hafslund-konsernet har regnskapsført en gevinst på 188 millioner kroner fra salget.

Note 20 Andre driftskostnader

Millioner kroner	2008	2007	2006
Vedlikeholdskostnader	**609**	438	448
Kjøp av tjenester	**150**	149	103
Husleie, strøm etc.	**136**	124	123
Salgs- og markedsføringskostnader	**86**	93	77
Andre driftskostnader	**618**	369	332
Sum andre driftskostnader	**1 599**	**1 173**	**1 083**

Det er i 2008 for konsernet regnskapsført honorar til revisor på 11,7 millioner kroner (10,8 millioner kroner i 2007 og 8,0 millioner kroner i 2006). Honoraret fordeler seg på lovpålagt revisjon med 6,1 millioner kroner, skatterådgivning med 2,4 millioner kroner og andre tjenester utenfor revisjon med 3,2 millioner kroner.

Note 21 Lønnskostnader

Millioner kroner	2008	2007	2006
Lønn	**485**	430	402
Arbeidsgiveravgift	**74**	85	83
Pensjonskostnader – ytelsesplaner	**64**	62	40
Pensjonskostnader – tilskuddsplaner	**8**	10	9
Andre ytelser	**57**	55	42
Sum lønn og andre personalkostnader	**688**	**641**	**576**

Som en del av en fireårig rammeavtale (2006-2009) med de ansattes fagforeninger om moderate lønnsoppgjør kan ansatte i Hafslund-konsernet motta et antall Hafslund B-aksjer basert på oppnåelsen av visse finansielle mål. I 2007 og 2006 ble det kostnadsført henholdsvis 23,1 millioner kroner og 35,5 millioner kroner. For 2008 oppnådde konsernet ikke de finansielle målene slik at det derfor ikke er resultatført aksjebonus i 2008.

Note 21, 22 og 23

Godtgjørelse til ledende ansatte

Tusen kroner	**2008**	2007	2006
Lønn og andre kortsiktige ytelser til ledende ansatte	**15 657**	10 586	17 692
Opptjente pensjonsrettigheter avgått konsernsjef			5 781
Aksjebasert avlønning		87	153
Styrehonorar	**1 757**	2 086	2 068
Sum godtgjørelse til ledende ansatte og styret [1)]	**17 414**	**12 759**	**25 694**

1) I tillegg kommer pensjonsytelser til konsernledelsen på 2,6 millioner kroner for 2008

Tusen kroner	**2008-12-31**	2007-12-31	2006-12-31
Lån til ledende ansatte	**2 361**	1 905	1 959

Note 22 Finanskostnader

Millioner kroner	**2008**	2007	2006
Effektive rentekostnader lån	**(725)**	(451)	(338)
Aktivering av byggelånsrenter	**76**		
Agiovinning/(-tap)	**(25)**	6	24
Andre finanskostnader	**(10)**		(18)
Sum finanskostnader	**(684)**	**(445)**	**(332)**

I effektive rentekostnader inngår nominelle rentekostnader samt resultat fra endring av virkelig verdi på lån med fastrente. Rentekostnadene er redusert med 3 millioner kroner i 2008 som følge av endring av virkelig verdi av lånene. Tilsvarende var dette 102 millioner kroner i 2007 og 178 millioner kroner i 2006.

Note 23 Skattekostnad

Millioner kroner	**2008**	2007	2006
Betalbar skatt	**680**	110	239
Utsatt skatt	**202**	262	369
Andre skatteeffekter		(97)	97
Sum skattekostnad	**882**	**275**	**705**

Note 23 og 24

Skatten på resultat før skatt avviker fra det beløpet som hadde framkommet dersom konsernets gjennomsnittlige skattesats hadde vært benyttet. Differansen er forklart som følger:

Millioner kroner	**2008**	2007	2006
Resultat før skattekostnad inkl. avhendet virksomhet	**(15 165)**	13 629	11 896
Skatt beregnet med forventet gjennomsnittlig skattesats (28 %)	**4 246**	(3 816)	(3 331)
Endring tidligere års likning, se note 26	**(600)**		
Grunnrenteskatt	**(185)**	(98)	(228)
Salg og verdiendring aksjer	**(4 394)**	3 643	2 810
Endring skatteavsetning		(50)	
Permanente forskjeller	**15**	20	9
Endring vurdering utsatt skattefordel		1	
Resultat tilknyttete selskap	**12**	2	12
Avhendet virksomhet	**24**	23	23
Sum skattekostnad	**(882)**	**(275)**	**(05)**
Gjennomsnittlig skattesats	**(6 %)**	2 %	6 %

Endring i gjennomsnittlig skattesats skyldes hovedsakelig inntekter knyttet til aksjeinvesteringer hvor 3 prosent av gevinst ved realisasjon beskattes etter nye regler gjeldende fra 6. november 2008, hvor skatt er hensyntatt ved salg og verdiøkning av aksjer. Konsernet har resultatført 600 millioner kroner i en omtvistet skattekostnad knyttet til endret likning i Hafslund Venture AS for 2006, se note 26.

Note 24 Kjøpt og avhendet virksomhet

Hafslund Sikkerhet Privat.
Hafslund-konsernet solgte selskapene Hafslund Sikkerhet Privat AS og Hafslund Boligteknikk AS, som utgjorde Hafslunds boligalarmvirksomhet med virkning fra 15. september 2008 for 525 millioner kroner. Salgsinntekter og resultat før skatt i 2008 utgjorde henholdsvis 167 millioner kroner og 17 millioner kroner.

	1. januar–31. desember		
Millioner kroner	**2008**	2007	2006
Salgsinntekter	**167**	261	257
Kjøp varer og energi	**(10)**	(16)	(21)
Lønnskostnader	**(46)**	(83)	98
Avskrivninger og nedskrivninger	**(39)**	(62)	47
Gevinst fra salget	**169**		
Andre driftskostnader	**(56)**	(83)	(81)
Driftsresultat	**187**	17	10
Finanskostnader	**(1)**	(8)	(8)
Resultat før skattekostnad	**186**	9	2
Skattekostnad	**(5)**	(3)	(2)
Årsresultat for avhendet virksomhet	**181**	6	0

Avhendete eiendeler og gjeld:

Millioner kroner	
Varige driftsmidler	85
Immaterielle eiendeler	229
Varelager	14
Kortsiktige fordringer	20
Sum avhendete eiendeler	348
Kortsiktig gjeld	10
Sum avhendet gjeld	10

Note 24

Hafslund Infratek ASA.
Hafslund Infratek overtok Fortum Service' infrastrukturvirksomhet i Norden i henhold til avtale signert 23. oktober 2008. Fortum mottok oppgjør i form av 21 074 864 nye aksjer i Hafslund Infratek. Avtalen ble gjennomført med virkning fra januar 2009. Etter dette har Fortum Service en eierandel på 33 prosent, Hafslund ASAs en eierandel på 43,3 prosent i Hafslund Infratek ASA. Selskapet skiftet samtidig navn til Infratek ASA.

Resultatet fra avhendet virksomhet er fratrukket videreført virksomhet og vises på egen linje i resultatregnskapet.

	1. januar–31. desember		
Millioner kroner	**2008**	2007	2006
Salgsinntekter	**1 461**	1 367	1 139
Kjøp varer og energi	**(502)**	(509)	(406)
Lønnskostnader	**(671)**	(614)	(507)
Avskrivninger og nedskrivninger	**(21)**	(19)	(24)
Gevinst fra nedsalg og utvanning ved børsnotering		117	
Andre driftskostnader	**(203)**	(163)	(151)
Driftsresultat	**64**	179	51
Finanskostnader	**11**	(15)	(20)
Resultat før skattekostnad	**75**	164	31
Skattekostnad	**(31)**	(20)	(17)
Årsresultat for avhendet virksomhet	**44**	144	14

Eiendeler og gjeld for Infratek ASA:

Millioner kroner	2008-12-31
Varige driftsmidler	122
Immaterielle eiendeler	130
Langsiktige fordringer	18
Varelager	45
Kortsiktige fordringer	342
Kontanter og kontantekvivalenter	217
Sum eiendeler	**874**
Langsiktig gjeld	2
Forpliktelser	83
Kortsiktig gjeld	311
Sum gjeld	**396**

Kontantstrøm avhendet virksomhet Hafslund Sikkerhet Privat og Infratek:

Millioner kroner	**2008**	2007
Kontantstrøm drift avhendet virksomhet	**110**	241
Kontantstrøm investeringsaktiviteter avhendet virksomhet	**383**	(90)
Kontantstrøm finansieringsaktiviteter avhendet virksomhet	**(88)**	239
Kontantstrøm avhendet virksomhet	**404**	390

Note 25 og 26

Note 25 Kontantstrøm fra driften

Millioner kroner	2008	2007
Resultat før skatt og avhendet virksomhet	**(15 258)**	13 463
Justeringer for:		
- avskrivninger	**850**	892
- resultat salg driftsmidler/virksomhet		541
- verdiendring investering i REC	**15 913**	(12 199)
- resultat andre finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultat	**(117)**	(1 308)
- finanskostnader	**684**	445
- andre ikke likviditetsposter	**(36)**	(12)
Endringer i arbeidskapital:		
- Varer	**4**	(15)
- Kundefordringer og andre fordringer	**(437)**	(687)
- Leverandørgjeld og annen kortsiktig gjeld	**322**	(54)
Kontantstrømmer fra driften	**1 925**	1 065

Note 26 Betingete utfall

Skattemessig gevinst konvertible obligasjoner i Renewable Energy Corporation ASA
Hafslund Venture AS eide fram til konverteringstidspunktet i mars 2006 andeler i to konvertible obligasjoner utstedt av Renewable Energy Corporation ASA (REC). Hafslund Venture ASA benyttet tilhørende tegningsrett til å innløse i aksjer i REC den 9. mars 2006. Hafslund mottok 32 604 070 aksjer (etter splitt 1:20) ved konverteringen. Skattemessig la Hafslund til grunn en dekomponering slik at den del av gevinsten som knyttet seg til obligasjonsdelen, ble ansett som skattepliktig, mens gevinsten knyttet til tegningsrettene ble ansett som skattefri inntekt under fritaksmodellen. I et endringsvedtak mottatt fra Sentralskattekontoret for storbedrifter (Sfs) den 22. desember 2008 har SfS lagt til grunn at gevinsten er skattepliktig i sin helhet da fordringsdelen etter Sfs' oppfatning må anses å være det dominerende elementet. Til grunn for beregnet skattepliktig gevinst har SfS lagt til grunn en antatt markedspris på 81,50 kroner per aksje på konverteringstidspunktet. Vedtaket innebærer at skattepliktig inntekt økte med 2,1 milliarder kroner for Hafslund Venture for likningsåret 2006. Det er imidlertid enighet om at inntektsøkningen for 2006 kan benyttes mot ellers ubenyttede skatteposisjoner, noe som innebærer at man får en viss forskyvning av den økte betalbare skatten som følge av Sfs vedtak.

Hafslund er uenig med Sfs' vurdering og har saksøkt staten. Etter Hafslunds oppfatning er det skattefrihet for hele eller den vesentligste delen av gevinsten. Hafslund opprettholder sitt tidligere omtalte prinsipale syn i årsregnskapene for 2006 og 2007 om at gevinsten for skattemessige formål må dekomponeres i en fordring/lånedel og en tegningsrettdel. Subsidiært er det Hafslunds syn at det er tegningsrettselementet som i det alt vesentlige har bidratt til gevinsten, og at man ut i fra en vesentlighetsvurdering følgelig må kunne henføre hele gevinsten under fritaksmodellen. Hafslund er også sterkt uenig i den verdsettelse som Sfs' har lagt til grunn for sin gevinstberegning. Hafslund har til tross for dette lagt Sfs' vedtak til grunn og resultatført en skattekostnad på 600 millioner kroner i 2008.

Mulig reguleringsansvar pensjonsforpliktelser for nettvirksomheten
Hafslund har mottatt henvendelse fra Kommunal Landspensjonskasse (KLP), som hevder at Hafslund har ansvaret for regulering av pensjonsforpliktelser knyttet til i alt 593 tidligere ansatte/pensjonister i ulike nettselskaper. En aktuarberegning viser at reguleringskravet tilsvarer en netto pensjonsforpliktelse på 162 millioner kroner. Som en del av dette har KLP fremmet krav overfor Hafslund om å dekke reguleringspremie med i alt 25 millioner kroner for årene 2005 til 2008. Kravet om reguleringspremie er knyttet til kollektive pensjonsavtaler som er sagt opp overfor KLP i perioden 1993 til 2003. Hafslund har overfor KLP avvist kravet. Dette er dels begrunnet i at Hafslund er feil adressat for kravet, fordi dette knytter seg til andre virksomheter som Hafslund ikke har et ansvar for. Videre er avvisningen begrunnet i at KLP gjennom fast praksis og konkludent adferd over 30 år selv har påtatt seg reguleringsansvaret. Kravet som KLP har rettet mot Hafslund, ble i november 2008 overført til Sikringsordningen som er etablert under Overføringsavtalen (for offentlige pensjonsordninger) for å dekke pensjonsforpliktelser hvor arbeidsgiver er opphørt eller ikke betaler inn premie. Hafslund har igangsatt arbeid med å klarlegge nærmere de faktiske forhold som er knyttet til grunnlaget for pensjonsforpliktelsene og KLPs krav. Som følge av at spørsmålet om Hafslunds ansvar for kravet er omtvistet, er det regnskapsmessig foretatt en skjønnsmessig avsetning.

Skatt på gevinst ved salg av aksjer
Hafslund disponerer en betydelig eiendomsmasse. Som et ledd i konsernets strategi for å profesjonalisere eiendomsdriften startet konsernet i 2005/2006 med å flytte eiendommer juridisk til datterselskaper av Hafslund Eiendom AS gjennom fisjon. Samlet omfattet dette i alt 58 eiendommer som i perioden 2006 og 2007 ble overført til eiendomsvirksomheten i konsernet gjennom etablering av i alt11 eiendomsselskaper. I 2006 og 2007 ble aksjene i to av selskapene solgt (Hatros I AS og Hatros II AS). Hafslund har ansett salg av aksjene som skattefrie etter fritaksmetoden. I mars 2009 mottok selskapet utkast til kontorvedtak fra Sentralskattekontoret for storbedrifter om skattemessig behandling av fisjonen og overdragelsen av aksjene i Hatros I AS i 2006. I utkastet er det lagt til grunn at transaksjonsrekken skal behandles som skattepliktig salg av eiendom fra Hafslund Nett AS. Nominell skatt på estimert gevinst vil i så fall være 94,2 millioner kroner. Hafslund er uenig i Sfs' vurdering. Hafslund vurderer at det er sannsynlighetsovervekt for at transaksjonene ikke kan tilsidesettes skattemessig etter den ulovfestede gjennomskjæringsregelen, da transaksjonen har et forretningsmessig motiv i tråd med formålet bak både fisjonsreglene og fritaksmetoden. I regnskapet for 2008 behandles transaksjonene som skattefrie, og det er ikke foretatt avsetning for skatt.

Note 27

Note 27 Transaksjoner med nærstående parter

Oslo kommune eier per 31. desember 2008 53,7 prosent av aksjene i Hafslund ASA og regnes som nærstående part. Hafslund selger varer og tjenester til Oslo kommune og kjøper varer og tjenester fra Oslo kommune. Alle transaksjoner mellom partene er basert på markedsmessige betingelser. Fordringer på nærstående parter kommer hovedsakelig fra salg av varer og tjenester. Leverandørgjeld til nærstående parter kommer hovedsakelig fra kjøp av varer og tjenester.

Millioner kroner	**2008**	2007	2006
Resultat:			
Salg av varer og tjenester	**212**	188	27
Kjøp av varer og tjenester	**86**	78	
Balanse:	**2008-12-31**	2007-12-31	2006-12-31
Fordringer		72	45
Leverandørgjeld	**9**	12	
Kortsiktig gjeld		2	

Lån
Som ledd i fusjonen mellom Hafslund og Viken Energinett ble det i 2002 etablert obligasjonslån fra Oslo kommune til Hafslund. Lånet er oppgjort i 2008. Det ble etablert nye obligasjonslån fra Oslo kommune i 2007 og 2008 på henholdsvis 500 millioner kroner og 740 millioner kroner. Lånene har ti års løpetid. Begge lånene ble tatt opp til markedsmessige betingelser og er børsnoterte. Norsk Tillitsmann er avtalemotpart. Som et ledd i å styrke bufferkapitalen i Oslo Pensjonsforsikring AS ga Oslo kommune i 2008 et ansvarlig lån på 1240 millioner kroner til Oslo Pensjonsforsikring AS i form av overdragelse av obligasjonene i de to ovennevnte lånene. Oslo Pensjonsforsikring AS er et livsforsikringsselskap som er heleid av Oslo kommune. Lånene inngår i Langsiktige lån, obligasjonslån fast rente i note 16.

Note 28

Note 28 **Selskaper som inngår i konsolideringen**

Selskap	Land/forretningskontor	Eie-/stemmeandel %
Hafslund ASA	Oslo	100
Hafslund Produksjon AS	Sarpsborg	100
Sarp Kraftstasjon AS	Sarpsborg	100
Hafslund Miljøenergi AS	Sarpsborg	100
Gassnett AS	Sarpsborg	69
Hafslund Pellets Holding AS	Oslo	100
Bio Wood Norway AS	Oslo	78
Hafslund Nett AS	Oslo	100
Hafslund Driftssentral AS	Oslo	100
Hafslund Fjernvarme AS	Oslo	100
Hafslund Marked AS	Oslo	100
Hafslund Strøm AS	Oslo	100
NorgesEnergi AS	Kristiansand	100
Hallingkraft AS	Ål	100
Røyken Kraft AS	Røyken	51
Fredrikstad Energisalg AS	Fredrikstad	100
Hafslund Fakturaservice AS	Oslo	100
Hafslund Kundesenter AS	Oslo	100
Hafslund Venture AS	Oslo	100
Hafslund Telekom AS	Oslo	100
NextNet AS	Flekkefjord	99
Hafslund IT AS	Oslo	100
Cumulus IT AS	Asker	100
High Tech Security AS	Ås	100
High Tech Security AB	Gøteborg, Sverige	100
Policom AS	Oslo	52
Hafslund Delta AS	Oslo	100
Comtech Holding AS	Oslo	100
Hafslund Varme og Infrastruktur AS	Oslo	100
Inforum Norge AS	Fredrikstad	100
Oslo Energi AS	Oslo	100
Infra Øst AS	Oslo	100
Hafslund Eiendom AS	Oslo	100
Viken Boligeiendom AS	Oslo	100
Viken Fjernvarme AS	Oslo	100
Ulven 1 AS	Oslo	100
Ulven 2 AS	Oslo	100
Slemdalsveien 105 AS	Oslo	100
Sinsenveien 86 AS	Oslo	100
Parkveien 74 AS	Oslo	100
Pilestredet 34 AS	Oslo	100
Prof Birkelandsvei 38-42 AS	Oslo	100
Akershusstranda 10 AS	Oslo	100
Rosenkrantzgate 14 AS	Oslo	100
Hafslund USA Inc	USA	100
Hafslund Energy LLC	USA	100
Hafslund Energy Trading LLC	USA	100

Resultatregnskap Hafslund ASA

		1. januar–31. desember		
Millioner kroner	Note	**2008**	2007	2006
Driftsinntekter		**206**	219	223
Lønn og andre personalkostnader	3,4	**162**	185	217
Ordinære avskrivninger og nedskrivninger	8	**16**	105	30
Andre driftskostnader	5	**165**	150	91
Driftskostnader		**343**	440	338
Driftsresultat		**(137)**	(221)	(115)
Resultat aksjeinvesteringer	6	**25**	5 038	1 557
Netto finansposter	6	**757**	210	556
Finansielle poster		**782**	**5 248**	**2 113**
Ordinært resultat før skatt		**645**	**5 027**	**1 998**
Skattekostnad ordinært resultat	7	**(173)**	(1)	(115)
Årsresultat		**472**	5 026	1 883
Disponeringer:				
Utbytte	18	**438**	585	537
Overført til egenkapital		34	4 441	1 346

Balanse Hafslund ASA

		31. desember	
Millioner kroner	Note	**2008**	2007
Eiendeler			
Utsatt skattefordel	7	**69**	**42**
Varige driftsmidler	8	**109**	**123**
Aksjer i datterselskap	9	**7 685**	6 089
Andre fordringer	4, 10	**4 259**	3 433
Sum finansielle eiendeler		**11 944**	**9 522**
Sum anleggsmidler		**12 122**	**9 687**
Kundefordringer og andre fordringer	11	**11 644**	10 920
Bank	17	**104**	130
Sum omløpsmidler		**11 748**	**11 050**
Sum eiendeler		**23 870**	**20 737**
Egenkapital og gjeld			
Innskutt egenkapital		**4 352**	4 352
Opptjent egenkapital		**4 443**	4 449
Sum egenkapital	18, 19	**8 796**	**8 801**
Avsetning for forpliktelser	4	**148**	161
Langsiktig gjeld	14, 15	**8 921**	9 560
Sum langsiktig gjeld og forpliktelser		**9 069**	**9 721**
Kortsiktig rentebærende gjeld	12	**3 552**	1 307
Leverandørgjeld		**27**	25
Avsatt konsernbidrag, utbytte	18	**2 038**	585
Annen kortsiktig gjeld	13	**388**	298
Sum kortsiktig gjeld		**6 005**	**2 215**
Sum egenkapital og gjeld		**23 870**	**20 737**

Styret i Hafslund ASA
Oslo, 26. mars 2009

Christian Brinch
styreleder

Anne Grethe Dalane

Ole Ertvaag

Hanne Harlem

Tyra Marie Hetland

Mikael Lilius

Per Luneborg

Per Orfjell

Christian Berg
konsernsjef

Kontantstrømoppstilling Hafslund ASA

		1. januar–31. desember	
Millioner kroner	Note	**2008**	2007
Ordinært resultat før skatt		**645**	5 027
Gevinst salg driftsmidler og aksjer		**(11)**	(638)
Avskrivninger og nedskrivninger		**16**	105
Kapitalinntekter (utbytte og konsernbidrag) fra datterselskap		**(714)**	(4 406)
Endring i kunder, varelager og leverandører		**134**	(4)
Endring fordring konsernselskap med mer		**(4 445)**	2 551
Netto kontantstrøm fra driften		**(4 375)**	**2 635**
Investert i varige driftsmidler		**(25)**	(58)
Investering i datterselskaper		**0**	(3 474)
Salg av driftsmidler eller datterselskaper	8	**28**	3 038
Endring i langsiktige fordringer		**(1 025)**	485
Netto kontantstrøm investeringer		**(1 022)**	(9)
Endring rentebærende gjeld		**1 606**	(314)
Mottatt utbytte/konsernbidrag datterselskap		**4 406**	318
Endring i annen langsiktige forpliktelser		**(15)**	6
Utbetalt utbytte		**(585)**	(3 457)
Egne aksjer		**(41)**	(18)
Netto kontantstrøm finansieringsaktiviteter		**5 371**	(3 465)
Netto endring bankbeholdning		**(26)**	(839)
Bank per 1. januar 2008		**130**	969
Bank per 31. desember 2008		**104**	130

Note 1 og 2

Note 1 Regnskapsprinsipper

Regnskapet til Hafslund ASA er avlagt i henhold til regnskapslov og god regnskapsskikk i Norge (NGAAP).

Periodiserings-, klassifiserings- og vurderingsprinsipper

Prinsipper for inntektsføring

Inntekter fra salg av varer og tjenester blir regnskapsført på tidspunktet for levering til kunden, forutsatt at kunden har overtatt risiko og eiendomsretten.

Klassifisering

Klassifisering av poster i balansen bygger på at alle eiendeler som knytter seg til varekretsløpet, fordringer som tilbakebetales innen ett år, samt eiendeler som ikke er bestemt til varig eie eller bruk for virksomheten, er omløpsmidler. Øvrige eiendeler er anleggsmidler. Gjeld med forfall senere enn ett år etter regnskapsårets utløp er oppført som langsiktig gjeld. Øvrig gjeld er klassifisert som kortsiktig.

Vurderingsprinsipper

Eiendeler og gjeld i utenlandsk valuta

Balanseposter i utenlandsk valuta, som ikke er sikret mot valutakursendringer, er vurdert til balansedagens kurs. Balanseposter som er sikret mot kurssvingninger med finansielle instrumenter, vurderes til sikringskurs. Balanseposter i utenlandsk valuta som sikrer hverandre, er vurdert til balansedagens kurs. Gevinst og tap som følge av valutakursendringer på andre balanseposter er klassifisert som finanspost.

Kundefordringer og andre fordringer

Kundefordringer og andre fordringer oppføres til pålydende etter fradrag for avsetning til forventet tap. Avsetning til tap gjøres på grunnlag av en individuell vurdering av de enkelte fordringene. I tillegg foretas det en uspesifisert avsetning for å dekke antatt tap for øvrige kundefordringer.

Egne aksjer

Hafslund tilbyr egne aksjer med rabatt til ansatte for å oppfordre ansatte til eierskap i bedriften. Ved salg av egne aksjer til ansatte til en lavere pris enn markedspris resultatføres forskjellen mellom markedspris og salgspris som lønn og andre personalkostnader. Egne aksjer er balanseført som reduksjon av egenkapitalen.

Investeringer i datterselskap og tilknyttete selskaper

Investeringer i datterselskap og tilknyttete selskaper vurderes i henhold til kostmetoden. Mottatt utbytte og andre overskuddsutdelinger fra selskapene inntektsføres som finansielle inntekter. Verdsettelse av enkeltselskap ivaretas gjennom etterlevelse av IAS 36 i konsernet.

Langsiktige aksjeinvesteringer

Langsiktige investeringer i selskaper hvor Hafslund kontrollerer mer enn 20 prosent av eierinteressene, men ikke har betydelig innflytelse eller langsiktig eierinteresse, er oppført til anskaffelseskost justert for eventuell varig nedgang i verdi. De enkelte investeringene vurderes individuelt. Mottatt utbytte og andre overskuddsutdelinger fra selskapene inntektsføres som finansielle inntekter. Realiserte gevinster eller tap og eventuell nedskrivning på grunn av varig nedgang i verdien er medtatt i resultatregnskapet under finansielle poster.

Varige driftsmidler

Varige driftsmidler er ført opp i balansen til historisk anskaffelseskost tillagt oppskrivninger og fratrukket akkumulerte av- og nedskrivninger. Egne investeringsarbeider aktiveres til full tilvirkningskost. Driftsmidler og anlegg avskrives fra det tidspunkt de blir satt i drift. Varige driftsmidler avskrives lineært over forventet økonomisk levetid. Ved salg av driftsmidler medtas gevinster som driftsinntekter og tap som driftskostnader.

Pensjoner og pensjonsforpliktelser

Se konsernets note 2.16. Hafslund ASA har benyttet adgangen til å gå over til NRS 6A som henviser til IAS 19 ved regnskapsmessig behandling av pensjonskostnader.

Skattekostnad, utsatt skatt og utsatt skattefordel

Skattekostnaden sammenstilles med ordinært resultat før skatt. Skattekostnaden består av betalbar skatt og endring i utsatt skatt/skattefordel. Betalbar skatt beregnes på grunnlag av årets skattemessige resultat. Balanseført utsatt skatt er beregnet etter utlikningsmetoden med full avsetning på netto skatteøkende midlertidige forskjeller basert på balansedagens skattesatser og nominelle størrelser. Balanseført utsatt skattefordel knyttet til netto skattereduserende midlertidige forskjeller og underskudd til framføring er basert på en sannsynliggjøring av tilstrekkelig framtidig inntjening eller utnyttelse av skatteposisjoner gjennom konsernbidrag.

Finansielle derivater

Regnskapsmessig behandling av finansielle derivater følger intensjonen bak inngåelsen av avtalene. Regnskapsmessig resultatføres finansielle gevinster og tap fra derivater ved forfall dersom kriteriene for regnskapsmessig sikring ikke er tilfredsstilt.

Lån

Lånene regnskapsføres til pålydende. Låneutgifter ved opptak av lån resultatføres direkte.

Usikre forpliktelser (avsetninger)

Usikre forpliktelser regnskapsføres dersom det er mer sannsynlig at de kommer til oppgjør, enn at de ikke kommer til oppgjør. Beste estimat benyttes ved beregning av oppgjørsverdi.

Dersom det gjennom vedtak besluttes å gjennomføre tiltak (restrukturering) som vesentlig endrer omfanget av virksomheten eller måten den drives på, og når tiltakene medfører sluttvederlag, blir det gjort avsetninger. Avsetningen beregnes ut fra beste estimat på de utgiftene som forventes å påløpe.

Prinsipper for kontantstrømoppstilling

Kontantstrømoppstillingen er utarbeidet med basis i den indirekte metode. Dette innebærer at man i analysen tar utgangspunkt i enhetens årsresultat for å kunne presentere kontantstrømmer tilført fra henholdsvis ordinær drift, investeringsvirksomhet og finansieringsvirksomhet.

Note 2 Store enkelttransaksjoner

Hafslund Infratek ASA

Hafslund Infratek overtok Fortum Service' infrastrukturvirksomhet i Norden i henhold til avtale signert 23. oktober 2008. Fortum mottok oppgjør i form av 21 074 864 nye aksjer i Hafslund Infratek. Avtalen ble gjennomført med virkning fra januar 2009. Etter dette har Fortum Service en eierandel på 33 prosent, Hafslund ASA en eierandel på 43,3 prosent i Hafslund Infratek ASA. Selskapet skiftet samtidig navn til Infratek ASA.

Note 3

Note 3 Lønn og andre personalkostnader

Som en del av en fireårig rammeavtale (2006-2009) med de ansattes fagforeninger om moderate lønnsoppgjør vil ansatte i Hafslund-konsernet motta opptil 100 Hafslund B-aksjer basert på oppnåelsen av visse finansielle mål. I 2008 er det ikke forventet utdeling av aksjer, mens det i 2007 ble kostnadsført 23,1 millioner kroner.

Lønn og personalkostnader

Millioner kroner	**2008**	2007	2006
Lønn	**110**	137	150
Arbeidsgiveravgift	**16**	13	21
Pensjonskostnader	**22**	22	17
Andre ytelser	**13**	14	20
Restruktureringskostnader			9
Sum lønn og andre personalkostnader	**162**	185	217
Antall årsverk	**209**	199	234

Note 4

Note 4 Pensjonskostnader, -midler og -forpliktelser

Pensjonskostnad

Millioner kroner	**2008**	2007	2006
Ytelsesplaner:			
Nåverdi av årets pensjonsopptjening	**13**	16	14
Rentekostnad av pensjonsforpliktelsene	**30**	22	17
Avkastning av pensjonsmidler	**(27)**	(22)	(17)
Netto amortisering	**2**	2	(1)
Arbeidsgiveravgift	**3**	2	2
Pensjonskostnad ytelsesplaner	**21**	20	15
Tilskuddsplaner:			
Arbeidsgivers tilskudd	**1**	2	2
Sum pensjonskostnader	**22**	22	17

Pensjonsmidler- og forpliktelser		
	2008-12-31	2007-12-31
Brutto pensjonsforpliktelser	**737**	646
Pensjonsmidler	**(460)**	(469)
Faktisk netto pensjonsforpliktelser	**277**	177
Ikke amortisert avvik fra plan/forutsetning	**(181)**	(55)
Arbeidsgiveravgift	**39**	29
Netto pensjonsforpliktelser (pensjonsmidler)	**135**	151
Balanseført netto pensjonsforpliktelser	**(148)**	161
Balanseført netto pensjonsmidler	**13**	10

	2008-12-31	2007-12-31
Netto pensjonsforpliktelse 1. januar	**151**	97
Forpliktelse overtatt ved kjøp av virksomhet/ diverse korrigeringer		58
Pensjonskostnad i året	**22**	20
Pensjonutbetalinger og betaling av pensjonpremie	**(37)**	(24)
Netto pensjonsforpliktelse 31. desember	**135**	151

Forutsetninger	**2008-12-31**	2007-12-31	2006-12-31
Forventet avkastning	4,80 %	5,80 %	5,40 %
Diskonteringsrente	3,80 %	4,80 %	4,30 %
Lønnsregulering	3,75 %	4,25 %	4,00 %
Pensjonsregulering	3,75 %	4,25 %	3,50 %

Antall ansatte omfattet av pensjonsordningene per 31. desember 2008 er 187.

Note 5 og 6

Note 5 Andre driftskostnader

Millioner kroner	**2008**	2007	2006
Konsulentkostnader	**51**	43	36
Husleie, strøm etc.	**10**	14	16
Salgs- og markedsføringskostnader	**41**	25	25
Andre driftskostnader	**63**	68	14
Sum andre driftskostnader	**165**	**150**	**91**

Kostnadsført honorar til revisor i 2008 for Hafslund ASA utgjør 1,2 millioner kroner. Honoraret fordeler seg som følger:

- Lovpålagt revisjon 0,8 millioner kroner
- Andre tjenester utenfor revisjon 0,4 millioner kroner

Note 6 Resultat aksjeinvesteringer og netto finansposter

Millioner kroner	**2008**	2007	2006
Utbytte	**14**	4 400	36
Nedskrivning aksjer			(8)
Gevinst ved salg av aksjer	**11**	638	1 561
Tap ved salg av aksjer			(32)
Resultat fra aksjeinvesteringer og tilknyttete selskaper	**25**	**5 038**	**1557**
Renteinntekter [1)]	**2 997**	2 567	1 743
Rentekostnader	**(2 828)**	(2 355)	(1 512)
Konsernbidrag	**714**	6	318
Andre finanskostnader	**(125)**	(9)	7
Netto finansposter	**757**	**210**	**556**

[1)] Renteinntekter for Hafslund ASA inkluderer konserninterne renter for årene 2008, 2007 og 2006 med henholdsvis 2979 millioner kroner, 2561 millioner kroner og 1733 millioner kroner.

Note 7

Note 7 Skatter

Millioner kroner	**2008**	2007	2006
Resultat før skattekostnader	**645**	5 026	1 998
Permanente forskjeller	**(27)**	(5 030)	(1 586)
Endring midlertidige forskjeller	**73**	40	18
Skattegrunnlag før anvendelse av framførbart underskudd og konsernbidrag	**690**	36	430
Anvendelse av framførbart underskudd			(430)
Konsernbidrag med skattemessig virkning		(36)	
Skattegrunnlag, betalbar skatt	**690**	1	0
Skattekostnad består av:			
Betalbar skatt	**193**		
Skatt av konsernbidrag		10	
Endring utsatt skatt	**(20)**	(11)	115
Skattekostnad [1]	**173**	(1)	115
Avstemming av skattesats			
Resultat før skattekostnader	**645**	5 026	1 998
Forventet skattekostnad etter nominell skattesats 28 %	**181**	1 407	559
Skatteeffekt av skattefrie inntekter og ikke fradragsberettigete kostnader	**(8)**	(1 408)	(444)
Skattekostnad	**173**	(1)	115
Effektiv skatteprosent	**27 %**	0 %	6 %
Utsatt skatt – utsatt skattefordel			
Millioner kroner	**2008-12-31**	2007-12-31	2006-12-31
Grunnlag utsatt skatt/utsatt skattefordel			
Kortsiktige forskjeller	**(106)**	(11)	(35)
Driftsmidler	**(41)**	(53)	14
Påløpte pensjonsforpliktelser	**(76)**	(86)	(97)
Fremførbart underskudd	**(24)**		
Grunnlag utsatt skatt/utsattskattefordel	**(248)**	(151)	(118)
Balanseført utsatt skattefordel	**69**	42	33

1) Skyldig betalbar skatt per 31.12.2008 er utliknet mot tilgode naturressursskatt fra tidligere år med 199 millioner kroner.

Note 8 og 9

Note 8 Varige driftsmidler

Millioner kroner	Maskiner, utstyr, inventar	Tomter og annen eiendom	Arbeid under utførelse	Sum
Anskaffelseskost	163	72	71	**306**
Akkumulerte av- og nedskrivninger	(80)	(28)		**(108)**
Balanseført verdi per 31. desember 2006	**83**	**44**	**71**	**198**
Investeringer	81	44	(68)	**58**
Avgang (anskaffelseskost)	(53)			**(53)**
Avgang (akk.avskrivninger)	24			**24**
Årets nedskrivninger	(89)			**(89)**
Årets avskrivninger	(13)	(2)		**(16)**
Balanseført verdi per 31. desember 2007	**34**	**86**	**3**	**123**
Anskaffelseskost	192	116	3	**312**
Akkumulerte av- og nedskrivninger	(158)	(30)		**(188)**
Balanseført verdi per 31. desember 2007	**34**	**86**	**3**	**123**
Investeringer	25			**25**
Overført fra anlegg under utførelse	2	1	(3)	
Avgang (anskaffelseskost)	(64)	(4)		**(68)**
Avgang (akk.avskrivninger)	43			**43**
Årets avskrivninger	(14)	(3)		**(16)**
Balanseført verdi per 31. desember 2008	**27**	**81**	**0**	**109**
Anskaffelseskost	156	114		**270**
Akkumulerte av- og nedskrivninger	(129)	(33)		**(162)**
Balanseført verdi per 31. desember 2008	**27**	**81**	**0**	**109**
Avskrivningsprosent	7-33	2-5		

Note 9 Aksjer i datterselskaper og andre selskaper

Millioner kroner	Anskaffelses-tidspunkt	Forretnings-kontor	Eier-/ stemme-andel %	Andel bokført egenkapital i selskap per 2008-12-31	Bokført verdi 2008-12-31
Hafslund Varme og Infrastruktur AS	2004	Oslo	100	4 141	4 276
Sarp Kraftstasjon AS	1987	Sarpsborg	100	78	61
Hafslund Venture AS	1986	Oslo	100	1 091	2 098
Hafslund Marked Holding AS	2001	Oslo	100	1 234	618
Hafslund Infratek AS	2002	Oslo	65	396	129
Comtech Holding AS	2006	Oslo	100	529	504
Sum aksjer i datterselskaper					**7 685**

Note 10, 11, 12 og 13

Note 10 Andre langsiktige fordringer

Millioner kroner	**2008-12-31**	2007-12-31
Balanseført netto pensjonsmidler (se note 4)	**13**	10
Rentebærende lån og fordringer	**1 005**	213
Innskudd pensjonskasse	**40**	10
Lån konsernselskaper	**3 200**	3 200
Sum langsiktige fordringer	**4 259**	3 433

Note 11 Kundefordringer og andre fordringer

Millioner kroner	**2008-12-31**	2007-12-31
Kundefordringer	**1**	2
Fordring konsernselskaper	**11 611**	10 880
Andre fordringer	**31**	37
Sum kundefordringer og andre fordringer	**11 644**	10 920

Note 12 Kortsiktig rentebærende gjeld

Millioner kroner	2008-12-31 Rente %	2007-12-31 Rente %	**2008-12-31 Gjeld**	2007-12-31 Gjeld
Diverse sertifikater	6,6-8,9	5,6-6,4	**3 552**	1 307
Kortsiktig rentebærende gjeld			**3 552**	1 307

Note 13 Annen kortsiktig gjeld

Millioner kroner	**2008-12-31**	2007-12-31
Skyldige offentlig trekk	**5**	9
Påløpte renter	**255**	222
Annen ikke rentebærende gjeld	**127**	33
Gjeld til andre konsernselskaper	**1**	35
Sum annen kortsiktig gjeld	**388**	298

Note 14 og 15

Note 14 Langsiktig gjeld

Millioner kroner	**Rente % per 2008-12-31**	Rente % per 2007-12-31	**Gjeld per 2008-12-31**	Gjeld per 2007-12-31
Obligasjonslån fast rente	**5,1-6,3**	5,1-7,9	**2 865**	2 890
Obligasjonslån flytende rente	**4,2-8,4**	5,7-6,3	**2 821**	3 435
Andre lån	**3,9-8,2**	5,5-6,7	**3 167**	3 167
Sum langsiktig rentebærende gjeld			**8 853**	9 491
Andre lån			**69**	69
Sum langsiktig lån			**8 921**	9 560

Markedsverdien på kort- og langsiktige lån utgjorde per 31. desember 2008 12 432 millioner kroner.

Avdragsprofil langsiktig rentebærende gjeld Hafslund ASA

År	2009	2010	2011	2012	2013	Deretter	Sum
Millioner kroner	1 191	540	1 017	1 300	1 021	3 784	8 853

Hafslund har en syndikert trekkfasilitet på 500 millioner euro med løpetid til 31. mai 2012. Långiver er et banksyndikat bestående av ni norske og internasjonale banker. Trekkfasiliteten benyttes som back-stop for løpende sertifikatlån og generell likviditetsreserve. Ved årsskiftet var 375 millioner euro ubenyttet. I tillegg har konsernet kassekreditt i Nordea på 400 millioner kroner som var ubenyttet ved årsskiftet.

Hafslund har negativ pantsettelsesklausul i låneavtalene. Enkelte av avtalene har bestemmelser om at det ikke skal avhendes vesentlige eiendeler uten etter samtykke og eierskapsklausul som sier at over 50 prosent av selskapets aksjekapital skal eies av dagens eiere eller aksjonærer som har en kredittrating på minimum A-Standard & Poor) eller A3 (Moody's), eller har samtykke fra bankene.

Note 15 Nærstående parter

Som et ledd i fusjonen mellom Hafslund og Viken Energinett ble det i 2002 etablert obligasjonslån fra Oslo kommune til Hafslund. Lånet er gjort opp i 2008. Det ble etablert nye obligasjonslån i 2007 og 2008 fra Oslo kommune på henholdsvis 500 millioner kroner og 740 millioner kroner. Lånene har ti års løpetid. Begge lånene ble tatt opp til markedsmessige betingelser og er børsnoterte. Norsk Tillitsmann er avtalemotpart. Som et ledd i å styrke bufferkapitalen i Oslo Pensjonsforsikring AS ga Oslo kommune i 2008 et ansvarlig lån på 1 240 millioner kroner til Oslo Pensjonsforsikring AS i form av overdragelse av obligasjonene i de to ovennevnte lånene. Oslo Pensjonsforsikring AS er et livsforsikringsselskap som er heleid av Oslo kommune. Lånene inngår i langsiktige lån, obligasjonslån fastrente i note 16 for konsernet.

Note 16 og 17

Note 16 Risikostyring og finansielle derivater

Millioner kroner

Valuta	Beløp	Hafslund betaler		Hafslund mottar		Forfall
NOK	200	Fast/halvårlig	5,370 %	Flytende	6M Nib	25-02-2009
NOK	100	Fast/halvårlig	4,550 %	Flytende	6M Nib	15-12-2009
NOK	200	Fast/årlig	4,660 %	Flytende	3M Nib	18-05-2010
NOK	100	Fast/årlig	5,090 %	Flytende	3M Nib	11-07-2010
NOK	200	Fast/kvartalsvis	4,020 %	Flytende	3M Nib	24-11-2010
NOK	200	Fast/kvartalsvis	5,245 %	Flytende	3M Nib	13-12-2010
NOK	200	Fast/kvartalsvis	4,500 %	Flytende	3M Nib	20-10-2011
NOK	100	Fast/kvartalsvis	5,000 %	Flytende	3M Nib	24-11-2011
NOK	200	Fast/kvartalsvis	4,110 %	Flytende	3M Nib	12-11-2012
NOK	200	Fast/årlig	5,070 %	Flytende	3M Nib	11-07-2013
NOK	200	Flytende	3M Nib+120	Fast/årlig	6,20 %	09-01-2014
NOK	200	Fast/årlig	4,92 %	Flytende	3M Nib	09-01-2014

Virkelig verdi på renteswappene utgjorde -47 millioner kroner per 31. desember 2008.

Swapsjoner

Tabellen nedenfor viser utestående renteswapsjoner per 31. desember 2008:

Millioner kroner

Valuta	Beløp	Strike/Hafslund betaler		Hafslund mottar		Start	Forfall
NOK	200	Fast/halvårlig	5,370 %	Flytende	6M Nib	25-02-2009	26-08-2013
NOK	200	Fast/kvartalsvis	4,250 %	Flytende	3M Nib	22-04-2009	23-04-2012

Virkelig verdi på renteswapsjonene utgjorde -20 millioner kroner per 31. desember 2008.

Valutaterminer

Selskapet har inngått valutaterminer med virkelig verdi -62 millioner kroner per 31. desember 2008.

Note 17 Kontanter og kontantekvivalenter

Som sikkerhet for enkelte forpliktelser kjøper konsernet bankgarantier. Disse garantiene utgjorde per 31. desember 2008 425 millioner kroner for handel i strømmarkedet, 46 millioner kroner i skattetrekksgarantier, 61 millioner kroner i husleiegarantier, 7 millioner kroner i kontraktsgarantier og 79 millioner kroner i betalingsgarantier.

Note 18 og 19

Note 18 Egenkapital

Millioner kroner	Aksjekapital	Overskursfond	Annen Innskutt egenkapital	Opptjent egenkapital	Sum innskudd og opptjent EK
Egenkapital 31. desember 2006	**195**	**4 080**	**62**	**2 946**	**7 283**
Årets resultat				5 026	5 026
Avsatt utbytte (3,00 kr per aksje)				(585)	(585)
Ekstraordinært utbytte				(2 921)	(2 921)
Endring egne aksjer			(5)	(17)	(22)
Aksjebonus			19		19
Andre endringer					0
Egenkapital 31. desember 2007	**195**	**4 080**	**76**	**4 449**	**8 801**
Årets resultat				472	472
Avsatt utbytte (2,25 kr per aksje)				(438)	(438)
Ekstraordinært utbytte					0
Endring egne aksjer				(40)	(40)
Aksjebonus					0
Andre endringer					0
Egenkapital 31. desember 2008	**195**	**4 080**	**76**	**4 443**	**8 796**

Hafslund har per 31. desember 2008 en beholdning på 493 558 egne B-aksjer. Gjennomsnittlig kjøpskurs er 105,28 kroner per aksje og utgjør en samlet kostpris på 51 957 283 kroner.

Note 19 Aksjekapital og aksjonærinformasjon

Det vises til note 14 i konsernregnskapet.

Ledelseserklæring vedrørende årsrapportens innhold

Vi erklærer etter beste overbevisning at

- konsernregnskapet for 2008 er utarbeidet i samsvar med IFRS som fastsatt av EU, med krav til tilleggsopplysninger som følger av regnskapsloven.
- årsregnskapet for morselskapet for 2008 er avlagt i samsvar med regnskapsloven og god regnskapsskikk i Norge.
- regnskapsopplysningene gir et rettvisende bilde av foretakets og konsernets eiendeler, gjeld, finansielle stilling og resultat som helhet.
- årsberetningen gir en rettvisende oversikt over utviklingen, resultatet og stillingen til foretaket og konsernet, sammen med en beskrivelse av de mest sentrale risiko- og usikkerhetsfaktorer foretakene står overfor.

Christian Brinch
styreleder

Anne Grethe Dalane **Ole Ertvaag** **Hanne Harlem** **Tyra Marie Hetland**

Mikael Lilius **Per Luneborg** **Per Orfjell** **Christian Berg**
konsernsjef

Revisors beretning

PricewaterhouseCoopers AS
Postboks 748
NO-0106 Oslo
Telefon 02316
Telefaks 23 16 10 00

Til generalforsamlingen i Hafslund ASA

Revisjonsberetning for 2008

Vi har revidert årsregnskapet for Hafslund ASA for regnskapsåret 2008, som viser et overskudd på kr 472 millioner for morselskapet og et underskudd på kr 15 915 millioner for konsernet. Vi har også revidert opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til anvendelse av overskuddet. Årsregnskapet består av selskapsregnskap og konsernregnskap. Selskapsregnskapet består av resultatregnskap, balanse, kontantstrømoppstilling og noteopplysninger. Konsernregnskapet består av resultatregnskap, balanse, kontantstrømoppstilling, oppstilling over endringer i egenkapitalen og noteopplysninger. Morselskapets regnskap er utarbeidet i samsvar med regnskapslovens regler og norsk god regnskapskikk. International Financial Reporting Standards som fastsatt av EU er anvendt ved utarbeidelsen av konsernregnskapet. Årsregnskapet og årsberetningen er avgitt av selskapets styre og daglig leder. Vår oppgave er å uttale oss om årsregnskapet og øvrige forhold i henhold til revisorlovens krav.

Vi har utført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder revisjonsstandarder vedtatt av Den norske Revisorforening. Revisjonsstandardene krever at vi planlegger og utfører revisjonen for å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon. Revisjon omfatter kontroll av utvalgte deler av materialet som underbygger informasjonen i årsregnskapet, vurdering av de benyttede regnskapsprinsipper og vesentlige regnskapsestimater, samt vurdering av innholdet i og presentasjonen av årsregnskapet. I den grad det følger av god revisjonsskikk, omfatter revisjon også en gjennomgåelse av selskapets formuesforvaltning og regnskaps- og intern kontroll-systemer. Vi mener at vår revisjon gir et forsvarlig grunnlag for vår uttalelse.

Vi mener at

- selskapsregnskapet er avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettvisende bilde av selskapets økonomiske stilling 31. desember 2008 og av resultatet og kontantstrømmene i regnskapsåret i overensstemmelse med norsk god regnskapsskikk
- konsernregnskapet er avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettvisende bilde av konsernets økonomiske stilling 31. desember 2008 og for resultatet og kontantstrømmene og endringene i egenkapitalen i regnskapsåret i overensstemmelse med International Financial Reporting Standards som fastsatt av EU
- ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av selskapets regnskapsopplysninger i samsvar med norsk lov og god bokføringsskikk
- opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til anvendelse av overskuddet er konsistente med årsregnskapet og er i samsvar med lov og forskrifter.

Oslo, 26. mars 2009
PricewaterhouseCoopers AS

Thomas Fraurud
Statsautorisert revisor

Kontorer: Arendal Bergen Drammen Fredrikstad Førde Hamar Kristiansand Mo i Rana Molde Måløy Narvik Oslo Stavanger Stryn Tromsø Trondheim Tønsberg Ålesund
PricewaterhouseCoopers navnet refererer til individuelle medlemsfirmaer tilknyttet den verdensomspennende PricewaterhouseCoopers organisasjonen
Medlemmer av Den norske Revisorforening I Foretaksregisteret: NO 987 009 713
www.pwc.no

Fornøyde kunder er ingen selvfølge.

Ikke alle Hafslunds 638 000 strømkunder er i jevnlig kontakt med oss, men de som tar kontakt, blir stadig mer fornøyd med kundebehandlingen. Det viser våre løpende målinger av opplevd kundetilfredshet. Fornøyde kunder er imidlertid ingen selvfølge – det krever sammenhengende, god innsats. Vi ser på gode tilbakemeldinger fra kundene både som en tillitserklæring og et bevis på at det vi gjør, er riktig.

Spar strøm på kjøkkenet

Ikke bruk mer vann enn nødvendig og bruk lokk.
Slå av kaffetrakter når kaffen er ferdig traktet, og bruk termos.
Ikke la vannet renne når du vasker opp.

Eierstyring og selskapsledelse

Hafslunds retningslinjer for eierstyring og selskapsledelse skal sikre tillit til selskapets styre og ledelse og legge grunnlaget for langsiktig verdiskaping til beste for aksjonærer, ansatte, andre interessenter og samfunnet for øvrig.

Hafslunds politikk for eierstyring og selskapsledelse er godkjent av styret i Hafslund ASA og ansett å være i tråd med Norsk anbefaling for eierstyring og selskapsledelse med tre unntak:

- Hafslund har to aksjeklasser. A-aksjen gir én ordinær stemmerett per aksje. B-aksjen gir ikke ordinær stemmerett.
- Hafslund ASA er en betydelig eier i Infratek ASA og holder per januar 2009 43,3 prosent av aksjene i Infratek. Hafslund ASA med datterselskaper er også en viktig kunde og leverandør av tjenester til Infratek ASA. Det er derfor vesentlige nærstående relasjoner mellom Hafslund-konsernet og Infratek ASA. Det kan være situasjoner av nærstående karakter som vurderes som ordinær virksomhet på armlengdes avstand, og som derfor ikke vil bli framlagt for styret. Dette kan oppfattes å fravike fra Norsk anbefaling for eierstyring og selskapsledelse.
- På bakgrunn av inngått avtale mellom Hafslund ASA og de ansattes fagforeninger har ikke konsernet bedriftsforsamling.

Nedenfor følger en samlet redegjørelse for selskapets eierstyring og selskapsledelse. Redegjørelsen følger den norske anbefalingen av 4. desember 2007. For å gjøre redegjørelsen lett tilgjengelig for leseren følges samme struktur som i den norske anbefalingen.

1) Formål og prinsipper for eierstyring og selskapsledelse
Hafslund ASAs styringsstruktur skal bidra til langsiktig verdiskaping, sikre eiernes og andre interessenters tillit til styret og ledelsen samt klargjøre rolledeling mellom aksjeeiere, styret og daglig ledelse utover det som følger av lovgivningen. Hafslund rapporterer i henhold til konsernets vedtekter, forretningsidé, visjon, verdigrunnlag samt lover og regler for norske børsnoterte selskaper.

2) Virksomhet
Hafslunds formål er tydeliggjort i Hafslunds vedtekter (paragraf 3):
Selskapets formål er å drive virksomhet som omfatter:

- produksjon, fordeling, distribusjon, omsetning og anvendelse av energi
- industri, handel, konsulent- og entreprenørvirksomhet og finansvirksomhet
- annen virksomhet som står i forbindelse med de ovennevnte formål, herunder drift og forvaltning av selskapets faste eiendommer og øvrige ressurser.

Formålet kan fremmes ved deltakelse i eller samarbeid med andre foretak i inn- og utland. Hafslund driver, i tråd med sin formålsparagraf, virksomhet innen flere områder. Hafslunds visjon, forretningsidé og strategiske prioriteringer er vedtatt av styret. Disse danner utgangspunkt for utviklingen av konsernets virksomhet og bedriftskultur. Konsernets visjon, forretningsidé og strategiske prioriteringer er nærmere omtalt på sidene 10 og 11. Se også konsernets vedtekter på www.hafslund.no.

3) Selskapskapital og utbytte
Hafslunds selskapskapital, utbyttepolitikk og styrets fullmakter til å foreta kapitalforhøyelse og tilbakekjøp av aksjer er omtalt under Aksjonærinformasjon på sidene 95-97.

4 og 5) Likebehandling av aksjeeiere, transaksjoner med nærstående og fri omsettelighet
Hafslund etterstreber å likebehandle konsernets aksjonærer. Hafslund har to aksjeklasser. A-aksjen gir rett til én ordinær stemme per aksje. B-aksjen gir ikke ordinær stemmerett. Selskapets to aksjeklasser er historisk betinget. Selskapet har ingen eierskapsrestriksjoner utover de som følger av norsk konsesjonslovgivning. Med de begrensninger som er fastsatt ved lov, kan Hafslunds aksjer overdras og erverves fritt. I henhold til konsernets prinsipper for eierstyring og selskapsledelse og etiske retningslinjer skal Hafslunds styremedlemmer unngå situasjoner hvor det kan oppstå konflikt mellom deres egne personlige og/eller økonomiske interesser og konsernets interesser. Tilsvarende sier instruks for styrets arbeid at et styremedlem ikke må delta i behandlingen eller avgjørelsen av spørsmål som har særlig betydning for egen del, for nærstående av

medlemmet eller for selskap i tilsvarende situasjon. Det samme gjelder for konsernsjef og konsernets øvrige ansatte. Styremedlemmer og ledende ansatte skal melde fra til styret hvis de direkte eller indirekte har en vesentlig interesse i pågående saker eller i en avtale som inngås i selskapet, hvor det kan sås tvil om habilitet. Ved ikke uvesentlige transaksjoner mellom selskapet og aksjeeiere, styremedlem, ledende ansatte eller nærstående av disse, og som ikke er en del av normal virksomhet, skal styret som hovedregel vurdere om det bør utarbeides en verdivurdering fra en uavhengig tredjepart. Eventuelle nærstående transaksjoner som er ansett som vesentlige, skal det redegjøres for i selskapets årsrapport. Se note 26 i regnskapet for Hafslund-konsernet for omtale av nærstående transaksjoner.

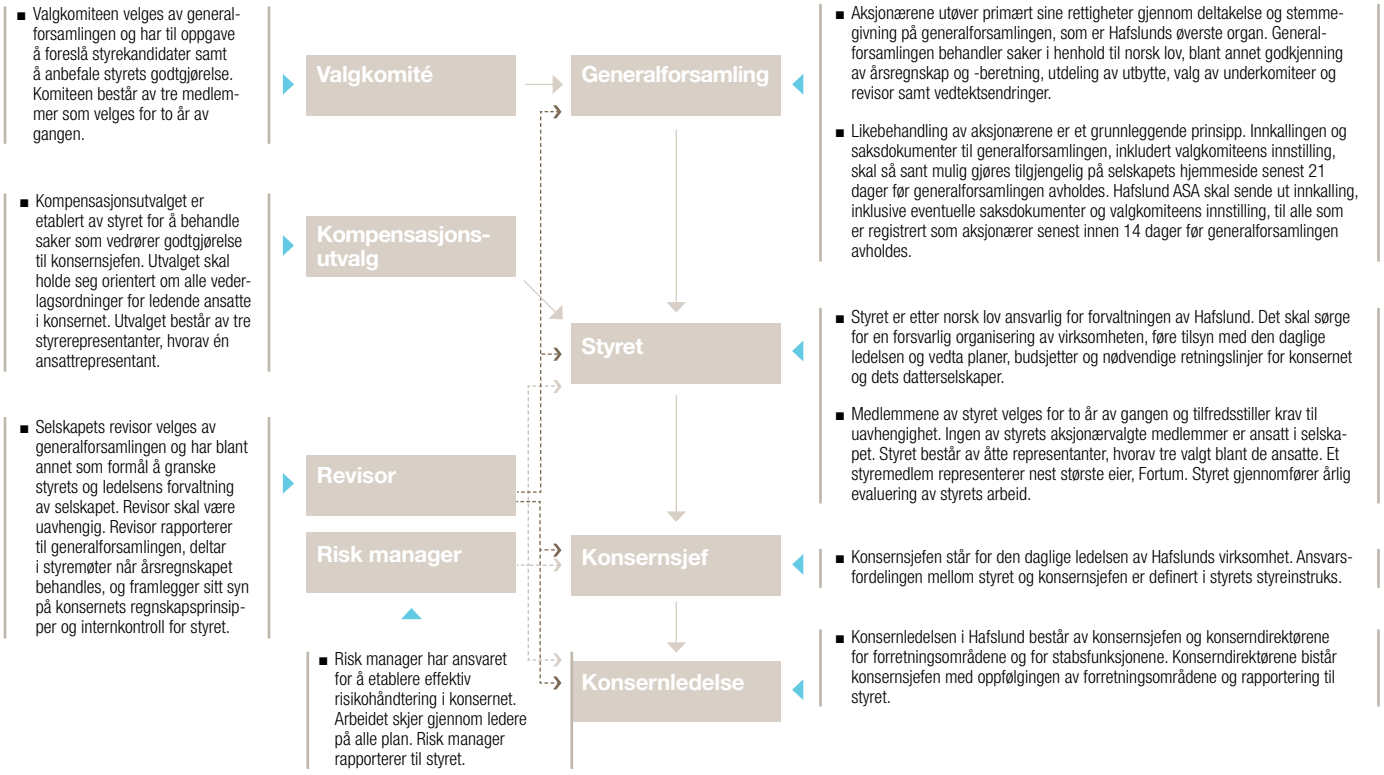
6, 7, 8, 9, 10 og 15) Styrende organer, risikostyring, internkontroll og revisor
Se figuren nedenfor for en kort redegjørelse for Hafslund styrende organer. På bakgrunn av inngått avtale mellom Hafslund ASA og de ansattes fagforeninger har ikke konsernet bedriftsforsamling, jfr. allmennaksjelovens § 6-35, første og annet ledd. Styret og administrasjonen følger opp konsernets internkontroll gjennom månedlige rapporter som viser konsernets og det enkelte virksomhetsområdes utvikling basert på finansiell historikk, prognose og definerte nøkkeltall. Det er videre utnevnt en egen risk manager som rapporterer konsernets risikopolicy, risikomandater og risikoanalyse til administrasjonen og styret. Konsernets risikorammer vedtas årlig av styret. Se side 98 for ytterligere informasjon om konsernets risikohåndtering. Hafslunds revisor velges av generalforsamlingen og har blant annet som formål å granske styrets og ledelsens forvaltning av selskapet.

11 og 12) Godtgjørelse til styret og ledende ansatte
Godtgjørelse til styret og ledende ansatte er omtalt under note 21 på side 67 i regnskapet for Hafslund-konsernet. Valgkomiteen velges av generalforsamlingen og har til oppgave å foreslå styrekandidater samt å anbefale styrets godtgjørelse. Styrets kompensasjon skal stå i et rimelig forhold til de oppgaver og ansvar som er pålagt dem, og vedtas av generalforsamlingen etter forslag fra valgkomiteen. Styrets honorarer er ikke resultatavhengige, og styret er ikke tildelt aksjeopsjoner. Styret har etablert et kompensasjonsutvalg som gir tilrådning til styret i alle saker som gjelder selskapets godtgjørelse til konsernsjef. Konsernsjefens godtgjørelse vedtas av styret. Utvalget skal holde seg orientert om alle vederlagsordninger for ledende ansatte i konsernet. Retningslinjene for fastsettelse av godtgjørelse for ledende ansatte skal angi hovedprinsippene for selskapets lederlønnspolitikk og søke å oppnå sammenfallende interesser mellom aksjeeiere og ledende ansatte. Det vil si at resultatavhengig godtgjørelse til ledende ansatte i form av opsjons- og bonusprogrammer eller liknende bør knyttes til verdiskaping for aksjeeierne eller resultatutvikling for selskapet over tid, og være forankret i målbare forhold som den ansatte kan påvirke. Styret vedtok sist i 2007 retningslinjer for godtgjørelse til ledende ansatte.

13) Informasjon og kommunikasjon
Styrets informasjonspolitikk har åpenhet og likebehandling av alle aksjonærer som et overordnet mål. All offisiell informasjon, herunder børs- og pressemeldinger, rapporter og finansiell kalender, er tilgjengelig på hafslund.no og gis både på norsk og engelsk.

14) Selskapsovertakelse
Styret vil ikke uten særlige grunner søke å forhindre eller vanskeliggjøre at noen framsetter overtakelsestilbud på selskapets virksomhet eller aksjer.

Hafslunds styrende organer

Godtgjørelse til styret og ledende ansatte i 2008

Beløp i tusen kroner

Navn	Stilling	Fastlønn, annen kompensasjon og styrehonorar	Bonus[1]	Innskudd i pensjonsordning	Endring opptjente pensjonsrettigheter	Lån	Antall A- og B-aksjer[2]
Christian Berg	Konsernsjef	3 114 154	469 000	22 804	1 028 045	492 161	14 506
Gunnar Gjørtz	Konserndirektør	2 528 183	161 786	22 804	233 755	422 994	102
Per Kristian Olsen	Konserndirektør	2 222 935	228 858	22 804	490 937	160 584	11 706
Jan Presttun	Konserndirektør (f.o.m. januar 2009)	1 363 150	66 964	-	127 886	162 071	2 906
Hege Yli Melhus	Konserndirektør	1 823 791	289 286	22 804	129 342	371 936	1 412
Tore Schiøtz	Konserndirektør	1 708 858	968 750	22 804	246 689	89 654	6 801
Tove Pettersen	Konserndirektør	1 628 273	127 286	22 804	117 947	168 827	7 412
Karen Onsager	Konserndirektør (f.o.m. september 2008)	1 267 845	150 000	22 804	121 098	493 151	277
Christian Brinch	Styreleder	576 000					20 000
Ole Ertvaag	Styremedlem	195 000					0
Hanne Harlem	Styremedlem	195 000					0
Mikael Lilius[3]	Styremedlem	195 000					0
Solveig Ekeberg	Styremedlem (t.o.m. april 2008)	100 000					0
Anne Grethe Dalane	Styremedlem (f.o.m. mai 2008)	95 000					0
Per Orfjell	Ansattes styrerepresentant	991 128		-	124 772	272 161	102
Per Luneborg	Ansattes styrerepresentant	857 977		-	108 045	2 161	127
Kjersti Nystad Skeie	Ansattes styrerepresentant (t.o.m november 2008)	564 945		11 225	1 755	2 161	1 020
Tyra Marie Hetland	Ansattes styrerepresentant (f.o.m. desember 2008)	566 377		-	113 615	2 026	2 906

[1] I tillegg kommer opptjent, men ikke utbetalt bonus for Melhus og Schiøtz på henholdsvis 208' og 253' kroner som del av det langsiktige insentivprogrammet.

[2] Per 31. desember 2008 og inkluderer nærstående.

[3] Lilius og nærstående eier ingen aksjer i Hafslund. Fortum, hvor Lilius er konsernsjef, eier imidlertid 37 853 110 A-aksjer og 28 706 339 B-aksjer i Hafslund.

Godtgjørelse til styret og ledende ansatte i 2008

Som en del av aksjeordningen og lønnsoppgjøret for alle ansatte i 2007 har konsernledelsen og de ansattes representanter i styret vederlagsfritt mottatt 102 B-aksjer hver i Hafslund ASA i 2008. I tillegg har nærstående av Tove Pettersen mottatt 102 B-aksjer. Verdi av tildelte aksjer på tildelingstidspunktet er inkludert i kolonnen fastlønn m.m. Oppgitt beholdning av aksjer i Hafslund gjelder Hafslund B-aksjer med unntak for følgende personer med nærstående som også eier A-aksjer; Christian Berg 1000, Per Kristian Olsen 1000, Tore Schiøtz 5200 og Christian Brinch 11 000. Som del av aksjeordning for alle ansatte og lønnsoppgjøret for 2008 vil det våren 2009 ikke bli tildelt aksjer til konsernledelsen eller de ansattes representanter i styret.

Lånene som er ytt til ledende ansatte, er rentefrie og nedskrives med en tidel av opprinnelig lånebeløp per år. Fordelen er inkludert i kolonnen fastlønn m.m., og rentefordelen blir innberettet. Samlet honorar til styret i Hafslund ASA for 2008 er 1,9 millioner kroner.

Øvrige betingelser konsernsjef
Konsernsjefen har seks måneders oppsigelsestid. Ved opphør av arbeidsforholdet har han på visse vilkår, i tillegg til oppsigelsestiden, rett til lønn i 18 måneder (etter utløp av oppsigelsestid). Ved fratreden etter eget ønske tilkommer det konsernsjefen på visse vilkår et beløp tilsvarende nåverdien av en fripolise for pensjon av lønn over 12 G for tid tjenestegjort i stillingen. Pensjonsalderen er 67 år med gjensidig rett til å avslutte arbeidsforholdet med førtidspensjon ved fylte 60 år, forutsatt 10 års tjenestetid i stillingen. Førtidspensjon er fastsatt til 67 prosent av basislønnen fra fylte 60 år og fram til alderspensjonering. Konsernsjefen har rett til bonus begrenset oppad til 30 prosent av fastlønn. Bonusen fastsettes årlig basert på konsernmål, selskapsmål/virksomhetsmål, individuelle objektive mål og subjektiv individuell vurdering.

Betingelser øvrig konsernledelse
Øvrige i konsernledelsen har ved opphør av arbeidsforholdet på visse vilkår rett til lønn i 12–18 måneder. Ytelser består av fastlønn og bonusordning begrenset oppad til 30 prosent, 50 prosent eller 75 prosent av fastlønn. Bonusen fastsettes årlig basert på konsernmål, selskapsmål/virksomhetsmål, individuelle objektive mål og subjektiv individuell vurdering. Ytelser avviker, blant annet av historiske årsaker, i visse tilfeller fra konsernets retningslinjer for godtgjørelse til ledende ansatte. Konsernledelsen er medlem av den ordinære ytelsespensjonsordningen.

Langsiktig insentivprogram
Det ble i 2006 innført et treårig insentivprogram for å knytte personer ansett som spesielt viktige for Hafslunds videre utvikling og verdiskaping, ytterligere til konsernet. I alt elleve personer var i 2006 deltakere i programmet, hvorav to fra konsernledelsen. Samlet opptjent langsiktig bonus i 2008 var 1,1 millioner kroner. Deler av beløpet skal benyttes til kjøp av aksjer i Hafslund ASA. Beløpet utbetales med like store beløp over tre år med første utbetaling i 2007. Ved fratredelse bortfaller opptjent ikke utbetalt bonus, og ved utgangen av 2008 omfattet programmet fire personer. Gjenstående opptjent langsiktig bonus var 0,9 millioner kroner ved utgangen av 2008.

Etiske retningslinjer
Hafslunds etiske retningslinjer er godkjent av styret i Hafslund og gjelder for alle ansatte i konsernet, tillitsvalgte og styrets medlemmer. Retningslinjene regulerer atferd og handlingsmåte, både i forretningsdriften og i samhandlingen med kunder, samarbeidspartnere og medarbeidere. Formålet er å skape tillit og et godt omdømme. Retningslinjene anses som et minimumskrav. Alle ansatte skal følge eksterne lover og forskrifter, bransjeetiske regler og interne regler som gjelder for Hafslunds virksomhet. Retningslinjene tar utgangspunkt i konsernets verdigrunnlag og omhandler forhold som personlig opptreden, interessekonflikter, bestikkelser, korrupsjon og påvirkningshandel, konkurranse og sanksjoner ved brudd på de etiske retningslinjene.

De etiske retningslinjene og kontroll med etterlevelsen av disse ses i sammenheng med konsernets arbeid med risikostyring, virksomhetsstyring og god eierstyring og selskapsledelse. Retningslinjene skal videre bidra til å sikre at konsernet har tillit fra kunder, aksjonærer, myndigheter og samfunnet ellers. De etiske retningslinjene inngår også som en naturlig del av konsernets kompetanse og utviklingsaktiviteter. Så langt kjent har det ikke vært tilfeller av eller forsøk på korrupsjon i virksomheten, og konsernet har heller ikke blitt bøtelagt, utsatt for ikke-økonomiske sanksjoner eller dømt for brudd på lover eller forskrifter.

Mer informasjon:
For supplerende informasjon til redegjørelse for eierstyring og selskapsledelse vises det til:

- Hafslunds retningslinjer for eierstyring og selskapsledelse som er tilgjengelige på hafslund.no.
- Konsernets vedtekter som er tilgjenglige på hafslund.no.
- Presentasjon av styret og styrets arbeid, side 34 og 36.
- Presentasjon av konsernledelsen, side 8 og 9.
- Hafslunds visjon, forretningsidé og verdigrunnlag, side 10 og 11.
- Aksjonærinformasjon, side 95.
- Tilbakekjøp av aksjer og aksjeordninger for ansatte side 95.
- Godtgjørelser til styret og konsernledelsen, side 92-94.

Erklæring om fastsettelse av lønn og annen godtgjørelse til ledende ansatte

Styret i Hafslund ASA vedtok 20. mars 2007 retningslinjer for godtgjørelse til ledende ansatte i Hafslund-konsernet. Hovedinnholdet i disse retningslinjene, slik disse gjelder for konsernsjef og konsernledelsen, er som følger:

Fast lønn: Fastsettes basert på stillingsinnhold, ansvarsnivå, kompetanse og tid i stilling. Lønnen skal være konkurransedyktig i forhold til ansvarsforhold og industrinivå.

Naturalytelser: Til bilhold eller hvor annen tilfredsstillende sikkerhet stilles, kan det tildeles rentefrie lån som nedskrives over 10 år innenfor vedtatte retningslinjer. Utover dette skal naturalytelser i hovedsak knyttes til utgifter til ADSL (hjemmekontor), mobiltelefon og aviser.

Årlig bonus: Bonus skal fastsettes og utbetales med utgangspunkt i stillingsnivå og den merverdi som den ansatte eller en gruppe av ansatte har skapt. Årlig bonus for konsernsjef og konsernledelsen skal begrenses oppad til 50 prosent av fastlønn. Unntak fra dette skal avgjøres av styret samt begrunnes i styreprotokollen. Bonusen fastsettes årlig. Konsernmål besluttes av styret. Hovedregelen er imidlertid et tak på 30 prosent av grunnlønn for nivå 1 i konsernet og et tak på 20 prosent av grunnlønn for nivå 2. Unntak fra hovedregel skal avtales særskilt med konsernsjef eller styret.

Langsiktig insentivprogram: I tillegg til årlig bonus har konsernet et langsiktig insentivprogram. Dette skal omfatte et begrenset antall ansatte, herunder potensielt også medlemmer av konsernledelsen, som er ansett å ha særs gode utviklingsmuligheter utenfor konsernet, og som er vurdert som spesielt viktige for Hafslunds videre utvikling. Insentivprogrammet skal baseres på konsernets oppnådde resultat sett i forhold til fastsatte mål. Insentivprogrammets rammer skal fastsettes årlig av styret. For å anspore til langsiktighet i ansettelsesforholdet skal opptjent bonus under programmet utbetales med like andeler over tre år. Ved fratredelse bortfaller opptjent bonus. Deler av opptjent bonus skal benyttes til kjøp av aksjer i Hafslund ASA.

Aksjeordninger: Konsernsjef og konsernledelsen skal omfattes av aksjeordning for alle ansatte. For å styrke båndene mellom ansatte og konsernet samt gi ansatte i Hafslund mulighet til å ta del i konsernets framtidige verdiskaping, skal det årlig søkes å gi alle ansatte mulighet til å få tildelt eller kjøpt aksjer i Hafslund ASA. Aksjer skal tildeles basert på fastsatte nøkkeltall for konsernet samt type stilling, stillingsprosent og ansettelsestid. Aksjetilbudet skal ses i sammenheng med det totale lønnsoppgjøret for konsernet.

Opsjonsordninger: Konsernet benytter ikke opsjonsordninger.

Pensjon: Konsernsjef og konsernledelsen skal ha en innskuddsbasert pensjonsordning på minimum to prosent og maksimum fem prosent av årlig fastlønn så sant annet ikke avtales særskilt med styret. Pensjonsalderen for disse skal som hovedregel være 67 år. Konsernsjef og konsernledelsen har rett til tidligere fratreden i samsvar med den til enhver tid gjeldende AFP-avtale.

Oppsigelsestid og etterlønn: Konsernsjef og konsernledelsen skal ha en oppsigelsestid på seks måneder. I utvalgte tilfeller og avhengig av stilling kan etterlønn på 12 til 18 måneder benyttes.

Så vidt gjelder gjennomføringen av konsernets lederlønnspolitikk for 2008, ble konsernets retningslinjer sist vedtatt 20. mars 2007. Retningslinjene ble første gang vedtatt 27. oktober 2006. Etter at retningslinjene ble vedtatt, har konsernet iverksatt arbeidet med å gjennomføre disse, men respekterer tidligere inngåtte avtaler.

Aksjonærinformasjon

Hafslund har som mål å gi aksjonærene konkurransedyktig avkastning sammenliknet med alternative plasseringer med tilsvarende risiko. Slik avkastning søkes gjennom en kombinasjon av verdistigning og aksjeutbytte.

Aksjonærpolitikk og utbytte
Hafslund er opptatt av klar og god eierstyring og selskapsledelse for å fremme størst mulig verdiskaping over tid, og for å sikre god tillit til selskapets styre og ledelse. Rask, relevant og tilstrekkelig informasjon om selskapets virksomhet skal danne grunnlaget for en balansert og korrekt verdsetting av aksjen. Likebehandling og åpenhet er grunnleggende for Hafslunds kommunikasjon med aksjonærer.

Konsernets langsiktige utbyttepolitikk er basert på utbetaling av utbytte tilsvarende 50 prosent av årsresultatet i normalår, justert for ikke-kontantgenererende poster. Ordinært utbetalt utbytte i 2008 var 3,00 kroner per aksje. Styrets forslag til utbytte for regnskapsåret 2008 er 2,30 kroner per aksje. Utbyttet vedtas av generalforsamlingen 6. mai 2009. Grafen på s. 96 viser utbytte de siste sju årene.

Kursutvikling og omsetning
Hafslund har to aksjeklasser (HNA og HNB). Begge aksjeklassene er notert på Oslo Børs. Ved utgangen av 2008 var Hafslunds børsverdi 13,3 milliarder kroner. I 2008 opplevde Hafslund-aksjen en negativ verdiutvikling som følge av nedgangen i de finansielle markedene. Totalavkastningen var på -54,4 prosent, inkludert utbetalt utbytte. Til sammenlikning falt OSEBX-indeksen 54,1 prosent, også denne er justert for utbytte.

Kursen på Hafslunds A-aksje var 68,50 kroner ved utgangen av 2008. Kursen på B-aksjen var 67,50 kroner ved utgangen av 2008. Aksjens toppnotering var 156,00 ved inngangen til året for begge aksjeklassene. Tilsvarende var bunnotering 63,75 kroner for A-aksjen og 60,50 kroner for B-aksjen. Det ble handlet 13,9 millioner Hafslund-aksjer i 2008 mot 20,1 millioner i 2007. 91 prosent av aksjeomsetningen i 2008 fant sted i Hafslunds B-aksje mot cirka 77 prosent i 2007. På bakgrunn av aksjeklassenes omsetning er Hafslunds A-aksje klassifisert i OB Standard mens B-aksjen er klassifisert i OB Match ved Oslo Børs.

Aksjekapital og aksjonærstruktur
Hafslund ASA hadde per 31. desember 2008 en aksjekapital bestående av 195 186 264 aksjer, hvorav 115 427 759 A-aksjer og 79 758 505 B-aksjer. Pålydende per aksje for begge aksjeklassene er 1,00 krone. Oslo kommune er største eier med en samlet eierandel på 53,73 prosent, og Fortum Forvaltning AS, eid av energiselskapet Fortum notert på Helsingfors fondbörs, er nest største eier med 34,10 prosent. Det har ikke vært endringer i Oslo kommunes og Fortums eierskap gjennom året. Ved utgangen av 2008 var antall aksjeeiere 7566.

Stemmeretts- og eierforhold
A-aksjene gir én ordinær stemmerett per aksje. B-aksjene gir ikke ordinær stemmerett. Konsernet har ikke eierbegrensninger utover det som er fastlagt i norsk konsesjonslovgivning. Begge aksjeklassene har lik rett til utbytte. Stemmerettsforskjellen har historisk vært reflektert i en prisdifferanse mellom aksjeklassene og innebærer en forskjellsbehandling av aksjonærene. Prisdifferansen har imidlertid blitt vesentlig redusert de siste årene. Styret har tidligere sondert muligheten for en sammenslåing av selskapets to aksjeklasser. Hafslunds største eier har imidlertid signalisert at de ikke vil støtte en sammenslåing.

Tilbakekjøp av aksjer og aksjeordninger for ansatte
Generalforsamlingen vedtok den 6. mai 2008 å gi styret fullmakt på vegne av Hafslund ASA til å foreta erverv av egne B-aksjer primært til bruk i programmer rettet mot de ansatte i Hafslund ASA og datterselskaper av Hafslund ASA. Ervervet er begrenset til to prosent av selskapets aksjekapital. Fullmakten gjelder fram til ordinær generalforsamling i 2009.

Alle ansatte i Hafslund-konsernet som var omfattet av inngått rammeavtale vedrørende lønnsoppgjøret våren 2007, ble i mai 2008 vederlagsfritt tilbudt opptil 102 B-aksjer i Hafslund ASA. Antallet aksjer var en konsekvens av selskapets resultat i 2007. Øvrige ansatte ble tilbudt å kjøpe opptil 100 B-aksjer til markedskurs med 20 prosent rabatt. Hafslund

Hafslunds største aksjonærer per 31. desember 2008

Navn	A-aksjer	B-aksjer	Total	% av total	Stemmeandel
Oslo Kommune	67 524 647	37 342 907	104 867 554	53,7 %	58,5 %
Fortum Forvaltning AS	37 853 110	28 706 339	66 559 449	34,1 %	32,8 %
Østfold Energi AS	5 201 416	3 938	5 205 354	2,7 %	4,5 %
MP Pensjon	-	1 564 000	1 564 000	0,8 %	0,0 %
Verdipapirfond Odin Norden	-	1 341 350	1 341 350	0,7 %	0,0 %
Verdipapirfond Odin Norge	-	689 800	689 800	0,4 %	0,0 %
Sum	110 579 173	69 648 334	180 227 507	92,3 %	95,8 %
Sum øvrige	4 848 586	10 110 171	14 958 757	7,7 %	4,2 %
Totalt antall aksjer	**115 427 759**	**79 758 505**	**195 186 264**	**100,0 %**	**100,0 %**

ønsker å stimulere ansatte til å delta i den langsiktige verdiskapingen av selskapet.

Totalt ble 164 366 B-aksjer overført til 103,00 kroner per aksje. Det vises til side 92 for oversikt over aksjer eid henholdsvis av styremedlemmer og konsernledelse. Per 31. desember 2008 var selskapets beholdning av egne B-aksjer 493 558. Selskapet eide ingen A-aksjer. Dette tilsvarer 0,25 prosent av totalt antall utestående aksjer. Konsernet har ingen fullmakter til utstedelse av egne aksjer.

Investor Relations

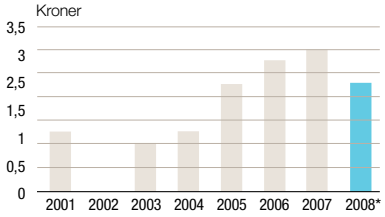
Hafslund holder aksjonærer, banker og finansmarkedet for øvrig orientert om viktige utviklingstrekk gjennom års- og kvartalsrapporter samt meldinger til børs og medier. I tillegg holder Hafslund jevnlige møter med investorer og analytikere og har egne investorsider på hafslund.no. Det har i løpet av 2008 vært god interesse for Hafslund blant norske og utenlandske investorer.

RISK – Hafslund-aksjen (gjelder kun norske aksjonærer)

RISK-justering av aksjer utgikk fra og med regnskapsåret 2006 og ble erstattet av aksjonærmodellen. Aksjonærmodellen går ut på at utbytte og gevinster som overstiger en viss avkastning (skjermingsrente) satt av Finansdepartementet, skal beskattes på aksjonærens hånd med 28 prosent.

Skattemessig verdi utgjør kostpris for aksjen (eventuelt oppjustert inngangsverdi for aksjer ervervet før 1. januar 1989) pluss akkumulert RISK for eierperioden, eventuelt korrigert for utbytte i kjøps- og salgsåret. Aksjonærer som kan benytte seg av oppregulert inngangsverdi per 1. januar 1992, skal bruke 27,50 kroner for A-aksjen og 30,04 kroner for B-aksjen. Av kostpris for aksjer i tidligere Hafslund Nycomed ASA skal 20 prosent henføres til Hafslund ASA.

Utbytte per aksje

* Styrets forslag til utbytte for regnskapsåret 2008.

Som følge av salg av aksjer i REC ble det på ordinær generalsforsamling 2007 vedtatt et ekstraordinært utbytte på 15,00 kroner per aksje

Kontaktinformasjon / Finansiell kalender

Analytikere som følger selskapet

- **ABG Sundal & Collier**
  Petter Nystrøm tlf. +47 22 01 61 35
- **Carnegie**
  John A. Schj. Olaisen tlf. +47 22 00 93 51
  Marius Gaard tlf. +47 22 00 93 57
- **Fondsfinans**
  Håkon Levy tlf. +47 23 11 30 47
- **Orion Securities**
  Monika Palaikyte tlf. +370 52 46 19 66
- **Pareto Securities**
  Marianne Blaauw tlf. +47 22 87 87 43
- **SEB Enskilda**
  Viktor E. Jakobsen tlf. +47 21 00 86 31
  Truls K. Engene tlf. +47 21 00 85 59

Se oppdatert kontaktinformasjon og
e-postadresser på hafslund.no

Investorkontakter

- **Lars Ove Johansen**
  Investorkontakt
  Tlf. +47 992 91 460
  E-post: lars.ove.johansen@hafslund.no

- **Karen Onsager**
  Konserndirektør
  Kommunikasjon og samfunnsansvar
  Tlf. +47 920 87 007
  E-post: karen.onsager@hafslund.no

Finansiell kalender 2009

- 6. mai: Ordinær generalforsamling*
- 6. mai: Resultat for 1. kvartal (offentliggjøring)
- 7. mai: Presentasjon 1. kvartal
- 15. juli: Resultat for 2. kvartal
- 27. oktober: Resultat for 3. kvartal

* Utbetaling av utbytte finner sted innen to uker etter generalforsamlingen 6. mai.

Hafslunds aksjekursutvikling

Aksjekursutvikling for Hafslund A- og B-aksjer indeksert til 2. januar 2004, justert for utbytte, sammenliknet med utviklingen av hovedindeksen (OSEBX) på Oslo Børs.

Risikohåndtering

For å lykkes som leverandør av framtidens energiløsninger og -infrastruktur er Hafslund avhengig av å være i forkant og ha et bevisst forhold til det risikobildet konsernet og virksomhetsområdene til enhver tid står overfor.

Målrettet risikostyring, velfungerende kriseberedskap og god intern kontroll er viktig for at Hafslund skal kunne realisere sine mål. Risiko og krise er to sider av samme sak. Derfor har Hafslund samordnet prosessen med risikokartlegging og oppdatering av kriseberedskapsplanverk. Målet med risikostyringen i Hafslund er å identifisere risiko og muligheter og styre disse innenfor konsernets risikoappetitt og i tråd med vedtatte strategier. Tanken om å la investorene ta del i risikoeksponering mot kraftmarkedet er videreført, og Hafslund ligger åpent eksponert mot kraftpris i forhold til kontantstrøm fra produksjonsvirksomheten. Aktiv posisjonstaking i finansmarkedene forekommer kun i forhold til kraftprisrisiko.

2008 har vært et turbulent år i finansmarkedene. Hafslund har i likhet med mange andre aktører måttet tåle tap på finansielle instrumenter, og selskapet har fått prøvd holdbarheten av risikostyringen. Året har blant annet vært preget av gjennomgående lave kraftpriser i Hafslunds forsyningsområde, samt en betydelig reduksjon i børsverdien på konsernets aksjepost i solenergiselskapet Renewable Energy Corporation (REC). Hafslund har likevel vært godt rustet for å tåle krisen, ikke bare i kraft av å være en finansielt solid aktør, men også fordi konsernet har jobbet med forebyggende tiltak. Allerede for flere år siden ble det etablert en langsiktig kommittert trekkrettighet for å sikre likviditet i perioder hvor tilgang på finansiering i de normale lånemarkedene er mangelfull.

Hafslund er ledende innenfor mange områder, men konsernet er i stadig utvikling og erkjenner viktigheten av kontinuerlig forbedring og forebygging av uønskete hendelser. Hafslund jobber aktivt på flere fronter med kvalitetssikring av viktige prosesser, arbeidsflyt og rutiner i konsernet. Et eksempel er Qualitas, som foreløpig har vært konsentrert om forretningsområdet Marked. Qualitas er et kvalitetsprosjekt basert på Lean-metodikk og kan vise til gode resultater.

Hafslund har gjennom året ytterligere forsterket interessen for virksomhetens samfunnsansvar. Konsernet bidrar positivt til miljøet blant annet gjennom produksjon av strøm og varme basert på rene og fornybare energikilder. Risikoforebygging i Hafslund skal innrettes mot å minimere negative konsekvenser først og fremst for mennesker og miljø, i tillegg til konsernets omdømme og økonomi. Risiko for miljøuhell skal kartlegges ved alle anlegg, og risikoreduserende tiltak gjennomføres om nødvendig. Hafslunds beredskap skal være godt dimensjonert og våre ansatte trenet for å håndtere et eventuelt miljøuhell. All virksomhet i Hafslund skal skje i henhold til gjeldende lov, og alle ansatte skal handle i tråd med konsernets kjerneverdier og etiske retningslinjer. Gjennom medlemskap i organisasjonen Initiativ for etisk handel (IEH) har Hafslund innført etiske retningslinjer i forhold til leverandører. Dersom brudd på lov eller retningslinjer likevel skulle forekomme, har Hafslund etablert rutiner for varsling, herunder en uavhengig varslingskanal.

Rammeverk, ansvar og organisering
Styret i Hafslund ASA legger de grunnleggende premisser for risikostyringen i konsernet gjennom årlig vedtak av retningslinjer og rammer. Overordnete retningslinjer omfatter prioriteringer, strategier og grunnprinsipper for styring av risiko i tillegg til toleransegrenser for viktige risikoklasser. For sentrale finansielle risikofaktorer som kraft-, rente- og valutarisiko er risikotoleranse fastsatt i form av rammer for maksimal tillatt eksponering. Utnyttelse av risikorammer rapporteres sammen med utviklingen i konsernets risikobilde til ledelsen som et ledd i konsernets løpende ledelsesrapportering.

Hovedprinsippet i Hafslund er at risikoansvar skal ligge nærmest mulig det sted der risiko oppstår. Den operative linjeledelsen har hovedansvaret for identifisering og oppfølging av risiko samt etterlevelse av rammer innenfor sin virksomhet. Ved å engasjere de enkelte forretningsenhetene i risikoarbeidet ønsker Hafslund å øke kunnskapsnivået og bevisstheten omkring risiko og aktuelle forbedringsbehov. Til hjelp i arbeidet med å identifisere, måle og sammenstille risiko har Hafslund utviklet og tatt i bruk en enkel rapporteringsmodell

for operasjonell risiko. Alle enheter over en viss størrelse rapporterer årlig inn et oppdatert risikobilde. Samtidig revideres konsernets kriseberedskapsplanverk, som på denne måten tar utgangspunkt i et levende risikobilde.

Finansielle risikofaktorer som kraftprisrisiko, renterisiko og valutarisiko har store likhetstrekk på tvers av forretningsområdene. Derfor er styring og utøvelse av risikomandater i tilknytning til denne type risiko tillagt Hafslunds sentrale finansfunksjoner. Samlingen av kompetanse rundt finansielle instrumenter og markeder sikrer en effektiv risikoforvaltning.

Risk manager i Hafslund har ansvaret for etablering og utvikling av et felles rammeverk og begrepsapparat for risikostyring i konsernet. Risikostyringsfunksjonen har videre ansvar for overordnet oppfølging av finansiell risiko, samt for sammenstilling og rapportering av et helhetlig risikobilde til konsernledelsen og styret.

Risikofaktorer

Finansiell markedsrisiko
Hafslunds markedsrisiko er i stor grad knyttet til utviklingen i kraftpriser, rente og enkelte sentrale aksje- og valutakurser. Hafslund driver ikke ren trading på de finansielle markedene, med unntak av en begrenset spekulasjonsvirksomhet i forhold til kraftpris.

Hafslund Venture er en finansiell investor innenfor sektorene alternativ og fornybar energi samt energirelaterte tjenester og teknologi. Hovedtyngden i investeringsporteføljen utgjøres som tidligere av eierandelen i REC. Aksjen er notert på Oslo Børs, og verdien av Hafslunds aksjepost påvirkes direkte av utviklingen i børskursen.

Flere av konsernets virksomhetsområder er eksponert for kraftpris. Både for produksjon, fjernvarme og marked påvirkes driftsresultatet av kraftprisene. Spesielt for kraftproduksjon er prisutviklingen viktig, da Hafslund bevisst har valgt å la produksjonsvolumet ligge åpent eksponert i forhold til utviklingen i kraftprisene. Konsernet er i mindre grad eksponert for risiko i tilknytning til andre råvarer som olje og gass samt utslippsrater.

Store deler av Hafslunds valutaeksponering ligger innenfor forretningsområdet Produksjon og varme. Kraftproduksjonsvirksomheten selger sin produksjon i euro på Nord Pool. Deler av denne valutaeksponeringen avsettes gjennom sikring. Konsernets pelletsvirksomhet forventes å få en betydelig del av sine inntekter i euro. Flere selskaper foretar eller vil foreta innkjøp i fremmed valuta, hovedsakelig dollar.

Konsernet er eksponert mot renterisiko gjennom renteendringer på selskapets lån, samt gjennom nettvirksomhetens inntektsramme som inneholder et vesentlig renteelement. Renterisiko styres for renteporteføljen som helhet, og målet er å holde sammensetningen av flytende og fast rente innenfor de rammer styret har godkjent.

For en mer utførlig beskrivelse og kvantifisering av markedsrisiko samt øvrig finansielle risikofaktorer henvises til note 3 i årsregnskapet.

Øvrige innsatsfaktorer med finansielt liknende karakter
Som følge av satsingen på fornybar energi er konsernet i økende grad eksponert for risiko i tilknytning til innsatsfaktorer med finansielt liknende karakter. Dette gjelder spesielt for forretningsområdet Produksjon og varme, og omfatter faktorer som for eksempel avfallsbasert brensel og treråstoff. Hafslund har opprettet et diskusjonsforum på tvers av konsernet, der markedsutvikling og strategier for denne type faktorer spesielt er gjenstand for vurdering.

Likviditets- og kredittrisiko
Hafslund har til enhver tid betydelige utestående fordringer mot selskapets kunder. Kundemassen består hovedsakelig av mindre privatkunder, og tap på fordringer har historisk sett vært lave. For finansielle motparter har Hafslund fastsatt retningslinjer som angir minste kredittrating, og praktiserer som et supplement løpende vurdering av motparters sunnhet. I tillegg søker konsernet å spre transaksjoner på flere motparter.

Likviditetsrisiko oppstår dersom det ikke er samsvar mellom kontantstrøm fra virksomheten og finansielle forpliktelser. Hafslunds kontantstrøm varierer naturlig med blant annet produksjonsvolum og kraftpriser, og konsernet etablerte derfor for flere år siden langsiktige kommitterte trekkrettigheter. Til tross for et stramt finansmarked har Hafslund den siste tiden lykkes i emisjoner av både obligasjons- og sertifikatlån.

Regulatorisk risiko
Hafslunds virksomhet, og da særlig produksjons-, fjernvarme- og nettvirksomheten, er i stor grad gjenstand for offentlig regulering. Reguleringsendringer representerer risiko for konsernet. For produksjonsvirksomheten gjelder dette spesielt særskatter, avgifter og regulering av vassdragene, samt øvrige konsesjonsvilkår. For fjernvarmevirksomheten er det knyttet en viss risiko til prisbildet ved at pris settes ut fra kundens alternativkostnad ved elektrisk oppvarming. Det særegne for nettvirksomheten er at selskapets inntekter blir bestemt ut ifra en fastsatt inntektsramme. Norges vassdrags- og energidirektorats gjeldende økonomiske regulering gjør det vanskelig å forutsi framtidig inntektsramme, og dermed også framtidig avkastning på investeringer i nettet. Hafslund mener derfor at nåværende regime ikke er tilfredsstillende. Signaler fra flere hold tyder på økt oppmerksomhet omkring konsekvensene av gjeldende økonomiske reguleringsmodell. Hafslund jobber aktivt sammen med flere av de andre større energiselskapene for å realisere en modell som sikrer forutsigbarhet og et langsiktig bærekraftig økonomisk grunnlag for nettvirksomheten.

Av forslag til forskrift fra Olje- og energidepartementet (OED) om regulering av egenbemanning i konsesjonspliktig virksomhet framgår at det i begrenset grad vil være anledning for netteier til å kjøpe nødvendige tjenester knyttet til den regulerte nettvirksomheten. Forslaget vil innebære endringer i nettbransjens rammevilkår og vil også kunne påvirke bemanning og organisering innenfor produksjons- og fjernvarmevirksomheten. Hafslund har i likhet med bransjen for øvrig meldt tilbake til departementet at forskriften synes unødvendig, og at konsekvensene vil være svekket styring og kontroll i tillegg til redusert effektivitet og økte kostnader. OED har også foreslått enkelte endringer i energiloven, blant annet et forbud mot salg og tilbakeleie av eiendom som er relatert til elektriske anlegg. I tillegg foreslås det en endring i konsesjonsvilkårene fra dagens krav om at konsesjonær må bygge og drive, til forslaget om at konsesjonær må bygge, eie og drive. Lovforslaget kan vanskeliggjøre rasjonelle driftskonsepter på tvers av eierskap, og kan også medføre bemanningskrav. Det er foreløpig uklart om og når forslaget til forskrift og de foreslåtte endringer i energiloven vil bli vedtatt.

Operasjonell risiko
Hafslund kartlegger årlig risiko innenfor alle sentrale virksomhets- og stabsområder i konsernet. Risiko beregnes som kombinasjon av sannsynlighet og konsekvens og kategoriseres i en tradisjonell risikomatrise. En full risikokartlegging ble sist gjennomført våren 2008, og det ble da innrapportert 113 risikoscenarier. Status for tiltak og effekt på risiko følges opp halvårlig, og det er allerede igangsatt eller gjennomført mange virkningsfulle risikoreduserende tiltak. Innrapporterte risikoscenarier relaterer seg til en rekke større og mindre løpende problemstillinger i forhold til forretningsdriften i virksomhetene. Blant annet er følgende sentrale risikoforhold av operasjonell karakter av betydning for virksomheten i konsernet:

Innenfor Produksjon og varme vil driftsavbrudd medføre en betydelig økonomisk risiko for flere av selskapene. Et eksempel er skade på turbin i selskapets vannkraftproduksjonsanlegg, som vil kunne medføre at produksjonsvirksomheten ikke fullt ut får utnyttet vannressursen. Driftsavbrudd er likeledes forbundet med kostnader for selskapets distribusjonsvirksomhet innenfor Fjernvarme og Nett.

Driftsavbrudd, feil eller sikkerhetsbrudd hos sentrale stabsfunksjoner, som for eksempel IKT, kan være kritisk for operativ virksomhet i konsernet. Hafslund legger derfor vekt på klarlegging av ansvarsforhold og forebygging av avbrudd. Som et ledd i dette finnes blant annet en egen IKT-sikkerhetspolicy i konsernet.

Tilstrekkelig bemanning og riktig kompetanse i konsernet er viktig. Hafslund er en attraktiv arbeidsgiver, men er avhengig av høykompetente ansatte innenfor yrkesgrupper som de siste årene har vært preget av mangel på arbeidskraft. I kjølvannet av finanskrisen er det ventet at risiko knyttet til bemanning vil reduseres noe.

Operasjonell risiko kan i større eller mindre grad avdekkes gjennom forsikring. Hafslund har blant annet forsikringer for ødeleggelser i egne produksjons- og nettanlegg forårsaket av for eksempel naturskader eller brann, ansvarsforsikringer for skade forvoldt overfor tredjepart og kriminalitetsforsikring som dekker formuestap som følge av straffbare handlinger.

Hovedtall for resultatenhetene

	Kraftproduksjon			Fjernvarme			Nett		
Millioner kroner	**2008**	2007	2006	**2008**	2007	2006	**2008**	2007	2006
Resultat									
Salgsinntekter	**1 001**	635	1 146	**691**	562	31	**3 352**	3 194	3 305
Andre (tap)/gevinster netto	**(35)**	(42)	(79)						
Varekostnader				**(311)**	(282)	(16)	**(1 463)**	(1 330)	(1 310)
Personalkostnader	**(22)**	(18)	(17)	**(49)**	(52)		**(129)**	(121)	(121)
Andre driftskostnader	**(185)**	(126)	(120)	**(105)**	(76)	(6)	**(893)**	(861)	(738)
Driftsresultat før avskrivninger	**758**	449	931	**226**	151	9	**868**	883	1 137
Driftsresultat	**713**	406	888	**96**	14	6	**322**	354	624
Andre nøkkeltall									
Investeringer eksklusive oppkjøp	**110**	47	20	**403**	225	13	**541**	445	334
Driftsmidler & immaterielle eiendeler	**3 944**	3 889	4 030	**3 888**	3 597	93	**9 496**	9 490	9 855
Engasjert kapital	**5 077**	5 002	4 712	**3 820**	3 504	452	**9 781**	9 445	9 159
Antall ansatte	**25**	25	19	**57**	59	1	**180**	171	177

	Strømsalg			Venture			Annen fornybar energi		
Millioner kroner	**2008**	2007	2006	**2008**	2007	2006	**2008**	2007	2006
Resultat									
Salgsinntekter	**5 121**	3 629	4 852	**904**	596	282	**23**	1	
Andre (tap)/gevinster netto	**(24)**	69	(83)	**(15 597)**	12 327	10 570			
Varekostnader	**(4 623)**	(3 184)	(4 327)	**(519)**	(309)	(99)	**(16)**		
Personalkostnader	**(48)**	(55)	(51)	**(124)**	(122)	(77)	**(6)**	(4)	
Andre driftskostnader	**(202)**	(183)	(209)	**(236)**	(186)	(76)	**(31)**	(12)	(1)
Driftsresultat før avskrivninger	**224**	275	182	**(15 573)**	12 305	10 600	**(30)**	(15)	(1)
Driftsresultat	**216**	267	174	**(15 654)**	12 251	10 564	**(44)**	(16)	(1)
Andre nøkkeltall									
Investeringer eksklusive oppkjøp	**3**	1	14	**196**	308	81	**419**	187	
Driftsmidler & immaterielle eiendeler	**1 109**	1 116	1 137	**509**	648	682	**764**	360	105
Engasjert kapital	**2 207**	2 293	1 887	**6 858**	20 366	12 796	**715**	361	91
Antall ansatte	**76**	82	73	**169**	115	111	**8**	1	

	Annen virksomhet			Elimineringer			Konsern		
Millioner kroner	**2008**	2007	2006	**2008**	2007	2006	**2008**	2007	2006
Resultat									
Salgsinntekter	**636**	1 280	602	**(671)**	(1 272)	(419)	**11 056**	8 625	9 799
Andre (tap)/gevinster netto	**(100)**	142	495		540		**(15 757)**	13 036	10 903
Varekostnader	**31**	(4)		**215**	81	71	**(6 685)**	(5 029)	(5 680)
Personalkostnader	**(384)**	(318)	(299)	**73**	50	(11)	**(688)**	(641)	(576)
Andre driftskostnader	**(380)**	(350)	(313)	**384**	602	359	**(1 650)**	(1 192)	(1 103)
Driftsresultat før avskrivninger	**(197)**	750	484			1	**(13 723)**	14 799	13 343
Driftsresultat	**(223)**	630	419				**(14 574)**	13 908	12 674
Andre nøkkeltall									
Investeringer eksklusive oppkjøp	**18**	65	114				**1 742**	1 367	716
Driftsmidler & immaterielle eiendeler	**920**	654	537				**20 514**	20 020	16 460
Engasjert kapital	**(1 447)**	(810)	(1 075)				**26 831**	40 468	28 849
Antall ansatte	**472**	422	565				**987**	875	946

Nøkkeltall konsern

	Definisjon	Enhet	2008	2007	2006
Resultat eksklusive rec					
Salgsinntekter		millioner kroner	**11 056**	8 624	9 799
Driftsresultat før avskrivninger		millioner kroner	**2 189**	2 601	2 717
Driftsresultat		millioner kroner	**1 338**	1 710	2 048
Driftsmargin	1	prosent	**12**	20	21
Resultat før skatt og avhendet virksomhet		millioner kroner	**654**	1 265	1 716
Årsresultat		millioner kroner	**622**	1 140	1 024
REC resultateffekt driftsresultat		millioner kroner	**(15 912)**	12 198	10 626
REC resultateffekt årsresultat		millioner kroner	**(16 537)**	12 198	10 626
Kontantstrøm					
Netto kontantstrøm fra driften	2	millioner kroner	**1 085**	140	1 467
Avkastning eksklusive rec					
Egenkapitalavkastning (ROE)	3	prosent	**7,2**	14,5	19,6
Avkastning engasjert kapital (ROCE)	4	prosent	**6,2**	8,3	12,2
Kapitalforhold pr. 31.12.					
Totalkapital		millioner kroner	**30 608**	43 452	32 969
Engasjert kapital	5	millioner kroner	**26 831**	40 468	28 849
- hvorav REC markedsverdi		millioner kroner	**4 542**	19 430	12 016
Egenkapital		millioner kroner	**12 445**	27 935	17 575
Egenkapitalandel	6	prosent	**41**	64	53
Netto rentebærende gjeld	7	millioner kroner	**11 426**	10 102	9 379
Ubenyttede trekkfasiliteter		millioner kroner	**4 099**	4531	4665
Andel flytende lån		prosent	**63**	66	50
Aksjerelaterte nøkkeltall					
Antall A-aksjer		i tusen	**115 428**	115 428	115 465
Antall B-aksjer		i tusen	**79 759**	79 759	79 759
Antall egne B-aksjer		i tusen	**493**	230	399
Antall egne A-aksjer		i tusen			37
Aksjekurs per 31.12. A-aksje		kroner	**68,50**	156,00	123,00
Aksjekurs per 31.12. B-aksje		kroner	**67,50**	156,00	116,50
Børsverdi		millioner kroner	**13 291**	30 449	23 494
Resultat per aksje eksklusive REC	8	kroner	**3,19**	5,84	5,25
Kontantstrøm per aksje fra driften	9	kroner	**5,6**	0,7	7,5
Utbytte per aksje		kroner	**2,25**	3,00	2,75
Utdelingsforhold	10	prosent	**71**	51	52
Annet					
Antall ansatte			**987**	875	946

Nøkkeltall konsern forts.

	Definisjon	Enhet	2008	2007	2006
Kraftproduksjon					
Salgspris		øre/kWh	**31,5**	21,2	37,3
Produksjonsvolum		GWh	**3 248**	3 123	3 029
Produksjon i % av normalproduksjon	11	prosent	**110**	106	106
Fjernvarme					
Salgspris		øre/kWh	**64,9**	67,1	47,2
Produksjonskostnad		øre/kWh	**26,1**	29,1	
Produksjonsvolum		GWh	**1 192**	1 064	70
Nett					
NVE-kapital 31.12.		millioner kroner	**5 635**	5 486	5 644
Inntektsramme (eks. overføringskostnader)		millioner kroner	**1 989**	2 088	2 177
Antall kunder 31.12		i tusen	**538**	533	527
Strømsalg					
Volum privatmarkedet		GWh	**8 388**	8 207	7 957
Antall kunder privatmarkedet		i tusen	**583**	564	565
Volum bedriftsmarkedet		GWh	**4 548**	4 555	3 285
Antall kunder bedriftsmarkedet 31.12		i tusen	**55**	54	48
Annen virksomhet - salgsinntekter					
Eiendomsforvaltning			**137**	712	78
Kunde og faktureringstjenester			**357**	325	287
Stab og støttetjenester			**120**	120	150
Krafthandel			**5**	116	88
Øvrig			**17**	17	
Sum salgsinntekter		millioner kroner	**636**	1 280	602
Annen virksomhet - driftsresultat					
Eiendomsforvaltning			**16**	556	266
Kunde og faktureringstjenester			**82**	97	71
Stab og støttetjenester			**(243)**	(247)	(157)
Krafthandel			**(15)**	130	106
Finansielle derivater, tilkn. Selskap med mer			**22**	182	132
Øvrig			**(85)**	(89)	
Sum driftsresultat		millioner kroner	**(223)**	630	419

Definisjon

1. Driftsmargin = Driftsresultat/Driftsinntekter
2. Netto kontantstrøm fra driften = som definert i konsernets kontantstrømanalyse
3. Egenkapitalavkastning eksklusive REC = Årsresultat - resultateffekt REC/Gjennomsnittlig egenkapital inkl minoriteter
4. Avkastning engasjert kapital eksklusive REC = Driftsresultat - resultateffekt REC/Gjennomsnittlig engasjert kapital
5. Engasjert kapital = Egenkapital + netto rentebærende gjeld + netto skatteposisjoner
6. Egenkapitalandel = Egenkapital/Totalkapital
7. Netto rentebærende gjeld = Rentebærende gjeld - rentebærende fordringer og likvider
8. Resultat per aksje eksklusive REC = Majoritetens andel av årets resultat - resultateffekt REC/Gjennomsnittlig antall aksjer
9. Kontantstrøm per aksje fra driften = Netto kontantstrøm fra driften/Gjennomsnittlig antall aksjer
10. Utdelingsforhold = Utbytte per aksje/Resultat per aksje
11. Produksjon i forhold til gjennomsnittlig produsert volum de siste ti årene

Spareråd hjelper ikke bare kundene, men også klimaet.

Hafslund ønsker å bidra til at kundene bruker energi på en fornuftig måte. Det er altså ikke vårt mål at de bruker mest mulig av varene vi leverer. De beste rådene vi kan gi kundene, er hvordan de kan spare energi. I arbeidet for et bedre klima er det like viktig å bruke energi på en effektiv måte som å produsere energi fra fornybare kilder.

Bruk mindre varmtvann

Monter sparedusj hvis du ikke har. Sjekk også hvilken temperatur varmtvannsberederen er innstilt på.

Ytre miljø

I tråd med konsernets strategi har Hafslund de siste årene økt satsingen på fornybar og alternativ energi. Samtidig er konsernets forståelse av miljøpåvirkning fra egen drift blitt sterkere.

Om rapporteringen

Denne rapporteringen om samfunnsansvar er basert prinsipper og retningslinjer utarbeidet av organisasjonen Global Reporting Initiative (GRI), som arbeider for å fastsette en global rapporteringsstandard for bærekraftig virksomhet.

En indeks om samfunnsansvar på side 115 gir en oversikt over hvor i rapporten man kan finne de ulike indikatorene.

Data som er benyttet i denne rapporten, er innhentet internt i organisasjonen gjennom selskapenes års-, kvartals- og månedsrapportering samt rapportering til offentlige myndigheter i de tilfeller dette har vært pålagt. Rapporten omfatter alle majoritetseide selskaper i Hafslund som har hatt virksomhet i Norge i 2008.

Rapporteringen har ikke vært gjenstand for uavhengig sikring.

Selv om produksjonen av både varme og elektrisitet i stor grad er basert på fornybare energikilder, som gir en solid miljøgevinst sammenliknet med andre alternativer, er Hafslund klar over at heller ikke disse energiformene er uten miljøpåvirkning.

Her presenteres konsernets miljøfotavtrykk i 2008 og planene for ytterligere å redusere dette framover.

Miljøstyring

Effektiv miljøstyring er en naturlig del av Hafslunds samfunnsansvar. For bedre å kunne styre miljøpåvirkningen har konsernet vedtatt en miljøpolicy. Alle enheter i konsernet plikter å følge denne policyen.

Hafslunds miljøpolicy

- Hafslund skal systematisk og kontinuerlig forbedre sin innsats for miljøet og begrense miljøpåvirkningene av virksomheten. Det skal legges vekt på en bærekraftig utnyttelse av naturressursene.
- Hafslund skal bidra til økt produksjon av miljøvennlig energi og tilstrebe effektive distribusjonsløsninger som reduserer miljøbelastningene.
- Hafslund skal videreutvikle produkter og tjenester som stimulerer til en mer bærekraftig energibruk.
- Hafslunds ansatte skal gjennom medvirkning, kompetanseoppbygging og gode rutiner motiveres til å etterleve Hafslunds miljøpolicy. Det legges vekt på å fremme en bedriftskultur som tar hensyn til det ytre miljø, der det stimuleres til positive bidrag.
- Hafslund skal stille krav til samarbeidspartnere og leverandører slik at disse stimuleres til å bedre sin egen miljøpåvirkning.
- Hafslund skal som et minimum etterleve alle lovbestemte krav og lokale bestemmelser.
- Hafslund skal informere om miljøarbeidet og miljøpåvirkningen av konsernets virksomhet på en åpen og tillitsvekkende måte og ha en aktiv dialog om miljøspørsmål med konsernets interessenter.

For å sikre at Hafslund etterlever miljøpolicyen er det igangsatt en rekke tiltak. I tillegg er Hafslund godt i gang med å sertifisere de selskapene i konsernet som har størst påvirkning på miljøet. Hafslund Fjernvarme er sertifisert i henhold til miljøstandarden ISO 14001. Dette selskapet står for hoveddelen av konsernets energibruk og utslipp til luft. I 2009 planlegges det også at Hafslund Miljøenergi sertifiseres etter den samme standarden.

For å holde kontroll på konsernets miljøpåvirkning benyttes en rekke overvåkings- og rapporteringssystemer. Utslippene ved avfallsforbrenningsanleggene er overvåket 24 timer i døgnet med kontinuerlige målinger. Overskrides et miljøparameter, blir tiltak iverksatt umiddelbart. I løpet av 2009 vil Hafslund ta i bruk et nytt web-basert miljø- og klimaregnskapssystem hvor alle miljødata i konsernet samles og bearbeides på ett sted. Konsernet har i 2008 satt av økte ressurser til å håndtere og koordinere miljøarbeidet.

Miljøpåvirkning fra kjernevirksomheten

Hafslunds energiproduksjon – et miljøvennlig utgangspunkt

Hafslunds kraftproduksjon er i hovedsak basert på vannkraft (elvekraft), som helt er uten utslipp til luft og med svært små øvrige miljøkonsekvenser. Et viktig samfunnsansvar for Hafslund er å utnytte vannressursene i Glommavassdraget på en optimal måte og unngå at vann som kan benyttes til kraftproduksjon, går til spille. Dette krever god vedlikeholdsplanlegging og effektiv styring av produksjonsanleggene. Produksjonstilgjengeligheten ved konsernets kraftstasjoner i Glomma var i 2008 99,87 prosent, mot 99,83 prosent i 2007.

En liten andel av kraftproduksjonen i 2008 kom fra det nystartete energigjenvinningsanlegget BioEl i Fredrikstad, som er basert på forbrenning av restavfall. Denne vil øke i 2009.
De delene av kjernevirksomheten som har miljøpåvirkning av betydning, er i hovedsak knyttet

til produksjon av varme. Forbrenning av restavfall, biomasse og bruk av varmepumper utgjør de største delene av grunnlasten. Ved å forbrenne restavfall, som er den avfallsfraksjonen som er igjen etter gjenbruk og materialgjenvinning, tas det vare på en ressurs som ellers ville ha gått tapt. Dessuten reduseres både utslipp av klimagasser og øvrige miljøbelastninger betydelig sammenliknet med det å deponere avfallet. Det benyttes moderne renseteknologi, og utslippene til luft er derfor svært lave.

Uten Hafslunds fjernvarmeforsyning måtte man ha dekket opp varmebehovet med andre, og som oftest, miljømessig langt verre løsninger. Fyringsolje ville da ha blitt benyttet i mange mindre og eldre anlegg, med dertil økt miljøbelastning, både med tanke på utslipp av klimagasser og lokal forurensing (primært støv og NO_x). Fjernvarme anses også av mange som et mer miljøvennlig alternativ for oppvarming enn elektriske panelovner.

Hafslunds energiproduksjon er i stor grad basert på fornybare energikilder og gir en solid miljøgevinst sammenliknet med andre alternativer, både med hensyn til klimagasser og lokale utslipp. Likevel etterlater Hafslund et miljøfotavtrykk som konsernet tar alvorlig og som ytterligere skal reduseres.

Energibruk og utslipp av klimagasser
Hafslunds utslipp av klimagasser stammer i første rekke fra selskapets produksjon av varme i Oslo, på Gardermoen og i Fredrikstad. Grunnlasten utgjøres av forbrenning av restavfall, biomasse og varmepumper. Elektrisitet benyttes i perioder med lav pris. Olje og gass benyttes for å dekke topplasten i kalde perioder. Figur 1 viser energikildene som inngår i selskapets varmeproduksjon de siste to årene.

Utslippene av klimagasser fra denne delen av virksomheten utgjorde i alt cirka 95 000 tonn CO_2-ekvivalenter i 2008. Fordelt over konsernets totale energiproduksjon utgjør dette 21 gram CO_2, eller 73 gram per kWh produsert varme. I 2007 var utslippene til sammenlikning 81 gram per kWh produsert varme. Reduksjonen skyldes i hovedsak ny varmeproduksjon basert på avfall i Fredrikstad. Til sammenlikning gir bruk av fyringsolje et utslipp på cirka 230 gram per kWh, og gjennomsnittet for EUs kraftproduksjon ligger på rundt 400 gram per kWh.

Klimagassutslippene fra Hafslunds øvrige kjernevirksomhet er i første rekke ikke–planlagte utslipp av svovelheksafluorid (SF_6) og kjølemediet R134a. SF_6 benyttes av Hafslund Nett som isolasjons- og brytemedium i koplingsanlegg. Gassen er regulert i Kyotoavtalen og er en svært kraftig drivhusgass, hele 23 900 ganger sterkere enn CO_2. Årsaken til at SF_6-gass blir benyttet i høyspenningsanlegg, er at anleggene kan bli bygd meget kompakt, noe som ofte er helt nødvendig av plasshensyn. Dette er spesielt viktig når Hafslund Nett for tiden øker spenningen i regionalnettet i Oslo. SF_6-gassen forbrukes normalt ikke i anleggene, men skal være kapslet inne i anleggene for å kunne opprettholde anleggenes tekniske yteevne. I 2008 hadde Hafslund anlegg som inneholdt cirka 20 000 kg SF_6, og utslippene var 63 kg, mot 88 kg i 2007. Hafslunds langsiktige mål er å redusere disse utslippene til et minimum.

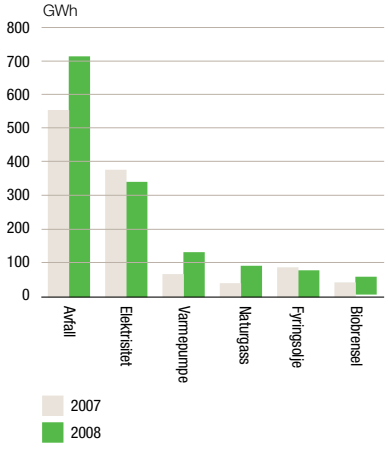
Som kjølemedium i varmepumpene benyttes R134a (tetrafluoretan). Gassen er ikke giftig, men er en kraftig drivhusgass dersom den slipper ut gjennom mindre lekkasjer. I 2008 var utslippene 874 kg, mot drøyt 200 kg i 2007.

Fordelingen av kildene for Hafslunds utslipp av klimagasser fra kjernevirksomheten er vist i figur 3 (side 108).

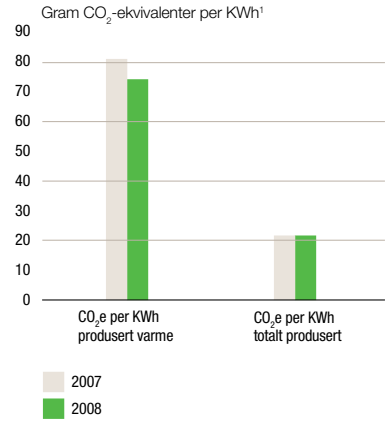
Hafslunds mål er å redusere utslippene av klimagasser ytterligere i årene som kommer, blant annet gjennom fortsatt å øke andelen fornybare energikilder i varmeproduksjonen, som pellets og/eller annen biomasse i tillegg til varmepumper og forbrenning av restavfall. Hafslund har også konkrete planer om å øke leveransene av fjernvarme i Oslo betydelig de kommende årene. Det langsiktige målet er at det aller meste av fjernvarmeenergien skal være basert på fornybar energi, se figur 4 (side 109). Hafslund Fjernvarme vil derfor legge en plan for å erstatte dagens forbruk av fossile energikilder til spisslast med fornybare energikilder som for eksempel biofyringsolje. Dette avhenger av at både markedet og produktene utvikles de kommende årene.

Øvrige utslipp til luft
Hafslunds forbrenningsanlegg har også utslipp til luft av mer lokal og regional karakter, som støv/partikler, NO_x og SO_2. Utslippene renses i moderne renseanlegg. Anleggene har strenge utslippskrav som man tilstreber å overholde til

1: Energikilder
i Hafslunds varmeproduksjon

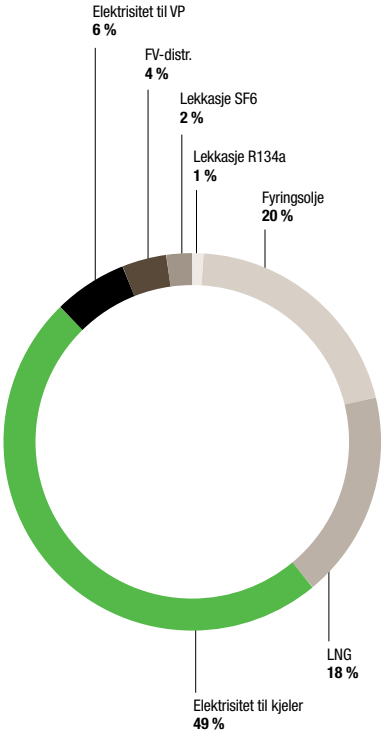

2: CO_2-utslipp
fra Hafslunds energiproduksjon

[1] Enhet for å sammenlikne ulike klimagassers virkning på klima.

3: Kilder til utslipp av klimagasser

enhver tid. Alle verdier rapporteres løpende til lokale miljømyndigheter. For en total oversikt, se nøkkeltall s. 110.

Nett-tap
Tap av energi i overføringsnettet er en samfunnsøkonomisk kostnad, og det er derfor viktig å sikre effektiv kraftoverføring med lavest mulig energitap. Nett-tapet i Hafslund Nett var i 2008 1104 GWh, mot 1056 GWh i 2007 og 1085 GWh i 2006. Dette tilsvarer i underkant av én prosent av Norges kraftproduksjon i løpet av et år. Hafslund er et av nettselskapene i Norge med lavest prosentvise nett-tap og færrest avbrudd. Størrelsen på nett-tapet indikerer hvor viktig det er å holde tapet på et lavest mulig nivå. Den observerte økningen fra 2007 skyldes blant annet økt overført volum.

For å redusere tapene er det viktig med et vedlikeholds- og investeringsnivå som sikrer samfunnsøkonomisk effektivitet. Hafslund jobber kontinuerlig med å redusere nett-tap, og det stilles strenge krav til komponenter og utstyr slik at nett-tapet minimaliseres. Den planlagte 132 kV-utbyggingen i Oslo sentrum vil alene redusere tapene i nettet med over 30 GWh per år.

Avfall
De største avfallsfraksjonene fra Hafslunds kjernevirksomhet er askefraksjoner fra forbrenningsanleggene. Deponering og bruk av denne asken er strengt regulert. All aske som ikke kan deponeres på ordinære avfallsdeponier, går til NOAHs anlegg for uorganisk farlig avfall på Langøya utenfor Holmestrand. Asken benyttes her til nøytralisering av annet farlig avfall, for eksempel syrer. Askeavfallet effektiviserer prosessene på Langøya og reduserer bruk av andre råvarer og innsatsfaktorer.

I alt ble det kjørt bort 9495 tonn bunnaske og 8303 tonn flyveaske fra forbrenningsanleggene.

Uønskete miljøhendelser
Med uønskete miljøhendelser menes ikke-planlagte hendelser som kan påvirke miljøet. I hovedsak har Hafslund følgende kategorier hendelser:
- Overutslipp til luft fra forbrenningsanlegg
- Utslipp av kabelolje til grunnen (lekkasjer)
- Utslipp av kjølemedium fra varmepumper (lekkasjer)

Med ujevne mellomrom inntreffer kortvarige overutslipp ved forbrenningsanleggene. Avvikene blir behandlet umiddelbart, og de lokale miljømyndighetene blir rutinemessig informert. Det har ikke vært overutslipp i 2008 som er vurdert til å ha hatt noen miljømessige konsekvenser av betydning.

Hafslund Nett har fortsatt en del høyspentkabler med olje som isolerende medium. Ved skade på denne type kabler kan olje lekke ut i grunnen. Kabeloljen som benyttes, er ikke karakterisert som direkte giftig. I grunnen brytes oljen kjemisk ned i løpet av cirka 30 dager, men den kan likevel påføre miljøet skader ved utslipp av større konsentrasjoner i sårbare miljøer som for eksempel drikkevannskilder og vassdrag med fisk. Totalt antall liter kabelolje utlekket i 2008 var 13 054 liter mot 11 336 liter i 2007. Dette er ikke en ønsket utvikling. Oljefylte kabler vil derfor i løpet av en periode på ti år bli byttet ut med plastisolerte kabler som ikke medfører miljøulemper ved skade.

Ikke planlagte utslipp av kjølemedium var i alt 874 kg.

Miljøpåvirkning fra egen drift

Eiendomsforvaltning
Hafslund eier eller leier eiendommer i Oslo, Akershus og Østfold. Noen av disse leies ut til eksterne leietakere. Hafslund benyttet selv i 2008 cirka 41 000 m^2. Energiforbruket i denne eiendomsmassen var i alt cirka 13 GWh, hvorav 1,3 GWh var fjernvarme. Det er observert en reduksjon i energiforbruket fra 2007 til 2008.

Det er iverksatt tiltak for ytterligere å redusere energibruken i Hafslunds bygninger. Økt energioppfølging er et viktig redskap i så måte. I hovedkontoret på Skøyen er det gjennomført tiltak for effektiv lysbruk og ventilasjon. Hafslunds eget energioppfølgingssystem Hafslund Online vil bli tatt aktivt i bruk i 2009 på flere av eiendommene. Energisparetiltak på IKT-utstyr vil også innvirke positivt.

Transport og kommunikasjon
Hafslund-konsernet disponerte i 2008 en stor bilflåte. I alt 700 uniformerte biler ble benyttet, hvorav den klart største andelen tilhører Infratek[2]. Totalt forbruk av bensin og diesel var henholdsvis 151 000 og 1 325 000 liter, hvilket

[2] Infratek het Hafslund Infratek i 2008. Hafslunds eierandel var 63 prosent i 2008.

Benyttede faktorer for beregning av Hafslunds CO_2-utslipp

Energikilde i varmeproduksjon	Benyttet CO_2-faktor (gram per kWh)	Kommentar
Forbrenning av restavfall	0	Selv om restavfallet også inneholder fossilt materiale som for eksempel plast, og således isolert sett medfører CO_2-utslipp, ville deponering av det samme avfallet gitt et enda høyere utslipp av klimagasser. I tillegg erstatter avfallet i dag fossile energikilder.
Biobrensel	0	Så lenge man antar skogbruk der tilveksten er større eller lik uttaket vil dette være en klimanøytral og bærekraftig energikilde.
Utkoplbar kraft til kjeler og øvrig forbruk av elektrisitet	140	Beregnet ut fra en nordisk kraftmiks, kilde Nordel 2007.
Fyringsolje	265	Kilde SFT
LNG	201	Kilde SFT

er på nivå med 2007. Hafslund har også en av landets største elbilparker som de ansatte kan benytte på kortere jobbreiser i Oslo-området.

Mange ansatte bruker egne kjøretøy på tjenestereiser. Forbruket av drivstoff til dette formålet er beregnet til 260 000 liter.

Konsernets ansatte hadde i alt cirka 1200 flyvninger i 2008. Dette medførte et utslipp av klimagasser på i alt 214 tonn. Tilsvarende tall i 2007 var 138 tonn. Alt CO_2-utslipp fra flyreiser er kompensert for ved kjøp av FN-godkjente klimakvoter.

Det er et klart mål å redusere miljøbelastningen fra transport. Dette ønsker Hafslund å oppnå gjennom følgende aktiviteter som det vil bli aktivt jobbet med i 2009:

- Redusere behovet for fysisk transport gjennom enda bedre tilrettelegging og utstyr for blant annet videokonferanser.
- Bedre tilpassing av den uniformerte bilparken til de reelle behovene.
- Velge de minst miljøbelastende bilene ved nye innkjøp.
- Opplæring i økonomisk kjørestil (”ecodrive”).

IKT

Hafslund har store serverparker, og energiforbruket for å drifte disse er stort. I 2008 ble det gjennomført en analyse for å avdekke mulige energibesparelser. En rekke tiltak ble identifisert og gjennomført, til dels med betydelige besparelser, og uten at ytelse eller pålitelighet ble berørt. I alt regner man med å spare 200 0000 kWh i året, og det med små investeringer. Det er planlagt ytterligere tiltak i 2009.

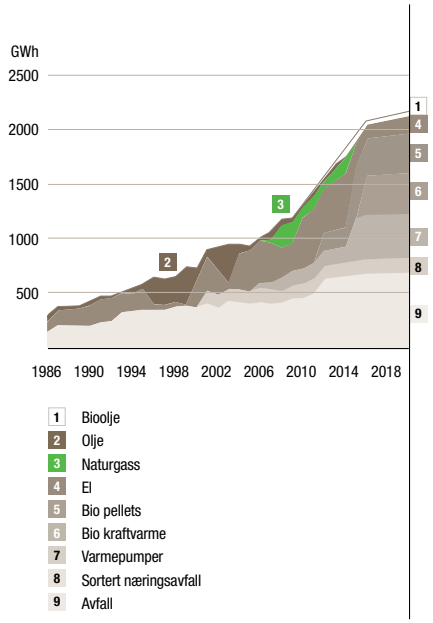
Innkjøpte tjenester

Hafslund er en stor innkjøper av ulike tjenester. Selskapet har som ambisjon å kartlegge miljøkonsekvensene av de viktigste innkjøpene. Dette er en lang prosess som ble startet høsten 2008. Som et første steg har Hafslund kartlagt forbruket av drivstoff til anleggsmaskiner og transport ved et av konsernets største byggeprosjekter noensinne, fjernvarmeledningen fra Klemetsrud til Oslo sentrum. Beregninger viser et samlet forbruk av diesel på cirka 24 millioner liter, noe som tilsvarer et CO_2-utslipp på 6400 tonn. Ledningen vil imidlertid gi et stort positivt miljøbidrag og raskt kompensere for utslippene i byggeperioden.

Mer enn en kraftleverandør

Hafslund ønsker fornøyde energikunder. Et bidrag til dette er å hjelpe kundene til å bruke energi mest mulig effektivt. Hafslund gjennomførte i 2008 flere aktiviteter for å oppnå dette. Den viktigste var konsernets strømsparekampanje i riksmedier og på web. I tillegg har fakturabilag hatt strømsparing som tema. Det web-baserte energioppfølgingssystemet Hafslund Online er videreutviklet, og systemet benyttes aktivt av flere større næringskunder som et verktøy for å spare energi.

4: Historiske og planlagte innsatskilder i Hafslund Fjernvarmes energiproduksjon

Nøkkeltall 2008

Eget energiforbruk og utslipp av klimagasser

		Innsatsfaktorer	GWh	Tonn CO_2-ekv.
Kjernevirksomhet	Varmeproduksjon-	Avfall	709	0
	og distribusjon	Biomasse	46	0
		Varmepumper	123	5 586
		Elektrisitet	358	50 188
		Olje	72	19 054
		Gass	86	17 266
		Tap av R134a		1 136
	Kraftproduksjon	Fra vannkraft	3 248	0
		Fra avfall	4	0
		Sum		0
	Kraftdistribusjon	Tap av SF_6		1 516
	Sum kjernevirksomhet			94 746
Øvrig drift	Eiendomsforvaltning	Elektrisitet	12	1 738
		Fjernvarme	1,3	95
	Drivstoff kjøretøy	Bensin/diesel	17	4 628
	Fly	Flydrivstoff	1,1	214
	Sum øvrig drift			6 675
Konsern	**Sum totalt**			101 421

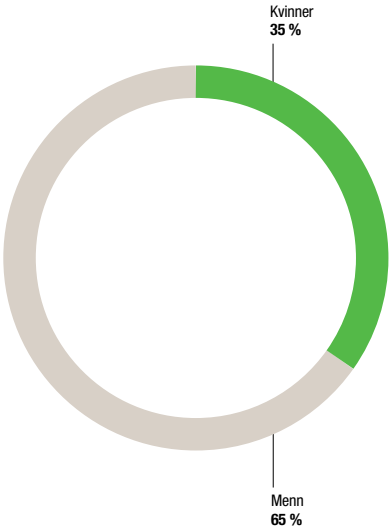
Øvrige miljøutslipp fra produksjonsanlegg for varme

Parameter	Mengde	Kommentar
NO_x	104 tonn	Fra kjeler fyrt med restavfall, olje, gass og biomasse
Støv	5,6 tonn	
SO_2	10,9 tonn	
HCl	2,8 tonn	Fra kjeler fyrt med restavfall
Tungmetaller[3]	11,2 kg	
Hg	0,84 kg	
Cd + Tl	0,013 kg	
Dioksiner + furaner	0,97 gram	

[3] Cu, Cr, As, Pb, Sn, Sb, V, Co, Ni

Sosialt ansvar

Målet med Hafslunds medarbeiderpolicy er å sikre at selskapet tiltrekker, rekrutterer og beholder medarbeidere som reflekterer det mangfoldet og de omgivelser Hafslund opererer i. I Hafslund skal det systematiske helse-, miljø- og sikkerhetsarbeidet sikre at det skapes et trivelig og sikkert arbeidsmiljø for alle ansatte.

Kjønnsfordeling
i konsernet per 31. desember 2008

Livsfasebasert medarbeiderpolicy
Hafslunds medarbeidere er nøkkelen til å oppnå selskapets strategiske og forretningsmessige mål, og deres kompetanse er en av konsernets viktige suksessfaktorer.

Hafslund ønsker engasjerte medarbeidere som tar et aktivt ansvar for seg selv, sine kollegaer og samfunnet ellers. Et av målene til konsernet er at alle som rekrutteres, skal trives og utvikle seg både personlig og i yrkesrollen. De som ønsker og kan, gis muligheter til en livslang karriere i konsernets ulike deler. Derfor legger konsernet vekt på individuell tilrettelegging for medarbeidere i de ulike livsfaser. Eksempler på dette er fleksibel arbeidstid og hjemmekontor for de stillinger der dette er aktuelt, personlig utviklingsplan og etterutdanning.

Konsernet stimulerer og støtter medarbeidere som deltar i kulturelle, humanitære eller idrettsrelaterte aktiviteter. I tillegg samarbeider konsernet med og bidrar økonomisk til slike organisasjoner. Hafslund ønsker som arbeidsgiver å være et førstevalg i arbeidsmarkedet – også blant nåværende ansatte.

HMS
HMS-arbeidet i Hafslund skal sikre at det skapes et trivelig og sikkert arbeidsmiljl for de ansatte. Hafslund skal ta vare på selskapets fysiske arbeidsmiljø, bygninger og materiell. HMS skal bidra til driftssikkerhet og lønnsomhet.

Hvert selskap i konsernet har egne HMS-kontakter, og konsernet har en HMS-koordinator som er ansvarlig for konsernfelles policyer og koordinering. Det er etablert et konsernfelles forum der også representanter fra bedriftshelsetjenesten og NAV deltar i tillegg til HMS-kontaktene.

Hafslund har inngått konsernavtale med bedriftshelsetjenesten Hjelp24, og avtalen gjelder alle enheter og ansatte. Hafslund har utarbeidet konsernfelles retningslinjer vedrørende bruk av rusmidler. Retningslinjene tilsier at ingen ansatte skal miste jobben på grunn av rusmisbruk uten først å få tilbud om hjelp og bistand.

Inkluderende arbeidsliv
Konsernet ønsker å praktisere et menneskesyn som er inkluderende, transparent og etterprøvbart. Hafslund er en IA-bedrift (inkluderende arbeidsliv) og har utarbeidet en egen medarbeiderpolicy. Her uttrykkes et mål om at alle som vil og kan, skal kunne få en karriere ut hele arbeidslivet. Det er også et mål å opprettholde en livslang kontakt med alle tidligere ansatte, og et etablert samarbeid med våre senior- og pensjonistforeninger bidrar til dette.

Sosialt samvær på tvers av selskapene
Alle ansatte i konsernet ble våren 2008 invitert til "En dag i det grønne" på Hafslund Hovedgård, som en opptakt til klimakonferansen og klimakonserten CC8 i juni, se side 113. "En dag i det grønne" var et ambassadørprogram for ansatte og bød på faglig innhold med en gjennomgang av Hafslunds forretningsstrategi, informasjon om klimatrusselen og hvordan fornybar energi kan være med å løse klimautfordringene. Et annet viktig moment var sosialt samvær på tvers av selskapene for å bli bedre kjent med hverandre. De ansatte ble også gjennom gruppeoppgaver utfordret til å komme med gode forslag til hvilke tiltak Hafslund kan iverksette internt for å bli et mer klimavennlig selskap.

Sykefravær
i konsernet per 31. desember 2008

4,8 %

Etikk

Hafslund er opptatt av å holde en høy etisk standard. Dette synliggjøres i virksomheten blant annet gjennom en av Hafslunds kjerneverdier: redelighet. Som en del av Hafslunds samfunnsansvar har konsernet etisk handel i fokus, og som den første aktøren i energibransjen har Hafslund blitt medlem av Initiativ for etisk handel.

Alle ansatte i konsernet har underskrevet Hafslunds etiske retningslinjer for ansatte, som omhandler opptreden på arbeidsplassen. Det er videre utviklet rutiner for varsling dersom de etiske retningslinjene brytes. Konsernet tilbyr kurs i etikk for medarbeidere som deltar i kontraktsforhandlinger.

Etisk handel
Å handle på en etisk forsvarlig måte er en naturlig del av Hafslunds samfunnsansvar. Hafslund ser at handel fører til utvikling i alle deler av verden, og det er derfor naturlig å ta et ansvar overfor og å stille krav til konsernets leverandører, ikke bare nasjonalt, men også globalt. Etisk handel bidrar til forbedringer i arbeids- og miljøforhold i leverandørkjeden. Som en del av arbeidet med etisk handel vil sentrale medarbeidere med innkjøpsansvar få opplæring i temaet, og Hafslund har utarbeidet egne etiske retningslinjer for våre leverandører i samarbeid med Initiativ for etisk handel. Som en del av arbeidet med etisk handel i leverandørkjeden vil konsernet etterprøve leverandører gjennom blant annet egenrapportering og ved behov å gå i dialog om nødvendige endringer hos leverandørene.

Hafslunds etiske retningslinjer for leverandører beskriver målene for arbeidet med etisk handel og er basert på internasjonale ILO- og FN-konvensjoner. Konsernets etiske retningslinjer for leverandører omhandler:

- Tvangsarbeid
- Organisasjonsfrihet
- Barnearbeid
- Diskriminering
- Brutal behandling
- Helse, miljø og sikkerhet (HMS)
- Lønn
- Arbeidstid
- Regulære ansettelser
- Marginaliserte befolkningsgrupper
- Miljø
- Korrupsjon og bestikkelser

Etiske retningslinjer for ansatte
Hafslunds etiske retningslinjer for ansatte gjelder for alle ansatte i konsernet, tillitsvalgte og styrets medlemmer. Formålet med retningslinjene er å skape tillit og et godt omdømme. Retningslinjene tar utgangspunkt i konsernets verdigrunnlag og omhandler forhold som personlig opptreden, interessekonflikter, bestikkelser, korrupsjon, konkurranse og sanksjoner ved brudd på de etiske retningslinjene.

Retningslinjene anses som et minimumskrav da alle ansatte skal følge eksterne lover og forskrifter, bransjeetiske regler og interne regler som gjelder for Hafslunds virksomhet. Alle ansatte har måttet skrive under på de etiske retningslinjene som er gjort kjent gjennom informasjon på konsernets intranettsider samt foredrag og presentasjoner i konsernets ledergrupper på ulike nivåer.

Så langt Hafslund kjenner til, har det ikke vært tilfeller av eller forsøk på korrupsjon i Hafslunds virksomheter, og konsernet har heller ikke blitt bøtelagt, utsatt for ikke-økonomiske sanksjoner eller dømt for brudd på lover eller forskrifter.

Samfunn

Hafslund samarbeider med en rekke aktører innenfor idrett, kultur, humanitær innsats og miljøarbeid, samt aktører innenfor undervisning og forskning. Konsernet gjennomfører i tillegg samfunnsnyttige tiltak i egen regi. Hafslund Hovedgård var i 2008 arena for klimakonferansen og klimakonserten CC8.

Samfunnsnyttige tiltak i egen regi

CC8 - Miljøkonferanse og konsert på Hafslund Hovedgård
Sammen med den verdensomspennende organisasjonen av tidligere statsledere, Club de Madrid, og miljøstiftelsen Bellona arrangerte Hafslund en internasjonal klimakonferanse – "Climate Conference 08: Technology and Finance in Climate Cooperation" – på Hafslund Hovedgård i Sarpsborg 5. og 6. juni 2008. Konferansen var løsningsorientert og hadde som mål å gi konstruktive innspill til forhandlingene om en ny internasjonal klimaavtale.

Konferansen samlet 100 utvalgte internasjonale representanter for politikk, næringsliv, akademia og organisasjoner. Blant deltakerne var seks tidligere statsledere.

Sluttdokumentet fra konferansen ble distribuert bredt til statsledere, parlamentarikere, forhandlere og andre aktører i klimadebatten. I dokumentet anbefales det at utslippene av klimagasser halveres innen 2050, og at de vestlige, industrialiserte landene reduserer sine utslipp med minst 80 prosent. I sluttdokumentet ba deltakerne ved CC8 også om en egen avtale for teknologi.

Hafslund legger særlig vekt på at industrien må engasjere seg og ta en proaktiv og tydelig rolle i arbeidet med klimasaken. Konsernet ønsker å være en aktiv pådriver for at industri- og teknologiaspektet blir en sentral del i de videre globale klimaforhandlingene.

Konferansen ble avrundet med en konsert i klimasakens navn i parken på Hafslund Hovedgård 7. juni, hvor 8000 tilhørere fikk møte en rekke av Norges mest kjente artister. I tillegg til artistene på hovedscenen var det artistopptredener for barna på en egen scene, barneaktiviteter i parken og utstilling ved CC8s sponsorer. Inntektene fra konserten gikk til Bellona.

Arrangørene av CC8 vil samarbeide om en tilsvarende klimakonferanse – CC9 – på Hafslund Hovedgård 4. og 5. juni 2009. Konferansen vil bli avsluttet med Barnas klimafestival i parken på hovedgården 6. juni.

Hafslund Hovedgård
Konsernet legger vekt på å ivareta Hafslund Hovedgård både som kulturminne og som et felles samlingspunkt for Hafslunds ansatte. Hafslund Hovedgård har gjennom historien vært et sentrum for kunst, kultur og kompetanse. Dette mangfoldet kan publikum få stifte nærmere bekjentskap med gjennom omvisninger i sommermånedene eller på ulike kulturarrangementer.

Hafslund konferansesenter på hovedgården er bygd inn i den gamle låven og stallene og

rommer en forelesningssal med plass til over 100 deltakere, samt 39 gjesterom. Konferansesenteret var arena for plenumsaktiviteter, pressesenter med mer under CC8. Konferansesenteret vil bidra til mer aktivitet på hovedgården slik at flere får mulighet til å oppleve denne historiske gården.

Romeriksfondet
Romeriksfondet er opprettet av Hafslund i samarbeid med Romerikes Blad. Ti ganger i året deler fondet ut støttemidler til tiltak for barn og unge på Romerike.

Støtte til samfunnsnyttige formål

For Hafslund er det viktig å ha samarbeidspartnere som har et virke eller en aktivitet som støtter opp om selskapets visjon "Vi gjør hverdagen tryggere og bedre" og kjerneverdier "redelighet, mot og humør". Det har også vært viktig i valget av samarbeidspartnere å fordele Hafslunds støtte mellom lokale og internasjonale aktører, støtte til idrett, kultur, humanitær innsats, aktører innenfor miljøarbeid og forskning.

Hafslunds støtte til samfunnsnyttige formål skal bidra til å bygge identitet og felleskap internt i konsernet. I tillegg skal større sponsorater markedsføre Hafslund og benyttes til relasjonsbygging overfor kunder og andre eksterne målgrupper.

Hafslunds hovedsamarbeidspartnere per 1. januar 2009 er:
- Vålerenga Fotball
- Norges Fotballforbund
- Leger Uten Grenser
- Miljøstiftelsen Bellona

Vålerenga Fotball
Hafslund er generalsponsor for Vålerenga Fotball og støtter både klubbens elite- og breddesatsing samt aktiviteter rettet mot barn og ungdom. Konsernet støtter videre Vålerenga mot rasisme og tiltaket Jobbsjansen, som er et arbeidstreningsprogram for ungdommer i alderen 17-23 år med ulik etnisk bakgrunn. Hafslund legger vekt på at barne- og ungdomsarbeidet i Vålerenga gjenspeiler mangfoldet i befolkningen. Samarbeidet med Vålerenga gir Hafslund en unik mulighet til å gi et positivt bidrag til nærmiljøet, på en arena som engasjerer både ansatte og mennesker i lokalsamfunnet.

Norges Fotballforbund
Hafslund har kunder over hele landet, og for å gjenspeile dette har konsernet valgt å gå inn i et samarbeid med Norges Fotballforbund (NFF) i tillegg til samarbeidet med Vålerenga Fotball. NFF organiserer 375 000 utøvere, hvorav nesten 30 prosent er jenter/kvinner. Hafslund mener de verdiene og den kulturen som ligger i breddefotballen, er viktig. Breddefotballen skal være en arena for formidling av verdier og holdninger og legge til rette for at barn og unge skal få en god og trygg oppvekst. For Hafslund er det også viktig at NFF har valgt å satse på kvinner som ledere og på kvinnefotball. Hafslund er en av hovedsponsorene for Toppserien for kvinner og arrangerer, i samarbeid med NFF og Røa IL, Hafslund Cup, en årlig turnering for 16-årslagene til klubbene i Toppserien og 1. divisjon for kvinner.

Leger Uten Grenser
Hafslund er en av Leger Uten Grensers få hovedsponsorer i Norge. Leger Uten Grenser er kjent for uselvisk og modig innsats for mennesker som er rammet av krig, konflikter og naturkatastrofer. Dette sammenfaller både med Hafslunds visjon og kjerneverdi mot, og Leger Uten Grenser er derfor en inspirasjon på dette området. Samarbeidet med Leger Uten Grenser er basert på gjensidighet, hvor organisasjonen informerer internt i Hafslund om sitt arbeid i kriserammede områder og deltar på ledersamlinger og i konsernets talentprogram for å sette etikk og etiske problemstillinger på dagsordenen.

Bellona
Hafslund har utviklet et nært samarbeid med miljøstiftelsen Bellona og bruker organisasjonen som rådgiver og sparringspartner i miljøspørsmål. Bellona er valgt fordi miljøstiftelsen støtter opp om Hafslunds visjon og er løsningsorientert i sin tilnærming til både utbygging av fornybar energi og energieffektivisering. Bellona og Hafslund var, sammen med Club de Madrid, arrangører av CC8 på Hafslund Hovedgård i juni 2008.

Vi vil i tillegg framheve to samarbeidsavtaler som er viktige for Hafslund i et faglig og framtidsrettet perspektiv: Universitetet for miljø og biovitenskap og Science Center Østfold.

Universitetet for miljø og biovitenskap
Hafslund bidrar til finansiering av fire professor II-stillinger ved Universitetet for miljø og biovitenskap (UMB) for å styrke forskning, utdanning og kompetanseutvikling innen bioenergi i Norge. Avtalen gir Hafslund tilgang på UMBs ekspertise og legger til rette for at Hafslund og UMB kan samarbeide i forskningsprosjekter som er relevante for Hafslunds virksomhet.

Science Center Østfold
Hafslund bidrar til realiseringen av Science Center Østfold som planlegges oppført i Sarpsborg. Senteret vil bli et populærvitenskapelig lærings- og opplevelsessenter for teknologi og naturvitenskap, som vil gi barn og unge inspirasjon til deres framtidige valg og motivasjon til utdanning.

Ut over dette støtter Hafslund følgende organisasjoner:
- Rådet for psykisk helse
- Hjelpeorganisasjonen Star of Hope
- Ungt Entreprenørskap
- Newton Realfagsenter Nannestad
- Groruddalen Golfklubb
- Sarpsborg FF 08
- Njård Håndball damer
- Kraftfestivalen i Askim

GRI-indeks

■	Reported
■	Not reported
N/A	Information not available
N/R	Not considered relevant

Profil

1. Strategi og analyse			
1.1	Erklæring om bærekraftig utvikling, dens relevans for organisasjonen og organisasjonens strategi	■	6, 7, 10, 11, 106
1.2	Omtale av sentrale påvirkninger, risiki og muligheter	■	12, 13, 36-42, 98, 99, 100, 106-110
2.	Organisasjonsprofil		
2.1	Navn på rapporterende organisasjon	■	48
2.2	De viktigste merkenavn, produkter og/eller tjenester	■	17, 19, 21, 23
2.3	Operasjonell organisasjonsstruktur, inkl. hoveddivisjoner, driftsselskaper mv	■	8, 9, 36-39, 91
2.4	Lokalisering av selskapets hovedkontorer	■	48
2.5	Antall land organisasjonen opererer i, inkl. navn på land og virksomhet i disse landene	■	48
2.6	Eierforhold, juridisk form	■	62, 90, 91, 96
2.7	Beskrivelse av markeder som dekkes	■	12, 13
2.8	Omfang av organisasjonen som rapporterer	■	57, 73, 101
2.9	Viktige endringer i rapportperioden, herunder størrelse, struktur og eierskap	■	36-42
2.10	Utmerkelser mottatt i rapportperioden	■	
3. Rapportparametere			
Rapportens profil			
3.1	Rapporteringsperiode	■	2008
3.2	Dato for forrige rapport	■	2007
3.3	Rapporteringssyklus	■	Årlig
3.4	Kontaktpersoner for rapporten	■	97
Rapportens mål og avgrensninger			
3.5	Prosess for å definere rapportens innhold, hvilke områder som er prioritert og hvilke interessenter		
	som ventes å benytte rapporten	■	
3.6	Avgrensninger i rapporten (land/regioner, divisjoner, selskaper mv)	■	50
3.7	Presiser evt. spesifikke begrensninger i rapporten	■	50
3.8	Basis for rapportering av joint ventures, deleide selskaper, outsourcede virksomheter mv som		
	kan påvirke sammenligningen av rapporteringen over tid	■	50
3.9	Metoder for måling og beregning av data i rapporten, inkl. evt. forutsetninger, estimeringsteknikker mv	N/R	
3.10	Beskrivelse av konsekvenser av eventuelle endringer i informasjon gitt i tidligere rapporter og		
	begrunnelsen for disse endringene	N/R	
3.11	Vesentlige endringer i mål, avgrensninger eller målemetoder siden forrige rapport	N/R	
	Kvalitetssikring		
3.13	Retningslinjer og praksis for uavhengig sikring av rapporten	■	87
4. Ledelse			
Ledelse			
4.1	Organisasjonens styringsstruktur	■	90-93
4.2	Indiker hvis styreleder i selskapet også er ansatt	■	93
4.3	Andel av styret som er uavhengig av administrasjonen	■	93
4.4	Mekanismer for ansatte og aksjonærer til å gi anbefalinger til styret	■	90, 91
4.5	Incentivbaserte systemer for styret og ledelsen	■	91-94
4.6	Prosesser for å sikre at interessekonflikter i styret unngås	■	90, 91
4.7	Prosess for fastsettelse av styremedlemmenes kompetansebehov	■	90, 91
4.8	Visjon, verdier, etiske retningslinjer og prinsipper som er relevant for bærekraftig utvikling og		
	status for implementering	■	10, 11, 106, 112
4.9	Styrets prosesser for å overvåke arbeidet med å identifisere og styre selskapets arbeid med		
	samfunnsansvar	■	90, 98

GRI-indeks

4.10	Prosesser for evaluering av styret, særlig med vekt på økonomi, miljø og sosialt ansvar	■	90-93
Tilslutning til eksterne initiativ			
4.11	Beskrivelse av hvordan føre var-prinsippet er hensyntatt i organisasjonen	■	
4.12	Oversikt over erklæringer, prinsipper eller initiativ som organisasjonen har sluttet seg til eller støtter	■	111, 112
4.13	Medlemsskap i bransjeforeninger og interesseorganisasjoner	■	
Involvering av interessegrupper			
4.14	Liste over interessegrupper som selskapet er involvert med	■	
4.15	Grunnlag for identifisering og utvelgelse av viktige interessegrupper	■	
4.16	Beskrivelse av måter interessegrupper involveres på	■	
4.17	Sentrale temaer generert gjennom konsultering med interessegrupper og hvordan selskapet har respondert	■	

GRIs prestasjonsindikatorer

Økonomiske prestasjonsindikatorer			
Økonomi			
EC1	Økonomiske verdier skapt og fordelt	■	
EC2	Økonomiske konsekvenser og andre risiki og muligheter for organisasjonen som følge av klimaendringer	■	
EC3	Dekning av selskapets definerte pensjonsforpliktelser	■	53, 65, 66
EC4	Subsidier mottatt fra myndigheter	■	
Marked			
EC6	Praksis og andel av forbruk rettet mot lokale leverandører	N/R	
EC7	Prosedyrer for lokale ansettelser og andel av sentrale ledere fra lokalmiljøet	N/R	
	Indirekte økonomiske effekter		
EC8	Infrastrukturinvesteringer og tjenester som offentligheten primært nyter godt av	■	16, 18, 20
	Miljømessige prestasjonsindikatorer		
Materialbruk			
EN1	Bruk av råmaterialer	N/R	
EN2	Andel av råmaterialene som er resirkulerte	N/R	
Energi			
EN3	Direkte energibruk fordelt etter energikilde	■	107, 108, 110
EN4	Indirekte energibruk fordelt etter energikilde	■	110
Vannressurser			
EN8	Totalt vannuttak etter kilde	N/R	
Biologisk mangfold			
EN11	Beliggenhet og størrelse på eiendomsmasse i eller i nærheten av beskyttede områder	N/R	
EN12	Beskrivelse av store påvirkninger på vernede områder eller områder med verdifullt biologisk mangfold som følge av produksjon, produkter eller tjenester	■	
Utslipp, avløp og avfall			
EN16	Samlede direkte og indirekte klimagassutslipp	■	110
EN17	Andre relevante indirekte klimagassutslipp	■	110
EN19	Utslipp av ozonnedbrytende stoffer	N/R	
EN20	NO_x, SO_x og andre vesentlige utslipp til luft	■	110
EN21	Totale utslipp til vann	■	108
EN22	Samlet mengde avfall	■	108
EN23	Totalt antall og volum på betydelige utslipp	■	108, 110
Produkter og tjenester			
EN26	Tiltak for å redusere miljøpåvirkning av produkter og tjenester	■	106-109
EN27	Andel av produktene og deres emballasje som gjenvinnes	N/R	

Overholdelse			
EN28	Bøter og ikke-økonomiske sanksjoner som følge av brudd på gjeldende miljøreguleringer	■	108
Ansettelses- og arbeidsforhold			
Ansatte			
LA1	Samlet arbeidsstyrke etter type, kontrakt og region	■	
LA2	Antall og andel turnover fordelt etter alder, kjønn og region	■	
Relasjon ansatte/ledelse			
LA4	Andel av ansatte som omfattes av kollektivt fremforandlede avtaler	■	
LA5	Minimum oppsigelsestid ved vesentlige organisasjonsendringer og spesifikasjon om hvorvidt		
	dette inngår i kollektive avtaler	N/R	
Yrkeshelse og sikkerhet			
LA7	Andel skader, yrkessykdommer, fravær og arbeidsrelaterte dødsfall	■	40
LA8	Opplæring, trening, rådgivning, forebyggende og risikokontrollerende tiltak relatert til alvorlige		
	smittsomme sykdommer	■	40, 111
Opplæring og utvikling			
LA10	Gjennomsnittlig antall timer opplæring per år per ansatt	N/A	
Mangfold og muligheter			
LA13	Sammensetning av styrende organer og arbeidsstyrken	■	91, 111
LA14	Gjennomsnittslønn for kvinner og menn	■	
Menneskerettigheter			
Investerings- og innkjøpspraksis			
HR1	Andel og antall av vesentlige investeringsavtaler som inneholder menneskerettighetsklausuler eller		
	har gjennomgått menneskerettighetsscreening	■	112
HR2	Andel av hovedleverandører og entreprenører som har vært underlagt menneskerettighetsscreening	■	
Ikke-diskriminering			
HR4	Antall tilfeller av diskriminering	■	Ingen forhold å rapportere
Organisasjonsfrihet			
HR5	Virksomheter identifisert der organisasjonsfriheten har vært truet	■	Ingen forhold å rapportere
Barnearbeid			
HR6	Virksomheter identifisert der det er risiko for tilfeller av barnearbeid	■	Ingen forhold å rapportere
Tvangsarbeid			
HR7	Virksomheter identifisert som har risko for tilfeller av tvangsarbeid	■	Ingen forhold å rapportere
Samfunn			
Lokalsamfunn			
SO1	Programmer og praksis som vurderer og styrer virksomhetens påvirkning på lokalsamfunn	■	
Korrupsjon			
SO2	Andel og totalt antall organisasjonsenheter som er analysert med hensyn på risiko for korrupsjon	■	
SO3	Andelen ansatte med opplæring i virksomhetens retningslinjer og prosedyrer mot korrupsjon	■	112
SO4	Tiltak iverksatt som følge av korrupsjonstilfeller	■	112
Offentlig politikk/lobbying			
SO5	Offentlige politisk posisjonering og deltakelse i offentlig politikkutforming og lobbying	■	28
Overholdelse			
SO8	Verdi på bøter og antall ikke-økonomiske sanksjoner for brudd på etterlevelse med lov og		
	reguleringer	■	Ingen forhold å rapportere

GRI-indeks

Produktansvar			
Forbrukernes helse og sikkerhet			
PR1	Prosedyrer for forbedringer av helse og sikkerhet gjennom produktenes og tjenestenes livssyklus	■	111
Merking av produkter og tjenester			
PR3	Type informasjon om produkter og tjenester som kreves gjennom fastlagte prosedyrer og andelen		
	produkter og tjenester som er underlagt slik informasjonskrav	■	
Markedskommunikasjon			
PR6	Prosedyrer og programmer for overholdelse av lover, standarder og regler knyttet til		
	markedskommunikasjon	■	
Overholdelse		■	
PR9	Verdi på bøter ved brudd på etterlevelse av lov og reguleringer knyttet til anskaffelser og bruk av		
	produkter og tjenester	■	

Hafslund
Hovedkontor

Besøksadresse:
Drammensveien 144
0277 Oslo
Postadresse:
0247 Oslo

Tlf. sentralbord:
+47 22 43 50 00
www.hafslund.no

Følgende selskaper holder til på hovedkontoret:
Hafslund ASA
Hafslund Delta AS
Hafslund Driftssentral AS
Hafslund Eiendom AS
Hafslund Fakturaservice AS
Hafslund Fjernvarme AS
Hafslund Kundesenter AS
Hafslund Nett AS
Hafslund Strøm AS
Hafslund Telekom AS
Hafslund Venture AS
Inforum AS

Hafslund Produksjon AS
Besøksadresse:
Kykkelsrudveien 100
1815 Askim
Postadresse:
0247 Oslo
Tlf. sentralbord: +47 22 43 50 00
www.hafslund.no

Hafslund Miljøenergi AS
Besøksadresse:
Statsminister Torps vei 1
1722 Sarpsborg
Postadresse:
0247 Oslo
Tlf. sentralbord: +47 22 43 50 00
www.hafslund.no

NorgesEnergi AS
Kjøita 17
4630 Kristiansand
Tlf.: + 47 810 33 700
www.norgesenergi.no

Fredrikstad EnergiSalg AS
Stabburveien 18
1616 Fredrikstad
Tlf.: +47 815 69 300
www.fes.no

Hallingkraft AS
Torget 5
3570 Ål
Tlf.: +47 32 08 66 00
www.hallingkraft.no